

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

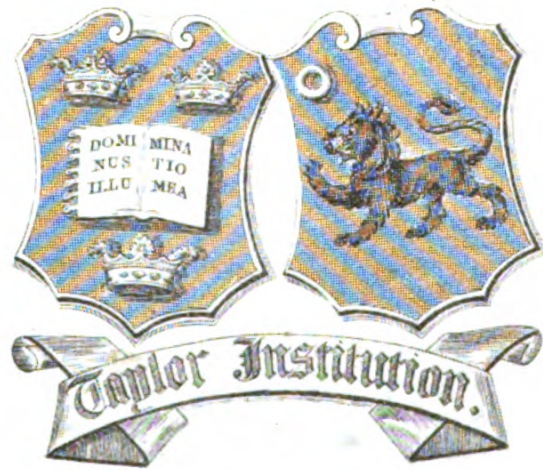
This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

Conrad van Vollenhoven,

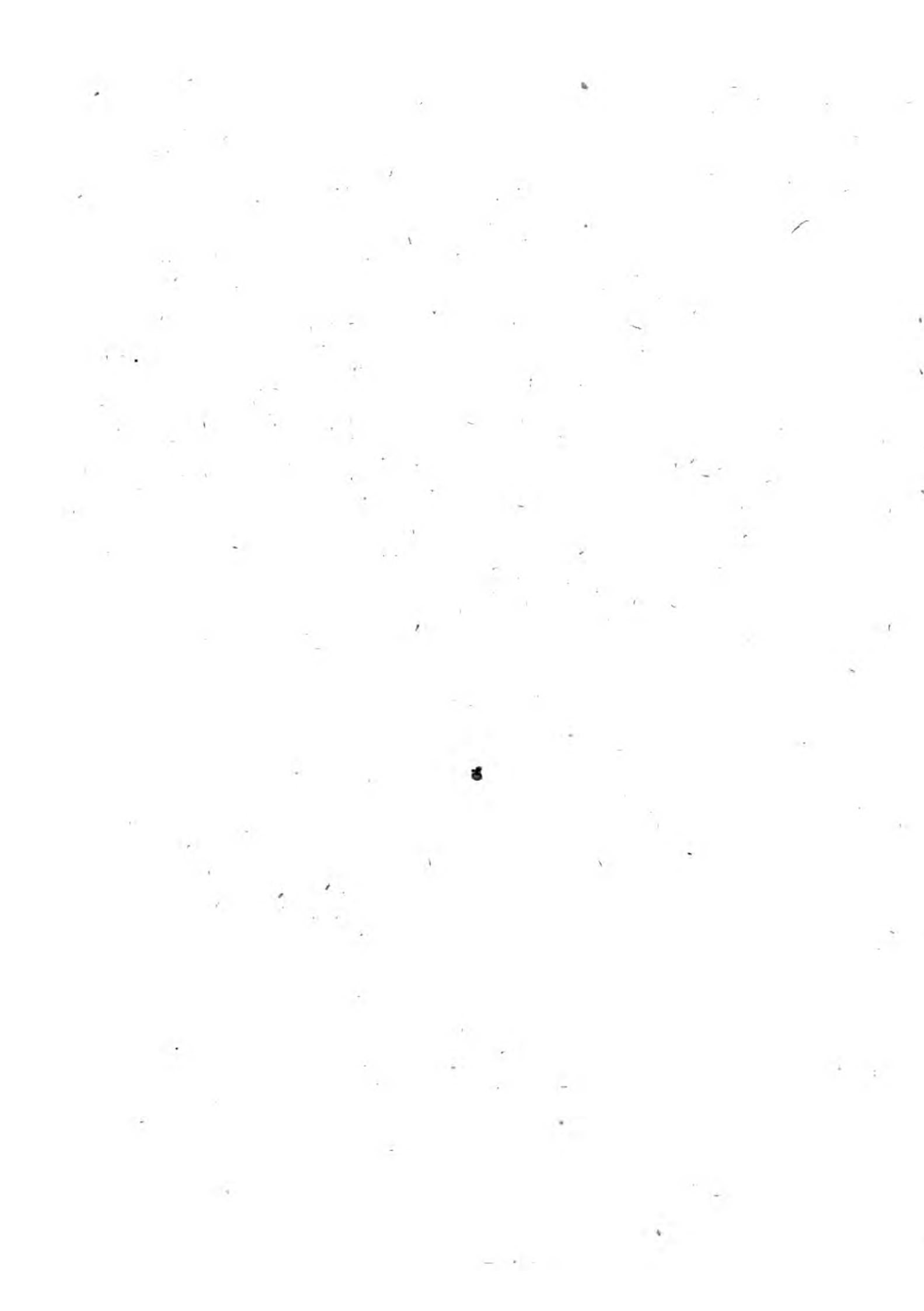
Opmerkingen

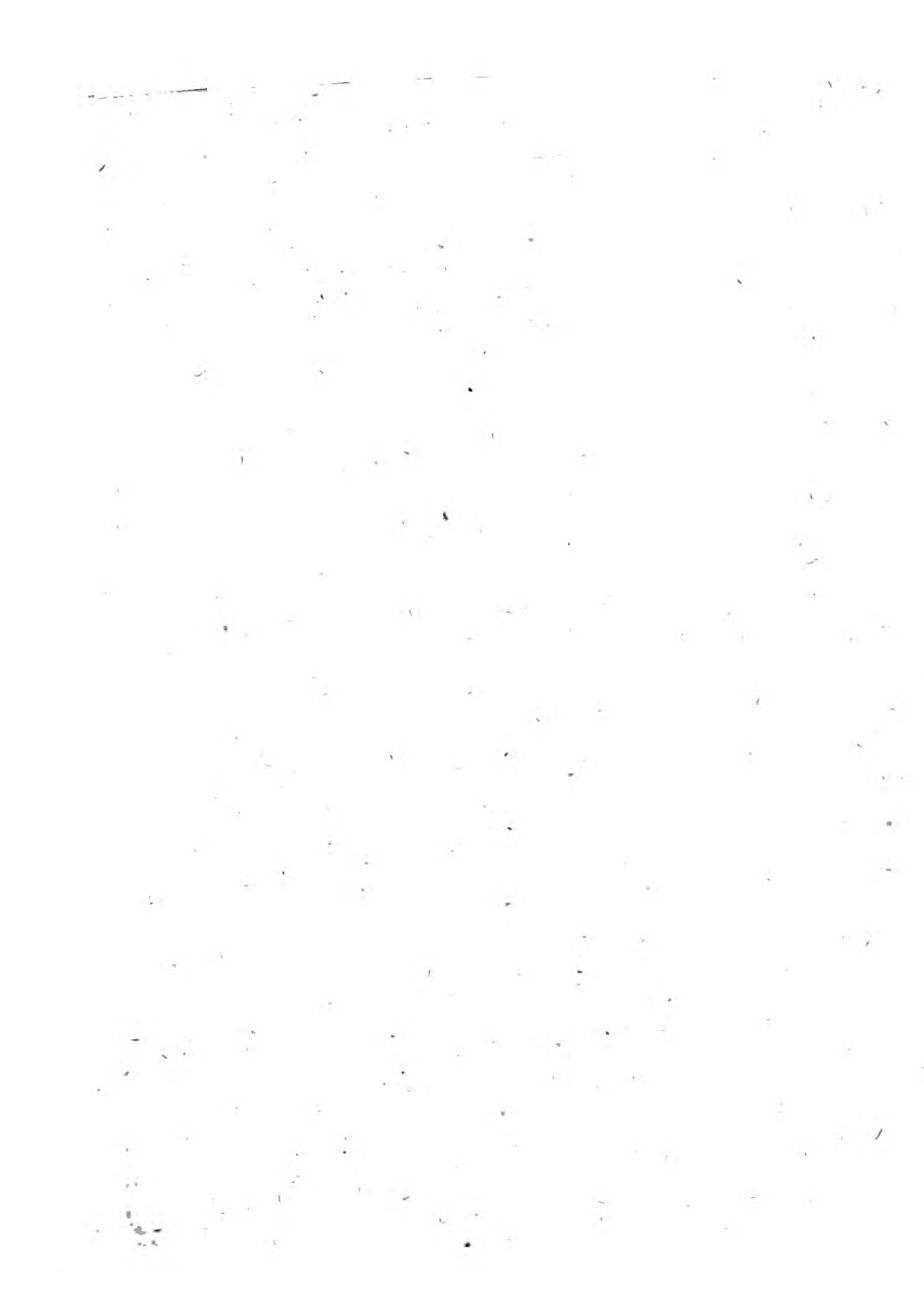
✓ 55. d. 11.

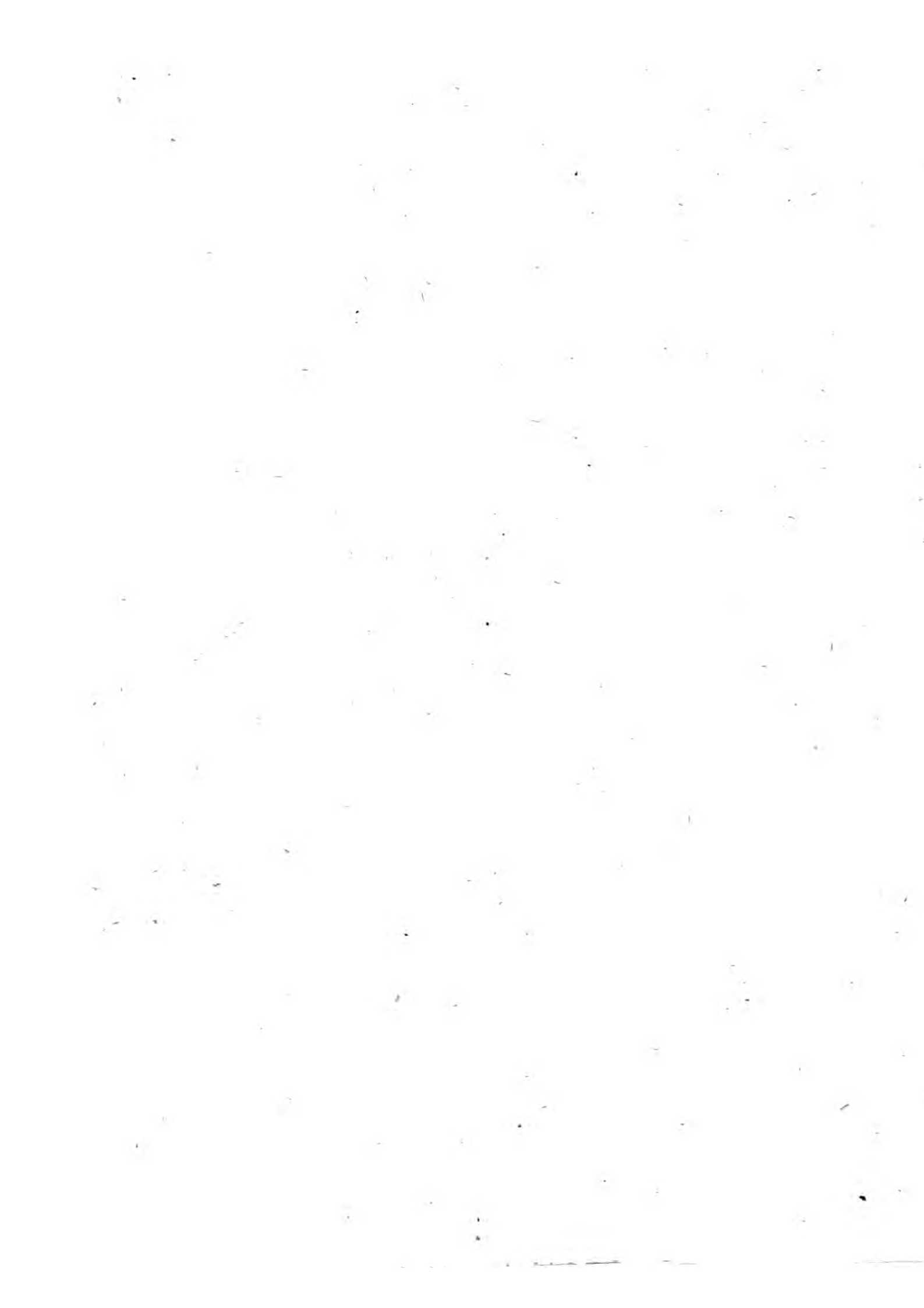

1876.

7

GERMANICUS.

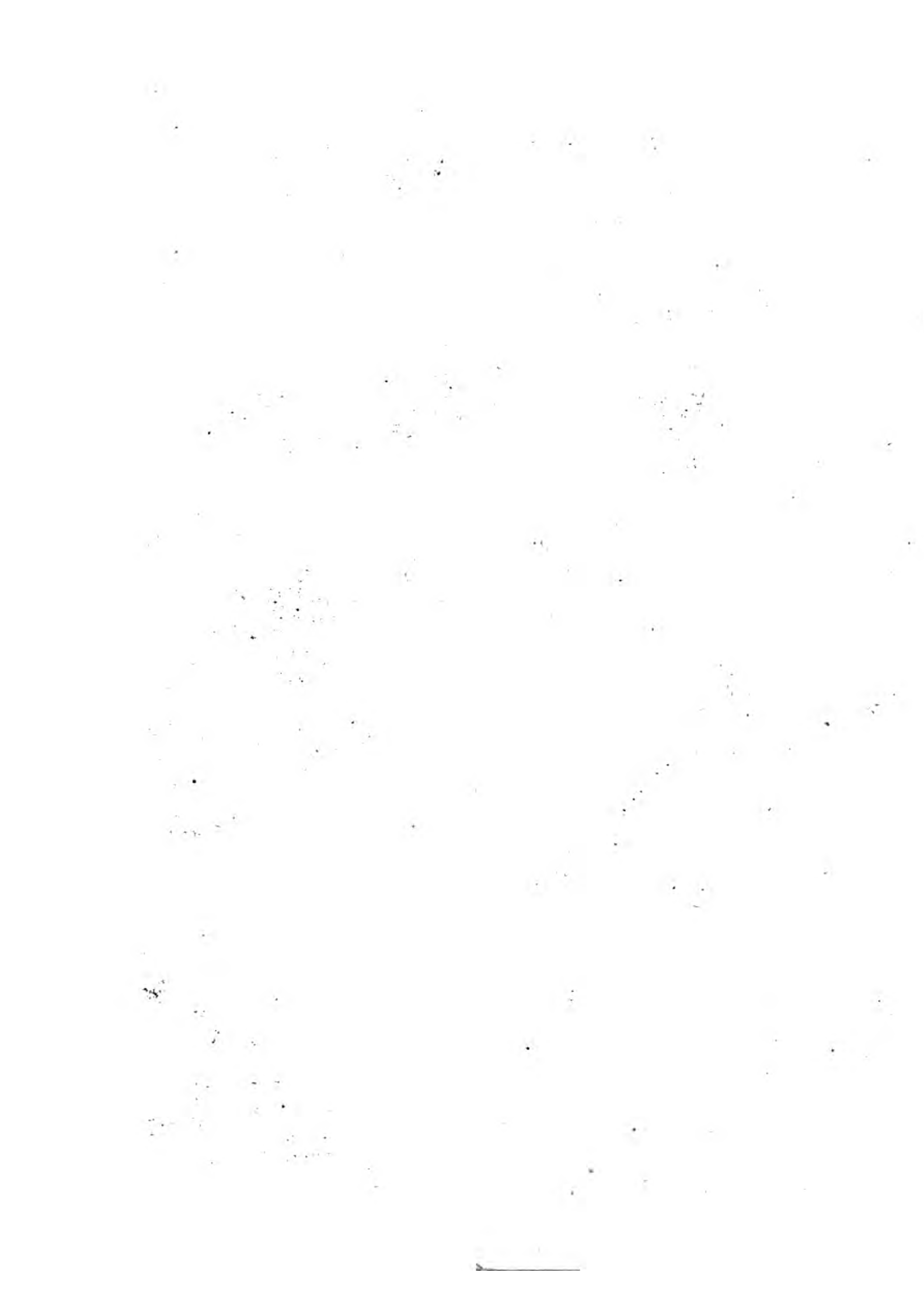
ACQUAINTANCE

Meissner del. 1778.

P. Meyer sculp.

GERMANICUS.

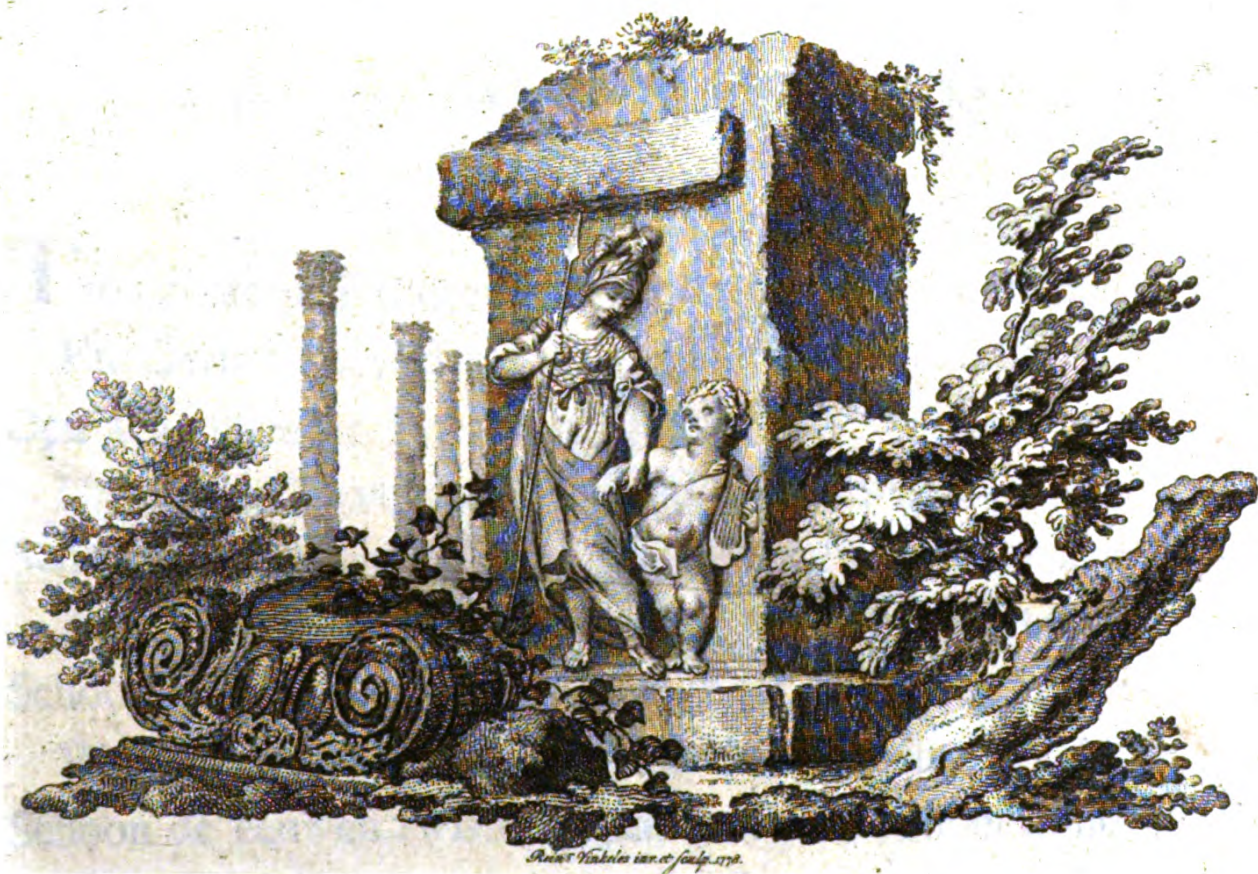
GERMANICUS.

IN ZESTIEN BOEKEN,

D O O R

LUCRETIA WILHELMINA VAN WINTER,

geboren VAN MERKEN.

TE AMSTERDAM,

By PIETER MEIJER, op den Dam.

MDCCLXXIX.

*Met Privilegie van de Ed. Gr. Mog. Heeren Staaten van Holland en
Westfriesland.*

55. d. 11

THE TAYLOR INSTITUTION
UNIVERSITY OF OXFORD
1938

T O E W Y I N G

AAN MYN EN ECHTGENOOT,

N I C O L A A S S I M O N

V A N W I N T E R.

Trouwhartige Echtgenoot, myn troost, myn welbehaagen
En dierbre toeverlaat! Vergun uw Lotvriendin
Den Overwinnaar van Germanje u op te draagen,
U, 't waardig voorwerp van haar zuivre huwlyksmin.
Schoon Rome door de vuist der Gothen en Wandaalen
Zyn muuren zag gesloopt, zyn Capitoel vernield;
Schoon zich de tyd vermoeide in 't all' omver te haalen
Wat nog een schaduw van de aéloude pracht behield;
Schoon de eeuwen twistten waar paleis en tempel stonden;
Nog wierd in zo veel ramps der Braaven roem gespaard:
Hun faam vloog d'aardbol om, hun deugd bleef ongeschonden,
En de achtbre wysheid heeft hunn' grooten naam bewaard.

T O E W T I N G.

Zo leeft Germanicus, de vriend der Batavieren,
Door edelmoedigheid en dapperheid beroemd.
De deugd schonk hem een' krans van eeuwige eerlaurieren,
En de oudheid heeft den Held nooit dan met lof genoemd.
Hy is aan u verpligt dat hy, na zo veel jaaren,
Op nieuw den voet vest in 't Batavisch grondgebied;
En door Vorst Druzus graft in Flevoos meir gevaaren,
Van 't Friesche strand in 't west het zonlicht daalen ziet.
Nooit had ik my verftout zyn' Duitschen togt te zingen,
Een' togt geschikt tot straf van ontrouw en verraad,
Tot wezenlyk geluk van de overwonnelingen,
Tot glori van den Held, tot eer van Romes Staat,
Ten zy door u geschraagd; die, om myn kunst te sterken,
My zo veel stofs vergaërde in Rome en aan den Rhyn;
Die zich door woud noch stroom noch bergen liet beperken,
En tyd noch moeite ontzaagt om my ten steun te zyn.
Gy wist de Aéloudheid, die in 't duister lag verscholen,
En dikwerf twyfling baarde aan myn' verlegen geest,
Te ontdekken aan myn oog in haar verborgen hollen,
Langs wegen waar welligt nooit zangster was geweest.
Hier deed gy me achtflaan op der volken oude zeden,
Daar op de ligging van hun stroom- of landgebied;

Ginds

T O E W T I N G.

Ginds op hun krygsgebruik of outerplegtigheden:

Wat my van nut kon zyn ontslipte uw' yver niet.

Nu baande gy me een spoor tot op de hoogste kruinen

Der sneeuwryke Alpen, die zich heffen naar 't gestarnt;

Dan toonde gy me aan 't strand, op schaarschbetreden duinen,

Hoe hevig de oceaen by hooge vloedden barnt.

Uw hand geleide my in weelige valeien;

Gy sterkte my in zee, door 't onweer fel bestormd;

Gy hielpt in 't aakligst bosch my Romes kroost beschreien,

Door 't woeden van den tyd in dor gebeent misvormd.

Uwe ongeveinsdheid hielp my veinsaarts wederstreeven

In 't oud Maguntia, en Cezars list weêrstaan.

Hoe dikwerf zag ik u door yver aangedreven

Om Druzus grooten Zoon 't gevaar te doen ontgaan!

Hoe vrolyk zag uw oog dien Veldheer zegevieren;

Een glori, wel verdiend, door list noch dwang geroofd:

Gy plukte een takje van 's Verwinnaars eerlaurieren,

En vlocht, verheugd, daarvan een kransje voor myn hoofd.

Dus sterkte uw weetenschap en oordeel my in 't zingen:

Duld des, myn Weêrhelft, dat myn hart zyn' wensch voldoe.

't Heeft u myn trouw gewyd voor vyfpaar zonnekringen,

Thans wyd het u myn' Held; dit offer komt u toe.

Een

T O E W T I N G.

Een ander moog' den roem van uwe dichtkunst maalen;
Ik ken de zedigheid van myn' getrouwen Vriend,
Die nuttig wenscht te zyn, en, ver van grootsch te praalen,
De lofspraak naauwlyks duld voorlang door hem verdiend.
Was Agrippyne ooit aan Germanicus verbonden,
Vond ze in zyn tederheid haar' wezenlyken roem;
Myn Lief, 'k heb in uw hart myn rust en heil gevonden,
En 't streelt myn huwlyksmin dat ik naar u my noem'.
Indien myn Dichtkunst zich met Neêrlands gunst mag vleien,
En myn Germanicus bekend blyft aan den Rhyne,
Zal deeze zang aldaar met de eer myns Helds verbreien:
Van Winters liefde deed zyn Gaê gelukkig zyn.

LUCRETIA WILHELMINA VAN WINTER,

MDCCLXXVIII.

geboren VAN MERKEN!

GERMANICUS.

E E R S T E B O E K.

Ik zing den Veldheer, die, aan 't hoofd van Romes vaanen,
De boschen introk der krygszuchtige Germaanen;
Den moord van Varus strafte; Arminius bestreed;
Al 't Overyhynsche op nieuw de Rykswet eeren deed;
Vorst Druzus Zoon, wiens roem en nyd en ramp trotseerde,
Den waardigsten Romein die immer triomfeerde.

Aéloudheidkunde, die aan 's Nylstrooms vruchtbren boord
Der Priestren beeldspraak zaagt, hun wysheid hebt gehoord;
Die in der Grieken Staat de Weetenfchap zaagt bloeien,
En 't Attisch Choor der Kunst in eer en luister groeien;
Die, toen in 't eind de tyd, gesterkt door 's oorlogs magt,
De Wysbegeerte en Kunst daar had ten val gebragt,
Haar op het glorirykst in Rome zaagt herleeven;
Die al de fchriften, van 't verderf verschoond gebleven,
Byeen vergaêrde, om 't lot der Volken naar te gaan!
Ontrol, op myne bede, uw pergamenten blaên;
Gun my van 't prachtig Rome, en van Germanjes vlekken,
Al de overblyffels in uw grootsch trezoor te ontdekken:

Daar ik, tot roem der deugd aan dapperheid verknocht,
Germanicus verzel op zynen Duitschen togt.

Het srydbaar Rome, allengs ten top van magt gerezen,
Dat van des Tibers boord zich door al de aard' deed vreezen,
Toen Julius besloot naar 't hoog gezag te staan,
Boog zich na zynen dood voor Vorst Octaviaan.
Dees, wien de vleizucht, na 's Ryks burgeroorelogen,
Den naam Augustus schonk, was korts aan de aarde onttoogen;
Doch 't nakroost dat hy uit zyn dochter achterliet,
Regeerde in zyne plaats, schoon hy 't gewenscht had, niet.
Tiberius, een telg uit Livia gesproten,
Eer zy haar Weêrhelft om Augustus had verstoeten,
Zag zich door haar beleid ten zetel opgevoerd,
In 't hoog gebied gesteld, waarop hy had geloerd.
Doch schoon men hem ontzag, in Cezars rang gestegen,
Schoon hy de magt bezat, hy had de harten tegen.
Zyn broeder Druzus, die de Roomsche Mogenheid
Met luister in Germanje alom had uitgebreid,
Had zich geliefd gezien van 't Volk en van de Grooten,
En liet hun tederheid ten erfdeel aan zyn loten.
's Helds zoon, Germanicus, bezat reeds in zyn jeugd
Augustus gunst, 's volks liefde, en al zyns Vaders deugd.

Augustus had den Held ten top van eer verheven;
 Beminlyke Agrippyne aan hem ten echt gegeven,
 Toen hy haar Moeder huwde aan Vorst Tiberius;
 En, daar hy klaar voorzag dat zich Germanicus
 Door d' argwaan van dien oom eerlang zou zien belaagen,
 Had hy den jongen Prins den veldstaf opgedraagen,
 En zelfs Tiberius genoodzaakt hem als zoon
 Te erkennen voor den Raad, en voor 't gezicht der Goôn.
 De vrede had de nieuwe als de oude Staatsregeering
 Met zynen glans bestraald, zo niet de famenzweering
 Van Vorst Arminius, die, schendende eer en eed,
 Drie legioenen met hun Hopliên sneuvlen deed,
 Het felgetergde Ryk tot wraak had aangedreven.

Germanicus had zich naar 't Rhyngewest begeeven,
 En toefde in Gallië, verheerd door Romes magt;
 Daar Staat by Staat den Held gewillig schatting bragt.
 Hy hoopte, aan 't hoofd gesteld der fierste legervaanen,
 Het Ryk te wreeken van de woede der Germaanen.

Tiberius beschouwt met opgekropte spyt
 's Volks achting voor den Prins, wiens glori hy benyd;
 Hy toont voor 't oog hem gunst, om hem te meer te krenken.
 Hy vergt den Roomschen Raad, die afhangt van zyn wenken,

4 G E R M A N I C U S,

't Voorburgemeesterschap den Veldheer toe te staan.
Men stelt op zyn verzoek een grootsch Gezantschap aan,
't Welk zich terstond bereid om naar den Rhyne te trekken,
En aan Germanicus dit gunstbewys te ontdekken.

't Romeinsche leger in Pannonië verspreid,
Ontaart door weelde, en door Percennius verleid,
Zo ras Augustus dood bekend wierd in die landen;
Bestond het nieuw gezag baldaadig aan te randen.
De woeste miltzucht, in haar driestheid hier gestoord,
Vloog fluks, tot Cezars schrik, naar 's Rhynstrooms westerboord;
Alwaar het groot getal misnoegde keurelingen
Germanicus welligt in 't hoog gebied kon dringen.

Die krygsmagt lag, verdeeld, niet verre van den Rhyne.
Men had, opdat zy 't land tot mindren last zou zyn,
Het bovenleger by den Meinstroom neêrgeflaggen,
En Silius aldaar den veldstaf opgedraagen;
Vier benden sterkten daar de Roomsche Mogenheid.
't Benedenheir wierd door Cecina nog geleid;
Die, met vier andren, zich in 't Ubische geweste
Op 't veld gelegerd had, niet ver van Bonnaas veste.
Hier stond hy thans ten doele aan 's keurlings miltery,
Die vast de Hopliên moord in wreevle razerny,

En

En al den legergrond 't Romeinsche bloed doet florpen.
De ontzielde, of half ontzielde, in 't nat des Rhyns geworpen,
Zonk in den diepen stroom, of dobberde op den vloed.
Aan 's legers landzy' word niet minder fel gewoed;
Men werpt de onzaligen, moordzuchtig aangevallen,
Erbarmlyk naar beneên, of sleept hen uit de wallen.
Vorst Druzus Zoon ontfangt met schrik de droeve maar'
Van 's krygsvolks woede, en van Cecinaas lyfsgevaar;
En spoed, met gade en zoon, zich naar de muitelingen,
Om door zyn achtbaarheid hen tot ontzag te dwingen.

't Was ochtend, en de zon rees aan den hemelboog;
Doch 't neevlig wolkgespan onttrok haar aan het oog,
Wanneer de buitenwacht, die voor de muiters waakte,
Hen deed berichten dat Germanicus genaakte.
Straks raakt al 't heir in roer, en spoed zich uit den wal
Voordat het heeft beraamd hoe 't hem ontfangen zal.
De Prins beschouwt bedaard de ontroerde keurelingen,
Die hem in groot getal by zyne komfte omringen.
Men groet hem met gejuich noch zangen, als weleer.
Een doodsche stilte heerscht; elk slaat zyne oogen neêr;
En 's Veldheers goedheid, die hem 't beste doet gelooven,
Waant dat berouw en schaamte al 't heir van spraak berooven.

Dus nadrend tot den wal, beschouwt de braave Held
 De deerlyke offers van der muitren driest geweld;
 De lyken, wreed ontzield en schandlyk uitgetogen.
 Hy ziet ze, en zucht; treed voort, en dekt zyn mededogen;
 Doch Agrippina smoort zo wel haar deernis niet,
 Dat op dit schouwspel haar geen traan uit de oogen schiet.

Zo treên zy 't leger in, daar de opgeruide troepen
 Terstond om dienstontslag of loonvergrooting roepen.
 Een deel der ouden klaagt: Beschouw dees stramme leên;
 Hoe 't hair in 't veld vergrysd en tand na tand verdween;
 Laat dertig jaaren stryds ons eindlyk rust verwerven;
 Gun 't Vaderland onze asch; laat ons in 't veld niet sterven,
 Een ander deel, geneigd tot grooter muitery,
 Schreeuwt om vermeerdring der gewoone krygsfoldy,
 Niet geëvenredigd, in hunn' waan, naar hunne elenden.
 De Prins beschouwt met smart het woest gewoel der benden,
 En eischt dat elk soldaat zich by zyn wachttrot voeg'.
 Men schreeuwt: Waar toe? Waar toe? Men hoort u klaar genoeg.
 Ten minsten, zegt de Held, schaart u by uw banieren;
 En, zo gy weldaên wacht, laat u door my bestieren.
 't Heir druischt 'er tegen aan; en, zo het eindlyk zwicht,
 't Zwicht traaglyk, en voldoet met onwil aan zyn' pligt.

Een

Een deel der Grooten leid, beducht voor meer gevaaren,
De zwangere Agrippyne en de eedle Vrouwenschaaren
Naar 's Veldheers legerwyk, uit de oogen van 't gemeen;
Dat reeds Germanicus ziet op de spreekplaats treên.
Hy spreekt, daar alles zwygt om op zyn reên te letten:
Augustus, die al de aard' verbond aan Romes wetten,
's Ryks roem versterkte door uw roemryk staatsgebied,
Een stad van steenen vond en een van marmer liet;
Die thans onsterflyke eer hebt by de Goôn verworven,
En die de keurling wenscht dat nimmer waar' gestorven!
Versterk my, daar ik voor dit volk uw grootheid maal',
En hen de glori van Tiberius verhaal',
Thans door de keur des Raads in 't hoog gezag verheven!
Maar waarom zou ik in 't geheugen doen herleeven.
Hoe hy en Rhetië en Noricie overwon;
Hoe Vindelicië zyn magt niet stuiten kon;
Hoe hem Caninefaat, en Chauch, en Attuaaten,
En Bructren eerden als verwinnaar in hun Staaten?
Gy zelf, ô Keurling! baande aan hem het gloripad:
Gy hebt aan d'arbeid en de zege deel gehad.
Uw yver schroomde niet de naare scheemeringen
Van 't groot Hercinisch woud kloekmoedig door te dringen;

De Boschgoën in hun rust te stooren in die wyk,
Om Maroboduüs, den vyand van het Ryk,
Die tegen onze magt te stout had aangespannen,
Te snuiken, en met hem zyn woeste Markomannen.
Denkt hoe gy, weêrgekeerd van deezen zwaaren togt,
In 't Overrhyns gewest de zege op nieuw bevocht.
Herdenkt uw heldendaën, ô dappre Keurelingen!
Denkt aan Tiberius, wiens roem gy plagt te zingen
Als hy in zegepraal verscheen in Romes wal,
En de aarde beefde van uw juichend krygsgeschal.
Die Veldheer, die door u zyn lauren heeft bekomen,
Die groote Veldheer heerscht in 't waerelddwingend Romen,
En voert den scepter van zyn luisterryk gebied
Zo ver de gouden zon de waereld overziet.
Al 't aardryk waagt nog van zyn wakkre krygsbedryven.
Thans rust Italie in de schaâuw van zyne olyven,
De vrede heerscht alom. De trouw van 't Gallisch oord
Houd proef, en word door twist noch burgerkryg gestoord.
Heeft dan de keurling iets aan Cezar voor te draagen,
Hy hoede zich met zorg voor woest en miltziek vraagen.
De Roomsche benden zyn door zedigheit berucht.
Waar is die zedigheit? Waar is de legertucht,

Die

Die 't waardig Vaderland zyn glori deed behaalen;
De grondslag is van 't Ryk; de bron der zegepraalen;
Waardoor getal noch kracht ons leger stuiten kon;
Waardoor 't heldhaftig Rome al 't aardryk overwon.
Bestaat ze in muitery, in wreevle woede, in slagten?
Wat kunt gy langs dit spoor van Rome en Cezar wachten?

Tot dus ver was de Held aandachtig aangehoord,
Of met een zacht gemor; maar op dit laatste woord
Barst alles yllings uit in dolle muiterye.
Zelfs wyten ze aan den Prins, in hunne razernye,
Daar elk van hen vol drift de kleeders openryt,
Het merk van wond by wond, behaald in stryd op stryd.
De schraalheid der foldy; het eindloos wegenbaanen;
Het hoogen van 's heirs wal; de strenge tucht der vaanen;
Het voederhaalen, en al 't werk dat krygslîen past,
Word, schreeuwende, opgehaald als een ondraagbre last.
Men vloekt op wal en graft en legerhoofden tevens.
Hier roept men: Gun ons rust in 't ovrige onzes levens;
Is dertig jaaren dienst geen mededogen waard?
Daar: Geef ons grooter loon; toon ons uw' milden aart.
Ginds eischen zy de gift, die hen Augustus maakte
Eer 't sterflot zynen geest van de aardfche banden flaahte.

Wat verder schreeuwt een hoop: Gy geeft Tiberius
 Den lof door u verdiend. Gy, ô Germanicus!
 Zyt de eer van Rome, dat van u zyn heil moet wachten:
 Heersch in Augustus plaats, die wy u waardig achten.
 De reênverwarring neemt op 't oogenblik een keer,
 't Roept all': Germanicus! wees Cezar, en regeer.
 Die kreet verzet den Held, en grieft hem tot in 't harte.
 Hy toont met hand en oog zyn afkeer en zyn smarte;
 En tracht met luider stem 't geschreeuw te keer te gaan.
 De drift ontzegt gehoor; geen stillen is 'er aan.
 Des toont de Prins, nu taal noch teekens iets vermoogen,
 Zich 't uiterste getroost; hy springt, voor aller oogen,
 Met eenen stouten sprong op de aard' ten spreekplaatse af;
 En tracht, opdat zyn zorg het heil bevry van straf,
 Met weinig vrienden zich door 't volk een spoor te baanen;
 Maar ziet den weg gestopt door de opgeruide vaanen.
 Men wederhoud zyn schreên, en stuit hem door het zwaard.
 Hoe! roept hy, acht ge my, van allen pligt ontaart,
 Bekwaam om 't hoofd te zyn van inoode muitelingen?
 Zou ik den Staat verraên, en hem 't gezag ontwringen
 Dien ik als vader groette in 't aanzien van de Goôn?
 Ik trouwloos burger zyn, en pligtverbreekend zoon?

'k Wy

'k Wy' Cezar en het Ryk veeleer myn schuldloos leven.
Hy spreekt, en had zich 't staal door 't heldenhart gedreven,
Indien zyn vriendenrei dien ramp niet had verhoed.
Zyn gadelooze trouw vergramt het woest gemoed
Des wreevlen volks, en doet hun gunst in toorn verkeeren.
Sterf, schreeuwt men, sterf; stoot toe, zo gy niet wilt regeeren.
Terwyl de Prins vergeefs blijft roepen om zyn kling;
Daar hem het tergen van den woesten keureling
Vast meer en meer vergramt, en noopt om zich te vellen,
Dringt Caluzidius dóór al de rotgezellen,
En bied Germanicus, uit schimp, een schittrend zwaard.
Aanvaard het, roept hy, zo u 't sterven niet vervaard;
't Is scherper dan het uwe. Al 't krygsvolk, hoe verbolgen,
Mishaagt die hoon; 't laat hem zyn rede niet vervolgen.
De drang groeit echter aan, en houd den Prins bekneld;
Zyn vriendenrei schiet toe; ontrukkt hem aan 't geweld,
En trekt hem in zyn tent, en doet zyn' geest bedaaren;
Te sterk geschokt door 't woên der muitgezinde schaaren.

Terwyl Germanicus zich over 't heir beklaagt,
En al de legerplaats van 's keurlings tieren waagt,
Komt all' wat rang bekleed den Held ter hulp gevlogen,
De Krygskornellen, thans ontzet van hun vermogen;

Cecina zelf, die 't heir in 's Veldheers afzyn leid.
 Ach! zegt Germanicus, had gy de oproerigheid
 Der keurelingen in den aanvang kunnen weeren!
 Wy zonden ons verrast, en konden 't kwaad niet keeren.
 Dus uit Cecina zich. Omzet aan allen kant,
 Zag ik de Hoofdliên voor myn oogen aangerand,
 En heb Septimius, die berging van zyn leven
 Tot op de vierfchaar zocht, hen moeten overgeeven.
 Wat kon ik toch bestaan, daar Cezars vorstlyk bloed
 Thans voor het woest geweld dier wreevlen zwichten moet?
 Ik heb reeds spiên verspreid door al de legerwyken;
 Zy zullen 't oogmerk van de muiters ons doen blyken,
 Opdat men zie wat best bestaan zy in deez' nood.
 De tyd, hervat de Prins, is kort, en 't onheil groot.
 Men overweeg' hoe best voor Romes heil te waaken.
 Men ziet, daar hy nog spreekt, Stertinius genaaken.
 Dees roept hem toe: Het heir dwaalt langs hoe meer van 't spoor;
 't Heeft, zo men my bericht, een' dollen aanslag vóór,
 En wil gezanten naar het bovenleger zenden,
 Om zyn ontzind bestaan te sterken door die benden.
 De stad der Ubiën, door al 't gewest beroemd,
 Is door zyn plonderzucht alreê ten vuur' gedoemd.

Men

Men moet dien toeleg, zegt Sabinus, niet gehengen,
Maar vriend en bondgenoot fluks in de wapens brengen;
En stuiten door 't geweer dees buitenspoorigheên.
Dit stilt geen woede, en maakt het onheil algemeen,
Dus spreekt Veranius, beducht meer wroks te wekken.
Apronius slaat voor, door giften 't volk te trekken.
De Zoon van Druzus, die der helden overleg
Bedaard heeft aangehoord, verkiest den middenweg.
Myn aart, dus spreekt hy, was tot strengheid nooit genegen;
Ik gruw van burgerkryg; en 't vleien staat my tegen.
De klagt der gryzaarts steunt op reden, niet op schyn;
Na twintig jaar verdient de keurling vry te zyn.
Laat ons aan 't volk een' brief uit Cezars naam vertoonen,
Die hen bericht dat hy, om hunnen moed te loonen,
Na zo veel jaaren stryds den oudling afscheid geeft;
En Vorst Augustus gifte, uit gunst, verdubbeld heeft.
Men stemt des Prinzen raad; beveelt den brief te schryven,
En laat het muitend volk niet lang onkundig blyven
Van 't schrift dat Cezar, zo men zegt, uit Rome zond:
De keurling, hoe verwoed, bemerkt nochtans den vond;
Bedient zich van den tyd; en dwingt de Krygskornellen
Tiberius bevel terstond in 't werk te stellen.

Men zend de helft van 't heir naar Castra Vetera.
 De stad der Ubiën, die thans van de ongenaê,
 Door 't muitend volk gedreigd, geen onheil heeft te vreezen,
 Wordt 's legers andre helft ten heirwal aangewezen.
 Men volgt des Prinsen last, en trekt al juichende uit;
 Doch voert de ontfangen gifte, als waar ze een oorlogsbuit,
 In zege voor zich heen, met schimpende gebaaren,
 By veldbanieren en geheiligde adelaaren.
 De gaê des Veldheers volgt hen spoedig naar die vest;
 En hy verlaat eerlang dit kortsberoerd gewest,
 Om van het bovenheir den nieuwen eed te ontfangen,
 Tot staaving van 't gezag, en Cezars staatsbelangen.

Zo dra men van de komst des braaven Veldheers hoort,
 Is alles vol gewoels en blydschap in dit oord;
 Door Silius genoopt, tracht elk met welkoomgroeten
 En vrolyk krygsmuzyk Germanicus te ontmoeten.
 Hy roemt hun trouw; en bied den oudelingen aan,
 Indien 't hun wenschen vleit, van krygsdienst hen te ontslaan;
 En 't heir Augustus gift verdubbeld uit te keeren,
 Offchoon dees benden loon noch dienstontslag begeeren.
 's Helds edelmoedigheid baart elk verwondering.
 De dankbre blydschap dryft den wakkren keureling

Gewillig tot den eed. Men hoort hen Cezar roemen;
Doch meer Germanicus, wien zy hun toevlucht noemen.
De Veldheer keert, nu hy de rust hier ziet gevest,
Met zynen vriendenstoet naar 't Ubische gewest;
Daar hem zyn gade en telg alreê verlangend wachten.

De Duitſche Arminius had al zyn legermagten
In 't veld byéén gebragt, toen hy 't bericht ontving
Der felle muitery van Romes keureling.
Hy had zyn landvolk, de Cheruſcen, opontboden;
Tubant en Cat en Mars tot zyne hulp doen nooden;
Om eerst Segestes met hunn' byſtand 't hoofd te bién,
En dan de Roomſche magt ſtout onder 't oog te zien.
Terwyl de zucht tot kryg Arminius doet blaaken,
Ziet de Ubiër alreê Germanicus genaaken.
Cecina, die hem in die landſtrek welkom groet,
Meld hem de ontwerpen van des Duitſchers overmoed.
Dit, zegt hy, is 't niet all'. Niet ver van deeze veste
Vertoont zich 't outer door het dankbre Rhyngeweste,
Tot Vorst Augustus eer in deeze ſtrek geſticht;
Segestes, die het Ryk zo dikwerf heeft verpligt,
Verkreeg van Varus, die zyn vriendschap wilde loonen,
't Gewyde Priesterſchap voor d'oudſten zyner zoonen;

De jonge Segimond, met deezen rang bekleed,
Heeft zeven jaaren in dien outerdienst besteed.
Hy hoort naauw' van den kryg, beraamd door Duitschlands grooten,
Of hy verlaat, uit zucht voor zyne landgenooten,
Het ampt hem toebetrouwd; en rukt met eigen hand
't Gewyde hoofdsieraad, den priesterlyken band,
Zich van de lokken af, en laat het offer vaaren,
Om zich te voegen by de woedende barbaaren.
Straks zend de Prins Cecine, om Romes keureling,
Thans nog te Vetera in winterlegering,
Te sterken met de hulp der Nederrhynsche Staaten.
Des vyands loos ontwerp zal hem dit uur niet baaten;
Dus spreekt de Held; hy waan', door valsch bericht misleid,
Dat wy nog worstlen met des heirs oproerigheid;
Hy komt te spade, en zal zyn' toeleg duur betaalen:
Eerlang zal 't magtig Rome op hem weêr zegepraalen.

Terwyl de Veldheer trouw voor 's Ryks belangen waakt,
Word hem, op 't onverwachtst, de komst bekend gemaakt
Van 't grootsch gezantschap, 't welk hem Cezar zond uit Romen.
Hy doet den achtbren rei terstond verwellekoomen;
Acht door hun zending zich aan Romes Raad verplicht,
En vleit zich reeds vooraf met eenig bly bericht.

Een

Een Burgemeester, uit Raadsheerlyk bloed gesproten,
Bedaagde Plancus is aan 't hoofd der togtgenooten.
Een rei van Eedlen, door des Veldheers roem bekoord,
Door moed geprikkeld, of door vriendschap aangespoord,
Verzelde hen van Rome, om by 's Ryks legervaanen
Zich onder 's Helds geleide een glorijspoor te baanen.
Tiberius, hoewel misnoegd om hunnen togt,
Die nieuwe zorg gaf aan zyn wrokkende achterdocht,
Had nochtans op hunn' wensch daar toe verlof gegeven;
Doch Pizo nevens hen naar 't Rhyngewest doen streeven;
Geveinsden Pizo, die, uit zucht naar hoogen rang,
Geen euveldaên ontziet, ten dienst' van 't zelfbelang;
Die zich aan Plancus telg heeft door den echt verbonden,
En in Plancine een gade aan hem gelyk gevonden.
Uit toomlooze eerezucht, die verdienste en roem benyd,
Heeft hy Tiberius zyn laage ziel gewyd;
Gereed om by den Held den Vorst ten spiê te strekken,
Beloofde hy aan 't Hof al 's Prinsen daên te ontdekken.
Hy maakt zich heimlyk diets, dat 's braaven Veldheers val
Tot vordring van zyn' staat en eerrang strekken zal.
Hoe spoorloos werkt de drift in een belangziek harte!
Hy hoort, by zyne komst, met loosontveinsde smarte,

Dat in 't Romeinsche heir de twist heeft uitgewoed:
 Straks poogt zyn links beleid den pasgedoofden gloed
 Door nieuwe brandstof weêr in felle vlam te ontsteeken.
 Zyn dienaars strooïen uit, dat zich de Raad zal wreken
 Van 's legers muitery; en dat Tiberius
 De benden, om den smaad zyn' zoon, Germanicus,
 Oproerig aangedaan, door hunne komst zal straffen,
 En 's Veldheers achtbaarheid een strenge wraak verschaffen.
 Dees tyding word met schrik door ieder aangehoord,
 En vliegt op 't oogenblik door al de wyken voort.
 Dees momplen, dat men 't loon hen weder af zal dwingen;
 Die, dat de Roomfche Raad op strenge straf zal dringen;
 Een ander, dat de Vorst hen reeds daartoe verwees.
 De wanhoop groeit alom by 't groeïen van de vrees.
 Zou Cezar, roept mên uit, Oudburgemeesters zenden,
 Indien 't niet was gemunt op 't straffen van de benden?
 Gewis, hy deed den Raad tot strengheid overslaan,
 En Plancus, hoog bejaard, deez' reistogt ondergaan.
 Men zweert elkandren trouw. Men zweert het kwaad te stuiten.
 Dus slaat, van stap tot stap, al 't leger weêr aan 't muiten,
 En rot op nieuw te saam, by 't vallen van den nacht.
 Der uitgedienden vaan is in 't verblyf gebragt

Des Veldheers, roept het volk; laat ons die yllings haalen;
Wy hebben één belang; 't is hier geen tyd van draalen.
't Stemt all' dien voorflag toe met schreeuwen en gedruis,
En spoed met rasfe schreên naar 's Prinsen rustend huis.

De zilverwitte maan spreidde aan de hemeltransen,
Niet lang na middennacht, haar afgeleende glansen,
Omringd van 't starrenheir, dat haar alom verzeld.
't Oproerig volk, dat zich geluk of ramp voorspelt
Uit alles wat het ziet, roept vrolyk onder 't spoeden:
Diane lagcht ons toe; Diane zal ons hoeden.
De dolle bende, die 't ontzag verloren heeft,
Valt op de huispoort aan dat ze op haar naven beeft.
Straks raakt het al in roer, daar niemand uit kan vinden
Wat thans de woede ontsteekt in 't hart der muitgezinden.
Germanicus verlaat, tot stuiting van 't gevaar,
Zyn rustkoets in der yl; hy treed de wreevle schar
Kloekmoedig onder 't oog; en zoekt haar drift te stuiten.
Soldaaten! vraagt de Held, wat port u aan tot muiten?
Wat is 'er gaans? waartoe dit spooreloos bestaan?
Fluks ryst alom de kreet: Wy eischen onze vaan.
't Schreeuwt all': De vaan! de vaan! Waar zal die vaan toe strekken?
Hervat de Prins. Men roept: Laat af den tyd te rekken;

Voldoe 's heirs eisch; of zie, door langer tegenstand,
 Uw huis en al de stad terstond in lichten brand.
 Dees dreiging doet den Held, die 't woeden niet kan stuiten,
 Tot de overgifte van de legervaan besluiten.

Intusfchen was 't gerucht door al de stad verspreid,
 Dat zich Germanicus door 's heirs oproerigheid
 Bezet vond in zyn huis. Die maar verschrikt 's Helds vrinden,
 En de Afgezanten, die eenpaarig zich verbinden
 Om hem in deezen nood kloekmoedig by te staan.
 Zy neemen d'optogt straks naar 's Veldheers wooning aan,
 Maar zien zich ras gestuit in hun trouwhartig poogen
 Door 't raazend oorlogsvolk, dat, gillende aangevloegen,
 Hen hoont en lastert, en de punt der zwaarden bied.
 Hier baat geen tegenstand; al wie kan vlieden, vlied;
 En Pizo zelf, die 't heir tot muiten heeft gedreven,
 Weet in dit uur naauw' raad tot berging van zyn leven;
 En leert, hoe 't volk fomtyds hem, die 't heeft aangezet,
 Gelyk een hollend ros zyn' ryder, 't eerst verplet.
 Doch Plancus, vöorgegaan door bondelbyl en roeden,
 De teekens van zyn' rang, kan zich nog minder hoeden.
 De woeste keurling zet het zwaard hem op de borst,
 En had gewis zich met zyn schuldloos bloed bemorst,

Zo

Zo hy zich niet in 't eind hun handen had ontwongen,
En, tot den dood ontsteld, waare in de wyk gedrongen
Van 't eerste legioen; daar hy in 't grootst gevaar
De beevende armen floeg om 's keurlings adelaar,
Aan 't Hoofd der Goôn gewyd, en heilig in 's volks oogen.
Hy smeekte: ô Jupiter! zie neder uit den hoogen.
Bescherm my. Keer 's heirs drift. Dat nooit het Vaderland
Hen schuldig kenne aan 't bloed van eenen Afgezant.
Dit blyk van Godsdienst zelf had in 't oproerig woeden
Den Burgemeester voor den moord niet kunnen hoeden,
Zo niet Calpurnius, wien de aadlaar was betrouwd,
Het uiterst' had bestaan voor Plancus lyfsbehoud;
En, moedig ondersteund door weinige soldaaten,
De muiters tegen dank die heirwyk doen verlaaten.

Daar alles in de stad in zulk een gisting is,
Heerscht in des Veldheers huis de grootste ontsteltenis.
Een deel der vrouwen schreit, en acht zich reeds verloren;
Doch Agrippina toont meer moeds dan ooit te vooren.
't Schynt of het dreigend leed haar grootsch gemoed niet treft.
Germanicus gevaar is all' wat zy beseft.

Intusfchen hoort de Prins, hoe Romes Edellingen
En Plancus naauw' dien nacht het moordend staal ontgingen.

Die maar' vergroot elks schrik, doch wekt in 's Veldheers hart
 Een beurtelings gevoel van gramfchap en van fmart.
 Wie moed bezit verzel me, of 't ons nog mogt gelukken
 Den Burgemeester aan des keurlings drift te ontrukken.
 Zo fpreekt hy; streeft op weg; en ziet, terwyl hy spoeit,
 Van ftap tot ftap zyn' ftoet door helpers aangegroeid.
 Hy treed ter fpreekplaatfe op, en dwingt de muitelingen,
 Die op zyne aankomst hem by duizenden omringen,
 Huns ondanks tot ontzag. Zyn achtbaar aangezicht
 Verwyt reeds, eer hy fpreekt, hen 't fchenden van hunn' pligt.
 Een eedle gramfchap ftraalt van 't anders minzaam wezen,
 En doet al 't woedend heir dit uur één Veldheer vreezen.
 Hy wenkt Calpurnius. Ontzie geen woest getier;
 Dus luid zyn taal, gelei den Burgemeester hier.
 Dit fier bevel verrast de grimmige foldaaten;
 En daar ze in twyfling ftaan om Plancus door te laten,
 Volbrengt de Hopman reeds 't geen Druzus zoon verlangt;
 Die Plancus als zyn' vriend op 't fpreekgeftoelte ontfangt;
 En ftraks door trouwe boên, in 't aanzien van de fchaaren,
 Al de ovrige Eedlen van 't Gezantschap doet vergaëren.
 De Veldheer fpreekt, zo ras hy Plancus veilig ziet:
 Speurt gy de werking der vergramde Goden niet,

Die

Die door het noodlot u tot nieuwen opstand dwingen?
Speurt gy hunn' invloed niet? Verdoolde keurelingen!
Voldeed ik niet aan all' wat gy voorheen verzocht?
Waardoor verkreegt gy reên tot haatlyke achterdocht?
Moet ik, zo naauw verknocht aan 's Vaderlands belangen,
U vraagen of ik 's Ryks Gezanten zal ontfangen?
Gezanten, welker last niet u betreft, maar my.
Is, door de woede van uw blinde razerny,
Een Afgezant van Rome in Romes heir niet veilig?
De onkundigste barbaar houd zelfs Gezanten heilig.
Verblinden! toont berouw. Denkt wie, en waar gy zyt.
En gy, ô Plancus! scheld aan 't heir dees misdaad kwyt.
Dus spreekend, had de Held de hulptroop reeds vernomen
Der ruiterbenden, op zyn' last aldaar gekomen,
Om de Afgezanten, thans behoed door zyn beleid,
Te voeren naar een oord van grooter zekerheid.
De drieste muiltling ziet al morrend hen vertrekken,
En zweert dat hun behoud tot 's Veldheers ramp zal strekken;
Terwyl Germanicus, wien hun verblinding deert,
Van de Edelen omstuwd, weêr naar zyn wooning keert,
Waar hy zyn blydschap toont dat Plancus wierd behouên.
's Volks drift, dus spreekt Sabyn, zal ons meer onheils brouwen.

Hun

Hun woede, thans gestuit, zal haast met sterker gloed
Uitbersten dan voorheen, ten zy gy 't ras verhoed'.
Ontbie het bovenheir, waarop ge u kunt verlaten;
Versterk daardoor uw magt, nu goedheid niet kan baaten.
Wat helpt het dienstontslag den oudling toegestaan?
Wat baat uw gift? wat heeft uw zachtheid afgedaan?
Ik zal my nooit van myn weldaadigheid beklagen,
Hervat Germanicus; en eer het uiterst' waagen,
Dan Rome tegen Rome op nieuw in 't veld doen treên.
Het heeft door burgerkryg niet dan te veel geleên.
Denk, zegt Sabinus, wien de miltzucht houd besloten;
Uw dierbre gade, uw' zoon, en alle onze echtgenooten.
Dit woord doorgriefft den Held met kommerlyke smart;
Zyne Agrippyne is al de wellust van zyn hart.
Hy hoort door vriend by vriend Sabinus voorstel schraagen.
Elk raad hem, zyne gaê hier langer niet te waagen.
Groothartige Agrippyne ontzet zich op die taal.
Elk onzer, zegt ze, heeft hier vader of gemaal,
En ik, voor my, 'k zal nooit myn' echtgenoot begeeven;
Ik kies veeleer den dood dan zonder hem te leeven.
Ik bid u, zegt de Prins, ik bid u hoor naar raad.
Bevry het leger van de schriklykste euveldaad.

Vergun me, om Cezar, of 't geweld my hier mogt vellen,
Vooraf dit jongske en u in veiligheid te stellen;
't Is uw en zyn gevaar dat my met angst vervult.
Hoor, roept Antejus, hoe de muiter tiert en brult:
Zult ge al dees vrouwen voor uwe oogen laten slagten,
En eindlyk zelf den dood van 't woest geweld verwachten?
Ach! zegt de Held, myn lief! bevry my van dien druk.
Zoek by den Trever heul in 't prangend ongeluk:
Hy zal, geloof my, in deez' ramp u niet begeeven.
Verzacht myn bittre smart door 't bergen van uw leven.
Gaa; om dit jongske, en om uwe ongeboorne vrucht;
Voldoe aan myn verzoek, en red u door de vlucht.
De treurende Vorstin, byna van rouw bezweken,
Omarmt haar' echtgenoot, en wil, maar kan niet spreken;
De traanen vloeien haar van 't minzaam aangezicht.
Ach! berst zy eindlyk uit, gy wilt het; en myn pligt
Eischt dat ik u voldoe; dan ach! hoe kan ik scheien?
De ontroerde Prins, die all' wat om hem is ziet schreien,
Kust beurtelings zyn gade en zyn onnoozel kind.
Wat valt het scheiden zwaar daar 't hart oprecht bemint!
Terwyl de vrouwen om dit deerlyk onheil kermen,
Neemt Agrippyne in 't eind haar' jongen zoon in de armen.

D

Kom,

Kom, zucht ze, teder wicht! kom, vlucht, wyl 't weezen moet,
 Verlaat de legerplaats, daar gy wierd opgevoed.
 Wyk met uw moeder naar den bodem der barbaaren,
 Smeek daar met my de Goôn dat ze uwen vader spaaren.
 Zy kust, daar alles in een' vloed van traanen smelt,
 Dus spreekend, voor het laatst haar' diergeliefden Held,
 En treed ter huispoorte uit, gevolgd van Romeininnen,
 In voor- en tegenspoed haar trouwe gezellinnen.
 De moedige Vorstin ontveinst vergeefs haar smart;
 Zy weent; slaat de oogen neêr, en drukt haar telg aan't hart.
 't Barst all' in klagten uit by 't klemmend handenwringen.
 't Gekerm der moedren, en 't geschrei der zuigelingen,
 Treft de ooren van het volk; 't streeft alles om haar heen.
 De muitgezinde stoet, getroffen door 't geweën,
 Durft op dit schouwspel naauw' zyn eigen oog betrouwen.
 Hoe! zeggen ze, zyn wy 't die dees doorluchte vrouwen,
 Door onze drift verschrikt, vervoeren tot dien stap?
 Zyn wy, wy de oorzaak dier rampzaalge ballingschap?
 Moet Agrippina voor den keurling zich versteeken?
 d'Uitheemschen Trever in 't gevaar om schuilplaats smeeken,
 Met onzen voedsterling, die by de benden groeit,
 't Gewaad des keurlings draagt, zich op zyn wyze schoeit?

Zy

Zy brengen zich haar' rang en afkomst in gedachten.
 Stond Vorst Augustus telg dit lot van ons te wachten?
 Verdient dit de eedle deugd der allerschoonste vrouw,
 Haar goedheid, vruchtbaarheid en gadelooze trouw
 Voor haar' geliefden Held, dien Veldheer, die voordeezen
 Met haar de glori van den keurling plag te weezen?
 Wat heeft ons zyne gaê, wat heeft hy ons misdaan?
 Betaamde 't niet aan hem Gezanten voor te staan?
 Zyn moed weêrhield het heir van grooter wanbedryven.
 Komt, smeeken we om genade, opdat de vrouwen blyven.

Daar vast een deel des heirs zich naar den Veldheer spoed,
 Omringt een ander deel den jufferlyken stoet,
 En buigt eerbiedig zich voor Agrippina neder.
 Keer weêr, dus spreekten zy, doorluchte vrouw! keer weder.
 Laat af, zegt Agrippyne, en spoort door uw bestaan
 Den Raad en Cezar niet tot felle gramfchap aan.
 Is 't niet genoeg dat gy me uw woede doet ontwyken?
 Wy zullen, roepen ze uit, u ons berouw doen blyken.

Intusfchen word de Prins door d'andren hoop ontmoet,
 Die onder 't nadren hem de zelfde bede doet.
 Hy wylt hen van zich af, in eedlen toorne ontftoken;
 Hun laafte moedwil heeft zyn taai geduld verbroken.

Hy fchynt te twyflen of hy 't volk te woord wil ftaan;
 Doch fpreekt in 't einde aldus: Wat gaat myn huis u aan?
 Myne echtgenoote en zoon zyn aan myn hart niet nader,
 Dan 't waardig Rome, en Vorst Tiberius, myn vader.
 Zyn achtbaarheid zal hem befchermen; en de trouw
 Der andre benden ftut het magtig Staatsgebouw.
 Myn dierbre gade en kroost, die ik met vreugd zou waagen
 Zo ge in den ftryd daardoor de zege weg kost draagen,
 Waag ik, nu 't heiligst recht zich hier vertreeden ziet,
 Nu gy dus muit en raast, aan uwe woede niet.
 Wien toonde gy ontzag? wat is verſchoond gebleven
 Door u, die 'k naauwlyks weet wat naam 't my voegt te geeven?
 Soldaaten zyt gy niet, die my zo woest beſpringt,
 Den zoon van 't Hoofd des Ryks met ſtaal en wapen dwingt;
 Noch burgers, gy, die ftout uw achtbaare Overheden
 In 't aangezicht weêrftaat, hun wetten durft vertreeden;
 't Recht van 't Gezantschap ſchend, en uwe Hoofdliên moord.
 Vergoodde Julius kon voormaals door één woord
 Zyn wederſpannig heir in 't woelend oproer ftuiten;
 Augustus oog alleen weêrhield het zyne in 't muiten;
 En ik, hoewel myn roem nog voor hun glori zwicht,
 Ik, die uit beiden ſproot, toon vruchtloos u uw' pligt.

Zal

Zal ik myn' vader, als hem de andre Hoofdliên maalen
Hoe de orde by hen heerscht, hoe grootschzy zegepraalen,
De tyding melden hoe 't by ons geschapen staat;
Dat oude- en nieuwing woên; dat geld noch afscheid baat;
En dat ik, in al 't leed nog overig gebleven,
Den moedwil naauw' ontgaa met een gebedeld leven?
Waarom, ô Vrienden! heeft uw trouw myn hand belet
Toen ik myzelv' het staal reeds had op 't hart gezet?
Een ander Veldheer waare in myne plaats verkoren,
Die, meer ontzien dan ik, en tot meer roems geboren,
't Verlies van Romes Staat gelukkig had geboet,
En Varus schim verzoend door 's vyands schuldig bloed.
Want nimmer moet de Raad der hooge Goôn gehengen
Dat de eedle Belgen die gerechte wraak volbrengen.
Verheven geesten van de Helden, die voorheen
Al de aard' verbaasden door hun grootfche krygstrofeen!
ô Eedle schimmen van Augustus en myn' vader!
Keert weder in dit heir; verschynt dees benden nader;
Geleid haar als voorheen. Gy ziet haar naberouw;
Haar schaamte en droefenis zyn blyken van haar trouw.
Verhoort de bede uws zoons; bevryd haar van dees vlekken,
En laat de legertwist tot 's vyands onheil strekken.

En gy, ô keureling, wiens bloozend aangezicht
 De smert van 't hart bewyst om 't schenden van uw' pligt!
 Zo ge aan 't Gezantschap, dat door u zich snood zag hoonen,
 Uit achting voor den Raad, uwe achting wilt betoonen;
 Zo ge aan uw' Veldheer weêr gehoorzaamheid belooft,
 En van zyne echtgenooten en zoon hem niet berooft;
 Uw schuldsmette uitwischt door de oproerigen te straffen;
 Zal dit den Staat een blyk van uw berouw verschaffen;
 Een band van eendragt zyn die ons op nieuw verbind.
 Dan ben ik als voorheen uw Veldheer en uw Vrind.

Hy ziet, terwyl hy spreekt, 's volks drift allengs bedaaren.
 De liefde tot den Prins herleeft by al de schaaren.
 Het wydverdoolde hart beseft zyn' pligt in 't end,
 Gelyk een dwaalend man door 't licht zyn' weg herkent.
 Zo dra Germanicus voleindigt heeft te spreken,
 Valt al het krygsvolk aan 't belooven en aan 't smeeken:
 Vergeef de struikling, straf de schuldigen alleen;
 Doe 't heir op uw gelei den vyand tegentreên,
 Opdat het in hun bloed zich zuivre van zyn vlekken.
 Doe Agrippina uit deeze oorden niet vertrekken;
 Gun dat ze op onze beê weêr in het leger keer';
 Geef ons den voedsterling der legioenen weêr.

Dat

Dat Gallië nooit roeme op zulke gyzelaaren;
Vertrouw die panden ons, wy zullen hen bewaaren.
Welaan, hervat de Held, 'k verlaat my op uw woord,
Myn Cajus blyve; en zo de bede word verhoord
Die ik aan Juno wy', zal ons myn gaê verzellen
Als die Godin haar uit het kinderbed herstellen,
En ons verheugen zal met een gewenschte spruit.
Hy meld zyne Agrippyne op 't spoedigst dit besluit,
En doet de blydschap in haar droeve ziel herleeven.
Zy heeft haar' zoon nog naauw' den vader weêrgegeeven,
En hy 't gevolg benoemd dat haar geleiden zal
Langs 't kronklend Moezelspoor in 's Trevers sterken wal,
Of zy vertrekt, verzeld van eenigen der vrouwen,
Terwyl zich de andren in het leger thans betrouwen;
En scheid geruster van haar' diergeliefden Held,
Nu zy de aéloude tucht en orde ziet hersteld.

Inmiddels streeft het volk door al de legerhoeken
Om de oproerstookers, die 't verleidden, op te zoeken.
De zoon van Druzus zorgt, daar hy de drift bepaalt,
Dat slechts een klein getal voor veeler schuld betaalt.
Hy straft het kwaad alleen om grooter kwaad te weeren:
Rechtvaardigheid laat nooit door wraakzucht zich verheeren.

Thans

Thans stelt de Veldheer een krygskundig Opperhoofd
 By ieder bende, die van Hopman is beroofd.
 Hy vraagt aan elk van hen zyn' naam, geslacht en jaaren;
 Hoe lang hy heeft gestreên by Romes legerfchaaren.
 Zo hem de keurling roemt, verkrygt hy hooger rang;
 Doch zo hy word beticht van haatlyk zelfbelang,
 Of snoode wreedheid, kan hem naam noch krygsdienst baaten.
 De Prins eischt deugd by moed in 't hart van zyn foldaaten.
 Calpurnius, wiens trouw den Roomschen Afgezant
 Behoedde in 't lyfsgevaar, zet hy met eigen hand
 Den groenen krans op 't hoofd, den krans van eikenblaêren;
 Een waardig loon voor hen die Roomsche burgers spaaren.

Terwyl Germanicus voor orde en krygstucht waakt,
 En tot den Duitschen togt het heir strydvaardig maakt,
 Verneemt hy dat de vyfde en negentiende benden
 In Castra Vetera op nieuw hun pligten schenden.
 Hy, in het harte ontroerd door 't ongewenscht bericht,
 Verdubbelt zyne vlyt, en acht zich thans verplicht,
 Nu straf noch goedheid baat, dit buitenspoorig muiten
 Door kracht van wapnen, zo de nood zulks eischt, te stuiten.
 Doch nu de dappre Prins ten optogt vaardig is,
 Besluit hy, aangezet door eedle deerenis,

Cecina eerst zyn komst door eenen brief te ontdekken,
Of in des muitlings hart de schrik berouw mogt wekken.
Hy meld hem dat hy met zyn legermagt genaakt;
En dat, zo 't muiten by zyn komst niet is gestaakt,
Hy de orde door zyn magt in 't heir zal doen herleeven,
En door gestrengheid een ontzaglyk voorbeeld geeven.

De zon had driewerf de aard' door haaren glans getroost;
Zy rees ten vierdenmaale in 't lieflykbloozend oost',
Wanneer Germanicus de weelige landouwen
Van 't sterke Vetera van verre mogt beschouwen.
Hy nadert tot de vest, en zyn meêdogenheid
Zucht heimlyk om de straf 't hardnekkig volk bereid,
Als hy Cecina hem blymoedig ziet ontmoeten,
En 't Veteraasche heir hem juichend hoort begroeten.
Leg, zegt Cecina, leg nu vry uw wapens neêr:
Gy vind in deezen wal geen oproermaakers meer:
Dees trouwe bende heeft d'ontrouwen hoop doen sneeven.
Herken haar voor uw volk en wil de schuld vergeeven.
Germanicus verstaat met blydschap deeze maar',
En roemt het pligtbewys der trouwbevonden schar';
Doch naauwlyks trekt hy in de Veteraasche muuren,
Of ziet hoe wreed zyn volk hun misdryf moest bezuuren.

De vest, waarin de wraak te ver zich heeft verspreid,
 Verstrekt een schouwtooneel der bloedigste aakligheid.
 De oproerigen, dien nacht by honderden verflagen,
 Door hun bekenden, door hun vrienden, door hun maagen,
 Verwekken zelfs in 't hart des krygsvolks deerenis,
 Nu 't ziedend bloed bekoeld, de woede aan 't mindren is.
 Doch 's Veldheers eedle ziel betoont zich sterkst bewogen.
 Geen waare grootheid bant menschlievend mededogen.
 Hoe! zo veel krygsliên door hun makkers neêrgeveld!
 Heet dit geneezen? 't is verwonden, zegt de Held.
 Laat ons, nu wy hun lot niet wederroepen kunnen,
 Ten minste hun gebeente een eerlyk graf vergunnen.
 Fluks word op zyn bevel de houtmyt toebereid;
 De lyken t'faam verbrand, doch zonder plegtigheid.
 Die last is naauw' volbragt, als al de Roomsche troepen,
 Ter wraak van Varus moord, vol drifts om oorlog roepen.
 De Prins doet, yvrig om den wrevelen Germaan,
 Die reeds in 't veld verscheen, vol moeds te keer te gaan,
 Een brug by Vetera den rug des Rhyntrooms dekken,
 Om met zyn heir het land der Marsen in te trekken.

* * *

GERMANICUS.

T W E E D E B O E K.

Het grootsch Itaalje, dat al de aarde in eerbied houd,
Het vorstlyk Rome op zyn gebergte ziet gebouwd,
En oost en west en zuid de rustelooze baaren
Der Middelandfche zee door kielen ziet bevaaren,
Word aan de noorder zy' door steil gebergt' bepaald,
Door rotfen, schaars bezocht, en nooit naar eisch gemaald;
Door de Alpen, die hun kruin tot aan 't gestarnte strekken,
Op wolken nederzien, met eeuwig ys zich dekken,
Omringd van kolken daar de stoutheid zelf voor beeft;
Hier is 't dat de Adula den Rhynstroom oorsprong geeft.
De schoone Rhyn, weleer door Romes wichelaaren
Als een der watergoôn verheerlykt met altaaren,
Welt uit twee bronnen op; en stort, van rots op rots,
Twee zilvren takken neêr met klaterend geklots.
Een van die takken houd zich kronklende in de holen
Eens bergs, dien hy ontmoet, een lange wyl verscholen;
En als hy uittogt vind, daalt hy al golvend neêr,
Met d'andren tak vereend, in 't ruime Acronisch meir,

't Welk 't Abnobaasch gebergt' van verre groet in 't noorden,
En aan de zuiderzy' de Tigurhynsche boorden.
Nadat de snelle stroom, dees bergzee doorgevloed,
Zyn' loop hervat heeft en in kracht is aangegroeid,
Stort hy zich plotsling van de rotfen onder 't bruisfchen,
En 't land hoort, mylen ver, zyn watervallen ruisfchen.
Welk een verrukking baart by 't ryzend morgenlicht
Hier de ongelyke grond aan 's reizigers gezicht!
De ruime landstreek fchynt een baare zee voor de oogen,
Zo lang 't azuur der lucht door neevlen is betoogen;
Doch als de zon, met goud en gloeiend rood gehuld,
De dampen optrekt, en 't gebergte in 't rond verguld,
Ryst uit die fchynbre zee gehucht, of rots, of weiland,
En streelt het oog als waar' 't een nieuwgeboren eiland.
De fchoone Rhyn word in 't Helvetifche gebied
Begroet door de Aar, die in zyn wed haar stroomkruik giet;
Hy ziet, wat verder, de Rauraken in hun wooning
In 't west', en in het oost' de prachtige vertooning
Van 't Decumaasch gebergte, en 't groot Hercinifch woud,
Daar eens de Markoman zyn fteden had gebouwd;
En vind vermaak van daar al kronklend voort te spoeien
Tot by zyn stroomwed door het Neckernat ziet groeien.

Van hier beschouwt de vloed, na jaaren oorlogswee,
Thans vyftig sloten, van dit oord tot aan de zee
Langs zynen boord geficht, om Romes magt te sterken,
En de onderdanigheid der volken uit te werken.
Argentoratum ryst hier aan de flinke hand,
En achter deeze vest al 't vruchtbaar akkerland
Bedekt met voedzaam graan, de digtbegroeide wouden,
Waarin de wilde ftier en 't boschzwyn zich onthouden;
Nog verder, 't hoog gebergte, in 't blaauwende verschiet.
Een weinig nederwaards beschouwt de grootfche vliet
De grazige oevers des Nemeets, der Vangionen,
En ziet Maguntia zich aan zyn' boord vertoonen,
Terwyl de blonde Mein zich met zyn stroomnat paart.
De ftrydbre Mattiak oogt hem van 't berggevaart'
Des hoogen Taunus na; en groet hem onder 't vloeien,
Totdat hy hem het land des Trevers ziet besproeien;
Waarna de fiere Rhyn by 't Ubisch grondgebied
Den groenen Moezelstroom zyn wed vergrooten ziet.
De wyngaardrank, 't fieraad van Bachus heiligdommen,
Was nog niet flingrend by de bergen opgeklommen,
Alom met hoog geboomt', dat eeuwen telt, bezet.
De Rhynstroom hoorde hier geen fchorre krygstrompet

Sints hem Augustus, na den ramp van Varus vaanen,
 Ten grensperk had gesteld aan Gallen en Germaanen.
 De breede vloed golft voorts den Uzipect voorby,
 En 't land der Tenctren, fier op snelle ruitery;
 Tot hy de Lippe ontfangt, waar Mars en Bructer woonen.
 Hy groet, ter westzy', de Gugernen, de Eburonen;
 Snelt Vetera voorby; en ziet, van verre in 't land,
 Hoe weelig de Ysfel vloeit aan zynen oosterkant.
 Thans spoeit hy zyne vaart, met kronkelende zwieren,
 Tot aan het eiland der beroemde Batavieren;
 En eert hun woonsteê met een' dubblen waterschat,
 Daar hy zyn' stroom verdeelt en 't land in de armen vat;
 En werpt, niet als weleer door twee beroemde monden,
 Maar met den Ysfelstroom door Druzus graft verbonden,
 En zylings afgeleid in Flevoos waterbaan,
 Zich door drie monden in Germanjes Oceaen.

De Prins ziet nu zyn brug te Vetera voltoogen;
 En voert den keurling, die niets aêmt dan oorelogen,
 Den Rhynstroom over; sterkt aan de eene en de andre zy'
 Zyn heir met vlerken van bedreven ruitery,
 Die onbesmet van 't gif der miltzucht zyn gebleven,
 En door gehoorzaamheid aan 't heir een voorbeeld geeven.

Een

Een dubbel dertiental van benden hulpvolk dekt
Den keurling, die verblyd naar 't land der Marfen trekt.
Hy ziet van verre, in 't zuid', de Lippe, in 't kronklend vloeien,
De stille woonsteê van Aurinia besproeien;
Die Boschnon, zo beroemd; 's lands Opperpriesteres;
Door al 't Germaansche volk gevierd als een Godes.
Hier schuilt, in 't hoog geboomt', de wydberoemde tooren
Waaruit zy, raad gevraagd, den last der Goôn doet hooren.
In 't noord' word de Ysfel van den keureling beschouwd;
En voor hem, in het oost', ontdekt hy 't Cezisch woud.

Hier geeft Germanicus bevel aan de oorlogsknechten
De tenten op te slaan, den legerwal te rechten,
Die voor en achter 't heir zyn hoogte haast bekoomt:
Ter zyde dekt men zich door omgekapt geboomt'.
Thans overweegt de Prins met Romes Legergrooten
Wat spoor te volgen staa; of hy de keurgenooten
Zal leiden langs de Lippe, een korte en open baan,
Daar hy des vyands oog bezwaarlyk kan ontgaan;
Of 't leger midden door de bosfchen voort doen trekken,
Om 't vordren van den togt met meerder zorg te dekken;
Een moeielyker weg, aan allen kant begroeid
Met heestrig kreupelhout, waardoor men minder spoeit.

Terwyl in 't krygsberaad der Hopliên stemmen steeken,
 Verzoekt een legerspiê Germanicus te spreekken.
 Hy meld den Veldheer, dat de Mars hem niet verwacht;
 En, op niets minder dan een' overval bedacht,
 Een staatlyk feestmaal houd in dorpen en in vlekken.
 De Prins besluit hierop langs 't veiligst pad te trekken.
 Hy zend Cecina, op wiens kunde hy vertrouwt,
 Met lichtgewapend volk vooruit naar 't Cezisch woud,
 Om voor het heir een' weg door 't heestrig bosch te baanen,
 En volgt hem op het spoor, aan 't hoofd van zyne vaanen.

Niet verre van dit bosch doet op een' heuveltop
 Zich 't hoofddorp van den Mars niet onbevallyg op;
 En telt uit zynen kreits al de onderscheiden vlekken
 Die tot versierfels van zyn grondgebied verstrekken.
 De landzaat, die alreë getrouw bericht verkreeg
 Hoe hoog de muitzucht by de keurelingen steeg,
 Dacht dat hy thans geen leed van Rome had te duchten.
 De blydschap heerscht alom in dorpen en gehuchten;
 Want schoon men weet dat reeds der Catten oorlogsmagt
 Gelyk 't Cheruscisch heir was op de been gebragt,
 En voorgenomen had die volken hulp te zenden,
 Men achtte 't nog geen' tyd tot optogt van de benden.

Men

Men vierde in 't vroegst' der lent' het plegtig bruiloftfeest
 Des zoons van Liskus, die 's lands Veldheer was geweest;
 Van dappren Segonax en zedige Adalinde,
 De spruit van Dumnorix en deugdryke Albizinde.
 De wellekome dag verschynt voor 't jeugdig paar.
 De vaders hebben reeds den gryzen Wichelaar
 Geraadpleegd over 't lot der eedle trouwgenooten:
 Hun gastvry huis is voor al d'Adeldom ontfloten.
 De jonge bruid verschynt, gedost in wit gewaad;
 Een teder blosje siert haar vriendelyk gelaat;
 De blonde hairlok speelt bevallig om de schouders.
 Zy word omsingeld door haar maagen, door haare ouders,
 En d'eedlen maagdenstoet, 't gezelschap van haar jeugd.
 't Juicht all' de schoone toe; al 't landschap is vol vreugd.
 De bruidegom, geleid door zyn' beroemden vader
 En d'Opperwichelaar, treed haar blymoedig nader.
 Hy word gevolgd door de eer der Duitsche jonglingschap
 Met zangen en gejuich en vrolyk handgeklap.
 Hy groet zyne Adalinde, en bied haar voor elks oogen
 Zyn huwlyksgaven aan, geschikt naar zyn vermogen:
 Een koppel rundren, tot dees plegtigheid gespaard;
 Een schild, op 't rykst gekleurd; een korte spiets; een zwaard;

Een jong en moedig ros, dat, brieschende onder 't springen,
 Schynt deel te neemen aan 't geluk der echtelingen.
 Ze aanvaard de gifte, en schenkt den held haar trouwgaaf weêr.
 Een' witgepluimden helm, een netgewerkte speer,
 Een' leedren wapenrok, 't gewrocht van haare handen;
 Dit zyn de zegels hier der reine huwlyksbanden.
 Het hoofd der Priestren leid het thans verloofde paar
 Met staatelyken tred naar Frejaas boschaltaar,
 En smeekt haar' zegen af op dit gewenscht vereenen.
 De landzaat, van alom op 't hooge feest verschenen,
 Brengt graan en vruchten meê, ter eere van de bruid.
 Men zingt en springt en rent en tart elkandren uit
 Tot loop- en worstelstryd, en moeilyke oefeningen.
 Ginds ziet men in het veld de fluksche jongelingen,
 Omringd van zwaard en speer, verheugd ten reie gaan;
 Zy dansen 'er door heene, en zien ze al lagchende aan.
 Terwyl 'er eenigen met damspel zich vermaaken,
 Zyn andren bezig met den teerling of met schaaken.
 Natuur heeft in dit oord voor gulle eenvoudigheid
 Op 't groenend klaverveld den bruilofdisch bereid:
 Men recht 'er wildbraad aan, en boom- en aardgewassen;
 Verscheidenheid van visch uit stroomen en uit plasfen;
En

En mestvee, versch geflagt, of aan den haart gerookt.
De zwaare bruiloftdrank, van gerst tot wyn gestookt,
Vergroot de gulle vreugd van vrienden en genooden.
Men spreekt van d'ouden tyd, en roemt de gunst der Goden,
Waardoor dit boschryk oord thans ruimer adem haalt,
Nu de overzy' des Rhyns het Roomsche gebied bepaalt.
Terwyl de drinkhoorn zwiert word hier 't gesprek vervangen
Door 't dansen van de jeugd, en ginds door heldenzangen.
De vrolykheid houd aan offchoon de dag verdwynt.
Men ziet hoe reeds de maan het bruiloffeest beschynt;
Zy spreid haar' zilvren glans op heuvelen en dalen,
En speelt met schaduwen en schimmen onder 't praalen;
Hier lagcht haar vol gelaat den blyden gastrei aan,
En ginds begluurt zy dien door vroegontsproten blaên.
De starren tintlen aan de onmeetbre hemelboogen.
Het ruischend windje zwygt; geen takje word bewogen.
't Bevallig beekje, dat of niet of sluimrend stroomt,
Vangt op zyn vlak het beeld van hutten en geboomt'.
Nog duurt de vrolykheid in 't hart der jonge lieden;
Doch de ouderdom kan naauw' den slaap meer weêrstand bieden:
Ginds zyn 'er eenigen door hem reeds overmand;
Daar sluimren andren met het drinkvat in de hand;

Of luistren naar den zang met halfgesloten oogen.

't Romeinsche leger is intusfchen voortgetogen,
En trekt de landstreek in, die zich geen leed verbeeld.

't Word door den Veldheer in vier hoopen afgedeeld.

Een deezer benden word Apronius gegeven.

De tweede Antejus, om de bosfchen in te streeven.

Cecina heeft bevel de derde voor te gaan.

Het vierde en grootste deel volgt 's Veldheers legervaan.

Zy spoeden driftig voort op 't klinken der trompetten,

En dreigen vlek by vlek in volle vlam te zetten,

En all' wat adem heeft te vellen door het zwaard.

Hun nading, die op 't feest de grootste ontzetting baart,

Wekt fluks de noodkreet op, van onraad! wapen! wapen!

Straks word de bruiloftzang in naar gekerm herfchappen.

De dappre Segonax, hoe onverwacht verrast,

Behoed zyn dierbre bruid van 's krygsvolks overlast;

Stygt achter haar op 't ros, en rent 'er fluks meê heenen.

Een deel der grooten tracht de vrouwenhulp te leenen.

't Vlied all' wat vlieden kan, terwyl de felle brand,

In dorp by dorp gesticht aan d'een' en d'andren kant

De ruime lucht vervult met rook en vlam en vonken.

Aan all' wat achter blyft word geen genaê geschonken,

Dewyl de keurling waant dat hy zyn misdaad boet,
Als hy zyn blinkend staal befmet met 's Duitschers bloed.
Dit zyn, ô wreede woede! uw jammerlyke vruchten.

Na weinig uuren keert uit vlekken en gehuchten
Het krygsvolk wederom by 's Veldheers legervaan,
Met eenen ryken buit uit 's vyands land belaên.
Men ziet Apronius en al zyne oorlogsknaapen,
Met een aanzienlyk tal van rundren, paarden, schaapen,
Gevonden in de weide, of uit den stal geroofd.
Niet lang na hem verthoont Cecina zich aan 't hoofd
Der zynen, met een' schat van graanen, uit de holen.
Geplonderd, daar de Mars dien rykdom hield verscholen.
Antejus is de laatste in 't keeren van den togt.
Zyn driftige oorlogsfchaar had, toen zy 't land doorzocht,
Het dennenwoud ontdekt aan Tanfan toegeheiligd;
Een lomrig oord, tot nu voor krygsrumoer beveiligd.
Aan d'ingang van dit bosch woonde een gewyde fchaar
Germaansche Priestren, die op Tanfans woudaltaar,
Naar 's lands aéloud gebruik, hem daaglyks offers bieden.
Dees stoet van Priestren en eerwaardige Druïden,
Op 't onverwachtst verrast in deezen bangen nacht,
Wierd door 't verdelgend zwaard des keurlings omgebragt;

Het outer neêrgestormd, en 't bosch omvergehouden.
 Het volk roemt op die daad, die zy als groot beschouwen.
 Doch Druzus vroome Zoon laakt dus hun snood bestaan:
 Hoe! rand ge d'outerdienst der hooge Goden aan?
 Ontziet hun grimmigheid, verdoolde legerbenden!
 En tergt hen niet tot wraak door 't heilige te schenden.
 Ik heb op deezen togt met zielsverdriet beschouwd
 Dat gy onnoozle jeugd noch grysheid heilig houd;
 Spaar 't weerloos volk voortaan: wat kan hun bloed u baaten?
 Weest waare helden, geen moordzuchtige soldaaten.

De ontvluchte Mars verspreid terstond aan allen kant
 Den inval des Romeins, 't verdelgen van het land,
 En klaagt zyn hartewee aan vrienden en bekenden,
 By wie hy schuilplaats zoekt in 't prangen der elenden.
 't Vliegt all' te wapen op der Marsen jammerkreet.
 De Brufter en Tubant, vereend met d'Uzipeet,
 Betoonen zich bereid den nabuur by te springen,
 En 's vyands heir zyn' roof, zo 't mooglyk is, te ontwringen.
 De droeve tyding van den moord der Priesterfchaar,
 In Tanfans heilig woud, word spoedig openbaar,
 En komt Aurinia in haar verblyf ter ooren.
 Straks acht Druïde en Bard en Wichlaar zich verloren.

Wat,

Wat, zeggen ze, zal 't zyn zo Romes legermagt
Den Lipstroom overtrekt, en voor zich oorbaar acht
Door deeze landstreek weêr naar Vetera te trekken?
Wie zal de Boschnon voor 't geweld des vyands dekken?
Straks roept de landzaat, door der Priestren klagt verfaagd:
Men berge Aurinia! Men berg' de wyze maagd!
Zy is der Goden tolk, en kan ons raad verschaffen;
De Hemel zou het land, dat haar niet hoedde, straffen.
Terwyl de Priesterin zich tot de vlucht bereid,
Stelt zy in Frejaas woud haar' schat in veiligheid,
En doet der Catten Vorst door eenen bode hooren,
Dat ze in zyn land een' burg ter schuilplaats heeft verkoren.

De Priesterlyke rei, gedost naar zynen staat;
De Priesterinnen, in haar hagelwit gewaad;
De Wichelaars, die naar 't geheim van 't noodlot vorschen,
En de outerknaapen, die 't gewyd gereedschap torschen,
Zyn allen reeds byeen, en vaardig tot den togt.
Drie witte rundren, door de Priestren uitgezocht,
Zyn voor de staatsiekar in 't sterk gareel geslagen.
Men leid Aurinia eerbiedig naar den wagen.
Een dunne fluier dekt haar achtbaar aangezicht.
Haar kleed, 't welk voor geen sneeuw in zuivre witheid zwicht,

En

En 't maagdlyk hulfel zyn gefierd met purpren boorden.
Haar Nonnen volgen haar al weenende uit deeze oorden,
Terwyl der Barden rei, die al den stoet omringt,
Op deezen droeven toon den ramp der Marsen zingt:

De burg van Dumnorix, die met zyn sterke wallen
Alom ontzag verwekte, is jammerlyk gevallen.

De vlammen hebben 't hof des gryzen helds verteerd.

De schoone huizen zyn verdelgd en omgekeerd.

De heesterige doorn zal op hunn' puinhoop groeien.

De Lippe zal uit rouw met traager baaren vloeien.

De wolf zal huilen in 't verwoest en ledig slot.

't Geboomte in Tanfans woud ligt tot den grond geknot.

Het bloed der Priestren verwt de boschen en waranden.

De eerwaardige offraars zyn erbarmlyke offeranden.

De starren zagen 't leed van 's hemels hoogen trans,

Zy dreeven zwygend voort, en met verbleekten glans.

Verwoesting viel op 't huis van gastvrye Albizinde.

Het moordzwaard bliksemde op het feest van Adalinde.

De jongelingen en de maagden zyn geflagt;

De zuigelingen met de grysaarts omgebracht;

De heuveln overdekt met wreedverflagen helden,

En aller schuldloos bloed stroomt langs de groene velden.

Een

Een naare stilte heerscht in 't eertyds vrolyk land.
Der Marfen dorpen zyn geplonderd en verbrand.
Het voormaals bly gewest weêrgalmt van krygsgeruchten.
De moord holt aan, en dwingt Aurinia tot vluchten.
ô Barden! heft alom uw treurgezangen aan;
Doet vriend en vreemdeling den zwaarsten ramp verstaan.
De landzaat zal voortaan uit deez' verlaaten tooren,
Ten troost in zyn verdriet, geen wyze orakels hooren.
Rampzalig volk, by 't welk geen Godheid outers heeft,
Nu zich Aurinia uit nood van hier begeeft.

De burg van Dumnorix viel met zyn sterke wallen.
Moet all' wat staat, hoe vast, dan eindlyk nedervallen!

Dus klaagend' trekt de sleep door 't Uzipeetsche land,
En zag nu 't hoofddorp van den moedigen Tubant,
Als gryze Dumnorix de Priesteres ontmoette,
En met zyn gade en telg haar op den togt begroette.
Ach! zegt hy, wyze Maagd, gedoog dat ik u verg'
Dat zich myn huisgezin met u aan d'Eder berg';
'k Zal my met Segonax en wakkren Liskus waagen,
Om 't Roomsche leger zyn' geroofden buit te ontjaagen.
Ik heb een bende volks tot uwen dienst bereid,
Opdat ge uw' weg vervolgt met meerder veiligheid.

De Priesteres vergunt den ouden Vorst zyn bede;
Voert minzaame Adalinde en haare moeder mede;
En word al juichend' door de Catten ingehaald,
En naar het oord geleid dat haaren togt bepaalt.

Intusfchen rukken reeds de Bruftren zuidwaarts heenen,
Om dappren Segonax en Liskus hulp te leeren,
Die met een deel huns volks, den ramp des lands ontgaan,
Beschaduwd door 't geboomt' zich heimlyk nederflaan.
Van de andre zyde trekt, tot steun der bondverwanten,
De moedige Uzipect, na 't voetvolk der Tubanten,
Den Lipftroom over, om des vyands legermagt,
Die, zo men zich verbeeld, hun nadring niet verwacht,
In 't lomrig Cezisch woud met voordeel aan te randen.
De Zoon van Druzus, die in de omgelegen landen
Verfpieders uitzond, plaatst, bericht van zyn gevaar,
Den buit in 't midden der Romeinſche keurlingsſchaar:
Een deel van 't hulpvolk is gelast vooruit te trekken,
En 't ovrig moet aan 't heir ter achterhoede ſtrekken.
De looze vyand, die in 't woud verſcholen lag,
En reeds den middentogt voorby getrokken zag,
Valt yllings ſchreeuwende aan met ſchichten en met ſpeeren.
De keurling tracht, vol moeds, den aanval af te keeren.

De ftryd word hevig, en de Duitscher, aangespoord
Door wraakzucht en door haat, wreekt 's lands bederf door moord.
De jonge Segonax en Liskus, meest verbolgen,
Bezielen met hun drift al die hun schreden volgen;
En de achterhoede waar' vernield door hun geweld,
Indien Germanicus den ftryd niet had hersteld.
Soldaaten! roept de Prins, vaart voort, verdient laufteren;
Verwint dit woest geweld; doet Rome zegevieren;
Bedeckt uw muitery door eedle heldendaên.
Die taal wekt 's keurlings moed: niets kan zyn' arm weêrstaan;
De Duitscher, hoe verwoed, moet in het eind bezwyken,
De wouden ruimen, en naar de open velden wyken.
De voor- en middentogt zyn thans de bosfchen dóór,
En de achterhoede volgt al juichend' hen op 't fpoor;
Zy zien zich verder door geen' stouten vyand deeren,
Tot ze allen aan den Rhyne behouden wederkeeren.

De zon, die, noordwaart aan, haar jaarlyks fpoor hernam,
Ontweek de visfchen reeds by 't nadren tot den ram;
De westewind herfchiep, om vruchtbaarheid te kweeken,
Op 't hoog gebergte alom de fneeuw in vloeibre beeken.
De nyvre landman haalt de rundren van den ftal,
En 't kouter, lang geroest, doorfnyd het vruchtbaar dal.

Germanicus, die zich 't faizoen ten nutt' doet strekken,
 Besluit nu 't heuvlig land der Catten in te trekken.
 Hy had vernomen hoe 't in groot Germanje stond,
 Daar 't volk zich onderling door fellen kryg verflond;
 En hoe Segestes, naauw verknocht aan 's Ryks belangen,
 Zich door Arminius in d'oorlog voelde prangen.
 Hy vleit zich, onderricht hoe fel de tweedragt werkt,
 Dat hy, nu volk by volk de beide Vorsten sterkt,
 Naardat het zich aan dien of deezen wil verbinden,
 Thans minder tegenstand in dat gewest zal vinden.

't Groothartig Rome, dat zyne oppermogenschap
 Rondom zich tot aan 't eind der aard' zag uitgebreid,
 Had al 't verwonnen land, hoe verre ook afgelegen,
 Aan zynen kreits gehecht door rechte en breede wegen.
 Men had van Rome tot aan 't eind van elk gewest
 Met steenen hen bevoerd. De landzaat wierd geprest,
 En hielp den keureling in 't onophoudlyk slaaven.
 't Gebergte wierd geslecht; de rotfen doorgegraaven;
 De boschen omgehakt; de meiren uitgedroogd;
 De stroomen overbrugd; 't moerasfig land gehoogd,
 Met balken digt beschoeid, of sterk gestut door muuren,
 Als moest dit werk den tyd tot 's aardryks eind verduuren.

De bouwkunst voerde hier den Roomfchen roem in top;
Toonde al de mylen aan; richtte eerepoorten op;
En deed, op zuil by zuil, de marmren beelden ryzen
Der Goden, die den weg beveiligen en wyzen.

Een ry van graven dekte, aan d'een' en d'andren kant,
Hier de asch van Romes kroost, als in hun vaderland.

De magtigsten des Raads verzorgden deeze wegen;
Men achtte in dit bestier zo groot een' roem gelegen,
Dat zelfs Augustus in die eer behaagen vond.

De gulden paal, door hem op Romes markt gegrond,
Wees aller strekking aan, en werwaarts zy geleidden.

Een deezer wegen liep, in mylen juist gescheiden,
Door 't Apennynsch gebergt', tot aan Mediola;

Voorts door Helvetie, en door 't sterk Maguntia

En de Ubische oorden, naar der Batavieren weiland;

Verdeelde zich in tweên, naar elke zy' van 't eiland,

En liep weêr saamen op 't Caninefaatsche strand,

Waarop de groote zee met holle golven brand.

De Veldheer trekt, om in der Catten land te dringen,
Langs deeze heirbaan op met Romes keurelingen.

Hy volgt het spoor des Rhyns nu meer dan min naby;

Ziet in 't verschiet de Lippe aan 's landstrooms overzy';

Streeft hooger op, voorby een deel der vestingwerken
 Door Druzus hier gesticht om Romes magt te sterken;
 Ziet Asciburgium, het zwakker Gelduba,
 En 't grootsch Novezium; een korte wyl daarna
 Hoort hy door de Ubiërs zich met gejuich ontmoeten,
 Daar ze in hun hoofdstad hem blymoedig welkoom groeten.
 Hy toeft 'er niet, en spoed langs Bonnaas vesten voort;
 Ziet Rigomagus en Antunnacum den boord
 Des Rhynstrooms fieren; groet de Confluentfche wallen,
 Daar 't schuimend Moezelnat, in 't wed des Rhyns gevallen,
 Het land des Ubiërs van dat des Trevers scheid.
 De Prins beschouwt, op 't pad waarlangs hy 't heir geleid,
 Het sterke Bontobrix; en voorts, na weinig uuren,
 Vofalia, gesticht in spyt der nagebuuren;
 En verder Bingium; vanwaar hy in 't verschiet,
 Aan d'overoever reeds den Taunus ryzen ziet;
 En hooger, door de Mein den Rhynstroom eerbied toonen.
 Dus nadert hy in 't eind het land der Vangionen;
 Alwaat het bovenheir, dat naar zyn komst verlangt,
 In 't grootsch Maguntia, al juichend' hem ontfangt.

De Veldheer had die stad, toen 't oproer zich deed vreezen,
 't Romeinsch Gezantschap ter verblyfplaats aangewezen;

Hy

Hy had in Vetera bereids den last verstaan,
Door Cezar hen betrouwd. Nu kwam hy naauwlyks aan
Of word door hen begroet; en hoort hier mondling nader,
Dat Vorst Tiberius, ter eere van zyn' vader
Augustus, met veel pracht in Mavors heilig veld
Gewyde spelen naar 's lands wyz' had ingesteld;
Zich d'Opperpriester had verklaard van deeze spelen;
En in die waardigheid den Veldheer had doen deelen,
Met Druzus te gelyk; als of geen onderscheid
Het broederpaar verdeelde in zyn genegenheid.
Germanicus, bewust hoe 't staat in Romes wallen,
Ontfangt dees waardigheid met heimlyk welgevallen.
Hy merkt in de eer, die hy door Cezars last geniet,
Dat, zo hem 't hof niet mint, het echter hem ontziet.
En de edle Plancus, die, door dankbaarheid gedreven,
De trouw des Helds erkent in 't redden van zyn leven,
Belooft verflag te doen aan Cezar en den Raad,
Hoe moedig hy zich kweet tot redding van den Staat,
Door 't onbedachtzaam volk in 't hevig woën te stuiten.
Verschoon toch, zegt de Held, in uw bericht, het muiten.
Meld Cezar dat het heir is tot zyn' pligt gekeerd.
Zeg dat myn hart hem voor altoos getrouwheid zweert;

Dat

Dat ik standvastig als zyn zoon my zal gedraagen,
En voor den Staat en hem myn bloed met blydschap waagen.
Na dit gesprek omarmt de Veldheer vrind by vrind,
Die hy in 't grootsch gevolg der Afgezanten vind.
Hy ziet 'er Pizo by, en Pedo, en Taurinus;
En Titus, zynen vriend, den broeder van Sabinus.
Zy melden allen aan Germanicus om stryd
Dat elk van hen zyn' dienst aan hem heeft toegewyd.
De dankbre Prins acht zich aan hunne trouw verbonden,
En 't grootsch Gezantschap word eerlang te rug gezonden.

Zo ras Germanicus zich min belemmerd vind,
Haakt hy naar een gesprek met zynen boezemvrind,
Met Titus, aan wiens trouw zyn hart zich bloot durft geeven,
En die hem meer dan eens in 't heimlyk heeft geschreven.
De braave Titus, die, zachtmoedig en bedaard,
Eene eedle zedigheid met heufche oprechtheid paart;
Die, in zyn lot vernoegd en met zichzelv' te vreden,
Meer zucht voor wysheid voed dan zucht voor waardigheden;
Benyd, hoe hoog van rang, de grootheid haar gebied,
Den rykdom zynen schat, en de eer haar lauren niet.
Beroemd om zynen moed, en om zyn deugd geprezen,
Stelt hy zyn' hoogsten roem in 's Veldheers vriend te weezen;

Die

Die hem naar waarde schat, en als een' broeder mint.
Zo ras zich Druzus Zoon met hem in vryheid vind,
Zegt de eedle Prins: Ik giste, uit uw bewimpeld schryven,
Iets van een samenstel van snoode wanbedryven;
Meld my hoe 't staat in Rome, en wat 'er is geschied
Nadat Augustus de aard', hoe spaê, te vroeg verliet.
De oprechte Titus boet aldus zyns vriends verlangen:

Men had te Rome naauw' het droef bericht ontfangen
Dat Vorst Augustus zich in Nola krank bevond,
En looze Livia reeds bode op bode zond
Om uit Illiricum Tiberius te ontbieden,
Of elk bespeurde klaar het geene 'er zou geschieden,
En dat Tiberius in Cezars plaats zou treên.
Het grootste deel des Raads liep met gezwinde schreên,
Zo ras Augustus geest onze aarde was ontfegen,
De slaafsche dienstbaarheid uit Romes wallen tegen:
De Burgemeesters zelfs, ô schande! 't eerst gereed,
Versterkten 't nieuw gebied lafhartig door hunn' eed,
En deden zich welhaast door Romes Raaden volgen.
De vryheidminnaars, schoon in 't moedig hart verbolgen,
Bevonden zich te zwak om tegenstand te biên.
Ach! had uw vader toen nog 't levenslicht gezien;

H

Had

Had hy ons op dien dag tot leidsman moogen strekken
 Om ons aan 't prangend juk der tyranny te onttrekken;
 Of waart gy in dat uur in Romes vest geweest,
 Men had meer moeds betoond, de staatzucht min gevreesd.
 Tiberius, wiens hart zich nimmer laat doorgronden,
 Die zyne ontwerpen dekt door loosbedachte vonden,
 Hen onverzoenlykst haat die hy lafhartigst vleit,
 Zyn staatzucht loos verbergt in 't kleed der nedrigheid,
 Van bloeddorst blaakt als hy zachtmoedig schynt te weezen,
 Wiens gunstbewyzen als gevaarlyk zyn te vreezen,
 Betoonde zich in schyn afkeerig van 't gebied,
 Om 't welk hy in 't geheim niets onbewogen liet;
 En toen uit vleizucht hem 't gezag wierd opgedraagen,
 Heeft hy tot driewerf toe dat aanbod afgellagen,
 Alleen uit vrees voor u. Hy kent uw groot gemoed;
 Hy kent de liefde die gantsch Rome voor u voed,
 En voor uwe Agrippyne, als 't pronkjuweel der vrouwen.
 Hy weet met welk een oog wy Livia beschouwen;
 Die, nydig op 't geslacht van haaren echtgenoot,
 Liget niet onschuldig is aan Cajus vroegen dood,
 En dien van Lucius, de broeders van uw gade,
 Schoon die geweten word aan 's noodlots ongenade.

Hoe 't zy, hy had nog naauw' het hoog gezag aanvaard....
Maar ach! waartoe vergeefs uw harteleed verzwaard?...
Schroom niet, hervat de Prins, my alles klaar te ontdekken;
Wie weet of uw bericht my niet tot nut zal strekken:
Hoe listig Cezar my door eerbewyzen vleit,
Wy kennen Livia, en zyn wreedaartigheid.
Ken dan, zegt Titus, ken dan al de ondankbaarheden.
Zyn echt met Julia doet hem ten zetel treden;
En niet vernoegd dat haar zyn moeders snood bedrog
Twee zoonen heeft gekost, slaght hy den laatsten nog.
ô Goden! zucht de Held, myn Egaas laatsten broeder!
Hy voegde by dien zoon de deerniswaarde moeder,
Zegt Titus, die hy wreed haar onderhoud onthield,
En die door 't naar gebrek erbarmlyk is ontzield.
De Prins kan op die taal zyn hartewee niet smooren.
ô Goden! barst hy uit, was haar dit lot beschooren!
My was Agrippaas dood en haare dood gemeld,
Maar ach! wie dacht dat hen de staatzucht had geveld.
Haar afkeer van een' man met wien ze in d'echt moest leeven,
Heeft oorzaak aan haar deugd tot wankelen gegeven;
Tiberius wrocht zelf haar schuld en ons verdriet.
Ontdek hun deerlyk lot myne Agrippina niet;

Spaar haar die smart, zy zou haar droefheid niet bepaalen,
En ligt door haaren rouw een grooter onheil haalen
Op ons en op ons kroost. 't Is best dit leed gesmoord:
Men wekt geen lyken door 't verwyten van hunn' moord.
Uw eigen hart beeft het nut van deeze bede.
Held Titus stemt die taak, en eindigt dus zyn rede:
De Raad bestemt all' wat Tiberius begeert.
De naam Augusta is aan Livia vereerd.
Men buigt zich onder 't juk in spyt der oude wetten,
En 't opperste gezag laat zich geen perk meer zetten;
Of zo 't nog iets ontziet, het is uwe achtbaarheid;
En wierd gy niet gevreesd gy zaagt u niet geveid.
't Is alles my verdacht, zelfs gunsten en geschenken.
Wat moet ik, vraagt de Prins, van mynen broeder denken,
Van Druzus, aan 't belang zyns vaders naauw gehecht?
Benyd hy ook myn' rang? Neen, Druzus is oprecht,
Zegt Titus, en gy kunt u op zyn deugd verlaaten.
Maar zyn genegenheid kan u te weinig baaten;
Hy kent de list niet die op alle uw treden let,
En looze spiên by u en by uw vrienden zet;
De komst van Pizo doet ten minsten my zulks vreezen;
Hy staat te wel by 't Hof om u een vriend te weezen;

Doe

Doe hem nooit deelen in uw hartsgeheimenis.
ô Rome, zegt de Held, dat my zo dierbaar is!
Hoe deert me uw ongeval! Ach! had in vroeger dagen
Tiberius my nooit den naam van zoon doen draagen,
Hoe bly herstelde ik u in uwen ouden staat.
'k Hergaf, aan 't hoofd myns heirs, 't gezag aan uwen Raad,
En stelde mynen roem in dien te doen regeeren.
Nu laat my de eed, dien ik genoodzaakt was te zweeren,
Niet toe dat ik u redd'. Wat baat u myn beklag!
Geen braave zoon berooft zyn' vader van 't gezag.
Myn pligt bind my de hand; ik kan u niet bevryden;
Mischien alreê gedoemd om nevens u te lyden.
Dan wat de snoode list der staatzucht moog' bestaan,
Kan ik, ô Rome! u van haar kluisters niet ontslaan,
'k Zal echter uwen roem door mynen arm vermeeren,
En u op volk by volk alom doen triomfeeren;
En 't zy de nyd my velle of 's vyands moordgeweer,
De Zoon van Druzus zal niet sterven zonder eer.
Laat hem de glori van voor 't Vaderland te stryden,
Hy zal, ô Cezar! nooit u 't groot gezag benyden.
Zyn hart vind hooger roem, hoe dwaas zyn keuze u schyn',
In 's lands beschermmer dan in 's lands tiran te zyn.

De Veldheer tracht zyn smart voor elks gezicht te dekken,
En, thans gereed om 't land des vyands in te trekken,
Stelt hy Cecina, op wiens trouw hy vast kan gaan,
Tot Opperhoofdman van 't benedenleger aan,
En sterkt zyn benden met vyfduizend bondgenooten.
Hy plaatst by 't bovenheir de korts verschenen Grooten;
Versterkt die legermagt met vyf paar duizend man,
En geeft aan Silius het hoofdmanschap daarvan,
Doch onder zyn bevel. Men ziet de legerschaaren
Aan 's Rhynstrooms overzy' zich by de Mein vergaëren.
De Veldheer volgt eerlang, en stygt den steilen top
Des hoogen Taunus met de Legergrooten op.
Hier had in vroeger tyd, tot breidling dier gewesten,
Held Druzus door zyn heir een sterk kasteel doen vesten;
De wreevle landzaat had die sterkte fints geslecht.
Thans word naar 's Prinsfen last haar' wal weêr opgerecht.
Hy doet, terwyl zyn volk zich yvrig kwyt in 't bouwen,
Cecina van de hoogte al 't land in 't rond beschouwen.
Begeef u, zegt hy, met uw heir ter flinkehand;
Doorstroop der Tenctren oord, en 't Uzipeetsche land,
En stuit de Marsen daar; dus zult gy schrik verwekken,
En my op mynen togt voor overrompling dekken.

Ter-

Terwyl Cecina zich van hier op weg begeeft,
En met verhaaste schreên naar 't land der Tenctren streeft,
Doet Druzus Zoon, gewoon op alles naauw te letten,
De bruggen by den Rhyn en by de Mein bezetten;
Beveelt die posten aan Apronius beleid,
En trekt, betrouwende op des helds voorzichtigheid,
Aan 't hoofd zyns heirs, vergroot met dappre hulpelingen,
Kloekmoedig oostwaard om Germanië in te dringen.

GERMANICUS.

D E R D E B O E K.

Het wydvermaarde deel van 't groot Germaansche land,
Bepaald door Rhyn en Elve aan west- en oosterkant,
Hoort aan zyn zuiderzy' den blonden Meinstroom ruisfchen,
En d'Oceaan in 't noord' met holle golven bruisfchen.
't Word door den Wezer en door d'Eemsvloed mild besproeid,
Wier kronklend waterpad van 't zuid' naar 't noorden vloeit,
Gelyk ook Rhyn en Elve in deeze strekking vlieten
Eer ze in den Oceaan hun waterkruiken gieten.
Dit uitgestrekt en met gebergt' vervuld gewest
Zag oudlings volk by volk op zynen grond gevest.
Van 's Meinstrooms boord tot daar de Wezer zwelt door d'Eder
Sloeg zich de Mattiak by 't volk der Catten neder;
Ten westen, langs den boord des Rhyns, ontdekt zich 't land
Van Tencter, Uzipeet, van Mars en van Tubant;
En laager tusfchen Rhyn en Eemstroom vind men de oorden
Die lang den Bructren en den grooten Fries behoorden;
In 't oosten, tusfchen d'Eems en Wezer ryst het woud
Van Teutoburg, waar zich 't Sicambrisch volk onthoud;

Wat

Wat laager de Chamaaf; aan 's Wezers beide zyden
De fiere Chauch, beroemd door regelmatig ftryden;
De dappere Cherusc strekt zyn verblyfplaats uit
Tot daar hem de Elve in 't oost', in 't west' de Wezer stuit.

Germanicus, het oord der Catten ingetogen,
Verrast den landzaat, die, in de inlandsche oorelogen
Des nagebuurs verward, aan geen Romeinen dacht,
En nu 't onweerbaar land ten prooi ziet aan hun magt.
Aurinia durft zich niet langer hier betrouwen;
Zy word door Dumnorix, met haar gevolg van vrouwen
En Wichelaaren, naar Arminius geleid,
En wacht van zynen arm voortaan haar veiligheid.
's Lands fiere jonglingschap wykt zwemmende over d'Eder;
Slaat zich voor 's keurlings oog aan d'overoever neder,
Om 't volk dat derwaart vlied in 't wyken hulp te biên:
Zy durft het Roomsche heir stout onder de oogen zien,
En weert zyn' overtogt met fcherpgepunte fchichten;
Doch 's keurlings werpgevaart' doet haast de ftryders zwichten;
Zy wyken landwaart in, en zoeken onderftand
By Vorst Arminius, in 't groot Cheruscisch land.
Een deel van 't weerloos volk vind heul in 't mededogen
Van Druzus braaven Zoon, die, met hunn' druk bewogen,

Hen edelmoedig voor des oorlogs rampen hoed;
 En onder hen welhaast de rust herleeven doet.
 Doch waar men wederstand in burg of vlek durft waagen,
 Word al het volk eerlang gevangen of verflagen;
 't Romeinsche heir bekomt hun have en vee ten buit.
 Thans waar' de Veldheer in zyn' optogt niet gestuit,
 Had hy door trouwe spiên de tyding niet gekregen
 Dat hem de Mattiak, thans achter hem gelegen,
 Met oorlog dreigde, door des nabuurs leed geraakt.
 Op dit bericht word fluks de verdre togt gestaakt.
 De Prins besluit dit volk eerst tot ontzag te dwingen.

Terwyl hy rugwaart keert met Rome's keurelingen,
 Verneemt hy door een' boô, met blyde ontroerenis,
 Dat hem een dochter uit zyn Gaê geboren is.
 Die maar' verheugt het hart van zyn getrouwe vrienden,
 Zelfs schynt al 't heir geluk in zyn geluk te vinden.

Germanicus verspreid zyn leger door al 't oord;
 Trekt met een deel daarvan tot aan de hoofdstad voort;
 Het grootsche Mattium, de steun der nagebuuren,
 Weleer op Druzus last omringd met hooge muuren;
 En eischt de Vesting op. De dappre stedeling
 Betoont zyn stoutheid door een fiere weigering.

De Veldheer, die 't bederf der stad tracht voor te komen,
Zoekt door een' brief den trots der burgren in te toomen.
Myn vader, luid zyn schrift, verwon 't Germaansch gewest;
En had hier Romes roem onwankelbaar gevest.
De landzaat had met hem een' vasten vreê gesloten,
En wierd door hem erkend voor trouwe bondgenooten.
De volken eerden hier blymoedig zyn gebied;
Beklaagden zich van Rome, of Druzus wetten niet;
En naauwlyks was de held gescheiden uit het leven,
Of hunne ondankbaarheid deed zynen nazaat sneeven,
Met al 't Romeinsche heir, dat zich toen hier bevond;
In weêrwil van den eed en 't vastgestaafd verbond.
Zou Rome dit verraad ooit straffeloos gedoogen?
Neemt ge aan die misdaad deel door roekloos te oorelogen,
Of vleit ge u te onbedacht dat uw geringe wal
U voor myn gramfchap hoên, en Rome stuiten zal?
Verdoolden! toont berouw; en geeft, eer 't is te spade,
Uw stad gewillig op. Verdient dus myn genade;
Of wacht dat ik, vergramd door langer tegenstand,
Haar tot een voorbeeld stelle, en doeme tot den brand.

Doch hoe de Prins zich kwyte om Mattium te spaaren,
Vergeefs: men daagt hem uit, men tergt zyne oorlogschaaren;

Des voert hy in het eind' de stormgevaarten aan.
 Beloofte hem die het eerst zal op de wallen staan,
 Een kroon van louter goud, naar de oude Roomsche zeden;
 En tevens vordering tot hooger waardigheden.
 Thans wend Germanicus zyne oogen naar de vest,
 En roept de Goden aan van 't Mattiaks gewest,
 Opdat ze stad en volk ter straf hem overlaaten.
 Beschermgoôn! smeekt de Held: Beschermgoôn deezer staaten!
 Gy ziet dat Mattium uw gunst onwaardig is,
 En de eer aan my ontzegt van zyn behoudenis;
 Verlaat, geduchte Goôn! verlaat dees trotsche wallen,
 En doet voor Romes magt eerlang hen nedervallen.
 Terwyl de Veldheer spreekt, flagt reeds de Priesterschaar
 Drie schaapen, zwart van wol, by 't aangevoerd altaar.
 ô Pluto, roept de Prins, die de akelige kolken
 Van 's afgronds Ryk beheerscht! laat op dees wreevle volken
 Verwoesting, angst en schrik, en wraak en onheil uit.
 Verdelg, verdelg elk volk dat ons met wapens stuit.
 Duld dat wy ze in den stryd aan u ten offer wyên.
 ô Wraakgodinnen! ô gevreesde Razernyen!
 Ik wy' uit Romes naam, uit naam van al myn volk,
 En uit myn' eigen naam, dit oord aan zwaard en dolk;

En

En geef het over aan al 's oorlogs wreede elenden.
Weldaadig Godendom! bescherm de Roomfche benden!
Men wekt den aanval ftraks door fchel trompetgefchal,
En Romes leger trekt al juichend' naar den wal.

Het fchutgevaart' genaakt, op rollen voortgefchoven,
Door 't welk de krygslîen zich de zege reeds belooven,
Eer 't nog zyn brokken fteens, en hout, en yzer braakt.
De Mattiak, wiens ziel van haat en woede blaakt,
Bezet zyn wallen met de bloem der oorlogflieden,
Om 't leger des Romeins in d'aanval 't hoofd te bieden;
En treft den keureling met fteen en ftaal en vuur,
En ziedend nat, of pek, van toorentrens en muur;
Werpt brokken rots omlaag, om 't fchutgevaart te breeken;
Of gloênde houten, om de fstormkat aan te fteeken.
Vergeefs; de keureling houd even moedig ftrand;
Ontziet noch nood noch dood. De ladder word geplant.
De zwaare fstormram, juist in evenwigt gehangen,
Dreigt met zyn yzren hoofd 't rameien aan te vangen;
Door werkende armen dryft hy rustloos heen en weêr;
En elke flingering vergroot vast meer en meer
Zyn vreesfelyke kracht. Hy doet de lucht gewaagen,
Door 't beuken op den muur, van zyn herhaalde flagen.

De ftrydbre Mattiak betoont zyn' moed en kracht;
 Hy stoot de ladders af, of werpt die in de gracht,
 Met aarde en rys gedempt; of rukt ze omhoog met haaken;
 En poogt den keureling in 't klautren af te maaken;
 Die, door deez' wederstand tot grimmigheid gepord,
 Hoe langs hoe vuuriger naar de overwinning word.
 Germanicus zend steeds versterking naar de wallen.
 De dood waart op den muur, de stoutste helden vallen.
 De Mattiak vervult de plaats der doôn alom;
 Prest al de burgery: noch staat noch ouderdom
 Vind zich dit uur verschoond van op den muur te vechten.
 De vrouwen ftryden mede, als moedige oorlogsknechten.
 't Romeinsche schutgevaart velt gantsche ryen neêr.
 Nog gaat men even fier de Roomsche magt te keer.
 't Gejammer en 't geschreeuw doen 't stoutste hart bezwyken.
 De wal der stad en 't veld zyn als bezaaid met lyken.
 De dappre keurling voegt de schilden op den rug
 Onscheidbaar saam, en vormt dus tot den storm een brug;
 Men vliegt die driftig op om op den wal te komen,
 Doch ziet door tegenstand des burgers zich betoomen;
 Hy treft de klimmers fluks met zwaard of pyl of speer;
 Werpt hen, ter dood gewond, op hunne schildbrug neêr,

Die

Die met den zelfden moed gestaêg word opgestegen.
De uitheemsche Flavius, met zyn' ontblooten degen
In de eene, en 't Roomsche schild gehecht aan de andre hand,
Omringd van heldenkroost wier hart van roemzucht-brand,
Bereikt in 't eind den wal, in spyt van speer en schichten,
En dwingt den Mattiak voor zynen arm te zwichten.
De kroon is myne! roept de held, al juichende, uit.
Fluks ryst rondom hem heen 't eenstemmige geluid:
De kroon komt Flavius! hy heeft den muur beklommen.
Hy, yllings nagevolgd door Romes heldendrommen,
Verdryft den stedeling; plant d'aadlaar op den wal;
En de aarde davert van 't Romeinsch triomfgeschal.
De Mattiak beklagt zyn' overmoed te spade;
En ziet de stad ten prooie aan 's krygsvolks ongenade;
Dat, veel te lang getergd door zynen wederstand,
Zich op de vesting wreekt door een' onbluschbren brand;
En 't Mattiaksche volk, om zynen moed te koelen,
Al de yslykheden van den oorlog doet gevoelen.

Thans roemt Germanicus der keurelingen moed,
Die op het glorispoor, besproeid met 's vyands bloed,
't Gezag van Rome in al 't Germaansche land herstellen.
Hy roept held Flavius uit al de rotgezellen;

Verheft zyn dapperheid, die hem meer roems belooft;
 Zet hem, voor 't oog des heirs, de muurkroon op het hoofd;
 Groet hem als Krygskornel, aan 't hoofd der keurgenooten;
 En nood hem aan zyn' disch, met de eerste Legergrooten.

Terwyl de vrolykheid hen op het feest verzelt,
 Word door een' Hoofdman aan Germanicus gemeld,
 Dat Segimond, die korts, door oorlogszucht gedreven,
 Augustus outer aan den Rhyntroom had begeeven,
 En 't waardig Priesterampt door zyne vlucht ontëerd,
 Thans uit zyn vaderland in 't heir is weêrgekeerd,
 En uit Segestes naam den Prins gehoor doet vraagen.
 't Moet iets gewigtigs zyn dat hem dien stap doet waagen;
 Dus uit zich Druzus Zoon: zeg dat ik ten gevall'
 Zyns braaven vaders hem gehoor verleenen zal.
 Men wekke in hem geen' schrik, en doe hem wel onthaalen.
 Mogt Romes Staat altoos door goedheid zegepraalen!

Terwyl de boô vertrekt, vervolgt Germanicus:
 Ik wenschte van de reên waarom Arminius
 Segestes steeds bestryd een klaar bericht te erlangen.
 Gy kunt, ô Veldheer! zulks van my het best ontfangen;
 Dus uit zich Flavius. Ik ben hun landgenoot;
 En mooglyk de oorzaak daar hun beider haat uit sproot.

Ik zou dit echter liefst niet openlyk ontvouwen.
 Men kan zich op een' held als Flavius betrouwen;
 Hervat Germanicus, ik zal, na 't avondmaal,
 Met blydfchap dat geheim verstaan uit uw verhaal.
 Inmiddels word de vreugd aan 's Veldheers disch volkomen.
 Men drinkt op Cezars heil; op 't heil van 't magtig Romen;
 En dat van 's Veldheer huis; men rekt de vrolykheid,
 Totdat de middennacht den grootfchen gastrei fcheid.
 De wakkre Silius en Titus zyn gebleven,
 Op een' geheimen last hen door den Prins gegeven;
 Die thans verlangen toont naar Flavius verhaal,
 Waaraan de vreemdeling voldoet in deeze taal:

Eer ik u d'oorsprong van der Vorften twist doe hooren,
 Is 't noodig dat ik melde uit wien ik ben geboren:
 Ken, eedle Held, schoon ik voor de eer van Rome ftry',
 Ken d'ouder broeder van Arminius in my.
 Dit woord verbaast den Prins, 't verbaast de beide Grooten.
 Hoe! 's vyands broeder is een hoofd der keurgenooten?
 Dus berst de Veldheer uit. Wie had zulks ooit vermoed?
 Door wreevlen hoon getergd, door minnenyd verwoed,
 Hervat de uitheemsche held, kan my die staat bekooren.
 Ik, uit Blichildes echt met Segimer geboren

Gelyk Arminius, in vorstelyken staat,
 Haat dien verbitterden nog meer dan hy my haat.
 De moedige Cherusc had door zyne eerbewyzen
 Myn vaders glori tot den hoogsten top doen ryzen;
 't Geschil des volks wierd door zyn schranderheid beslecht.
 Hy, 't hoofd des Raads in vreê en Veldheer in 't gevecht,
 Zag door Segestes zich gesterkt in zyn vermogen.
 's Lands welzyn was 't gewrocht van hun vereenigd poogen.
 Hun achting groeide door 't geluk van 't algemeen.
 't Stond dus geschapen toen uw vader hier verscheen.
 't Gelukte hem in 't eind het Roomsche gezag te vesten
 By al de volken der Germanische gewesten;
 En zyn verheven deugd verwierf hem grooter magt
 Dan de oorlogszege hem voorheen had toegebracht.
 Men zag door zyn beleid de Duitsche Staaten bloeien;
 Eerlang in kundigheên en in vermogen groeien.
 Germanjes Adeldom wierd door dien grooten held
 By de achtbre vrienden van den Roomschen Staat geteld.
 Hy trok der volken hart door weldoen tot zich nader;
 Hy minde inzonderheid Segestes, en myn' vader,
 En wierd door hen bemind. Zyne onbesmette zeên,
 Zyn heuschheid, zyn beleid en nutte kundigheên;

Zyn.

Zyn zorg voor 't heil des volks, die zo veel goeds bewerkte,
Hun land bebouwen deed, hun zwakke steden sterkte,
't Krakeel befliste, dat de nagebuur weleer
Nooit wist te flechten dan door 't woedend wraakgeweer;
Dit alles deed den held als een' der Goôn beschouwen.
Hy won in 't eind zo ver der Edelen vertrouwen,
Dat elk van hen om stryd hem zyne telgen bragt,
Opdat Germanjes jeugd by Romes legermagt
Den oorlog leeren zoude en heldeneer verwerven.
Myn braave vader, schoon 't hem hard viel ons te derven,
Beval Arminius, myn broeder, nevens my
Te treden in den dienst van Romes heerschappy.
Myn broeder liet zich noô tot deezen stap beweegen;
En Romes naam stond hem als die van Druzus tegen.
Zyn trotsheid dong bedekt toen reeds naar 't hoogst gebied.
Hy, die zichzelv' alleen met gunstige oogen ziet,
En, onder schyn van voor 's lands welzyn zich te waagen,
's Volks wufte gunst bejaagt, ten koste zyner maagen;
Die in het woeden van zyn toemelooze drift
Geen banden heilig acht, noch recht van onrecht schift,
En echter, als hy zich te zwak vind, zyn gepeinzen,
Ter gunst van zyn ontwerp, arglistig weet te ontveinzen;

Vereent in 't zelfde hart, hoe vreemd dees mengling zy,
Regeerzucht, woede, moed, beleid en veinzery.
Schoon Landvoogd Druzus, die de dapperheid waardeerde,
Den ridderlyken ring aan hem en my vereerde,
Tot roem van onzen moed in eenen ftryd betoond,
Dit loflyk eerbewys wierd flecht door hem beloond.
Hy voedde steeds op Rome een haatlyk achterdenken,
En zwoer dat hy al 't land de vryheid weêr zou fchenken.
Uw dappre vader, Prins, had midlerwyl geleefd;
En Duitschland, dat nog fmaak in de oude woestheid heeft,
Verbrak het vreêverbond, weleer met hem gefloten.
Myn vader, Segimer, die onze landgenooten
In rust gehouden had, stierf kort na deezen tyd.
Toen vloog 't Germaansch gewest aan allen kant ten ftryd.
De woeste Arminius had, door zyn' haat op Romen,
't Gemoed zyns landgenoots zo fterk vooringenomen,
Dat myn geboorterecht baldaadig wierd verfmaad,
En hy eerlang gefield aan 't hoofd van onzen Raad.
Segestes, de achtbre vriend myns vaders, zag met fmarte
De ontembre woede van myns broeders driftig harte
Zyn pooging tot den vreê met Rome tegenftaan.
Arminius, die nooit door andren zich liet raên,

Trot-

Trotseerde voor den Raad den vriend van onzen vader,
En schilderde hem af als land- en staatsverraader,
Die slechts uit eigenbaat de gunst van Rome zocht,
En 't waardig Vaderland der dwinglandy verkocht.
Dit wekte bittren twist en felle staatkrakeelen.
Segestes, Romes vriend, wierd hoog geschat by veelen.
Zy wisten dat hy niets bedoelde door den vreê
Dan 't land te hoeden voor des oorlogs prangend wee;
En dat myn vader, tot aan 't einde van zyn leven,
Getrouw aan zyn besluit tot vrede was gebleven.
Ik hield my aan zyn' raad, en aan Segestes zy',
Schoon zulks Arminius vergramde tegen my.
Terwyl men dus den tyd met nutloos twisten spilde,
Wierd hy in liefde ontvonkt door de oogen van Theusnilde,
Segestes schoone spruit uit d'echt met Radegond,
En jongste zuster van den priester Segimond.
Ik had die eedle maagd myn hart reeds opgedragen,
En Vorst Segestes vond in myne min behaagen.
Dan ach! vergeef die zucht aan een wanhoopend hart;
Theusnilde lagchte met myn teedre minnesmart.
Haar fierheid vond vermaak in smaadlyk my te hoonen,
En met afkeerigheid myn liefde en trouw te loonen.

Ik had reeds argwaan om wat reën ik wierd veracht,
En zocht verpoozing voor myn hartzorg door de jagt.
'k Sleet dus in 't lomrig woud by wylen gantsche dagen,
Om 't verschgevangen wild haar nedrig op te draagen.
't Geviel in deezen tyd, op zekren morgenstond,
Dat ik me in 't dichtst van 't bosch niet ver van 't oord bevond
Waar, in Segestes huis, myn fiere schoone woonde,
Als zich Arminius op 't onverwachtst vertoonde.
Hy zag my toornig aan, en uitte deeze taal:
Ik vond u hieromtrent reeds een en andermaal;
Indien ge uw leven mint, denk nimmer aan Theusnilde.
Ik dreef hem toe, dat ik, zo ik haar minnen wilde,
Zyn woeste dreiging noch zyn gramschap dacht te ontzien,
En zelfs voor zyn gezicht myn hart haar aan zou biên.
Hy floeg de hand aan 't zwaard, en ik, door toorn gedreven,
Ontblootte 't myne; en een van beiden had het leven
Verloren op dien dag, had niet Theusnildes moed
Ons onverwacht gestuit, en onzen ramp verhoed.
Zy had, niet ver vandaar verborgen, door de boomen,
De ontmoeting aangezien; en reden om te schroomen
Dat onze twist by 't volk haare achting krenken zou.
Hoe! riep zy, staat uw hart dus naar Theusnildes trouw?

Mint

Mint my op eedler wys; verzoekt my van myn maagen.
Hy, die zyn' broeder moord, zal nimmer my behaagen.
Wy volgden tegen dank in 't einde haar geboôn.
Slechts weinig tyds hierna verscheen Augustus zoon,
Tiberius, aan 't hoofd van Romes keurelingen,
Om 't Overrhyns gewest weêr tot ontzag te dwingen.
Gy zelf deed nevens hem, ô Prins! dien verren togt;
En weet dat onze Staat toen om den vreê verzocht.
Dees beê sproot niet uit vrees, schoon Rome zulks geloofde;
Neen, 't was de liefde die het vuur des oorlogs doofde.
Myn wreevle broeder bond dat uur zyn trotsheid in;
Ontveinsde loos zyn' haat tot voordeel van zyn min.
Hy zocht Segestes gunst, door toen zyn streng te sterken,
En, op zyn' voorslag, tot den vrede meê te werken.
Het land geraakte in rust, en Romes heerschappy
Vereerde Varus met Germanjes landvoogdy.
Terwyl Arminius zo sterk als ik bleef minnen,
Gelukte 't my zo ver Segestes gunst te winnen,
Dat hy in 't einde my Theusnilde schonk tot bruid.
Maar ach! myn heil wierd door Arminius gestuit.
Die wreedaart was altoos de bron van al myn plaagen.
De trouwdag was bepaald; de vorstelyke maagen

Genoodigd tot het feest; wanneer een kleine schar
Van vrienden my het hart doorgriefde met de maar
Dat Vorst Segestes huis in 't bosch was overrompeld,
En in zyn afzyn in den zwaarsten rouw gedompeld.
Arminius had met zyn vrienden in den nacht,
Toen 't onbezorgd gezin aan geen gevaaren dacht,
De huispoort overmand; was in de zaal gevlogen;
En had Theusnilde, in spyt van elks trouwhartig poogen,
(Helaas! gy ziet hoe sterk my 't denkbeeld nog beroert.)
Uit d'arm van Radegond gerukt en weggevoerd.
Ik steeg op 't spoedigst, met myn trouwe medgezellen,
Te paarde; en yverde om den roover na te snellen.
Vergeeffsche poogingen; hy was te ver vooruit;
En voerde, (welk een smart!) de aan my verloofde bruid
Reeds naar den Lipstroom toe; en borg haar in den tooren,
Waarin Aurinia haar woonsteê heeft verkoren;
Betrouwde 't waardig pand aan de achtbre Priesterin;
En smeekte haar, dat zy het voorwerp onzer min
In haar gewyd verblyf zou door haar zorg bewaaken
Tot de eerste rechte dag van den Landvoogd zou genaaken;
En dees het vonnis streek, of hy of ik de trouw
Der gadelooze maagd in 't eind verwerven zou.

De Landvoogd Varus was, dit wist hy, hem genegen,
Des vleidde zich zyn hart reeds heimlyk met dien zegen.
Een deel van onzen Raad verhief zyn flinksch beleid,
En prees zyn trotsch gedrag als waare dapperheid.
Dit deed hem overflaan tot meerder gruwelstukken.
Hy zwoer dat niemand hem Theusnilde zoude ontrukken;
Dat zy hem heimlyk minde, en gruwde van myn trouw;
En dat hy tegen elk zyn recht verweeren zou.
Hy wapende al zyn volk; zocht hulp by bondgenooten;
Bewerkte door zyn list, dat ze eensgezind besloten
Den Roomfchen Landvoogd en zyn benden neêr te slaan,
Indien hy vonniste om de bruid my af te staan.
Segestes had bereids Arminius doen daagen,
Om over maagdenroof dien wreedaart aan te klaagen:
Doch de eedle Landvoogd, door geveinsd gevlei bekoord,
Bleef weiflen tusfchen ons; het recht ging traaglyk voort.
't Scheen echter of 't in 't eind de bruid my toe zou wyzen.
Dit deed myns broeders toorn tot zulk een hoogte ryzen,
Dat hy het gruwelstuk, arglistig uitgedacht,
Met bystand des Germaans, eerlang ter uitvoer bragt.
Wy hadden midlerwyl op goeden grond vernomen
Dat hy zich wapende om den Landvoogd op te komen,

En deezen zulks gemeld; doch hy, te sterk verblind,
Verleende ons geen gehoor, en hield hem voor zyn' vriend.
Thans bragt men Varus aan, dat onverwacht Chamaven
En Angrivariën zich in het veld begaven;
't Verbond verbraken door Tiberius bewerkt;
En dat hun leger door meer volken wierd versterkt.
De looze Arminius, verspreider van die maaren,
Ontstak des Landvoogds toorn zo fel op 's vyands schaaren,
Dat hy met Romes magt in 't veld haar tegentrok,
Waardoor hy 't offer wierd van 's veinzaarts wreedden wrok.
Hy bood den Landvoogd aan hem met ons volk te sterken;
Geliet zich, 't Roomsche belang als eigen aan te merken;
En drong met zo veel kracht op dien rampzaalgen togt,
Dat onze oprechte raad daartegen niets vermogt.
Misleide Varus gaf bevel aan Romes schaaren
Zich met het hulpvolk van Cherusc en Cat te paaren,
Dat, door Arminius geleid, hen nadren zou
In 't bosch van Teutoburg. Vergeefs trachtte onze trouw
Den Landvoogd nog dien dag aan 't nadrend leed te ontrukken.
Zyn noodlot deed, helaas! al onze zorg mislukken.
De dag verdween allens; en 't volk, in 't bosch verwacht,
Verscheen by Romes heir voor 't vallen van den nacht.

Dit

Dit deed myns broeders deugd in Varus oogen ryzen.
Hy noodde al d'Adeldom om aan zyn' disch te spyzen.
In 't eigen tydftip wierd Segestes door een' vriend
Den ramp dien 't leger was beschoren aangediend.
Hy vloog naar Varus om hem d'aanslag te openbaaren.
Doe, in der Goden naam, Arminius bewaaren;
En boei my nevens hem; totdat u duidlyk blyk',
Wie hier verraaders en wie vrienden zyn van 't Ryk.
Dus sprak de Vorst. Maar ach! zyn arbeid was verloren.
Inmiddels wierd het uur van Romes ramp geboren,
't Was nacht. Al 't krygsvolk rustte in tenten in het woud.
Men had de legerplaats voor Romes heir gebouwd,
Hoewel men waande dat geen onheil stond te vreezen;
Wanneer een naare kreet, van allen kant gerezen,
Arminius verraad te spade aan elk ontdekt.
De keurling, onverwacht door 't moordgeschrei gewekt,
Vliegt zyne tenten uit, en spoed zich naar zyn vaanen;
Doch word, waar hy zich wend, door woedende Germaanen
Met pyl of speer gegriefd, of door hun zwaard geslagt.
Wie maalt, wie maalt naar eisch dien jammerlyken nacht,
Waarin de Goden zelf, naar 't schynt, myn' broeder sterken,
En tot des Landvoogds ramp een' storm doen medewerken.

De naarheid van den nacht; de digtheid van het woud;
De vreemdheid van 't gewest, door 't krygsvolk nooit aanschouwd;
Het schrikkelyk geschreeuw van moord, verraad, en wapen;
De weekheid van den grond, in diep moeras herfschapen;
Het huilen van den storm, die onophoudlyk brult;
Het schittrend bliksemvuur, dat al de lucht vervult;
Het klaterend gekraak der schorre donderslagen;
De regenstroomen en gevreesde hagelvlaagen
Vervullen 't all' met schrik. Nog stelt men zig te weer,
En zo de keurling sterft, hy sterft niet zonder eer.
Hy ziet het leger door den vyand ingenomen;
En tracht, al strydende, op een' heuveltop te komen,
Om dus Arminius op nieuw te keer te gaan.
Men valt by 't ryzend licht elkandren weder aan.
De Duitscher wint steeds grond, en tracht de keurelingen,
Verzwakt in tal en kracht, van allen kant te omringen;
Dringt telkens sterker aan, stryd driftig voet aan voet.
De moord word algemeen. De heuvel rookt van bloed,
Dat van zyn hoogte vloeit en groeit tot breede stroomen.
De stoutsten zyn geveld. De neêrslag word volkomen.
De Landvoogd Varus, die, reeds in zyn borst gewond,
Niets schynt te vreezen in dien doodelyken stond.

Dan:

Dan 't overwinnend heir ten schimp te zullen strekken;
Doorftoot zich 't hooploos hart, om zich dien ramp te onttrekken.
Een deel der Eedlen volgt zyn voorbeeld na uit nood.
Een ander deel van hen verweert zich tot den dood.
De ruitery bestaat vergeefs den moord te ontryden.
Van allen kant omringd, gedwongen om te stryden,
Verweert ze uit wanhoop zich tot aan den laatsten man,
En Romes bloed verkoopt zichzelf zo duur het kan.
Een magtloos overschot ontvlucht of word gevangen.
Ik zag Segestes aan myn zyde in ketens prangen.
Ik had hem tot dien stond trouwhartig bygestaan;
Thans wierd het meer dan tyd myn wis bederf te ontgaan.
Ik week, en vond een' vriend, die my, in spyt der woede
Myns broeders, die my zocht, het veege leven hoedde.
Hy bragt my in zyn huis, daar ik bericht ontving
Hoe 't verder met Theusnilde en haaren vader ging.
't Gerucht der zege, door Arminius verworven,
En dat de Landvoogd op het slagveld was gestorven,
Baarde in 't Germaansch gewest eene algemeene vreugd.
't Roemde all' Arminius; 't prees all' zyn oorlogsdeugd;
En eerde zyn' triomf met grootfche zegezangen.
Aurinia had naauw' daar tyding van ontfangen,

Of zy beval Theusnilde, uit naam der Goôn, haar hand
 En hart te schenken aan den Redder van het land:
 En ach! de ontrouwe volgde Auriniaas geboden.
 Men had Segestes stem ook tot dien echt van nooden.
 Arminius bood hem ontflag van ketens aan,
 Indien hy overging de bruid hem toe te staan;
 By weigring dreigde hy hem 't hoofd te doen verliezen.
 Segestes doodsgevaar deed hem de vryheid kiezen;
 Hoewel hy heimlyk gruwde op 't denkbeeld van die trouw,
 En by de Goden zwoer dat hy zich wreeken zou.
 Ik hoorde naauw' dat tot dit huwlyk was besloten,
 Of myn gerechte spyt deed my myn landgenooten
 Verlaaten, en myn' dienst aan 't magtig Rome biên,
 Om door zyn' onderstand myn wraak volbragt te zien;
 En 'k wenschte, om al den hoon my aangedaan te straffen,
 Dat ik de zege op gantsch Germanje u kon verschaffen.

Germanicus, die op dit ongeveinsd verhaal
 Aandachtig had gelet, en, schoon verscheidenmaal
 Tot in de ziel ontroerd, den held niet wilde stooren,
 Doet, nu hy eindigt, zich op deeze wyze hooren:
 ô Eedle Flavius! beklag u van geen' hoon;
 Erken in uwen ramp het wys bestier der Goôn,

Die,

Die, u onttrekkende aan onkundige barbaaren,
U d'eernaam van een' zoon van Rome waard' verklaaren.
Gy ziet door Romes hulp uw wraak eerlang volbragt;
Eerlang Arminius gebogen voor 's Ryks magt.
Vergeet Theusnilde; en zoek, indien 't u lust te minnen,
Een bruid, uw liefde waard', by de eedle Romeininnen.
Steun op myn vriendschap, en vergeet uw ongeval,
Gerust dat ik myn gunst u niet onttrekken zal.

De stille lentenacht was fluimerend verdwenen,
De heldre morgenstar had flauwende uitgeschenen,
De zon rees uit de kim, toen de eedle Veldheer zond
Om Vorst Segestes zoon, den Priester Segimond,
Dien hy op 't oogenblik in zyne tent ziet treden.
De fiere jongling draagt om sterkgespiede leden
Een' wapenrok, 't gewrocht van zyners zusters hand;
En heeft een' helm op 't hoofd, in plaats van d'offerband.
Germanicus, die hem beschouwt met toornige oogen,
Vraagt wat hem tot de vlucht van 't outer heeft bewogen.
De jonge Segimond slaat schaamrood de oogen neêr,
Terwyl de Prins vervolgt: Is dit het loon voor de eer
Die u de Landvoogd schonk, op voorpraak van uw' vader,
Dat gy uw ampt verlaat; en, als een staatsverraader;

U met de haaters van 't Romeinsch gezag verbind?
Ik vlood uit drift der jeugd, en keer als Romes vrind.
Dus uit zich Segimond. Toen door myn landgenooten
De krygsrok tegen 't Ryk op nieuw wierd aangeschoten,
Achtte ik het deelen in hun pooging my tot eer;
De roemzucht deed my vliên; myn pligt eischt dat ik keer'.
'k Zie thans Arminius myn' vader fel bestryden.
Het lot myns vaders baart my 't hartlykst medelyden;
Die, in een vesting met zyn vrienden eng bezet,
Zich overheerd zal zien, ten zy uw hulp hem redd'.
Ik smeek uw' bystand af tot berging van zyn leven;
En, 't zy gy myne vlucht wilt straffen of vergeeven,
Ik ben voldaan indien uw zorg myn' vader hoed.
Germanicus, bekoord door 's jonglings fieren moed
En kinderlyke trouw, die hy zo grootsch doet blyken
Door 't waagen van zichzelve', gevoelt zyn gramschap wyken.
Uw deugd verdient dat we u verschoonen, spreekt de Held;
Doch 'k eisch, ô Segimond! dat ge ons rondborstig meld
Wat reên Arminius zo fel in haat ontvonken,
Nadat uw vader hem Theusnilde heeft geschonken.

Ach! zegt Segestes zoon, de haat, voor lang gevoed,
Heeft na dien droeven echt nog meer dan ooit gewoed.

Myn

Myn vader had uit nood zyn stem daartoe gegeven;
't Scheen of men onderling voortaan in vreê zou leeven;
Theusnilde roemde zich gelukkig in haar' echt;
Haar hart was aan het hart van haar' gemaal gehecht.
Doch 't onverwacht bericht dat gy hier zoud verschynen
Tot wraak van Varus, deed de hoop op rust verdwynen.
Segestes, in zyn hart het Roomfche Ryk getrouw,
Begeerde dat men u gezanten zenden zou;
Vergeeving van den dood der legioenen smeeken,
En zo het mooglyk waar', de vriendschap weder kweeken.
Arminius, op 't sterkst verbitterd door deez' raad,
Noemde elk die hier in stemde een vyand van den Staat;
En eischte dat men Rome op nieuw het hoofd zou bieden.
't Gewigtig staatskrakeel verdeelde de Edellieden.
Dees eischte vreê, die ftryd, de hevigheid groeide aan;
En had de Wichelaar hen niet te keer gegaan,
Gevorderd dat men zich bezadigd zou gedraagen,
En door der vooglen vlucht den wil der Goden vraagen,
Het stond geschapen dat Germanjes heldenbloed
In die vergaading op zichzelve had gewoed.
Men scheidde in 't eind, doch met een' fellen wrok in 't harte;
En 't krygsbesluit vergrootte eerlang myns vaders smarte.

Arminius had reeds ons landvolk op zyn hand.
De Bructer, Tencter, Mars, Sicamber en Tubant,
En Cat en Uzipect, en de Angrivarische oorden;
't Greep all' de wapens aan, en trok naar 's Wezers boorden.
Ik, toen nog onbewust dat door een' nieuwen haat
Myn maagschap wierd verdeeld, verliet den Priesterstaat
Om met Germanjes kroost voor 't Vaderland te stryden.
Dan ach! wat had myn hart niet door hunn' wrok te lyden,
Die door Theusnilde my by de aankomst wierd gemeld.
Segestes had bereids een leger in het veld,
Van vrienden uit ons volk en eenige andre landen,
En dreigde Arminius gewapend aan te randen.
Verbeeld u eenen zoon die zynen vader mint,
En in hem 't Legerhoofd van zyn bestryders vind.
Ik bragt Arminius de gruwlen onder de oogen
Die hy te duchten had door burgeroorelogen.
Theusnilde sterkte my; en onzer beider stem,
Die steeds verzoening riep, vermogt zo veel op hem,
Dat hy my afzond om den verdren ramp te sluiten,
En met Segestes, uit zyn' naam, den vree te sluiten.
Terwyl ik vruchteloos myns vaders haat bestreed,
Zag zich Arminius gestort in 't schriklykst leed.

Segestes had voorlang met eenigen der Grooten,
Tot weering van den kryg met Rome, stil befloten
Om zynen schoonzoon, die op geen gevaaren dacht,
Te vangen, en geboeid te leevren in uw magt.
Men had tot deeze daad den stillen nacht verkoren.
Arminius hoort naauw 't rumoer zyn rust verstooren,
Of ziet zich tevens met zyn dierbre wedergaê
Gebonden heengesleept, ten doele aan de ongenaê
Myns vaders, die gewis terstond hem had doen sneeven,
Zo hy hem niet aan u had willen overgeeven.
Arminius gevaar ontroerde my het hart.
Maar ach! wie maalt naar eisch Theusnildes bittre smart!
Wat sprak, wat deed zy niet om haar' Gemaal te bergen!
Doch haare liefde schein Segestes meer te tergen;
Des nam haar moed in 't einde een mannelyk besluit:
Zy kocht de wachten om, hielp dus haar weêrhelft uit;
Doch deed in 't afscheid hem by al de Goôn belooven
Dat hy haar' vader nooit van 't leven zou berooven.
Zyn vlucht wierd ras bemerkt; men joeg terstond hem na;
Doch, door Theusnildes trouw en schrandereid, te spaê.
Arminius, op 't sterkst door toorne en smart bestreden,
Hield door gezanten aan, met dreigen en gebeden,

Dat zyn beminde gade in vryheid wierd' gesteld;
 En toen zulks niets vermogt, verscheen hy in het veld
 Om door zyn dappre vuist haar met geweld te ontzetten.
 Segestes waagde, opdat hy 't oogmerk mogt beletten,
 Een' hagchelyken sryd; doch wierd geperst te vliên,
 En in Grabretaas bosch naar schuilplaats om te zien.
 Hier had hy lang voorheen een' sterken burg doen bouwen,
 En dacht dat hy daarin zich veilig kon betrouwen.
 Vergeefs. Arminius, om 't lot van zyne gaê
 Wanhoopig, trekt hem fluks met al zyn benden na;
 Omringt den burg, en zweert voor zynen wal te sneeven,
 Tenzy Segestes hem Theusnilde weêr doe geeven.
 En schoon myn vader hem een' sterken weêrstand bied,
 Schoon 't veeler leven kost, hy wykt, hy aarzelt niet.
 't Is thans op 't uiterst met de veege vest gekomen.
 Dit deed my voor het lot van mynen vader schroomen.
 Ik heb hem meer dan eens, met traanen zelfs, gebeên,
 Dat ik Theusnilde, die haar dagen in geweên
 En klagten flyt, mogt naar haar' echtgenoot geleiden,
 En dus den weg tot vrede en vriendschap voorbereiden.
 Dan ach! Segestes holt door gramfchap buiten 't spoor;
 En geeft de traanen van zyn telgen geen gehoor.

Myn

Myn moeder Radegond heeft zich 't gestadig wrokken
Van schoonzoon en gemaal zo naauw aan 't hart getrokken,
Dat zy, allengs verteerd van smart en deerenis,
Door 't prangend zielsverdriet in 't eind bezweken is.
Myn vader zweert dat hy met al zyn telgen sneeven,
En de afgestreden vest de vlam ten prooi zal geeven,
Eer ooit Arminius van dien verzwakten wal
Verwinbaar worden, of Theusnilde aanschouwen zal:
En toen ik voor het laatst zyn hart zocht te overreeden,
Gaf hy dit antwoord op myn dringende gebeden:
Uw vlyt is vruchteloos. Ik wacht met al myn kroost
In deez' bestreden muur den dood ten jongsten troost,
Tenzy ge, ô Segimond! uzelv' om ons wilt waagen,
En aan Germanicus voor my om bystand vraagen.
't Is waar dat gy voorheen uw achtbaar ampt verliet,
Ach! riep ik, 't is genoeg; ik tel myn leven niet,
Indien 't my slechts gelukt u voor 't verderf te hoeden.
Zweer my dat ge op uzelv' noch op uw kroost zult woeden
Voordat gy weet of Rome u by zal willen staan.
Hy zwoer my zulks; en ik, om 's vyands oog te ontgaan,
Liet van den wal des nachts my by een koorde daalen,
En spoedde my om u ons-aller ramp te maalen.

Befcherm ons, eedle Prins! voorkom ons ongeval.

'k Geef u myn woord dat ik uw' vader redden zal,
Dus spreekt de Held, zo hy zyn' vyand kan verletten
Tot ik met Romes heir verschyne om hem te ontzetten.
Gy zult me, ô Segimond! geleiden naar dat oord.
De Prins beveelt den togt, en prest de benden voort;
Doch doet, door Varus ramp genoopt tot misvertrouwen,
Eer hy het bosch genaakt, al 't land op 't naauwst beschouwen;
Schoon hy niet twyfelt aan 't verhaal van Segimond,
En dat van Flavius daarmede eenstemmig vond.
De Held ontdekt in 't oost Grabretaas hooge boomen,
Als hy bericht ontfangt van Cezar en van Romen.

* * *

GERMANICUS.

VIERDE BOEK.

De Prins, die reeds een wyl op tyding had gewacht,
Ontfluit de brieven door den bode in 't heir gebragt,
En leest in 't schrift hem van Tiberius gezonden,
Hoe sterk die Vorst zich aan zyn' yver acht verbonden,
Betoond in 't stuiten van des keurlings muitery.
Hy noemt den Held een zuil van Romes heerschappy;
Keurt al zyn overleg tot 's legers rust pryswaardig,
Zyn mildheid welgeplaatst, der muitren straf rechtvaardig;
En meld dat Druzus, in 't Pannonische gewest,
Naar 's Veldheers voorbeeld, ook de krygstucht had gevest;
En dat hy, moedig op de glori van zyn zoonen,
Door Romes Raad eerlang hun deugd zou doen beloonen.

Terwyl Germanicus dit bly bericht verstaat,
Treed Titus in zyn tent, bestorven in 't gelaat.
Myn hartvriend, zegt de Prins, gy hebt geen reên tot zorgen:
't Staat alles wel: ik hield u nimmer iets verborgen;
Tree toe, doorlees deez' brief. Held Titus schud het hoofd.
Ach! 't staat zo gunstig niet aan 't hof als gy gelooft.

Ken.

Ken, spreek hy, ken 't bedrog der valsche vriendschap nader;
Zie Cezars veinzery ontdekt door mynen vader.
Hy bied het schrift hem aan, waarin de grysaart meld,
Dat Vorst Tiberius, in Romes Raad, den Held
Met weidsche woordenpraal uitspoorig had geprezen;
Doch dat die lofspraak zelf voor zynen val deed vreezen.
Dat hy in Druzus roem zo breed niet had geweid,
Doch minder blyks getoond van dubbelhartigheid.
Dat hy misnoegd was om des Veldheers gunstbetooning
In 's oudelings ontslag; nog meer om zyn belooning
Aan al het heir verleend, alsof het van zyn trouw
Daardoor wierd afgeleid, en ligtlyk zwenken zou.
Dat 's Prinzen heldendeugd den Raad hield opgetoogen,
Doch dat Tiberius dit zag met nydige oogen.
Zie daar, zie daar, myn vriend, dus spreek Germanicus,
Het kenmerk van den aart van Vorst Tiberius.
En was hy 't nog alleen die de onschuld zoekt te deeren:
Maar ach! wy zien alom belang of nyd regeeren.
Noch zucht voor 't Vaderland, noch braafheid heeft waardy.
Elk bouwt zyn grootheid op bedrog en veinzery.
Waar is de eenvoudigheid des ouden tyds gebleven,
Toen zich verdienste, waar ze ook schulde, zag verheven;

Toen

Toen 't eerlyk Rome haar, ondanks haar' laagen staat,
Den ploeg deed ruilen voor 't Raadsheerelyk gewaad;
Toen had de oprechtheid plaats, toen kreeg de deugd belooning;
Nu blinddoekt staatzucht elk door haare praalvertooning,
Duld nimmer dat verdienste een billyk loon geniet',
En hoont in 't hart de deugd die zy voor 't oog ontziet.
Laat ons, schoon zulks den nyd tot feller woên mogt wekken,
Ten minsten 's vyands twist tot Romes roem doen strekken;
Segestes redden eer hem 't onheil nederflaat,
En toonen dat hy zich met recht op ons verlaat.

De meimaand had al 't land een' nieuwen glans geschonken;
Men zag 't verjongd geboomt' met frische kroonen pronken,
En 't jeugdig veldtapyt met versch sieraad getoid,
Met geurig kruid gedekt, met bloemen overstrooid.
Doch schoon haar blyde komst de stormen had verdreven,
De liefde waagde niet door 't luistrend. woud te zweeven;
't Gepluimde zangchoor vlood, in zyn muzyk belet
Door d'akeligen klank der schorre krygstrompet.

Thans doet Germanicus zyn oorlogsmagt zich spoeden;
Trekt in Grabretaas bosch om Romes vriend te hoeden;
En krygt den breeden trans der vesting in 't gezicht,
Die in het lomrig woud op eenen heuvel ligt.

De Prins genaakt de fterkte, aan 't hoofd der keurelingen.
 Arminius, die zich geveleid had haar te dwingen,
 En reeds door 't streng beleg tot zulk eene engte bragt
 Dat hy haare overgaave in 't kort onfeilbaar acht',
 Verneemt met felle fpyt dat Romes benden nadren;
 Breekt op van voor de vest, doet al zyn volk vergadren,
 En valt met heesch gefchreeuw de legioenen aan.
 Germanicus vermaant zyn helden pal te staan,
 En met bedaarden moed den woesten fchok te keeren.
 Men ftryd met dolk, en zwaard, en javelyn, en fpeeren.
 't Romeinfche en Duitsche bloed froomt vloeiende onderen,
 En mengt zich faam, in fpyt van hunne afkeurigheên.
 Segestes, op den trans van zynen burg geklommen,
 Befchouwt den fellen ftryd der wederzydsche drommen;
 En voelt zyn hoop gevoed, of zynen angst verzwaard,
 Naardat zich 't kryggeluk voor dien of deez' verklaart.
 Al ziet Arminius zyn Duitsche benden wyken,
 Nog houd hy rustig ftand, en weet van geen bezwyken:
 Zyn felle wanhoop ftaat, in 't ongelukkig uur
 Dat hem Theusnilde ontroof, den legioenen duur.
 Terwyl hy held by held door flag op flag doet vallen,
 Trekt op des Veldheers last een bende naar de wallen.

Bedaagde Dumnorix, die naast den Hertog stryd,
Roept, zuchtend: Vecht niet meer; de vesting is bevryd;
De Goden dulden niet dat wy Theusnilde winnen;
't Romeinsche krygsvolk trekt alreede juichend binnen.
Wy zien, helaas! de zege ons door zyn vuist ontroofd.
Vergramde Arminius wend op die taal het hoofd,
En ziet met bittere spyt den keurling op de wallen.
Hoe! roept hy, zou Theusnilde in Romes handen vallen!
Myn Gaê flavin zyn! neen; dien hoon gedoog ik niet.
Men stry voor haar, zo lang ons leven overschiet.
Fluks vliegt hy naar de vest, om nog een kans te waagen,
Doch word, aan allen kant omsingeld door zyn maagen,
In weêrwil van zichzelv' in veiligheid gebragt.
Hy vloekt de krygsfortuin, en jammert dag en nacht;
En zweert, dat schoon zyn volk in 't stryden is bezwelen,
Hy zynen ramp eerlang op Rome streng zal wreken.

Terwyl de Duitscher naar zyn donkre boschen vlied,
En 't overwinnend heir de zege zeker ziet,
Hoort zich Germanicus als overwinnaar groeten,
En ziet Segestes zelf hem by de poort ontmoeten.
Segestes, hoog van hart, ontzagchlyk van gelaat,
En achtbaar van gestalte, in een Romeinsch gewaad,

Doch zonder helm op 't hoofd, trekt straks des Veldheers oogen.
Zyn Dochter Venerande, in stilheid opgetoogen
Om eens Aurinia te volgen in haar' stand,
Praalt in een wit gewaad aan 's vaders rechthand.
Aan de andre zyde treed de aanminnige Theusnilde,
Om wie de Duitsche jeugd reeds zo veel bloeds verspilde;
Die naar Arminius in moed en fierheid zweemt,
En niets dan zyn behoud en roem ter harte neemt.
Zy houd haare oogen op haar' zwangren schoot gellagen,
En de armen voor de borst; te moedig om te klaagen,
Trotseert de fiere vrouw, door haar stilzwygenheid,
Den ramp die haar verdrukt, en 't lot dat haar verbeid.
Haar broeder Adelbert, nog in zyn kindsche jaaren,
Treed aan haar zyde, en schynt in moed haar te evenaaren:
Een eedle vrouweschaar, geweken in den wal
Met Vorst Segestes, en een achtbaar vriendental
Van Duitsche Grooten, die met hem voor Rome streeden,
Omringen deezen stoet of volgen hunne schreden.
Aan d'andren kant vertoont zich Romes Legerheld,
Door wien de vesting is ontruikt aan 't kryggsgeweld.
Zyn eedle houding trekt al de oogen der barbaaren.
Van ryzige gestalte, in 't bloeien zyner jaaren,

Zo welgevormd van leên als achtbaar van gelaat,
 Schynt hy de Krygsgod zelf: zyn Vorstelyk gewaad;
 De grootfche Veldheers staf, door Cezar hem gegeven;
 De purpren mantel, ryk met gloeiend goud doorweeven,
 Die van zyn fchouders daalt en zynen rang verthoont;
 De roode en zwarte pluim, die zynen helm bekroont,
 En die op elken ftap bevallig word bewogen;
 't Zet all' hem luister by in 's volks verwonderde oogen.
 De jonge Segimond, die met een' fieren moed
 Zyn leven waagde opdat zyn vader wierd' behoed,
 Verzelt hem, met een rei kloekmoedige Edelingen,
 Die glori wonnen en naar nieuwe glori dingen.
 Men ziet 'er Silius, een zuil van Romes Staat,
 Zo dapper in den ftryd als fchrander in den Raad;
 Die de orde in 't leger fchraagt door tucht en zuivre zeden;
 Een vriend van Druzus huis, door 't krygsvolk aangebeden.
 Taurinus, wien het heir by de eerfte helden noemt,
 Min om zyn' eedlen ftam dan om zyn deugd beroemd.
 De trotfche Pizo, die, om zyn beleid geprezen,
 Meer eerbied waardig dan zyn' vader waant te weezen,
 Schoon dees met Brutus Rome ontfloeg van dwinglandy,
 En hy een' dwingland vleit uit zucht naar heerschappy.

Vitellius, wiens arm des vyands heir doet beeven;
De telg eens Ridders, die voor 't einde van zyn leven,
In 't manlyk kroost, de vreugd van zynen ouden dag,
Een Landvoogd, Tuchtheer, Raad, en Burgemeester zag.
Sertinius, die steeds gelukkig op zyn togten,
Alom waar hy verscheen de zege heeft bevochten.
Antéjus, die den schrik in 't hart des vyands wekt,
Een dapper bende leid, en zelf een bende strekt.
De stoute Flavius, die, door zyn landgenooten
Van 't hoog gezag ontzet, van Duitschlands grond verstootten,
Ter wraak van zynen hoon zyn' arm aan Rome wyd,
Doch meer zyn' broeder dan zyn vaderland bestryd.
De gryze Albinus, die nooit blyden dag zag daagen
Sints zyn geliefde zoon met Varus wierd verflagen;
Wiens kleet den rouw vertoont die hem het hart verteert,
En die geen' troost, maar wraak, voor 's jonglings bloed begeert.
Sabyn en Titus, uit de aéloude en eedle looten
Der achtbre Koningen van Alba voortgesproten,
Beroemd door dapperheid in 't bloeien van hun jeugd;
Gebroeders door het lot, en vrienden door de deugd;
Die, schoon ze in 't veld van Mars triomflaurieren winnen,
De nutte kunsten meer dan d'oorlogsroem beminnen;

Op 't Capitoool geteld als steunfels van den Raad;
Den Veldheer dierbaar, van Tiberius gehaat;
En die, zo Rome nog gesteld waare als voordeezen,
Fabriciusfen of Camillen zouden weezen.

Segestes ziet den Held met vreugde en eerbied aan,
En doet hem door dees taal zyn dankbaarheid verstaan:
't Is thans het eerst niet, Prins, in myn rampspoedig leven,
Dat ik bewys van trouw aan Rome heb gegeven.
Sints Vorst Augustus, die thans met de Goôn regeert,
My Romes burgerrecht grootmoedig heeft vereerd,
Heb ik, getrouw aan Rome in heil en tegenheden,
's Ryks vrienden bygestaan, 's Ryks haaters stout bestreden.
Ik heb Arminius, die eer noch pligt ontzag,
Den schaaker van myn spruit, voor 't recht gedaagd; dan ach!
Geen wet heeft kracht ten zy gehandhaafd door 't vermogen.
Des Landvoogds draalende aart verydelde al myn poogen.
Ik heb 't gevaar voorzien, en Varus aangeraên
Arminius en my in ketenen te slaan,
Met hen die in 't geheim zyn' last ten uitvoer bragten.
Getuige van myn trouw zy de aakligste aller nachten,
Wanneer 't Romeinsche volk zo diep een wonde ontving:
Die jammerlyke nacht duld geen verdediging.

Wat

Wat volgden hem, helaas, al doodelyke dagen!
 Ik deed Arminius, hy deed my kluisters draagen.
 Geveiligd door uw hulp van overlast en smaad,
 Vernieuw ik 't oud verbond met Cezar en den Raad.
 Ik eisch geen andre gunst, dan dat men om de boosheid
 Mynschoonzoons my niet hoon', maar vrykeur' van trouwloosheid;
 Opdat ik, zo in 't eind de driftige Germaan
 Meer tot berouw dan tot den stryd mogt overslaan,
 Zyn voorpraak strekken moge en zynen zoen verwerven.
 Verschoon de vlucht myns zoons, laat my die gunst niet derven.
 Verhoor een' vader, die van u zyn' troost verwacht.
 Theusnilde is door geweld tot deezen stand gebragt.
 Het staat aan u of gy haar spaaren wilt of doemen;
 Haar gade uws vyands, of Segestes dochter noemen.
 Hy zwygt, en Druzus Zoon beantwoord hem aldus:
 Ik denk dit oogenblik niet aan Arminius.
 'k Zal, ô Segestes! om uw' moed en trouw te loonen,
 Uw dierbre telgen en uw vriendenrei verschoonen;
 En bieden u, zo ras de rust hier word gevest,
 Uit Cezars naam 't bewint van dit beroemd gewest.

Germanicus verzend Segestes en zyn maagen
 Naar zyne legerplaats, uit zorg voor 's vyands laagen,

Men

Men floopt op zyn bevel de vest, door hem behoed.

Hy vind, niet lang daarna, zich door een' boô begroet,
Die uit Cecinaas naam bericht, wat Romes schaaren,
Door hem geleid, in 't land des vyands is weêrvaaren.
Dat hy en Uzipeet en Tencter wederhield
Toen 't land der Catten door den Veldheer wierd vernield;
Dat hy, uit de eene streek naar de andre voortgetogen,
De volken had gestuit, gereed om te oorelogien;
En dat de fiere Mars, die hem op weg bevocht,
Zyn' woesten moed had met een nederlaag bekocht.
De Prins doet op die maar de hopliên t'faam vergadren,
Om te overweegen hoe den vyand best te nadren.
Hy slaat hen, tot dat eind, straks twee ontwerpen voor.
Zal ik, dus heft hy aan, op 't reeds begonnen spoor,
Te lande Arminius vervolgen op zyn schreden?
Dees weg is kortst, doch heeft ontelbre zwaarigheden.
De diepe stroomen, hooge bergen, weeke grond,
De list des vyands, die zo duur aan Varus stond,
't Staat alles op dien togt den legerknecht te vreezen.
Of acht ge, ô Helden! ons van grooter nut te weezen
Met al 't Romeinsche heir op 't spoedigst sloop te gaan,
En om te vaaren door Germanjes Oceaen

O

Tot

Tot d'Eemstroom, om vandaar den vyand op te spooren,
En op het onverwachtst in 't hart van 't land te booren?
Dit laatste acht Pizo best. Die looze veinzaart vleit
Zich heimlyk, dat die togt nog grooter zwaarigheid
En meer gevaaren aan Germanicus verwekken,
En mooglyk tot zyn' dood of nederlaag zal strekken.
Een deel der Grooten, op zyn boosheid niet verdacht,
Stemt in zyn' loozen raad, en dringt dien aan met magt.
Men zegt: Heeft Druzus ons dit spoor niet aangewezen?
't Is thans in 't schoonst van 't jaar; ons staat geen ramp te vreezen.
Een ander deel des Raads weêrspreekt de reis ter zee,
En zegt: Men stryd op 't land alleen met 's oorlogs wee;
Der helden dapperheid verwint de krygsgevaaren,
Maar wie verwint de kracht der stormen en der baaren?
De Veldheer, die elks reên op 't naauwst heeft onderzocht,
Bepaalt zich in het einde, en kiest den watertogt.
Hy zend Cecinaas boô terug, om zyn bevelen,
Ten dienste van de vloot, den Hopman meê te deelen;
Gelast hem zich terstond naar de Ubiën te spoên;
Een' ryken voorraad tot den sloopstogt op te doen;
Meer hulp te vordren van de Roomsche bondgenooten,
En zich, zo ras hy kan, te sterken met hun vlooten.

Na dees verrichting spoed de Held zich uit dit oord
Naar 't sterk Maguntia, aan 's Rhynstrooms westerboord.

De trotsche Arminius bezielt in arrenmoede
Inmiddels volk by volk met zyne ontembre woede;
Vloekt op Segestes; vloekt op Rome; mengt geweent,
Verwyting, wapenkreet, en bittren schimp dooreen.
't Is loflyk, roept hy uit, met zo veel krygsrumoeren
Een hulpelooze vrouw gekluisterd weg te voeren!
ô Waardig vader, die uw dochter slaafsch verkoopt!
ô Dapper Veldheer, die uw talryk leger noopt
Om met kloekmoedigheid een zwangre vrouw te binden!
Dit zyn de heldendaên van Rome en Romes vrinden.
Ik ben geen krygsman die op weereloozen loert;
'k Heb altoos voor de vuist den oorelog gevoerd;
Geduchte dwinglandy gerechte straf doen draagen.
Drie legioenen, door myn dappre vuist verflagen
Met al hun Hopliên, zyn getuigen van myn' moed.
Het bosch van Teutoburg, nog rood van 's vyands bloed,
En de andre wouden der kloekmoedige Germaanen
Zyn nog alom versierd met Romes legervaanen
En standerds, die door my, zyn' ydlen trots ten hoon,
Daar opgehangen zyn ter eere van de Goôn.

Laat zich Segestes vry op Romes gunst betrouwen,
Op 't Overrhynsche strand een nieuwe sterkte bouwen;
Laat hy zyn' zoon weêr zien in 't priesterlyk gewaad;
Nooit spreekt ons land hem vry van ontrouw en verraad,
Die tusfchen de Elve en Rhyn ons bondelbylen, roeden,
En tabberden deed zien. Dat andren vry zich spoeden
Tot onderwerping aan 't verdelgend Roomsche gebied;
Zy kennen 's vyands dwang, geweld en fchatting niet.
Wy hebben 't prangend juk ons van den hals gefmeten;
Aan Romes dwingland, dien zy dwaas een Godheid heeten,
En zyn' geveinsden zoon, voor wien thans de aarde bukt,
In weêrwil van hun magt dit vry gewest ontrukkt:
En zou een jongeling ons weder wetten geeven?
Een woest oproerig heir ons moedig hart doen beeven?
Neen, elk die Vaderland en Goôn en maagschap mint,
In de oude Duitsche zeên meer welbehaagen vind
Dan in de dwinglandy van strenge uitheemsche Heeren,
Die ons ten duurften prys het stedenbouwen leeren,
Verzelle Arminius, die hem ter vryheid leid;
Wie anders denk', streev' met Segest ter dienstbaarheid.
Dus wekt hy door zyn taal den haat en 't medelyden.
Al 't groot Cheruscisch land wenscht nevens hem te ftryden.

Zyns

Zyns vaders broeder zelf, by Rome hoog gefchat,
 Die nog in deezen twist geen deel genomen had,
 De dappre Inguiomeer, vervoegt zich by zyn vaanen,
 En sterkt met al zyn volk de benden der Germaanen.

Des Veldheers gade ontfangt in 's Trevers wal bericht
 Dat haar geliefde Held verlangt naar haar gezicht;
 Dat hy Maguntia reeds nadert met zyn vrienden,
 En dat hy hoopt aldaar haar by zyn komst te vinden.
 Zy flaat terftond op weg, en ziet haar dierbre gaê,
 Kort na haare aankomst, in het grootsch Maguntia.
 Hy kust zyne Agrippyne en haar geliefde spruiten.
 Wiemaalt hun vreugd! een vreugd door woorden nimmer te uiten.
 ô Echtgenooten, wie het liefdesnoer verbind,
 Die in elkanders heil uw' grootsten zegen vind!
 ô Tedre harten, die door langgewenscht ontmoeten
 't Gevaarlyk afzyn van uw weêrhelft zaagt verzoeten!
 Gevoelt, en kent de vreugd van Romes minzaamst paar,
 Door 't geen uw eigen ziel zo streelend wierd gewaar.

Germanicus, nog naauw' in zyn verblyf getreden,
 Bemerkt dat Agrippyne inwendig word bestreden
 Door opgekropte smart, die al haar blydschap stoort.
 Zy uit hem haare vreugd, en zucht op ieder woord.

Hy ziet haar beurtelings nu bloozen dan verbleeken;
De traanen groeien haar in de oogen onder 't spreekken.
Wat deert u? zegt de Prins, geraakt door haar verdriet,
Verberg uw hartewee voor uwen zielsvriend niet.
Ach! zegt ze, al 't ongeval, aan ons geslacht beschooren,
Door Titus u gemeld, heeft my zyn gaê doen hooren.
Befef, dus vaart zy voort, terwyl een traanenvloed
Haar van de kaaken stroomt, befef hoe myn gemoed
Gestaag gepynigd word. De Dwingeland van Romen,
Die zo veel gruwlen pleegde om tot zyn wit te komen;
Die zoon van Livia, die, door haar list gesterkt,
Myn stamhuis ondermynde, en thans zyn' val bewerkt;
Die myne broedren moordde in 't opgaan hunner jaaren,
Die zelfs zyn gaê niet spaart, zal u en my niet spaaren.
Wat nood waar 't, zo zyn wrok voldaan wierd door myn' dood;
Maar 't leed dreigt u als my. Helaas! myn echtgenoot!
Wie weet hoe kort ... Ach! zo de staatzucht u doet sneeven,
Ik zal, dit zweer ik u, dien ramp niet overleven.
In aller Goden naam, hervat de ontroerde Held,
Verban dit wreed besluit; en zo ik word geveld,
Leef voor ons hulploos kroost; verftrek aan hen te gader,
In hunne onnoozle jeugd, tot moeder en tot vader.

Myn

Myn dierbaare Agrippyne! ik ken uw grootsch gemoed;
Ik ken uw trouw voor Rome en voor ons dierbaar bloed;
'k Bezweer u by de Goôn, dat gy, wat my moog' treffen,
U boven 't ongeval grootmoedig wilt verheffen.
Denk wat uw deugd betaamt; wat Rome, uw grootsch gellacht,
En uw gemaal, zelfs in zyn graf van u verwacht.
Waan echter niet dat ik u smeek uzelf te spaaren
Uit eenig denkbeeld van aanstaande lyfsgevaaren;
Of zorg dat ons in 't kort iets kwaads te duchten staat:
Tiberius vreest my nog meer dan hy my haat,
En toont door deeze vrees zyn gunst my overbodig;
Ontziet ons oorlogsvolk, en heeft myn' bystand noodig.
Zyn zoon, Prins Druzus, die ons welzyn niet benyd,
En my van jongs af aan zyn vriendschap heeft gewyd,
Die nog vermeerderd wierd sints hy myn zuster trouwde,
Had ons gewaarfchouwd zo ons Cezar onheil brouwde.
Ik ken, zegt Agrippyne, ik ken hun beider hart;
Maar 't geeft my weinig troost in myn ondraagbre smart.
Ik weet dat Druzus en zyn gade ons lot beklaagen;
Maar zyn zy onderricht van al de looze laagen
Die ons Tiberius, die Livia ons spreit?
Myn huis ging reeds ten grond door hunne onmenschlykheid.

Zy

Zy voegen moord by moord. Agrippa! dierbre broeder!
 Rampzaalge Agrippa! Ach! en nog rampzaalger moeder!
 Mogt ik ten minsten u betreuren! maar men duld
 Geen klagten; de argwaan houd den minsten zucht voor schuld.
 't Is overal vol spiên, die 't hof lafhartig vleien,
 Rondom ons waaren, en rondom ons strikken spreien.
 All' wat hier omgaat word Tiberius bericht.
 Men kwyte, zegt de Prins, te meer zich van zyn' pligt.
 Schoon afgunst door geweld den braaven moog' vertreeden,
 Zyn roem vertoont zyn deugd in al haar waardigheden.
 Wanneer zyn lykbus zich by 't grafgewelf bevind.
 De nyd heeft uit zo ras de onsterflykheid begint.
 De Goden zien ons hart en Cezars wanbedryven,
 Zy zullen hem gewis geen wraak verschuldigd blyven.
 Hoe averechts de nyd ook onze deugd beloon',
 Laat ons betrouwen op de onsterfelyke Goôn.
 Dus troost de Held zyn gade, en droogt allengs haar traanen;
 Terwyl hy, om op nieuw zich 't glorifpoor te baanen,
 Het vlooddeel, dat hier ligt, van alles ruim voorziet.

De vette klavergrond van 't Belgisch lândgebied
 Deed, zynen togt ten nutt', de zwaare rundren dyen.
 Argentoratum deed aan hem den graanschat wyên

Op weelige akkers om zyn ruime vest gegroeid.
Hy, die, vol yvers, tot zyn' grooten togt zich spoeit,
Geleid zyne echtgenootte aan boord van zyn galeiën;
Doch laat, gereed om van Maguntia te scheiën,
Segestes en zyn kroost uit wyze voorzorg daar;
Beveelt den Stadvoogd hen te hoeden voor gevaar,
Door vriendelyk onthaal hun hart gerust te stellen,
Doch tevens door een wacht hen steeds te doen verzellen.

Thans word de breede Rhyu met schepen overdekt.
Des Veldheers roeigalei, die 't sterkst elks oogen trekt,
Praalt met een roode vlag, met schitterend goud doorweeven.
't Zuidooste windje, dat de kielen voort doet streeven,
Blaast in het wapprend zeil, en 's Rhyuats vlugge vaart,
Die aan den vlooteling gemak in 't spoeden baart,
Doet hem welhaast de stad der Ubiën begroeten.
Hier ziet de Veldheer door Cecina zich ontmoeten,
Die onlangs aankwam, en zyn' verdren last verbeid.
Hy meld aan Druzus Zoon met volle zekerheid
Dat zich Arminius, door hoop op wraak gedreven,
Met grooter magt dan ooit had in het veld begeeven,
En dat Inguiomeer thans zyne zyde sterkt.
De Prins, die 't groot gewigt van hun verbond bemerkt,

Verdeelt zyn legermagt om meer ontzag te baaren;
En geeft aan Pedro last zich met zyn ruiterschaaren
Naar de Eems te spoeden door het land des grooten Fries.
Cecina krygt bevel om, zonder tydverlies,
Van d'oosterzoom des Rhyns zich met zyn legervaanen,
Dwars door der Bructren land, naar de Eems een spoor te baanen.
Een reeks van kielen, door Cecina t'saamgebracht,
Versterken, naar 's Helds last, hier zyne watermagt;
En Pizo, die den togt ter zee heeft voorgelagen,
En thans veinst krank te zyn om dien niet meê te waagen,
Verkrygt de Landvoogdy van 't Ubisch grondgebied.
Schoon dit den veinsaart streelt, 't behaagt hem echter niet
Dat hem Sabinus, lang in 't krygsbestier bedreven,
Tot amptgenoot word in dien achtbren post gegeven.
De Prins ontdekt zyn gaê, die zich in deezen wal
Tot zyn terugkomst met haar kroost onthouden zal,
Dat zy zich veilig op Sabinus kan betrouwen,
Zo Pizo mogt bestaan haar eenig leed te brouwen.
Hy groet, daar al de vloot alleen zyn komst verbeid,
Zyne Agrippina, die naar d'oever hem geleid;
Hem staarend naogt dien zy noode ziet vertrekken,
Doch moeds genoeg bezit om haaren angst te dekken;

En heimlyk zuchtend smeekt: Weldaadig Godendom!
Bescherm myn' Held! voer hem verwinnaar wederom!

Nu streeft de vlugge vloot weêr langs de groene boorden
Des Rhyns, voor wind en stroom, en glyd naar laager oorden;
Spoed ras Novezium en Gelduba voorby,
Met Asciburgium aan 's landstrooms westerzy';
Voorts 't Eburoonsch gewest, en der Gugernen staaten.
Het hoog verblyf, korts door Aurinia verlaaten,
Vertoont in 't oosten zich by een ontvolkt gehucht,
Aan de oevers van de Lippe, en schynt nog om de vlucht
Der Boschwaarzeggerin in eenzaamheid te klaagen.
Het sterke Vêtera begint reeds op te daagen.
De krygsbezetting groet den Veldheer van den wal,
En word beantwoord door het scheepstrompetgeschal.
De vlootling ziet allengs het hoog gebergt' verdwynen,
En kleiner heuvels, met geboomt' gedekt, verschynen.
De meesten zyn zo laag nooit in dit oord gedaald,
En zagen hunnen togt aan Vêtera bepaald.
Alleen een klein getal kloekmoedige oudelingen,
Die Varus nederlaag ter naauwernood ontgingen,
En, lang voor zynen ramp, door Druzus, Romes held,
Geleid zyn langs dit spoor naar 't blaauwe pekelveld,

Herinren zich dien togt. Men hoort hen hun gezellen
 De wondren van het land des Bataviërs vertellen,
 Dat zy van verre zien. Dit oord is, naar hun reën,
 Aan dappre mannen en aan visfchen fchier gemeen.
 't Is, zeggen zy, een laag en nat en dampig eiland,
 Bestaande uit poel en veen, moeras en duin en weiland;
 't Word 's winters dikwerf door het water overftroomd,
 Heeft weinig wild gedierte, en weinig hoog geboomt'.
 De landzaat fticht zyn huis op hoogten, die hy torpen,
 Of terpen noemt; 't gevaar des vloedts niet onderworpen.
 Elks wooning ftaat alleen, en is van aarde of hout
 Of riet te faamgefteld, en zonder kunst gebouwd.
 Zy zyn oprecht van hart en fterk gefpierd van leden,
 En gastvry en getrouw, en met hun land te vreden;
 En doorgaans zacht van aart, doch zo hen iemand hoont,
 Een' leeuw gelyk, die in zyn woede niets verfchoont.
 Dees meld, hoe Druzus hier de Roomfche magt deed blyken
 Door 't graftengraaven, en door 't vestigen van dyken:
 Een ander draagt nog roem, dat hy dien eedlen held
 Langs Romes nieuwen weg heeft tot op 't ftand verzeld;
 Den Oceaen gezien, en 't outer op hielp richten,
 Dat Druzus op het ftand tot Romes eer deed ftichten.

Germanicus vind in des volks verhaalen smaak,
En hoort zyns vaders roem met heimelyk vermaak.

Intusfchen ziet men reeds de vlotte vloot zich spoeden
Tot daar de Rhyn zich deelt in twee verscheiden vloeden.
Zyn flinke tak bespoelt des eilands zuiderkant,
Daar hy zyn' ouden naam, den naam van Rhyn verbant,
En dien van Waal aanvaart. Hier ruischt hy onder 't stroomen
Noviomagum toe, gesticht op last van Romen;
En rolt vast laager aan, tot hy de Maas ontmoet,
En zyne kruik ontlast in deezen breedten vloed.
Hy stroomt, met hem vereend, langs Vadaas hooge muuren
En Grinnes wallen voort; stort zich, na weinig uren,
In 't meir van Helium; en golft met breeder spoor,
De tusfchenwydten der Taxandrische oevers door,
Om aan den Oceaan zyn' waterschat te wyden.
De rechte tak des Rhyns had van de vroegste tyden
Den ouden Ysfelstroom aan zynen oosterkant.
Hy snelt de noordzy' langs van 't laag Batavisch land,
En groet de legerplaats van Hercules in 't spoeien;
Streeft Carvoos wal voorby, en ziet, in 't neêrwaarts vloeien
De sterkten Fletjo en Lauri, en de vest
Albiniane, en schynt in 't Marezaatsch gewest,

Den heuvel Matilo, ten kykduine opgeworpen,
 Verheugd te groeten als de hoogste van de torpen.
 Hy golft voorts zeewaart aan, besproeit der Friezen land
 Aan de eene, aan de andre zy' 't Caninefaatsche zand.
 Dus nadert hy, verbreed, het eind van zyn verlangen,
 En doet den Oceaen zyn golvend nat ontfangen.

De Roomsche vlooteling laat nu aan laager boord
 Den zuiderarm des Rhyns; zeilt in het stroomwed voort,
 En volgt het met vermaak in 't kronklend ommezwiëren,
 Ter noorderzyde van 't gewest der Batavieren,
 Tot d'ouden Ysfel toe. Straks roept een grys soldaat:
 Ik zag voorheen deez' vloed in eenen andren staat.
 Hy meld, hoe dees rivier den Rhyn in vroeger dagen
 Zyn hulde bood, door hem zyn stroomkruik op te draagen;
 En hoe hy, thans, verlegd door Veldheer Druzus vaart,
 Zich met den zilvren vloed des nieuwen Ysfels paart.
 Dus keert de Rhyn het nat dat hem plag toe te vloeien;
 Streeft in dat spoor, om zich door Druzus graft te spoeien;
 Werpt zich al ruischende in den nieuwen Ysfel neêr,
 En door dat bogtig pad in Flevoos rustloos meir.
 Terwyl hy dit verhaalt, genaaken reeds de vlooten
 Van Fries en Batavier, Romeinsche bondgenooten.

Elk voert uit zyn gewest ervaaren ftuurliên aan,
Om Romes vlotting op zyn kielen by te ftaan;
By zandplaat en by bank, in zee, rivier en meiren,
De ondiepte en diepte van de gronden hem te leeren.
De Veldheer vind zyn' moed door hunne komst vergroot.
Zyn wyze zorg verdeelt die zeeliên op de vloot.
Hy faelt door Flevoos meir, dat, driftig, in zyn golven
Het Rhynnat medevoert. De Rhyn, een poos' bedolven,
Hervat zyn ftroomfpoor langs het Sturifche gewest,
Tot daar men Flevum vind op 't barre ftand gevest
By d'oostermond des vloed, die hier zich met de baaren
Des Oceaans vereent, nooit door den Held bevaaren.
Hy ftaat verbaasd op 't zien van 't golvend element,
Dat, rustloos in zyn vaart, zich om den aardbol wend.
't Afbeeldfel der fortuin, gevloekt en aangebeden;
Haar in gevlei gelyk en in bedrieglykheden;
De toeverlaat der fchuld; het wandelperk der vlyt;
't Gevaarelyk tooneel van koopvaardy en ftryd;
Dat zo veel fchats verflond, en zo veel rykdoms baarde;
En 't algemeen gebied der Koningen van de aarde.
't Gezicht der groote zee baart elk verwondering.
Germanicus beveelt den wakkren vlooteling

Het anker in den grond aan 't zandig strand te hechten:
Hy zelf begeeft zich met een deel der oorlogsknechten
En Legerhoofden in dit vreemd gewest aan land,
En klimt de duinen op: zy zien slechts zee en zand.
De Zoon van Druzus toont noch vrees noch misvertrouwen.
De Goden doen zo 't schynt ons 't eind der aard' beschouwen,
Dus spreekt hy. 't Is gewis dat hier Nephtunus woont,
En al zyn magt ons van dit zandgebergte' verthoont:
't Is zonder reden niet dat hem de volken vreezen.
Mogt hy ons op den togt naar d'Eemsvloed gunstig weezen!
Terwyl de Prins hier toeft, ziet hy de gouden zon
Gereed te daalen naar Germanjes pekelfron.
Zy helt al meer en meer, en mengelt haare glansen
Met gloeiend purper aan de azuuren hemeltransen.
Ze onttrekt ten halve allengs zich aan des Helds gezicht;
Verguld de golven nog door haar bekoorlyk licht,
Nadat hy haar het hoofd geheel zag onderhaalen,
Om 's aardkloots andre helft te troosten door haar straalen.
Germanicus verlaat de hooge duinen niet
Zo lang zyn oog een blyk van haaren luister ziet.
'k Heb, zegt de Held, daar hy reeds de avondstar ziet blinken,
Ik heb de gouden zon aan 't eind der aard zien zinken;

De

De onmeetlyke Oceaan verbergt ons haar gezicht;
 Zy trooste ons morgen weêr door haar verkwikkend licht!
 De nacht is naauwlyks voor de schemering geweken,
 Wanneer een Batavier den Veldheer wenscht te spreken.
 Germanicus gunt hem op 't oogenblik gehoor.
 't Waar' veiligst, zegt hy, dat de vloot geen' tyd verloor,
 Maar zich in zee begaf: 't gety begint reeds te ebben.
 Zy, die in dit gewest de zee bevaaren hebben,
 Befesten, eedle Prins, hoe groot het voordeel zy
 Zich wel te dienen van de winden en 't gety.
 Het gunstig Godendom, bewogen door uw bede,
 Schenkt een' zuidoosten wind; dus loopt ons alles mede.
 Straks valt men op de vloot, genoopt door 's Veldheers last,
 Alom met kracht aan 't werk; men rigt den zwaaren mast;
 Zet al de zeilen by; ligt de ankers; wend den steven,
 En schynt al dansfende op het vlak der zee te zweeven.
 De gouden zon ryst op, zo schoon als ze immer plag,
 En spelt aan Druzus Zoon een' liefelyken dag.
 Het windje fladdert in de zeilen onder 't ruisfchen.
 Men ziet om kiel by kiel de zilvren baaren bruisfchen.
 Dus spoed de vlugge vloot gestadig noordwaart aan.
 Driemaal had reeds, in Germanjes waterbaan,

De deinzende eb de vloot van 't zandig strand gedreven,
 En driewerf had de vloed de kielen opgeheven,
 Wanneer Germanicus in 't onbeperkt verschiet
 Een vreemd verschynfel uit het zwerk zich vormen ziet.
 Een dunne wolk, waardoor de zonnestraalen blinken,
 Begint van lieverleê het nat der zee te drinken.
 Het opgetrokken vocht vertoont zich eerst voor 't oog
 Gelyk een ligte damp, die opvaart naar omhoog.
 Een dwarlwind, die de wolk meer krachten doet verkrygen,
 Doet tevens 't water in de wolkbuis hooger stygen,
 Dat, als geslingerd om een spil, zich opwaart spoeit,
 Gestadig toevoer trekt, en tot een pyler groeit,
 Die, rustende op de zee, by 't sluimren van de winden,
 't Gebied des hemels schynt aan 't vloeiend ryk te binden.
 Zyn kapiteel word zwaar van 't vocht dat hy bevat.
 De pyler krimpt omhoog, en 't opgeslorpte nat
 Stort plotsling naar beneên in digte regenstroomen.
 De zee ontfangt te rug het geen haar was ontnomen,
 Terwyl Germanicus in 't oost, op 't golvend zout,
 Burchane, een eiland aan den mond van de Eems, beschouwt.
 Straks tracht de vlooteling den togt nog meer te spoeien;
 Vereent beleid met kracht in 't zeilen en in 't roeien;

't Ba-

't Batavisch zeevolk kent hier 't veiligst waterfpoor,
't WYST bank en zandplaat aan, en loopt 'er tusfchen door.
Zo streeft men d'Eemsstroom op, en vind in 't binnenvaaren,
Cecina met zyn volk, en Pedro met de fchaaren
Der Roomfche ruitery, gelegerd aan den zoom.
Hoe vrolyk heeten zy den Veldheer wellekoom!
De dunne lucht weêrgalint van faamgemengde klanken,
Van groeten, van gejuich, van wenschen en van danken.
Men uit op 't land zyn vreugd door 't fchel trompetgefchal
En 't vrolyk zeemuzyk blaast antwoord naar den wal.
Dus treed de Prins van boord, en maakt terftond zich vaardig
Tot oorlogfdaên zyn' moed en Romes grootheid waardig.

* * *

GERMANICUS.

V T F D E B O E K.

Germanicus verspreid zyn benden door het land,
Belooft de volken, die door nutten onderstand
Van graanen en van vee hem willig onderschraagen,
Getrouw te hoeden voor des oorlogs wreede plaagen.
Het grootste deel des Lands neemt bly den voorslag aan,
Doch 't Bructersch volk, offchoon 't den Held niet kan weêrstaan,
Ontzegt hem trotsch zyn' eisch; en, ver van gunst te smeeken,
Besluit het huis en hof veeleer in brand te steeken,
En zich met have en vee naar elders heen te spoên,
Dan met hun veldgewas 't Romeinsche heir te voên.
De Prins, hiervan bericht, besluit de ligte benden
Fluks met Stertinius naar dat gewest te zenden,
Opdat hy 't vruchtbaar oord voor 's Landszaats wrevel dekk'.
Stertinius ontmoet, niet lang na zyn vertrek
Uit 's Veldheers legerplaats, de Bructersche oorlogfschaaren.
Zy voeren, schimpende, een' van Romes adelaaren,
In Varus ramp geroofd, by hun banieren om.
De krygsknecht, woedende op 't gezicht van 't heiligdom,
Valt

Valt yllings aan om hen dien grootfchen buit te ontjaagen.
De ftoute Bructer durft een' fieren weêrftand waagen;
Doch ziet met bittre fpyt de zege zich ontvliên,
En laat het veld bedekt met ftervende oorlogfliên.
't Romeinfche leger juicht op 't wyken der barbaaren.
Doch niets wekt grooter vreugd in 't hart der dappre fchaaren,
Dan dat, tot eer van 't heir, tot eer van 't vaderland,
De gouden adelaar gered is door hun hand.
De Landzaat, door den fchrik der neêrlaage ingenomen,
Verbant zyn wreed ontwerp, en smeekt om vreê met Romen;
De Hopman gunt hem dien, en fpoed zich wederom.
Hoe ryst de blydfchap op 't gezicht van 't heiligdom
In al de legerplaats; alwaar de keurelingen
Zo ras zy d'arend zien elkander fchier verdringen.
Elk roept: Wat groot geluk! nu dreigt ons geen gevaar.
De vader van de Goôn hergeeft ons d'adelaar.
Men valt op de aarde neêr om Jupiter te danken.
De Zoon van Druzus treed, op hun gemengde klanken,
Te voorfchyn uit zyn tent, en fmoort zyn blydfchap niet.
Zo ras hy 't heiligdom der keurelingen ziet.
Soldaaten! roept de Held, 't voegt ons deez' dag te vieren.
Men flagte aan Jupiter drie fneeuw witte offerftieren,

En neem' dit groot geluk ten heilryk teeken aan.

Jupyn doe Romes roem eeuw uit eeuw in bestaan!

Straks doet de Krygskornel den keureling vergaëren,
En rondom 't outer heen zich by zyn vaanen schaaren.

De legerteekens zyn met bloemen opgesierd

Naar Romes oud gebruik, wanneer 't een dankfeest viert.

't Herwonnen heiligdom praalt met de rykste kleuren.

Men groet het wellekoom met zuivre wierookgeuren.

De Priesterlyke rei, geschaard naar rang en staat,

Treed langzaam aan, gedost in hagelwit gewaad,

Met lauerkransfen om de heilige offerbanden.

De wakkre choorknaap doet het hout op 't outer branden.

Thans sprengt een Priester, uit het gouden watervat,

Met eenen eiken tak, op 't volk het zuivrend nat;

Wekt aller eerbied op; en noopt hen, onder 't sprenge,

Om op 't geheiligd feest een schuldloos hart te brengen.

Men voert, terwyl het heir door maatzang vreugd betoont,

Den trits van rundren aan, omhangen en bekroond

Met bloemfestoenen en met rykvergulde kransfen.

Zoras het eikenhout met flikkerende glansfen

Op 't legerouter blaakt, treed de Opperofferaar

Te voorfchyn; legt de hand eerbiedig op 't altaar,

En

En smeekt, terwyl hy 't oog ten hemel houd geflagen,
En fluit en luit zyn stem met zachte klanken schraagen:
Gewyde Vesta, die door maagden word bewaakt
Waar dag en nacht uw vuur op 't heilig outer blaakt!
Begunstig onzen wensch; doe uit uw tempelchooren
's Heirs bede aan Jupiter, den besten vader, hooren.
Hy, wien wy in dit uur des Veldheers offers biên,
Hy, die de Titans dwong, hy, wien de Goôn ontzien,
Is altoos groot, is altoos magtig, altoos Koning;
Arcadië is zyn wieg, de Olympus is zyn wooning.
Hy heeft der vooglen Vorst aan zynen dienst verknocht;
Het beeld zyns adelaars, herwonnen op deez' togt,
Verstrekt ons van zyn gunst een onbetwistbaar teeken:
Nooit laat' zyn adelaar ons blyk van heil ontbreeken!
Gy keurde, ô Jupiter! Naar 's Noodlots wys besluit,
Voor uwe zorg de bloem der stervelingen uit;
Gy doet door minder Goôn de jagers, dichtrenschaaren,
De zee- en akkerliên, en 't oorlogsvolk bewaaren;
't Is Rome, Rome alleen, 't welk Koningen gebied,
Dat gy beschermt, dat zich door u bewaaken ziet.
ô Zoon van Rhea en Saturnus! hoofd der Goden!
Aanvaart des Veldheers hulde, u nedrig aangeboden,

Door al het heir herhaald met een verheugd gemoed;
 ô Zoon van Rhea en Saturnus! zyt gegroet.

Wie kan, ô Jupiter! naar waarde uw' lof doen ryzen?

Waar is de ftervling die uw groote daên kan pryzen?

Hy was, hy is 'er niet, noch zal 'er immer zyn.

Wat ftervling roemt naar eisch de daaden van Jupyn?

De berg Parrhazius mooge op zyn bosfchen roemen,

En zynen grond de plaats van uw geboorte noemen;

Gy leefde toen de kar in 't bed der Melas reed,

En eer de Carnion zyn stroomnat golven deed.

't Bedrieglyk Crete doe u vry een graf verwerven,

Gy leefde, ô Jupiter! gy leeft, en zult niet sterven.

Uitdeeler van verstand en roem en overvloed,

ô Zoon van Rhea en Saturnus! zyt gegroet.

Schenk deugd en dapperheid aan Romes legerknechten:

De een zonder d'ander kan de zege niet bevechten.

Schenk deugd en glori aan den Veldheer in zyn jeugd;

Of wenschen wy te veel, ô Vader! schenk ons deugd.

Thans doet hy bloem van tarwe en zout en wierook mengen,

En proeft den wyn, dien hy uit d'offerkelk zal plengen.

Hy snyd de hairvlok af, geheiligd aan Merkuur;

Men werpt die op zyn' last in 't blaakend outervuur;

Legt

Legt van het deeg een deel, by 't uiten van gebeden,
Op 't hoofd der rundren, daar de vlok wierd afgesneden.
Hy plengt den reinen wyn, ter eere van de Goôn;
Strykt met het offermes, hem nedrig aangeboôn,
Den stier langs nek en rug; en wend voor 't oog der schaaren
Zich naar de morgenkim met staatige gebaaren.
Straks ryst van alle zy' 's volks feestgezing, terwyl
Het offer nederploft, getroffen door de byl.
Men vangt het gudzend bloed terstond in 't gulden bekken.
Terwyl men 't openen van de offers ziet voltrekken,
Genaakt de Wichelaar, die op de teekens let:
Hy slaat de lever gaê, beschouwt het hart en 't vet
En de andre deelen van de lillende ingewanden;
En doet, eer op zyn' wenk de Priesters die verbranden,
't Geheim, door hem ontdekt, Germanicus verstaan.
Uw vroomheid, zegt hy, Prins! heeft Jupiter voldaan:
Hy heeft uw hulde en beê goedgunstig aangenomen;
De teekens spellen heil; het offer is volkomen.
Men deelt de stieren fluks in stukken; wind elk deel,
Met onbekrompen hand, in sterkgezouten meel;
Verbrand het offer met de plegtigste gebaaren,
Doch laat een deel daarvan tot nut der offeraaren.

Zo ras de plegtigheid betaamlyk is volbragt,
Betoont al 't heir zyn vreugd, en rekt die tot den nacht.
De Priesters houden feest gelyk de keurgenooten,
En Druzus eedle Zoon onthaalt de Legergrooten.
Bekoord door 't goed geluk in d'aanvang van den togt,
Laat hy in deeze streek geen' arbeid onbezocht
Om d'andren adelaar, tot Romes smart verloren
In Varus nederlaag, waar' 't mooglyk op te spooren.
Calpurnius, die uit dien slag zich had gered,
Had aan des vyands magt den derden toen ontzet.
De Roomfche Raad, belust der helden moed te ontvonken,
Had hem een jeugdig ros ten loon dier trouw geschonken;
Zyn hand doen praalen met het ridderlyke goud,
En van een legioen hem d'aadlaar toebetrouwd.
Hy toonde zich die gunst in Plancus redding waardig.
Nu maakt zich 't moedig heir verheugd ten optogt vaardig,
En trekt, by 't ryzend licht, het aangevangen spoor
Der landstreek tusschen de Eems en Lippe verder door.
Het Angrivarisch volk, en de oorden der Tubanten,
Vernedren zich terstond door 't zenden van gezanten;
De Dulgibinen en Chamaven zien den vree
Ook aan hun beider land geschonken op hun beê.

Men

Men hoort door volk by volk des Prinsfen goedheid pryzen.

Thans ziet men in het zuid het hoog geboomte ryzen
Van 't bosch by Teutoburg, berucht door Varus moord.
Die doodelyke naam word naauw' van 't volk gehoord,
Of 't gantsche heir berst uit in jammeren en klaagen
Om 't smartlyk onheil van hun wreedverdelgde maagen.
Hier schreien zoonen om hun vaders, al hunn' troost;
Ginds droeve vaders om het onheil van hun kroost;
Daar vrienden om hunn' vriend; ginds broeders om hunn' broeder.
De rouw word algemeen, en toont zyn kracht verwoeder
Naardien hy in elks geest het schriklyk denkbeeld wekt
Dat zelfs geen hand vol aard' die levenloozen dekt;
En dat hun schimmen, nu de lyken grafrust derven,
Al jammerklaagend door die doodlyke oorden zwerven.
Komt, zegt Germanicus, laat ons ons derwaart spoên;
Aan Romes dierbaar kroost den laatsten pligt voldoen;
't Gebeent' verzaamlen, en een eerlyk graf vergunnen,
Opdat de geesten zich tot rust begeeven kunnen.
De kostbre balsam, die der grooten rang ontdekt;
Het marmren vat, dat aan hunne asch ten lykbus strekt,
Ontbreekt ons, ik beken 't; doch 't zou de ziel der helden
Niet deelen doen in 't heil der Elizeefche velden;

ô Neen, het is de deugd, die in hunn' levenstyd
 Hun onbezoedeld hart van misdaên heeft bevryd,
 Die de eedle ziel, zo ras wy 't ligchaam grafrust geeven,
 Op gouden wieken naar dat zalig oord doet zweeven.
 Het oogmerk van den Prins word naauw' aan 't volk bekend,
 Of elk streeft als om stryd naar zyne legertent;
 Roemt zyn godvruchtigheid met ongeveinsde traanen;
 Noemt hem den toeverlaat van Romes legervaanen;
 Geeft sterke blyken van oprechte dankbaarheid,
 En word terstond door hem naar 't aaklig woud geleid.

Het bosch van Teutoburg, dat in dit oord voordeezen
 De grootfche tempel van Theutates plag te weezen,
 Waarin 't Germaansch gewest, dat nooit de hooge Goôn
 In kerk of tempels floot, hem offer had geboôn,
 Beslaat een ommekreits van meer dan zestig uren.
 't Heeft Chattuarien en Catten tot gebuuren,
 En scheid dier volken land. 't Is hoog en digt begroeid
 Met overoud geboomt', nooit door de byl besnoeid.
 De grond ligt ongelyk, en laat zich naauwlyks maalen,
 Door 't eindeloos verschil van hoogten en van dalen,
 En zeldzaame engten, en moeras en heestrig hout.
 Wie telt al de aakligheên van dit onzalig woud?

Hier

Hier ryzen bergen, op wier digtbewosfen toppen
De zwaare beuken 't licht met kracht den doortogt stoppen;
En rotsen, om wier kruin het heir der winden loeit,
Met schimlig mosch bedekt, of groen en ruig begroeid;
Inwendig uitgeboord tot akelige holen,
En moordspelonken, waar de dood in ligt verscholen,
En uit der wolven keel vervaarlyk huilt en brult.
Daar liggen diepten, die, met kreupelbosch gevuld,
Voor 's reizigers gezicht een' naaren afgrond dekken;
Of aaklig gaapend' hem een' killen schrik verwekken.
Ginds loopt een kronklend pad de zwarte rotsen door.
Wat verder stopt een reeks van boomen 't moeilyk spoor,
Die, voormaals omgestormd door donderende orcaanen,
Of, topzwaar, neêrgestort, de landstreek der Germaanen
Eens deeden daavren door hunn' schrikkelyken val,
En sints met kreupelbosch begroeid zyn. Overal
Ontspruiten beerenklaauw, wolfswortel, hondsdrif, vaaren,
En watercalaminthe, en scherpe distelblaêren.
Men hoort alom 't gebrom, het krasen en 't gehuil
Van roerdomp, sperwer, kraai, en wouwe, en rave, en uil,
Wanneer de stormen door het hoog geboomte gieren.
Men ziet 'er esch en eik, en pyn, en populieren,

En heestrig warrelruigte en onkruid ondereen.

Sints Varus ongeval, zes jaaren reeds geleên,
Wierd deeze plaats geschuwd door vreemden en gebuuren.
Geen doodscher stilte waart by de omgestorte muuren.
Van steden, door 't geweld gefloopt en uitgemoord,
Rondom 't verlaaten puin, dan in dit aaklig oord.
Dees stilte werkt met kracht op Romes legerschaaren;
Elk zucht, en ducht dat hier zyn dierbre vrienden waaren;
En hoort, in zynen waan, 't gekryt van 't geestendom.
Op 't ritslen van een blad zien gantsche benden om,
Alsof zy langs zich heen die schimmen zagen zweeven.
De Veldheer had bereids Cecina last gegeven
Om voort te trekken naar dit jammerbaarend oord,
Opdat de weeke grond gehoogd wierde of geschoord;
De kreeken overbrugd; de hagchelyke velden
Gezuiverd en gebaand; en met de stoutste helden
Het diepst van 't woud doorzocht, uit zorg voor nieuw verraad.
De Hoofdman slaat op weg. De angstvallige soldaat
Gevoelt van stap tot stap, langs de ongebaande paden,
Zich tegen zynen dank met nieuwen angst belaauden.
Een deel van 't oudste volk dat Varus onheil zag
Verhaalt de rampen van dien jammerlyken dag;

En

En andren spreekten van de wondren toen in Romen,
Als voorbeduidfels van dit onheil waargenomen.
Ach! zeggen ze onderling: De hemel, 't water, de aard',
't Had all' kort voor dien tyd ons 't nadrend leed verklaard.
Een gloënde staartstar vloog door al de hemelboogen.
De zon onttrok zeer lang haar' luister aan onze oogen,
Alsof ze onwillig een rampzalige eeuw bescheen.
Der Alpen hoogste top sloeg plotsling naar beneên.
Men zag twee heiren aan Germanjes hemel stryden,
En 't eene in 't ruim der lucht een wreede neêrslag lyden.
't Heugt elk hoe 't bliksemvuur des Krygsgods tempel schond.
De gloeiende Etna wierd geschud tot op zyn' grond,
En braakte een golvend vuur uit zyn verborgen kuilen.
Men hoorde om Romes wal de wolven angstig huilen.
De schimmen zworven door de wouden nacht aan nacht.
Het eertyds stomme bosch slaakte een benaauwde klagt.
Het Tibernat scheen bloed, en vloeide traaglyk heenen.
Het harde marmer scheen te zweeten en te weenen.
Het standbeeld der triomf, dat naar Germanje zag,
Stond, omgewend, naar Rome, een weinig voor den slag.
De moedige Eridaan, de fiere Vorst der stroomen,
Vloog, met een woede door geen dyken in te toomen,

Zyne

Zyne oevers bruischende uit, en sleepte mensch en vee,
 Gebouwen en geboomt' door zyne golven meê.
 Het aardryk borst vaneen; de ontstelde stroomen weeken;
 En, tot nog grooter schrik, men hoorde beesten spreeken.
 Al 't volk beeft op 't verhaal, en trekt vast voort door 't woud,
 Daar 't Varus legerplaats na weinig tyds aanschouwt.
 Cecina zend een bode om dit den Prins te ontdekken.
 Waarop Germanicus het leger voort doet trekken;
 't Genaakt, door hem geleid, de naare legerplaats.

Hier ryst van allen kant voor de oogen des foldaats
 Een schrikkelyk tooneel der jammerlykste elenden.
 De legerwal, die voor een drietal Roomfche benden
 Geschikt fchynt, toont op 't klaarst den droeven keureling
 Den gantschen ommekreits van Varus legering.
 Een deel van 't volk, dat toen de flagting is ontkomen,
 Kan op 't gezicht dier plaats zyn traanen niet betoomen.
 Het gretig vooglenheir, 't verflindend boschgediert,
 Heeft, nadat hier 't geweld ontzind had uitgetierd,
 De moord zich had verzaad, zyn zucht tot roof doen blyken;
 't Liet merk van bek en klaauw in 't overschot der lyken.
 Ginds zyn 'er honderden door tyd en lucht verteerd,
 In akelig geraamte of los gebeent' verkeerd,

Dat,

Dat, in den wal vermengd met helmen, schilden, zwaarden,
Vernielde spietfen, en 't geraamte van de paarden,
Zich hier op hoopen toont, en ginds vaneen gespreid.
Calpurnius, wiens oog nog om zyn' broeder schreit;
Metellus, die zyn' oom; de droeve Tigelinus,
Die 's vaders dood betreurt; en kinderlooze Albinus,
Die hier met bitter smart zyn eenig huwlykspand
Voor zyn verschrikt gezicht, door de onbefuisde hand
Eens wreedten Duitschers met een' knods zag dood gesmeten,
En 's jonglings dierbaar bloed zag spatten op de keten
Waarmeê hy was geboeid, vervullen wyd en zyd
Dit ongelukkig oord met jammren en gekryt,
En zoeken vruchteloos de lyken hunner maagen.
Emilius ontdekt met Pedo, onder 't klaagen,
De tweede legerplaats, die op een hoogte ryst,
En door de ondiepe graft en zwakken wal bewyst
Met hoeveel haast men daar, na 't ongelukkig vlieden
Uit de eerste, had getracht nog wederstand te bieden.
Al 't veld, dat een tooneel van aakligheid verstrekt,
Met lykgeraamten en met wit gebeent' gedekt,
Vertoont hoe veelen in 't rampspoedig vluchten bleeven,
Nadat de legerplaats alreê was opgegeeven.

Men wylt van flap tot flap den Roomfchen Veldheer aan
 All' wat 'er in dien nacht en dag was omgegaan.
 Hier, zegt men, ftierf dees Held; daar floeg men dien in banden;
 Hier viel een aadlaar, ginds de tweede in 's vyands handen;
 Hier wierd het langft geftreên: op deezen vlakken grond
 Wierd Landvoogd Varus door een' fcherpen fchicht gewond;
 Wat verder maakte hy, door wanhoop aangedreven,
 Met eigen hand, een einde aan zyn rampzalig leven.
 Dus fpreekend', leiden zy den Zoon van Druzus voort
 Van 't een naar 't ander fteeds nog meer affchuwlyk oord.
 Wat menschlyk hart word niet door killen fchrik bevangen!
 Men ziet by honderden de lykgeraamten hangen
 Aan 't hemelhoog geboomte; of door de razerny
 Hun afgehouden hoofd in 't bosch, aan elke zy',
 Door nagels vast gehecht aan takken en aan ftammen.
 Dit fchouwfpel doet de woede in al het heir ontvlammen.
 De felle wraakzucht acht zich 't weenen thans tot fmaad,
 Haar naare glimlagch zweeft op 's volks verbleekt gelaat.
 Ik wierd, zegt Flaviaan, na d'eerften ftryd gegrepen,
 En moest drie jaaren lang des Duitschers keten fleepen.
 Nog rylt my 't hair te berge als ik het uur herdenk
 Waarin Arminius, op eenen trotschen wenk,

's Heirs

's Heirs Hopliên sleuren deed naar Wodens boschaltaaren,
By 't schimpend feestmuzyk der snoode Wichelaaren;
Indien ge, ô Veldheer! toen hun boosheid had aanschouwd,
Het lot der Priesterfchaar, geveld in Tanfans woud,
Toen we in het vroegst der lente in 't land der Marfen toogen,
Had nooit uw hart geraakt door eenig mededogen.
Een gryze Wichlaar doemde, op een' barbaarschen toon
De Hoofden van ons heir ten offer aan zyn Goôn.
Wie maalt al 't lyden dat ze inmiddels ondergingen!
Ik zag Hortenzius de tong ten halze uitwringen,
De welbespraakte tolk van 's mans beroemd verstand;
Een woest barbaar wierp die al lillende in het zand,
Met deezen bittren schimp: Nu zult ge ons niet verbaazen,
ô Adder! schuiffel nu; thans lagchen we om uw blaazen.
Aletus wierd door hen beroofd van zyn gezicht,
En miste 't licht der zon nog eer dan 't levenslicht.
Zy sleepten Helvius by de achtbre gryze hairen,
Misvormd door slyk en bloed, naar hun gevloekte altaaren;
Daar Fulvius, beroofd van de eene en de andre hand,
De stompen opwaart hief; zyn bloed spatte in den brand
Van 't heilloos outervuur, doch zonder 't uit te dooven.
Ik, die al 't woeden zag, kon 't naauwlyks zelf gelooven.

Na al 't mishandlen, al 't beschimpen, al 't geweld,
 Wierd door den dood een perk aan hunne elend gesteld:
 Ik zag, al siddrend, hen, door 't scherp des byls getroffen,
 Als offerdieren in hun bloed op de aarde ploffen,
 Behalven Calvus, die den moedwil niet verdroeg,
 Maar met zyn' keten zich het hoofd te plettren floeg.
 Na 't gruwzaam offer wierd 's volks wreedheid losgelaaten,
 Die straks zich baadde in 't bloed der dappere soldaaten.
 Noch jeugd noch ouderdom vond ergens troost of heul,
 En all' wat sterven kon ontbrak het aan geen' beul.
 Terwyl dit maar verhaal het stoutste hart doet siddren,
 Roept Curtius: Hier had de trouw der Roomsche Riddren,
 Des Landvoogds dierbaar lyk in haast gedekt met aard,
 Opdat het van den schimp des Duitschers bleef gespaard;
 Dan ach! het wierd bekend, en juichende opgegraaven.
 Voorts maalt hy, hoe dat lyk een speeltuig wierd der slaaven,
 Ja van de Grooten zelfs; en met hoe fel een' hoon
 Het door Sezithacus, Segestes broeders zoon,
 Baldaadig wierd gegriefd met wonden in zyn wonden,
 Eer Maroboduüs het hoofd wierd toegezonden.
 Het gantsche heir, door schrik en wraakzucht overmand,
 Zweert by de hooge Goôn van 't roemryk Vaderland,

Dat

Dat elk van hen dit woên, dit heilloos woên zal wreeken;
En Romes heldenkroost geen zoenbloed zal ontbreeken.

Nadat de schrik bedaard, de woede aan 't mindren is,
Betoont de keurling op het sterkst zyn deerenis.
De Veldheer moedigt hen om hun verdelgde maagen,
Of eer haar overschot, naar 't stille graf te draagen.
Men neemt op zyn bevel de lykgeraamten af;
Brengh al de hoofden t'saam; en graaft in 't bosch een graf,
Dat, wyd van ommekreits, de t'saamvergaêrde beenen.
Van Romes dierbaar kroost een rustplaats zal verleenen.
Wat naar geraamte zweemt heeft de aarde thans verdient.
De helden, hier beroofd van bloedverwant of vriend,
Doorwroeten al den grond, om beendren op te spooren,
Opdat het minst verzuim de zielrust niet moog' stooren.
Doch eer het overschot geplaatst word in het graf,
Vervoert men 't naar een beek, en wascht het weenende af;
Terwyl een weidsche sleep van dienstbre zangeressen,
Bekranst met majolein in steê van lykcipresen.
Met ongedekten hoofde, op afgebroken toon,
De lykgezangen zingt, ter eere van de doên.
Zy doen, in rouwmuzyk, de naare wouden hooren.
Hoe Rome treurde toen 't zyn zoonen had verloren.

Hoe hoog Augustus zelf, door harteleed beroerd,
Zyn bittre droefheid door al 't hof had omgevoerd;
Hoe troosteloos hy riep: Nooit trof my 't onheil wreeder.
Ach! Varus! Varus! geef, geef my myn benden weder!
En hoe geen huisgezin bekend was in de stad
Dat over hunnen dood geen' rouw gedraagen had.
Het speeltuig sterkt de stem der zangsters in het maalen
Van Romes bittre smart. De staatige cimbaalen,
De zachte fluit en luit verzellen 't rouwmuzyk;
En al 't Romeinsche heir geeft van zyn droefheid blyk.
Zo ras 't vergaêrd gebeent' der helden in de plasfen
Naar eisch gezuiverd is, en plegtig afgewasfchen,
Streeft fluks de noeste stoet der lykbezorgers aan,
Om 't krygsvolk in den dienst der zalving by te staan.
Zy mengen geurig kruid, dat ze in het bosch verzaamen,
Met mirrhe, mastic, en olyvenoly t'faamen.
De wierook word zo min als de aloë gespaard,
En 't mildgezalfd gebeente in duurzaamheid bewaard.
Thans ziet men de Eedlen, die verheven waardigheden
Door hun geboorterecht of door 's volks keus bekleeden,
Te voorschyn komen in hun staatlyk wit gewaad,
Met purper grootsch omboord, elk naar hunn' rang en staat.
Hy,

Hy, wien het onheil in dien ramp zyn bloed ontroofde,
Verschynt in 't zwart gekleed, en met gedekten hoofde,
Terwyl de Roeper door al 't leger heenen treed,
En by herhaaling roept: De staatsie is gereed.

Men ziet de benden zich om 't ledig graf vergaadren,
Daar reeds de dragers met de beendren langzaam nadren.
Men voert, opdat geen hoon der Grooten schim bezwaar',
De legerteekens, op 's Helds last, voor elke baar;
Doch draagt die omgekeerd, ten teeken van verscheiën.
't Gebeente is overstrooid met bloemen en met meien.
Der zangeressen rei gaat met haar klagten voort,
Door 't speeltuig onderschraagd. Dus nadert men het oord
Daar de aard' het overschot der helden schynt te wachten.
Het plaatsen van 't gebeent' verdubbelt aller klagten:
Men werpt, naar 't oud gebruik, een hand vol gelds in 't graf,
En steekt in 't naaste veld de groene zooden af.
De Veldheer zelf torst de eerste; en plaatst ze, uit mededogen,
Op 't aangevulde graf, voor aller benden oogen.
Al 't leger roemt die daad, en volgt zyn loflyk spoor.
De Roomsche Grooten gaan de keurelingen voor.
Dees doen de tombe haast tot haare hoogte ryzen.
Men strooit 'er bloemen op, tot liefde- en eerbewyzen,

En:

En doet, gedachtig aan vorst Numaas wyze les,
De wilg de plaats bekleên der vaale lykkipres;
En stelt dit opschrift op een' steen, tot eer der dooden:
Een deel van Romes kroost slaapt onder deeze zooden.
Hy, die hunne asch ontrust, of hun begraafplaats schend,
Staa met zyn huis ten doele aan de ysfelykste elend;
De wraak der hooge Goôn doe hem rampzalig sterven,
En hem noch zyn geslacht een vreedzaam graf verwerven.
ô Vreemding! wie gy zyt, die ooit dees tombe ziet,
Zeg nooit, hier liggen doôn; de braaven sterven niet.
Men ziet de Priesterfchaar het zuivrend water brengen,
En al wie 't graf omringt tot driewerf toe besprengen.
Thans roept het oorlogsvolk, eer 't van de tombe scheid,
Den dooden treurig toe: Vaart wel in eeuwigheid!
Wy allen zullen, naar natuurs bestendige orden,
U volgen in den dood, en ook begraaven worden.
Rust veilig in het graf u door het heir gesticht,
ô Vrienden! de aarde valle uw koud gebeente ligt!
Des Prinsfen hart word op dit laatst vaarwel bewogen;
De ontroering van zyn ziel straalt uit zyn vriendlyke oogen.
Ach! Titus, zegt hy, hoe veel helden dekt deeze aard'!
Doch schoon het denkbeeld van hunn' ramp myn hart bezwaart,

Nog

Nog sterker treft my 't lot van zo veel duizend menschen,
Die thans hier 't laatst vaarwel aan hunne vrienden wenschen,
Door 't aaklig denkbeeld dat geen een van dit getal,
Na honderd jaaren tyds op de aard' meer leeven zal.
Dit, antwoord hem zyn vriend, is 't lot der stervelingen.
Al de aarde is een tooneel van standveranderingen.
Ligt dat dit zelfde bosch, korts rood van Romes bloed,
Hierna een akker word, die 't laate nakroost voed;
Ligt zal de landman, als zyne osfen 't kouter trekken,
Door 't stooten van den ploeg, nog eens de plaats ontdekken
Waar Romes dierbaar kroost door u thans rust geniet;
Ligt dat hy, graavend, hun verbroken speeren ziet,
En op hunn' hollen helm, door roest belet te blinken,
By 't roeren van den grond zyne yzren spaê hoort klinken;
Daar hy, al fiddrend, zyn verschrikt gezicht mistrouwt
Als hy het overschot van 't heldenkroost beschouwt.

Terwyl de benden nog den doôn hunn' pligt bewyzen,
Hoort elk tot driewerf toe de stem des Roepers ryzen,
Die last tot keeren geeft aan elke legervaan,
En deeze woorden uit: De lykpligt is voldaan.
Germanicus, om 't hart des droeven volks te streelen,
Belooft den tweeden dag hen kamp- en worstelspelen.

Doch schoon dit gunstbewys de legioenen vleit;
Zy smeeken, sterk beroerd door rouw en grimmigheid,
Dat hen de Veldheer naar Arminius doe streeven.
Indien de hooge Goôn ons de overwinning geeven,
De woede des Germaans door 't leger is gestraft,
En Romes dierbaar kroost een eedle wraak verschaft,
Dan, zeggen ze, is het tyd met spelen ons te loonen.
Germanicus, bekoord door d'yver dien zy toonen,
Trekt met hen allen, naar hun wenschen, oostwaart aan.
De vyand schuwt in schyn de Roomsche legervaan,
En wykt met overleg naar buitenweegsche strecken.
De keurling, brandende om der helden dood te wreeken,
Vervolgt hem op den voet, tot hy, niet ver van 't woud,
Hem op het vlakke veld in ordening aanschouwt.

* * *

GERMANICUS.

Z E S D E B O E K.

Germanjes Veldheer praat aan 't hoofd der legerbenden;
Hy draagt een leedren kleed, dat, fluitende om de lenden,
Zyn ryzig ligchaam toont. De huid eens leeuws verstrekt
Hem tot een' mantel, die zyn breede schouders dekt;
De kop rust op zyn borst, aan de eene klaauw verbonden;
De ruige staart is om zyn' gordel heen gewonden,
Waarin de moorddolk schuilt, naar 't oud gebruik van 't land:
Dus, met het zwaard op zy', de speer in de eene hand,
Gelykt hy Hercules, gereed ten stryd te trekken.
Al de eedle Duitsche jeugd uit burgen en uit vlekken,
Die zich vrywillig tot zyn lyfwacht heeft verklaard,
En brand naar oorlogsroem, is om hem heen geschaard.
Zy zyn gedost als hy; de mantels die hen sieren
Zyn zwaare huiden van in 't bosch gevelde dieren;
Geschikt naar elk dit schoonst of schrikkelykst geloof.
Hier dekt de kop eens stiers een jeugdig heldenhoofd,
En steekt de hoornen op; daar toont de beer zyn tanden;
Ginds grynst een wolf als of hy alles aan zou randen;

Hier loert een looze vos; daar fchynt een wilde kat
Zo fterk te blaazen of zy kracht en leven had.
Wie maalt het onderscheid der Duitfche legerfchaaren,
Elk op het vreemdft gedost om grooter fchrik te baaren;
Elk naar haar lands gebruik gewapend en gekleed.
De fterke Longobard, altoos ten ftryd gereed,
Van opflag ftreng en stout, die hair en baard laat groeien,
En geen van beiden ooit gewillig laat befnoeien.
De dappere Semnoon, die tot zyn' roem verhaalt
Dat zyn bevolkt gewest met honderd dorpen praat;
Die op gezetten ftond zichzelv' beknelt in banden
Om 't feest te vieren van de Godheid zyner landen;
En, zo hy ftruiklen mogt als hy naar 't outer ftreeft,
Niet weder ryst, maar zich daar kruipend heen begeeft.
De Cat, wiens jonge hand een' yzren ring moet draagen
Tot hy, ten blyk van moed, een' vyand heeft verflaagen;
En van wiens kruin men nooit de blonde lokken fcheert
Voor 't roemryk oogenblik waarin hy triomfeert.
De barsfe Sueven, die hun hoofdhair faamen winden,
En met een' dikken knoop zich op den fchedel binden;
Verzoening zoeken by hun Goôn door menschenbloed.
De Suardonen, met de Eudozen opgevoed;

Varinen, Anglen, en de moedige Avionen;
Vyf volken die aan de Aarde een' heilgen eerbied toonen,
En, in het denkbeeld dat zy alles onderhoud,
Haar eeren in een bosch, 't beroemde kuifche woud:
Het beeld der Landgodin, 't welk nooit 's volks oogen zagen,
Word eenmaal in het jaar, op een' gedekten wagen,
Door 't Priesterdom verzeld, van oord tot oord geleid;
Straks worden vrede en vreugd met deeze komst verspreid.
Men ziet uit dorp by dorp de landzaat faamen vloeien,
Den wagen der Godin, gevoerd van jonge koeien,
Al zingend volgen, tot het volk bericht ontfangt
Dat zy van 't juichen moê, weêr naar haar choor verlangt,
Waar zy terstond met kar en kleedren word gewasfchen,
En die de wasfching pleegt verdronken in de plasfen.
De woeste Markoman, die zich van riet en lis
Een schild vormt, en het kleed dat hem tot dekfel is.
De uitheemfche Cimber, die, ten oorloge als gefchapeu,
Van 't hoofd tot aan den voet zich kleed in 't yzren wapen.
En de edele Cheruse, die dapperheid bemint,
En, door de glori van Arminius verblind,
Hem 't krygsbestier betrouwde, en zich door hem laat leiden.
Dit zyn de volken die in 't heir zyn te onderscheiden.

Een deel der Marfen , na hunn' ramp byeen vergaêrd ;
 Een deel Sicambren , wier gezicht verschrikking baart ;
 Een deel der Bructren , die nog 't hoofd naar oorlog wenden ,
 Versterken hier en ginds Germanjes legerbenden.

Elk deezer benden voert zyns landaarts krygsgeweer ;
 't Zy moorddolk , zwaard , of byl , of javelyn , of speer ,
 Of knods , of boog en schicht , of slingers op hun togten.
 Hun schilden zyn van hout , of slechts van riet gevlochten.
 Hun paarden , ongezaêld , en , zonder toom of bit ,
 Bedwongen door de hand van die hunn' rug bezit ,
 Zyn recht in hunnen loop ; of , wil de ruiter zwaaien ,
 Met kunst door hem geleerd gezwind rechts af te draaien.

Dit saamgevoegde heir verwekt verwondering ,
 En tevens zucht tot wraak in Romes keureling.
 Arminius heeft , naar de strydwyz' der Germaanen ,
 Dees volken saamgeschaard , elk kenbaar aan zyn vaanen.
 Het voetvolk vormt voor 't oog een driehoek , achter breed ,
 De dunne spits vooruit ; de zyden zyn bekleed
 Met ruiterbenden , die in 't voorst der legerorden
 Zich breedst vertoonen , en naar achtren smaller worden.
 Dus doet het Duitsche heir , op afgelegten stand ,
 Zich op gelyk een groot en welgevormd vierkant.

De schutters staan vooruit, met pylen en met boogen;
Geleerd te scheiden als de heirspits, aangetoogen,
Met onweêrstaانبre kracht in 's vyands benden dringt.
De standplaats is een veld, ten grooten deele omringd
Met allerlei geboomt'. 't Heeft voor zich diepe plasfen,
Met waterloof gevuld; verleidende moerasfen,
Voor 't oog den grond gelyk. Germanjes fierste Held,
Die zyn betrouwen in bedrog niet minder stelt
Dan in ontembren moed, bezette al 't oord met laagen,
Waaruit hy Romes heir eerlang hoopt op te daagen.

Germanicus, die aan het eind van 't aaklig woud
Arminius aan 't hoofd der Duitsche magt beschouwt,
Telt, buiten 't hulpvolk hem uit pligt of gunst gezonden,
Agt legioenen, aan den dienst van 't Ryk verbonden.
Hy plaatst, zo ras de grond hem daar in staat toe stelt,
Drie legioenen naast elkandren in het veld;
Twee andren volgen hen; waaraan de ruiterschaaren
Der bondgenooten zich ter wederzyde paaren;
En de overige drie zyn met elkaêr verknocht
Op de eigen wyze als de eerste, en vormen d'achtertogt.
Het Gallisch hulpvolk heeft bevel het bosch te dekken,
Opdat de vyand van dien kant geen' ramp moog' wekken.

Elk legiöen vormt tien cohorten naast elkaër;
De grootste en eerste voert den gouden adelaar,
En sluit de standplaats in der achtbre legergrooten;
De zesde en tweede drom van de eigen keurgenooten
Staan 't naast aan d'adelaar, ter rechte- en flinkezy';
Voorts volgen de andren hen geregeld op de ry.
Elk dier cohorten heeft haar eigen vaan en stander;
En om zich in den sryd te houden by elkander,
Voert zy by haar getal, den naam van 't legiöen,
En leeuw, of wolf, of stier, of draak in haar blazoën;
En is vier benden diep, elk van verscheiden ryen.
Het lichtst gewapend volk, dat altoos in het sryên
Den aanval moet bestaan, of d'aanval weêrstand biên,
Is van pantfier, rondas, en zwaard en pook voorzien;
Hun werpspiets is aan 't eind' met yzer overtoogen,
Welks punt op de eerste schok, of breekt of word gebogen;
Zy voeren slingers, in hun sterke vuist geducht
Als zy den zwaaren steen doet gieren in de lucht.
Zy, die op deeze wyz' naar heldenglori streeven,
Zyn jongelingen, in den frischen bloei van 't leven.
De bende die hen volgt, wier volk meer jaaren telt,
Verschynt op de eigen wyz' gewapend in het veld

Als

Als de andre benden, die na haar te voorschyn treden.
De helm dekt 's keurlings hoofd, het borstpantfier de leden;
De rechte heup is met een kopren plaat gedekt,
Terwyl het schild de flinke een nut beschutsel strekt.
Hun hand voert schichten, die zy vliegen doen als vogels.
Zy draagen in hun schild een trits geriemde kogels,
En zyn, naar 't krygsgebruik, voorzien van dolk en zwaard.
't Ervaaren volk, reeds meer dan dertigmaal verjaard,
Praalt in de derde bende, en voert veel zwaarder speeren,
Om zich in 't felst des stryds met grooter kracht te weeren.
De laatste bende, die in 't heir 's Ryks glori schraagt,
Vertoont een' achtbren stoet van helden, reeds bedaagd,
En meermaal 't krygsgevaar kloekmoedig doorgestreden.
Het kopren harnas dekt met eer de sterke leden,
Of somtyds, naar hun keuze, een ligter krysgewaad.
Hun zwaargepluimde helm toont hunnen achtbren staat.
Zy, rustende op de knie terwyl de voorsten vechten,
Zyn fluks van achter 't schild gewoon zich op te rechten,
Gelyk een kopren muur onwrikbaar pal te staan:
Getroost te sneuven of den vyand neêr te slaan.
De fiere ruiters, die de keurelingen sterken,
Zyn ieder legioen tot vlugge legervlerken.

Dus staan de volken thans elkandren in 't gezicht.
 Elk van de Hopliên noopt zyn bende tot haar' pligt.
 't Romeinsche heir gelykt een' drom getergde leeuwen.
 De Duitscher toont zyn' moed door zingen en door schreeuwen.
 De felle stryd begint aan de eene en de andre zy'
 Op 't steeken der klaroen; een deel der ruitery
 Stuift, om den weg ter zege aan Romes heir te baanen,
 Ten slagorde uit, en dreigt de heirspits der Germaanen.
 De fiere Arminius gelaat zich als vervaard,
 Bied flauwen wederstand, deinst vechtende achterwaard,
 Om Romes ruitervolk tot vordren aan te prikklen,
 En op 't misleidend veld in heeter stryd te wikklen.
 De paarden glyên in den slibberigen plas,
 Of zinken door hun zwaarte in 't groenbegroeid moeras.
 De ruiter doet zyn' moed en yver vruchtloos blyken,
 En vind zich buiten staat te vordren of te wyken.
 Op 't eigen tydftip valt de driftige Germaan,
 Door blyde hoop geveid, zyn' vyand schreeuwende aan,
 En treft het ruitervolk met speeren en met zwaarden;
 Dat, op d'onwisen grond, belemmerd met zyn paarden,
 In 't groeiend lyfsgevaar manhaften weêrstand bied;
 Den moord, hoe fel hy grimm', stout onder de oogen ziet;

Genoodzaakt en getroost dit uur zich dood te vechten.
Germanicus beschouwt met smart zyn ruiterknechten
Ten doele aan schicht en steen en knods en zwaard en speer:
Hy zend hen yllings hulp, opdat hy 't onheil keer';
Doch de omgelegen' plaats baart de eigen ongemakken,
En doet het nadrend volk ook in den moergrond zakken.
Arminius, die hun bederf onfeilbaar acht,
Dringt sterker op hen aan met grooter oorlogsmagt;
Maar ziet een deel zyns heirs van achter struik en boomen,
Waar hy zyn laagen vormde, eenslags te voorschyn komen.
Zy waanen dat de kans zich reeds voor hen verklaart,
En vliegen driftig aan, onordentlyk geschaard,
Ter weêrzy' van 't moeras, waar hen de grond kan draagen.
De Zoon van Druzus, die dees troepen op ziet daagen,
Prest bly met mond en hand de legioenen aan,
Om met vereende magt dit volk te keer te gaan.
Soldaaten, spreekt de Prins, verdryft dees woeste hoopen;
Verlost uw makkers, die gevaar van 't leven loopen.
Terwyl zy voorwaart spoên, zend Romes Legerheld
Twee ligte benden in de bosfchen nevens 't veld,
Om 's Duitschers hertred naar 't bewosfen woud te weeren.
De stryd op 't vlakke veld word hevig; ligte speeren

En pylen, voortgejaagd van de eene en de andre zy',
Zyn thans van weinig vrucht in 't ftryden van naby.
De onafgebroken klank op helmen, fchilden, zwaarden;
De krygshoorn en trompet; het trappelen van de paarden;
Het juichen en 't gezang; het kermen en 't gefteen,
Vervullen 't ruim der lucht, en mengen zich dooreen.
De dappre keurling, die den ramp van Varus fchaaren
Nog waant te zien, dringt aan, in weêrwil der barbaaren;
En wreekt door froomen bloeds 't geleden ongeval.
De moord is weêrzyds groot; de fchrik waart overal.
De Duitscher fchiet te kort, en weet zich naauw' te wenden.
Arminius, vergramd om 't woest bestaan der benden,
Verlaat zyn legerfpits, en vliegt van plaats tot plaats;
En fterkt, waar hy verfchynt, het harte des foldaats.
Zyn afzyn doet de kans voor Romes ruitren keeren,
Die, midden in 't moeras, zich nog kloekmoedig weeren,
En zich ten grooten deele ontwikklen uit het flyk.
De zege weifelt niet; de kans ftaat te ongelyk.
Arminius zoekt nog, fchoon vruchteloos, zyn fchaaren
Al deinzend naar het bosch byeen te doen vergaêren:
De Roomfche keureling beftoekt hem langs die paên.
Hy doet zyn Duitschers door dit volk wel heenen ftaan,

Maar

Maar vind zich in het eind' verpligt dit oord te ontwyken,
En laat het bloedig veld geheel bedekt met lyken.

De moedige Romein behoud het oorlogsveld;
En vind zyn schaê gering, nu hy zyn dooden telt.
Men mist drie Oversten der dappre keurelingen,
En blyft in twyfling welk een lot zy ondergingen.
De Prins beveelt zyn volk, uit zorg voor overval,
Het heir te dekken met een' aarden legerwal,
Gereed Arminius kloekmoedig na te jaagen,
Zo ras het eerste licht aan de oosterkim zal daagen.

De maan verlichtte de aarde in 't stilste van den nacht,
Wanneer drie mannen zich vertoonen by de wacht,
Die hen terstond herkent voor 's heirs vermiste helden.
Doet, roepen ze, onze komst den Veldheer yllings melden;
Wy brengen hem een maar' van 't uiterste aanbelang.
Men wekt Germanicus, op hunnen sterken drang.
Zy melden dat men hen, in 't felst des stryds gegrepen,
Geboeid, voor 't Legerhoofd des vyands had doen sleepen,
Terwyl hy aan het volk zyn gramfchap blyken deed,
't Welk tegen zyn bevel te vroeg op 't slagveld streed.
Dat hy hen 't Roomsche heir ten voorbeeld had gewezen,
En 't loflyk krygsbeleid van Druzus Zoon geprezen.

Voorts dat de Hertog hen van kluisters had verschoond,
En tegen zyn gewoonte aan hen zich heusch betoond;
En dat hen door zyn taal niet duister was gebleken,
Dat hy, den oorlog moede, eerlang van vreê zou spreken.
Dat hy het onheil van Theusnilde had betreurd;
Doch in zyn droefheid door 't bericht wierd opgebeurd,
Dat Romes Veldheer haar betaamlyk deed onthaalen;
En dat Inguiomeer, toen na het avondmaalen
De drinkhoorn blydschap in het hart der gasten bragt,
Zeer breed gestoft had op Germanjes oorlogsmagt;
En, half door drank bedwelmd, hen deeze taal deed hooren:
Arminius, wien niets op de aarde kan bekooren,
Nà de eer van dit gewest, dan 't byzyn van zyn gaê,
Heeft eenen aanslag voor op 't sterk Maguntia,
En zal met al ons heir zich naar die vesting wenden
Terwyl Germanicus hier toeft met zyne benden.
Hy is niet zonder hoop dat hy dien wyden wal,
Thans schaars van volk voorzien, welhaast vermeestren zal,
En 't juk der flaverny van zyn Theusnilde weeren.
Men had ter middennacht hen naar een tent doen keeren,
Voor hen ter rust geschikt, en onvoorzien van wacht.
Verwonderd dat het heir niet verder aan hen dacht,

Beslooten ze onderling terstond de vlucht te waagen,
Om 's vyands stout besluit den Veldheer aan te draagen.

Germanicus, ontzet door 't onverwacht bericht,
Vind zich niet zonder zorg dat in dit tydsgewricht
Den fieren Duitscher ligt het oogmerk zou gelukken
Om 't grootsch Maguntia aan Romes magt te ontrukken;
En kent de waarde van die sterkbewalde vest,
Die hy den sleutel acht van 't Gallisch wingewest.
Hy doet den krygsraad fluks in zyne tent vergaëren;
Zend kleene hoopen van gezwinde ruiterschaaren
Op nader kundschap uit; en meld den legerraad
Wat lot Maguntia eerlang te wachten staat.
Elk wenscht die schoone stad voor overval te dekken;
Doch vind niet raadzaam langs de wegen voort te trekken,
Waarop Arminius zyn volk daar heen geleid.
Men kent die paden niet, doch weet met zekerheid
Dat ze allen loopen door moerasfen en door wouden,
Zo naar als 't bosch het welk de benden korts beschouwden.
Terwyl men zich beraad, keert spoedig drom by drom
Der Roomsche ruiters in het leger wederom.
Zy melden allen dat de vyand is geweken;
En 't weinig volk, door hem verborgen in die streeken,

Op hunne nading naar de bergen is gevluht.
Die tyding maakt den Prins hoe langs hoe meer beducht
Dat zich de Duitscher naar Maguntia zal wenden.
Hy neemt een kort besluit; en keert met al zyn benden
Door 't woud van Teutoburg tot 's Eemsstrooms boord te rug;
Hy doet Cecina, by een kortsegelegde brug,
Met de eene helft des heirs zich weêr op weg begeeven;
Gelast hem dwars door 't land der Bructren heen te streeven.
Waag, zegt de Held, op dier ontrouwen grondgebied
De legioenen by de lange dyken niet;
Doe achter uwen rug die hier en ginds doorsteeken,
Opdat gy veilig blyft voor 's vyands looze treeken.
Trek voort door 't Uzipeetsch naar 't Ubische gewest;
En geef vandaar terstond de sterkgedreigde vest
Bericht van haar gevaar; gelei de keurelingen
Daar heen zo u de nood tot dit besluit mogt dringen.
Ik zal myn heir te sloop vervoeren naar den Rbyn,
En met der Goden hulpe op 't spoedigst by u zyn.

Nadat Cecina van het leger is gescheiden
Blyft Druzus Zoon zyn heir gestaêg langs de Eems geleiden,
Tot aan den mond des strooms, daar hem zyn vloot verwacht.
Hier zend hy Pedo met een deel der ruitermagt

Naar

Naar 't land der Friezen af, 's Ryks ongeveinsde vrinden,
Alwaar hy op zyn' togt geen' tegenstand zal vinden.

Terwyl Germanicus zich spoed om t'fcheep te gaan,
Dient Titus hem de komst van 't grootsch gezantschap aan,
Waardoor de Chauchen, die aan 's Wezers boorden wonen,
Hunn' eerbied aan den Held en 't magtig Rome toonen.
Twee achtbre mannen, van de grootsten uit hunn' Raad,
Gaan voor; een Priester volgt, in zyn gewoon gewaad.
Zy worden vergezeld van vyftig jongelingen,
Al Eedlen van het land, door ftryd en oefeningen
Beroemd in hun gewest. Held Taximagulus,
De waardigste afgezant, fpreekt tot den Prins aldus:
Geluk en heil weêrvaare aan u en 't magtig Romen!
Wy zyn, doorluchte Vorst! uit ons gewest gekomen
Om u der Chauchen trouwe en vriendschap aan te biên.
Zy wenfchen zich met Rome in vreêverbond te zien,
En hebben tegen 't Ryk, in weêrwil van het wrokken
Des wreevlen nagebuurs, de zwaarden niet getrokken.
Wy bieden, uit hunn' naam, u vee en vruchten aan;
Zy zyn gereed, des noods, voor u ten ftryd te gaan,
De Roomfche legermagt met hunne magt te fchraagen,
En zullen altoos als 's Ryks vrienden zich gedraagen.

Zo ras de vreemding zwygt, neemt Druzus Zoon het woord.
Wy hebben, heft hy aan, voor langen tyd gehoord
Dat de eedle Chauchen deugd en goede trouw beminnen;
Nooit dan met billykheid den oorelog beginnen;
Als waare helden zich gedraagen in 't gevecht;
En als de zege in 't eind' den zwaaren stryd beslecht,
Aan d'overwonneling zich goedertieren toonen;
En hunner vrienden trouw met heufche erkentnis loonen.
Een volk, dat billykheid aan eedlen krygsroem paart,
Is 't bondgenootschap van 't grootmoedig Rome waard.
Ik zal, opdat gy ziet hoe hoog wy deugd waardeeren,
't Verbond, dat ik aanvaarde, op 't plegtigst doen bezweeren.
Fluks geeft de Prins bevel dat op den naasten dag
Romein en Chauch verzaam' tot sluiting van 't verdrag.

De volgende ochtend vind de dienstbaare outerschaaren
Der beiden volken aan het stichten van altaaren.
Zy ryzen naast elkaër aan d'oever van den vloed.
Aan 't een en 't ander staat de priesterlyke stoet.
Men ziet de Chauchen reeds naar 't staatlyk outer treden.
Het leedren Duitsche kleed omvangt hun sterke leden;
Hun ruige mantel is een wilde dierenhuid,
Doch 't hoofd word nooit gedekt als 't volk een' vrede sluit.

De dappere Romein treed, zonder schild of wapen,
Behalven zydgeweer, tot by zyne offerknaapen.
De Veldheer, die zich aan der Grooten hoofd vertoont,
Is met d'olyvenkrans op deezen dag gekroond.
De Priesters draagen om hun hoofden lauerblaëren.
Der Chauchen offraars zyn bekranst met eikenvaaren.
Een hunner werpt alrede een handvol zuiver zout
En drooge bladren op 't gestapeld dennenhout;
Een ander doet het vuur uit harde keiën dringen,
En heldre vonken op 't geheiligd outer springen.
De drooge stof vat vlam, en raakt welhaast in brand.
De Priester strooit hierop met onbekrompen hand
Den wierook op 't altaar, en uit zich in gebeden:
ô Zon! dus heft hy aan: ô Bron van zaligheden,
Die al het menschdom door uw kracht en warmte voed;
Die kruid voor allen kweekt; die allen leeven doet!
Uw lieflyke invloed eischt geen bloedige offeranden.
Bestraal het heilig vuur dat we u ter eere branden.
ô Zegenryke Zon! ô Voedster der natuur!
Kweek tuschen Rome en ons een onuitbluschbaar vuur
Van vriendschap en van trouw; en doe het duurzaam blaaken
Zo lang uw stralen Rome en ons gelukkig maaken!

Thans danst zyn bly gevolg om 't heilig outer heen,
 Terwyl het maatgezag hun staatlyke schreên
 Door deeze klanken sterkt: ô Zon! ô Bron van leven!
 Wil Rome, wil den Chauch steeds heil en welvaart geeven;
 Zet beider harten door uw' zachten invloed aan
 Om eeuwen lang elkaêr als broeders by te staan!
 Straks zingt een andre rei: ô Zon! ô Bron van leven!
 Onttrek uw' glans aan hen die deezen vreê weêrstreeven;
 Doe door uw hemelsch vuur het land van hem vergaan
 Die 't eerst besluit zich van dit vreêverbond te ontslaan.
 Terstond word de offerhoorn, met mede vol geschonken,
 Door d'oudsten afgezant den Veldheer toegedronken;
 Men brengt ter wederzyde elkaêr het lieflyk nat,
 Zo lang als de offerkelk een' droppel vochts bevat.

Na 't einden van den zang der Chauchische offeraaren
 Zegt Druzus wyze Zoon tot zyne Priesterfchaaren:
 Toont, daar dit volk den vreê by Febus ons bezweert,
 Dat Rome in feestmuzyk hem ook Godsdienstig eert.
 Die last word naâuw' verstaan, of Romes Priesterchooren
 Doen vader Febus lof dus aan de Chauchen hooren:

Van hier, van hier, gy die het Godendom veracht.
 Apollo nadert; op zyn nading wykt de nacht.

De palm van Delos beeft, Parnasfus lauren kraaken,
De zwaanen zingen daar zy Febus zien genaaken.
Hy ftapt zyn' tempel uit met majesteit bekleed:
Op, jongelingen, op; maakt u ten dans gereed.
Apollo doet zyn gunst alleen aan braaven blyken;
Die gunst zal voor altoos van de eedverbreekers wyken;
Die haar geniet is groot, die haar ontbeert is klein.
Apollo toont zyn gunst aan Chauch en aan Romein.
Men zwyg'; dat alles zwyg om Febus lof te hooren.
De zee vertraagt haar' loop als zyn gewyde chooren
De glori zingen van zyn fchichten en zyn lier;
Dan galmen bosch en dal en bergtop en rivier,
Iö, Iö, Pean! Apollo is verfchenen!
Zelfs hoort men Thetis dan Achilles niet beweenen.
De Phrigiaanfche rots, in vroeger eeuw een vrouw
Die, fchoon door fmart verfteend, nog teekens geeft van rouw,
Gevoelt door Febus komst haar brakke traanen droogen.
Driewerf rampzalig die Apollo niet verhoogen!
Iö, Iö, Pean! hef aan: Iö, Pean!
Dat alles Febus roem' wat zingt of zingen kan.
Zyn invloed fchenkt aan de aard' de heilzaame artzenyen;
Hy dryft de kwaalen weg door kracht van kruideryen.

Hy, die van 't Dichtrenchoor als vader word geëerd,
 Heeft ook het handlen van den taaien boog geleerd;
 Men roem' hem als het Hoofd van Schutters en Poëeten.
 Hy, op den breeden top des Helicons gezeten,
 Word door het Negental in al zyn pracht beschouwd.
 Hy draagt een gouden kleed, zyn boog en lier zyn goud;
 Hy doet zyn schichten met een' gouden koker praalen;
 't Word alles louter goud beschenen door zyn straalen.
 Driewerf gelukkig 't land waarop hy nederziet!
 Daar groeit de sterke stier, de koe misdraagt 'er niet;
 Daar geeft het schaapje melk, verzeld van tweeling jongen;
 Daar toont het geitje vreugd door huppelende sprongen.
 Iö, Iö, Pean! herhaal: Iö, Pean!
 Die galm dryv' voort zo ver hem de Echo voeren kan.
 't Roeme all' Latones Zoon, tot troost van de aard' geboren.
 Nu hy 't verbond bestraalt zal 't Jupiter bekooren.
 ô Febus! doe deez' vrede eeuw uit eeuw in bestaan,
 Dan moet het Rome, dan den Chauch voorspoedig gaan!
 Hier zwygt het Choor; straks treed een Legerpriester nader,
 Die zelf reeds vader is by 't leven van zyn' vader.
 Opdat hy met den Chauch voor 't outer vrede sluit'.
 Men plukt op 't naast gebergte een handvol yzerkruid.

Ger-

Germanicus bekranst terftond voor 't oog der fchaaren,
Met dit geheiligd loof de Priesterlyke hairen,
Ten blyk' dat hy 't verbond zal ftaaven met gezag.
Gy, die my last verleent tot fluiting van 't verdrag,
Dus uit de Priester zich: zult ge u, ô Held! verbinden
Te ftaaven 't geene ik tot den vreê zal dienftig vinden?
Ja, zegt de Prins, dewyl 't met mynen pligt bestaat,
En Romes mogenheid noch Cezars glori fchaad.
Terwyl men reeds de vlam op 't vredealtaar ziet fpeelen,
Leest de achtbre Priester uit de wasfchen fchryftafreelen
Den inhoud van 't verbond aan bei' de volken voor;
En roept, als hy 't voleind: ô Hoofd der Goden! hoor;
Hoor, groote Jupiter! ô Chauchen! neigt uwe ooren.
En gy, gewyde man, door hen ten tolk verkoren!
Al 't geen uit dit tafreel door my geleezen is,
En klaar door u verftaan, vormt een verbindtenis
Waarvan 't Romeinfche volk, dat gy de Goôn ziet vreezen,
Dat de eeden heilig houd, de fchenner nooit zal weezen.
Indien dat volk door list of openbaar geweld
Het vreêverbond verbreekt, dat thans word vastgefteld;
En de eeden fchend, waarvan zy 't groot gewigt befennen,
Treff' Jupiter hun hoofd, als ik het hoofd zal treffen

Der zèug', die gy hier ziet, en 't offer weezen zal.
En uw gestreng hand, ô Vader van 't heelal!
Treff' zo veel zwaarder hem die d' eed niet zal betrachten
Als uw geduchte kracht streeft boven menschenkrachten.
Hy vat, daar hy nog spreekt, een' zwaaren steen, en slaat
Daarmede op 't hoofd van 't zwyn, dat aan zyn zyde staat.
Men ziet het dier, als door een' donderslag getroffen,
Terstond al fuislend op het aardryk nederploffen.
't Word door de Priesterschaar geslagt ter offerand',
Den Krygsgod toegewyd, en op 't altaar verbrand;
Terwyl Romein en Chauch, thans trouwe bondgebuuren,
Dus juichen: Dit verdrag moet zonder einde duuren!
De Chauch, die hartlyk wenscht den vreê te doen bestaan,
Bied Druzus Zoon terstond zyn gyzelaaren aan;
Verkoren uit den rei der eedle jonge helden,
Die de afgezanten op deez' blyden togt verzelden.
Men slyt den langen dag in gulle vrolykheid,
Daar de een en de ander tot zyn' reistogt zich bereid.

* * *

GERMANICUS.

Z E V E N D E B O E K.

Zo ras de benden 't licht des dageraads ontdekken,
Zien zy den Chauch vernoegd naar zyn gewest vertrekken.
De Roomfche Legerheld, die, toen hy herwaart kwam,
De ondiepe gronden in den mond van de Eems vernam,
Besluit door mindring van den last de vloot te ligten,
Opdat hy met meer spoeds zyn' sloopstogt moog' verrichten;
Beveelt Vitellius zich langs het strand te spoên,
Aan 't hoofd van 't veertiende en het tweede legioen;
En met die benden by de Hunze op hem te wachten.
Thans trekt Amizia Germanicus gedachten;
Een sterkte die hy aan den mond van de Eems beschouwt,
En die daar voormaals door zyn' vader wierd gebouwd.
De Held stelt Mennius 't gebied des burgs in handen,
Gesterkt met Roomfche magt, tot steun der Chauchfche landen.
De deinzende ebbe, die van lieverleê begint,
En 't rustig blaazen van den frifchen oostenwind,
Doen ras de kielen, die op 't rollend water zweeven,
In 't spoeden van den togt de banken overstreeven.

Vitellius, die met zyn benden langs het strand
 Zyn' weg gerust vervolgt, beschouwt ter flinkehand
 Het heuvelachtig duin, terwyl de keurelingen
 Verwonderd acht slaan op de vormveranderingen
 Der golven, die van 't strand hoe langs hoe verder vliên:
 Een ongewoon gezicht voor Romes oorlogsliên.

De felle noordewind had in 't verloop der tyden
 Het strand van deeze kust gestadig veel doen lyden;
 Het zandig duin verstrooid, of in de zee gestormd,
 En daar tot bank by bank en plaat by plaat gevormd,
 Die elke wykende eb bestendig op doet droogen,
 En by het wasfend nat verborgen zyn aan de oogen;
 Wanneer by storm en vloed het water bruischt en brand,
 En wyde lekken vormt in 't afgespoelde zand.
 De wysgeer twyfelt, door het deinzen en het ryzen
 Der golven, wie hy 't best dees gronden toe zal wyzen;
 Of ze een gedeelte van de zee zyn of van de aard,
 Daar zich de vloed voor deeze, en de eb voor die verklaart.
 Een deel elendig volk, dat ginds in arme hutten
 Op hooge heuvels woont, die hen voor 't nat beschutten,
 Zyn, als het water wykt, niet ongelyk aan liên
 Die uit hun zinkend fchip den dood op 't strand ontvliên.

Zy leeven armlyk van de visfchen, door de baaren
 Tot aan hun hut gevoerd; die zy met vlyt vergaëren
 Eer de ongeruste stroom, verwisfelend van steê,
 De visfchen van het land terug voert naar de zee.

De keurling ziet allengs de lucht door wolken dekken,
 Die, bruin en bruiner, steeds zich dikker faamen trekken.
 De vriendelyke zon gaat op den middag fchuil.
 De noordewind barst los, en mengt een naar gehuil
 In 't klaterend gerucht der zwaare regenplafsen.
 Zo ras de storm begint, begint de vloed te wasfen.
 De baaren rollen aan met fchrikkelyk gedruifch.
 Het loeien van den wind, en 't akelig gebruiſch
 Der holle zee, jaagt ſchrik in 't hart der legerſchaaren,
 Op 't eenzaam ſtrand ten doele aan de opgezwollen baaren,
 Die, eer zy zulks vermoên, hen tot aan de enkels ſtaan.
 De wind blaast hevig op; de vloed dringt ſterker aan.
 De ontſtelde keurling, uit zyn ordening gedrongen,
 En tot de knieën toe door 't bruiſchend nat beſprongen,
 Dat onophoudlyk ryst, en landwaart ingeſtormd,
 Zelfs hooger oorden in een baare zee misvormt,
 Vind zich, na weinig tyds, in 't midden van de golven.
 Ter rechtehand word reeds een deel van 't heir bedolven.

Hy vlucht ter flinke zy' gestadig hooger aan;
Vergeefs. De holle vloed belet hem vast te staan,
En dringt veel sneller op dan hy dien kan ontwyken;
En voert rondom hem heen een menigte van lyken;
Zyn meeste paarden, al 't gereedschap. Elk ontflaat
Zich van zyn wapens in dien jammerlyken staat,
Om zich, zo 't mooglyk is, al waar' 't half naakt, te bergen.
De vlotte benden, die van de andren bystand vergen,
Hen de armen reiken in het prangen van den nood;
Vertoonen hen alom 't verschynfel van den dood,
Wanneer zy 't bleeke hoofd, gestadig weér bedolven,
Voor hun verschrikt gezicht opsteeken uit de golven;
Of dobbrend dryven op de baaren over 't land;
Of zinken in het diep. Hier baat geen' tegenstand;
Eén onheil wedervaart den blooden en den dappren.
De felle persing van het nat doet alles wappren.
Hier helpt noch kloeke raad noch onbezweken moed,
By 't overtuimlen van den rusteloozen vloed.
De hoop op lyfsbehoud, naar 't welk ze op 't yvrigst trachten,
Is schier bezweken by 't bezwyken hunner krachten.
De dag beloofde hen nog schaars twee uren licht,
Als zich een ryzend duin ontdekte aan hun gezicht;

Zy

Zy moedigen elkaër om derwaart zich te spoeden,
 Of 't hen gelukken mogt het veege lyf te hoeden.
 Een slaaf, voordeezèn aan Vitellius verkocht,
 Laat niets tot redding van zyn' meester onbezocht;
 En bied goedhartig aan zichzelveu stout te waagen,
 En op zyn schoudren hem naar 't hooge duin te draagen.
 Vitellius leent aan dien trouwen voorflag 't oor.
 De benden volgen straks den vroomen slaaf op 't spoor,
 Totdat ze, al waadende, op het ryzend strand geraaken.
 Terwyl hen 't nat ontzinkt naar maate zy genaaken,
 Bereikt Vitellius, met Lizus hulp, een kruin
 Van dit zo wellekoom en levenbergend duin.
 De keurling, die byna het onheil is ontweken,
 Is werkzaam om aan hen de handen toe te steeken
 Die nog op 't zoute zand in 't golvend water staan,
 En tracht al wie hy kan den dood te doen ontgaan.
 Dus worstlend raakt in 't einde een groot getal behouên.
 Elk zweert dat hy zich nooit op 't strand weêr zal betrouwen.
 Zo zweert een zeeman, die door fellen storm zyn schip
 In zee verbryzlen zag op een verborgen klip,
 En zich ter naauwernood gered vind uit de baaren,
 Dat hy den Oceaun nooit weder zal bevaaren:

En naauw' word door 't geluk hem nieuwe winst voorspeld,
Of hy zeilt vrolyk uit, en ploegt het golvend veld,
Waarop voor weinig tyds de dood hem schein beschoren.
De moed, door vrees verflaauwd, word ligt door hoop herboren.

Thans ryst een hartstochtstorm van vreugde en droefenis.
Elk dankt het Godendom dat hy behouden is,
En weent om 't ongeval van maagschap of van vrienden
Die hy erbarmlyk door de golven zag verflinden;
Een schriklyk denkbeeld voor het medelydend hart.
Zy vinden voor zichzelv' een nieuwe bron van smart,
Daar ze, afgevast, gewond, door arbeid afgestreden,
Niets overhielden dat hen spyzen kan of kleeden.
Nog naauw' geborgen uit een' droeven waternood,
Dreigt hen het naar gebrek nog ysfelyker dood.
Zy slaan hun oog in 't rond van dees verheven kruinen,
En worden hier en ginds, van verre, op andre duinen,
De laage hutten van de vischren wel gewaar;
Doch niemand durft 'er heen, uit zorg voor nieuw gevaar.
Inmiddels is de dag reeds voor den nacht geweken,
Die 's keurlings schrik vergroot in deeze barre strecken.
Hy brengt dien rustloos door in naare angstvalligheên,
En 't eenzaam strand weêrgalmt van 't jammren en geweên.

Germanicus was naauw' in ruime zee gestoken
 Wanneer hy door den storm, ontydig losgebroken,
 De vlotte kielen ziet naar zand en bank gejaagd.
 Elk beeft. De Batavier alleen blyft onverfaagd,
 En valt met kracht aan 't werk; en roept vast toe aan allen:
 Op, Mannen! volgt ons spoor; laat al de zeilen vallen;
 Grypt fluks de riemen op; roeit af; eer zich de vloot
 Door aandrift van den vloed op 't strand te berste stoot,
 En vast raakt aan den grond. Op, op, 't is tyd van spoeien.
 Elk strykt het zeil, en valt met alle kracht aan 't roeien;
 Doch vind, in weêrwil van zyne aangewende vlyt,
 Zich telkens weêr by 't land, dat hy met zorg vermyd.
 Hy ziet op bank by bank de holle golven branden;
 Hy worstelt onvermoeid om zich te hoên voor stranden:
 En naauw' is door zyn vlyt de ranke kiel van 't droog',
 Of de opgeruide zee voert schokkend die omhoog,
 Of ploft ze op 't oogenblik in diepe waterkolken,
 En jaagt een' doodschen angst in al de uitheemsche volken.
 De vloot, korts welgeschaard toen ze aftak van het land,
 Is van elkaêr verspreid, en zwerft langs al het strand.
 Zo word het vooglenheir, dat uit het barre noorden
 Klapwiekend roeit en spoeit naar 's Nylstrooms zoele boorden,

Door

Door 't woeden van den wind gestoord in zyne vlucht,
En, van elkaêr gescheurd, verspreid door 't ruim der lucht.
Twee kielen van de vloot, die voor 't onstuimig woeden
Des bulderenden storms zichzelf niet kunnen hoeden,
Zyn buiten staat geraakt door roer- en mastverlies,
En lyden schipbreuk op de kusten van den Fries.
't Volk vind ter naauwernood, door de onvermoeide zorgen
Der Friezen, van het wrak dier schepen zich geborgen;
En doet, door schrik beroerd, al staamlend' hen verstaan,
Dat al de Roomsche vloot waarschylyk is vergaan.
De nacht doet in het eind' den noorderstorm bedaaren.
De wind schiet weêr naar 't oost. Men ziet allengs de baaren
Met minder hevigheid langs 't vlak der zee gejaagd.
De zorg vermindert, nu de morgenscheemring daagt.
De zon ryst uit de kim, en mengt haar gouden glansfen
In 't blaauw der golven, die om al de kielen dansfen,
En thans geheel bedaard, de kortsverschrikte vloot
Al dobbrend draagen in haar' kabbelenden schoot.
Men haalt de zeilen op; en voed alreê 't betrouwen
Van aan de Hunze eerlang Vitellius te aanschouwen.
Men vreest met reden, schoon men 't ergste niet vermoed,
Dat wind en weder hem belet heeft in zyn' spoed.

De ontkomen keurling, die, op 't steile duin gezeten,
 Den traagverloopen nacht in doodsangst heeft gefleten,
 En huiverig door koude en flauw van honger is,
 Denkt aan den vlotling met geen mindre deerenis.
 Zy spoeden met den dag, om 't leven te ondersteunen,
 Zich landwaard in, en naar der vischren arme hutten;
 Doch vinden weinig dat hun hart verkwikken kan.
 Ze ontmoeten echter hier een' oud' en minzaam' man,
 Die willig aanneemt naar de Hunze hen te leiden;
 Het oord waar Druzus Zoon hen allen heeft bescheiden.
 Zy vinden naauwlyks zich op de aangewezen steê,
 Of zien de gantsche vloot in goeden staat in zee;
 Die hen allengs genaakt. Wat blydschap streelt de benden
 Die 't eind zien nadren van hunne uitgestaane elenden!
 De Roomfche vlotling werpt zyne ankers in den grond.
 Maar welk een jammerkreet ryst op den zelfden stond,
 Als zy Vitellius en al zyn schaar aanschouwen.
 Zy durven naauwlyks hun ontsteld gezicht betrouwen.
 Op gistren scheidten zy van rustige oorlogsliên,
 Thans schynt het schier een heir van kranken dat zy zien.
 Men helpt, in 't hart geraakt door innerlyk erbarmen,
 Hen straks aan boord, om hen te voeden en te warmen;

De trouwe Veldheer zelf is de eerste die hen troost;
Niets word tot hun behoud door hem verwaãreloosd.

Hy loont den visfcher voor zyn' bystand aan de fchaaren.

't Gelukt hem zonder ramp thans veilig voort te vaaren,
Tot hy den oostermond des Rhynfrooms weder ziet.

Cariovalda, die 't Bataaffche volk gebied,

Verfchynt hier op een kiel met veelen van zyn Grooten.

Die wakkre Batavier, uit Cattenwald gefproten,

Had naauwlyks door den Fries het ongeval gehoord

Dat Romes Veldheer trof, of ftreefde fluks naar boord,

En gunde zich geen rust in 't fpoeden door de froomen,

Of 't hem gelukken mogt den Prins te hulp te komen.

De Zoon van Druzus, die dees daad grootmoedig vind,

Verheft zyn eedle deugd; omhelst hem als zyn' vrind;

Onthaalt hem dag aan dag; en toont door duizend blyken,

Dat zyne erkentenis 's Helds trouw niet heeft te wyken.

Dus zeilt de gantsche vloot in Flevoos golvend meir,

En ziet die binnensee met vrolyke oogen weêr.

Doch wie, wie kan den fchrik van Romes kroost befchryven,

Als 't midden in dit meir een eiland aan ziet dryven,

Met lis en riet gezoomd; met wilgen digt omplant?

In 't midden ryst een hut, van riet en klei en zand

Eenvoudig faamgesteld. Ze ontdekken op het eiland
 Twee lammren en een' os, die op dit dryvend weiland
 Verbaasd rondom zich zien, als stonden zy versteld
 Zich midden in dees zee te vinden op het veld.
 Dit vreemd verschynfel noopt de Roomfche legerbenden,
 En de Opperhoofden om 't gezicht daar heen te wenden.
 Wat zien wy? roepen ze uit. Is 't waar, of is 't een droom?
 Of doet de Godheid, die 't gebied voert op deez' stroom,
 Dit dobbrend eiland op de watervlakte dryven
 Ten blyk' dat Romes vloot hier eens door storm zal blyven?
 Waarom, zegt Druzus Zoon, bezwaart ge u zonder grond?
 Dit zwemmend eiland zal misfchien in laater stond
 't Verblyf van een' der Goôn, en eerbied waardig weezen.
 't Aêloud Asteria, nu Delos, dreef voordeezen
 Langs Chioos wynryk strand, en wisselde van stêe
 Van 't Attisch voorgebergt' tot in de Egeefche zee.
 De kielen, die weleer zich uit Trezenes haven
 Naar 't wydberoemd Epire in 't schoonst faizoen begaven,
 Aanschouwden 't vlottend land omzoomd met fcheutig riet,
 En dikwerf vonden zy 't by hun terugkomst niet.
 't Scheen dat geen vaste plaats aan 't eiland was beschoren,
 Voordat 'er Febus uit Latone wierd geboren:

Toen schoot het wortels uit, stond vast en wierd bebouwd;
 Het goud golfde in zyn meir, zyn vruchtbre grond droeg goud.
 't Zag, jaar op jaar bezocht, zyn' roem ten top geklommen,
 En noemt zich 't oudste van Apolloos heiligdommen.
 Gy weet, Romeinen, hoe zyn tempel was vermaard.
 Terwyl dit vreemd verhaal aan 't volk verwondring baart,
 Begint Cariovalde op deeze wys te spreekken:
 Gy oordeelt recht, ô Held! dit eiland strekt geen teeken
 Van eenig nadrend leed; uw vloot loopt geen gevaar.
 Wy worden in dit oord dees wondren meer gewaar.
 Het vruchtbaar oppervlak van deeze laage landen
 Bedekt een losse stof, die we in den winter branden,
 En veenstof word genoemd; die zich in 't nat ontbind,
 En droog word in de zon. Als een noordweste wind
 Het meirnat tegen 't bed van deeze stof doet spoelen,
 Word straks het veen doorweekt, en slaat allengs aan 't woelen,
 En kalft inwendig uit door 't kabblen van den vloed.
 Indien in deezen stand een felle stormbui woed,
 Scheurt hier en ginds de korst des aardryks van elkandren;
 Dan zien we een deel des lands van vaste plaats verandren;
 Dan voert de stroom, als nu, somtyds een eiland meê,
 Met ruigte en riet gedekt, voorzien van hut en vee;

En

En dryft het ginds en weêr, en doet het eindlyk stranden,
 Wanneer 't zich vasthecht aan nabygelegen landen;
 Daar 't vee, dat nu door 't nat zich eng besloten vond,
 Na zynen togt weêr weid op eenen ruimen grond.
 Dees taal verdryft den schrik van Romes keurelingen,
 Die nu het dobbrend land met hunne vloot omringen;
 Terwyl 't in 's Veldheers oog thans zelf een wonder blyft,
 Dat met zo los een' grond al 't land niet heenen dryft.
 De vloot zeilt uit het meir, en volgt het kronklend zwieren
 Des Ysfels, tot den zoom van 't oord der Batavieren;
 Alwaar hun Opperhoofd met gulle gastvryheid.
 Den Prins, aan land gestapt, naar zynen burg geleid.
 De landzaat streeft, opdat zich 't scheepsvolk moog' verfrischen,
 Naar d'oever, brengt om stryd konynen aan en vischen,
 En boter, melk en kaas; de vruchten van zyn' grond;
 En toont door gul onthaal zyn trouw aan 't oud verbond.

Een Roomsche legermyl van Arenacums veste
 Praalt, op een' heuvel in 't Batavische geweste,
 Cariovaldaas burg, die elks verwondring wekt.
 Hy heeft een' witten muur, en is met riet gedekt:
 Men klimt naar 't hoog verblyf langs vyftien groene treden.
 Het pronkt met bouwpraal noch uitheemsche kostbaarheden.

't Eenvoudig hart veracht all' wat den hoogmoed vleit.
 't Ontbrak nochtans den burg aan geen bevalligheid,
 Bekwaam om 't oog, gewoon aan Romes pracht, te streelen.
 Hy wierd in 't rond beschaëuwd door hooggetopte abeelen;
 Had hoven om zich heen; en, door zyn' hoogen stand,
 Een uitgestrekt gezicht op 't omgelegen land;
 Op weide en korenveld, op berg en bosch, op dorpen,
 Geplaatst op hoogen grond, den vloed niet onderworpen;
 En op den zilvren Rhyn in 't wykende verschiet.

Zo ras men uit den burg den Veldheer nadren ziet,
 Verschynt, omringeld van Bataafsche maagdenschaaren,
 Bevallige Rozande, in 't prilste van haar jaaren,
 Cariovaldaas gade, en teêr van hem bemind.
 Zy groet haar' echtgenoot en zyn' beroemden vřind,
 Die, nevens zyn gevolg, verbaasd staat op 't aanschouwen
 Der heufche zedigheid en schoonheid deezer vrouwen.
 Zy zingen 's Veldheers lof, en dien van 't Roomsche Ryk;
 En stellen Julius aan Cattenwald gelyk,
 Wien hy weleer bestreed, wier beider moed zy roemen,
 Terwyl zy Romers en Bataven broeders noemen.
 De Prins treed op dien zang de ruime burgzaal in,
 Daar Vorst Cariovalde en zyne hartvriendin

Hem

Hem gastvry , naar 's lands wyze , aan hunnen disch onthaalen.
 De gulle blydschap schynt uit aller oog te straalen.
 Men rekt het avondmaal tot aan den middennacht.
 Des Veldheers rustkoets is een zuivre schaapenvacht ,
 Met bloemen overstrooid ; en moê van zorg en waaken ,
 Smaakt hier Germanicus in schaêuw van rieten daken
 Meer rust dan hy voortaan in Rome zich belooft.
 De zon had reeds den glans van 't starrenheir verdoofd ;
 Het boschchoor zong verëend , schoon ongelyk van stemmen ;
 Het dryvend vischje schein te luistren onder 't zwemmen ;
 De wind ontwaakte allengs met lieffelyk gezuis ;
 Het sluimrend beekje schein met blyder stroomgeruisch
 Dan immer van den top der heuvlen af te vloeien ,
 En op de klanken van 't gevogelte aan te roeien ,
 Toen Vorst Cariovalde , op 's Helds vermaak bedacht ,
 Hem minzaam noodigde op een grootfche hartenjagt.
 Straks spoed zich 't edel paar naar de afgeperkte wouden.
 Men kan , op 't hoorngeluid , den jagthond naauw weêrhouden.
 Hy springt en rekt den band , tot hy zich vry bevind.
 Germanicus , verzeld van zyn' Bataaffchen vrind ,
 Wiens landaart wellust vind in vischen en in jaagen ,
 Schikt zich dit uur naar hem ; ontziet noch stroom noch haagen ;
Doch

Doch in het eind' vermoeid, en mat door 't vuur der zon,
Ontdekt hy met vermaak in 't bosch een frische bron.
Laat, zegt hy, heufche Vorst, laat ons de jagt bepaalen,
En by deez' waterval in 't lommer ademhaalen.
Hy spreekt, en spoed zich reeds naar dat beschaduwd oord.
Staa, roept Cariovalde, ik bid u, gaa niet voort.
Stap op dien heuvel niet; gy zoud het graf betreden
Eens helds, in dit gewest gevierd en aangebeden.
Deeze eikenmast, geplant by 't zooden grafgesticht,
En jaar op jaar omkranst, beteekent waar hy ligt.
Germanicus toont zich begeerig om te weeten
Wat deeze held verrichtte, en hoe hy wierd geheeten.
's Lands Hertog, die hem langs een zypad bronwaart leid,
Voldoet, op deeze wyze, aan zyn weetgierigheid.

Een volk, nu schaars bekend, had in aêloude dagen
In dit moerasfig land ter woon zich neêrgellagen,
En dikwerf veel elend' door waternood geleên.
Door al dien ramp vermoeid, begaf 't zich elders heen,
En 't land, in storm op storm, door vloed op vloed bedolven,
Bleef woest en onbekend na 't ryzen uit de golven.

Het volk der Catten, dat by 't groot Hercinisch woud
Veele eeuwen voor dien tyd zyn wooning had gebouwd,

Was

Was merklyk aangegroeid in aantal en vermogen,
 Door Koning Catmeers zorg in vrede en oorelogen.
 Hy, door den dood beroofd van 't voorwerp zyner trouw,
 Herhuwde aan Penta, eene uitheemsche en trotsche vrouw,
 Uit Scandinavisch bloed op Finschen grond gesproten.
 Dees haatlyke echtkeus wierd gelaakt door veele Grooten;
 Daar Bato, de eedle vrucht van 's Konings eerste min,
 Alreê verbonden was aan schoone Rycheldin,
 Een Tungrische eedle maagd; en door der Goden zegen,
 Een jongskén, Hes genaamd, had uit zyn' echt verkregen.
 De uitheemsche Penta wierd naauw' moeder van een' zoon,
 Of floeg, ter zyner baat, het oog op Catmeers kroon;
 En liet niets onbezocht om Batoos recht te krenken.
 Zy stookte in 's Konings harte een vuur van achterdenken,
 Alsof de jonge held hem naar den scepter stond.
 Zy groeide in 't huiskrakeel; en haalde, op-deezen grond,
 Een aantal Finnen in, om haar ten steun te strekken.
 Doch schoon zy yverde om haar staatzucht loos te dekken,
 Vorst Bato merkte eerlang dat door de snoode list
 Der wreede stiefmoêr hem zyn erfdeel wierd betwist.
 De tweespalt nam steeds toe; en Catmeer, flinksch bedrogen,
 Had Bato en zyn gaê verbannen uit zyne oogen;

Wanneer veel Eedlen, met hun ongeval begaan,
Het hof begaven om 's Ryks Erfprins by te staan.
De gryze Koning had dees tyding naauw' vernomen,
Of bragt een heir byeen om Bato op te komen,
En trok 'er meê ten ftryd, van zyne gaê verzeld.
De legers stonden reeds slagvaardig in het veld,
En Penta vleide zich, door haare afhangelingen
Den Prins eerlang een' dolk in 't hart te zullen wringen;
Toen hy, die aan zyn volk het ftryden had verboôn,
Met schoone Rycheldin en hunn' onnoozlen zoon,
Ten blyk' wat vadermiñ zyn edel hart bezielde,
Zich onverwacht vertoonde, en voor Vorst Catmeer knielde.
Waartoe, dus sprak de held, een heir in 't veld gebragt?
ô Vader! eischt ge ons bloed: wy geeven 't in uw magt.
Uw zoon, uw droeve zoon, zal nimmer u bestryden.
De gryze Vorst, ontroerd door liefde en medelyden,
Omhelsde, al weenend', zyn verongelykte spruit.
De heiren borsten straks in vrolyk juichen uit.
En Catmeer bood zyn' zoon in 't openbaar voldoening:
Ik eisch, riep Bato uit, niets anders dan verzoening.
Men richte, indien gy ons met de oude gunst beschouwt,
Een zooden outer op in 't naaste heilig woud;

Dat

Dat daar der Priestrenrei, met offers en gezangen,
 De gunst der Goden pooge op ons verbond te erlangen.
 De volgende ochtend zag de landzaat van rondom,
 De blyde Vorsten en 't eerwaardig Priesterdom,
 Tot staaving van den vreê, bereids naar 't bosch getogen.
 De wierook blaakte en rees in wolken naar den hoogen,
 Als de Opperpriesteres, die by het outer stond,
 Dus 's Hemels zegen smeekte op dit gewenscht verbond:
 Laat u, ô goede Goôn! het offer welbehaagen,
 U door der Vorsten hand eenpaarig opgedraagen.
 De haat en de argwaan zy uit beider hart geweerd,
 Nu 't voor 't gezicht der zonne elkandren vriendschap zweert.
 Der Vorsten rechte hand was reeds te saam gebonden;
 Hun beider rechte duim gegriefd met ligte wonden;
 Zy proefden uit die wond elkanders dierbaar bloed,
 Ten zichtbaar teeken van hun eensgezind gemoed.
 Het zelfde vriendschapsblyk verbond de twee Vorstinnen.
 Na deeze trouwtoets sprak het hoofd der Priesterinnen:
 ô Groote Tuisco! dat dees vriendschap eindloos duur!
 Tref d'eersten die haar schend, door uw verslindend vuur.
 Al 't vorstelyk geslacht herhaalde deeze woorden
 Zo duidlyk, dat het volk en 't Priesterdom die hoorden;

En Penta bood hierop, als met den vreê voldaan,
Den Prins een' gulden helm, zyn gade een' fluier aan;
Verzocht hen op een feest, om deezen dag te vieren;
En bad hen, op dat feest zich met haar gift te fieren.
De Vorsten toonden zich door deeze daad bekoord;
En Bato spoedde, door erkentnis aangespoord,
Zich naar het lomrig bosch, met eenige Edellieden,
Om keur van wild te doôn, en 't Penta aan te bieden.

De tyd van 't feest verscheen, en Bato keerde niet.
Zyn braave gade, die met heimelyk verdriet.
Het uur verlooppen zag, geschikt om hen te ontfangen,
Had zich door haar gevolg den fluier om doen hangen,
Die, op het hair gestrikt, het hoofd met pluimen dekt,
En tot nieuw sierfel aan 't bevallig aanzicht strekt;
Als zy haar' held verneemt, dien zy, zo heusch als teder,
Begroet met deeze taal: Gy keert ruim spade weder,
Myn lief! 't is meer dan tyd om reeds ten hoov' te zyn.
Gewis men wacht naar ons; doch laat dees gerstenwyn
U, eer wy derwaart gaan, 't vermoeide hart verkwikken.
Terwyl de dienaars vast het wild in orde schikken,
Bied zy haar' echtgenoot de kelk met eigen hand.
Op 't zelfde tydstip vliegt haar hoofdsieraad in brand.

De gloënde vlam slaat voort, en doet haar lokken rooken.
 De sluier staat in vuur; haar kleed word aangestoken.
 De Vorst schiet toe om haar te ontslaan van haar gewaad.
 Men bied hem hulp. Vergeefs. Hier komt geen hulp te baat.
 Het kleed kleeft aan het lyf; doet hals en boezem branden;
 En 't onuitblusbaar vuur slaat haar in de ingewanden.
 Ach! roept ze al stervende uit, in 't hevigst van haar smart;
 Dit vuur bewyst geen schuld. Myn lief! gy kent myn hart.
 Terwyl de droeve held zyn gade poogt te hoeden,
 Begint een vuurgloed in de vederbos te woeden
 Des gulden helms, geschikt voor zyn onschuldig hoofd.
 Hy blaakt en brand, en word door vlyt niet uitgedoofd.
 Men wyte deezen gloed den Goôn noch 's afgronds spooken,
 Schreit Bato, 't is een vuur door haat en wraak ontstoken;
 De Finsche tooveres geeft van haar boosheid blyk.
 Myn waarde Rycheldin!... Helaas! ze is reeds een lyk.
 De wreedste dood heeft voor altoos haar oog gesloten;
 En ik ... Hy spreekt, en zwymt in de armen zyner Grooten.
 Rampzalig Vorstenpaar! zegt held Germanicus.
 Hy zucht; gedenkt aan Rome, en aan Tiberius.
 De Batavier vervolgt: Na de eerste rouwbetooning,
 Zond Bato straks bericht van 't schelmstuk aan den Koning.

Doch dees, door Pentaas list voor zyne klagten doof,
Verleende aan 't naar verhaal of geen of klein geloof;
En hield zyn' Erfsprins aan vloekwaardige eedbreuk schuldig.

Het volk der Catten leed inmiddels ongeduldig
't Verdrukken van den Prins, en bood zyn' dienst hem aan.
Neen, sprak hy, 'k zal myn' Vorst naar kroon noch leven staan.
Zo hy, door list misleid, my kan verongelyken,
't Past zyn' vervolgden zoon te lyden, en te wyken.
Dat elk die my bemint, en my onschuldig acht,
Zich aan den Rbyn vervoeg', na deez' den derden nacht,
En nevens my zich trooste ons vaderland te derven.
De Goden zullen ons een ander doen verwerven.

Meer dan de helft des volks, door deernis aangespoord,
Vloog fluks met gade en kroost naar 't aangewezen oord.
Des Adels grootste deel, en dat der Offeraaren,
's Lands Opperpriesterin, met al haar maagdenschaaren,
't Voerde al zyn tilbre have, en groot en kleiner vee,
En paarden, en geweer, en levensvoorraad meê.
Men rustte vloten toe en uitgehoolde boomen,
Om 't volk in ballingschap te voeren langs de stroomen.
In 't einde naderde, op den galm van rouwmuzyk,
Vorst Batoos hofstoet met het wreedgeschonden lyk.

Hy

Hy zelf trad voor de baar, met roodbekretene oogen,
 En wekte in aller hart een hevig mededogen
 Door zyn rampzalig lot en troosteloozen stand:
 Hy had zyn' teedren zoon aan zyn bestorven hand;
 Een moederlooze spruit van naauwlyks twee paar jaaren.
 De weg weêrgalmde alom van droeve lykmisbaaren,
 Daar alles deerlyk weende op 't Vorstelyk geweën;
 Tot de Opperpriesteres aan 's Rhynstrooms boord verscheen,
 En Bato in dees taal den last der Goôn deed hooren:

Betreur uw gaê noch 't land waarin gy wierd geboren;
 Uw Rycheldin herleeft in zegenryken stand,
 En 't Godendom schenkt u een ander Vaderland.
 Zak ras den Rhynstroom af met uw getrouwe vrinden,
 Tot daar de vloed zich deelt: daar zult ge een eiland vinden,
 Voor u ten erf geschikt, te winnen zonder staal.
 Gaa, vestig uw gebied daar tuschen Rhyn en Waal.
 Het gunstig Godendom zal de onderneeming schraagen.
 De Prins eerde in die taal Theutates welbehaagen;
 Trad van den oever, met zyn egaas overschot;
 En wierd door al zyn volk gevolgd op vlot by vlot
 En schuiten zonder tal, en landde aan deeze boorden.
 De nagebuuren, die eerlang zyne aankomst hoorden,

Begaven zich om ftryd met hem in vreêverbond.
Hy stichtte burg by burg op zyn' verkregen grond,
En deed, door wys beleid en moed, zich in 't regeeren
Van landzaat en gebuur, van vriend en vyand eeren.
Zyn volk, reeds in dien tyd door dapperheid beroemd,
Wierd Batoos landaart, of Batavisch volk genoemd;
En acht het zich eene eer, tot aan de laatste dagen
Der aarde, deezen naam, naar zynen Vorst, te draagen.
Hy had dit graf gesticht voor 't voorwerp zyner min:
Zyn ligchaam rust 'er thans by dat van Rycheldin;
En 't kroost des Bataviers doet nog in feestgezangen
Hunn' wydberoemden Vorst verdienden lof ontfangen.
Zyn telgen heerschten hier in vrede, tot den tyd
Dat Cezar Gallië verheerde in ftryd op ftryd;
En 't Overrhynsch gewest door hem wierd aangevochten.
Die held bestreed ook ons in een van zyne togten.
Doch toen Vorst Cattenwald hem moedig wederstond,
Sloot hy, het Ryk ten nutt', met hem een vreêverbond,
En stond aan 't moedig volk, 't welk hier hem 't hoofd deed stooten,
Den grootfchen eernaam toe van Romes bondgenooten.
Door deezen naam bekoord, trok de eedle Batavier
Met Romes heir ten ftryde; en 't stond Britanje dier.

's Lands

's Lands helden zagen fints door 't Ryk hun deugden eeren ;
 Zy deden Cezar op Pompejus triomfeeren ;
 En wierden duurzaam door dien grooten Vorst bemind.
 Augustus toonde zich niet minder steeds hun vriend.
 Gy weet wat waardigheid ze in Romes hof bekleeden.

't Bataafsche volk verdient nog hooger waardigheden.
 Dus spreekt Germanicus. Hunne onverwrikbre trouw
 En fiere dapperheid versterken 't staatsgebouw.
 Zy strekten meer dan eens myn vaders tot behoeders ;
 En Rome noemt, met recht, de Batavieren broeders.

Inmiddels keert de drom der Eedlen van de jagt.
 Men bied den Prins het wild, dat hen word nagebragt.
 Germanicus vertoont aan zyne togtgenooten
 Het graf dat Bato en zyn gade houd besloten ;
 Breekt van een' jongen eik een' tak vol bladren af,
 En legt, ten eerbewyz', dien op Vorst Batoos graf.
 Men spoed zich naar den burg, die reeds zyn ruime zaalen
 Ontfluit, om Druzus Zoon en zyn gevolg te onthaalen.
 Het wild versiert den disch ; de drinkhoorn zwiert in 't rond ;
 Men drinkt op Romes heil ; op 't heil van 't oud verbond,
 En op de duurzaamheid der ongeschonden vryheid.
 Dus rollen de uren voort in ongeveinsde blyheid.

Cariovalda bied zyn' gast gulhartig aan,
Indien hy na deez' togt verkiest weêr s'cheep te gaan,
Hem met een sterker vloot dan de eerste hulp te bieden,
En zelf aan boord te gaan met al 's lands Edellieden.
De Veldheer roemt zyn trouw met minnelyke taal;
Omhelst Cariovalde; erkent zyn heusch onthaal;
En flaat, eer nog de zon is uit de kim gerezen,
Op weg, om spoedig weêr in de Ubiën te weezen.
Intusfchen word de maar' in dat gewest gebragt,
Dat Vorst Arminius Cecinaas legermagt
Op 's Bructers grondgebied deed vallen in zyn laagen,
En dat hy 't grootste deel der benden heeft verflagen.
Dit schrikkelyk bericht, van oord tot oord verspreid,
Stort 's Rhynstrooms westerzyde in naare angstvalligheid.
De Zoon van Druzus deed zyn gade alreê berichten,
Dat hy Arminius had voor zyn' arm doen zwichten,
En zich zou s'cheepen met de helft der oorlogsmagt;
Dus acht men de andre helft door 's vyands staal geflagt.
De Roomsche vrouwenschaar, tot in de ziel verflagen,
Bejammert troosteloos het onheil van haar maagen,
En wekt het gantsch gewest tot rouw en deerenis,
Daar niemand weet wie bleef, en wie behouden is.

De Grooten, die zich thans in de Ubiën onthouën,
 Verbeelden zich bereids Arminius te aanschouwen;
 En houden raad hoe best zyn aanflag zy verhoed.
 Een deel betoont zyn' schrik, een ander deel zyn' moed.
 De ontrouwe Pizo veinst zichzelf beschroomdst van allen.
 Hy hoopt dat deeze ramp den Veldheer zal doen vallen,
 En Romes achtbre Raad, door valsch bericht misleid,
 De neêrslag wyten zal aan onbedachtzaamheid;
 En ver van 't wykend volk een veilig pad te baanen
 Om zich te bergen voor de woede der Germaanen,
 Verzwaart hy door zyn' raad hun treffend ongeval,
 En vordert dat men fluks de Rhybrug sloopen zal,
 Opdat de nederlaag te zwaarder valle aan Romanen.
 Wie zal, dus vaart hy voort, Arminius betoomen;
 Die, daar hem niets weêrhoud in 't spoeden naar den Rhy,
 Haast meester van die brug en d'overtogt zal zyn,
 En langs dien weg het land der Ubiërs verheeren.
 Sabinus tracht dien raad, hoe schoon hy schyn', te keeren.
 Een deel der Ubiërs geeft Pizoos voorslag klem;
 Een deel der Ridderfchap verklaart zich tegen hem.
 Saby'n befluit deez' twist aan 's Prinzen gaê te ontdekken,
 Beducht dat tydverzuim tot grooter ramp zou strekken.

Zy, die den strik bespeurt door Pizoos listigheid
 Voor haaren echtgenoot en 't wykend volk gespreid,
 Besluit Sabinus zy' door haar gezag te sterken,
 En tot beteugling van de boosheid meê te werken.
 Zy doet der Grooten stoet in haar verblyf ontbiên,
 En spreekt: Met welk een oog zou Romes Veldheer zien:
 Dat gy, alleen bezorgd Arminius te stuiten,
 Voor 't volk, den dood ontvlucht, den laatsten weg zoud sluiten:
 Die hen in hunnen ramp ter redding open is?
 Myn gaê, die altoos zorgt voor 's heirs behoudenis,
 Zou nooit dees laffe daad, dit blyk van vrees, gedoogen.
 't Behoud van 't vluchtend volk is buiten ons vermogen,
 Zegt Pizo, en een vest, aan onze zorg betrouwd,
 Waarin ge, ô Agrippyne! u met uw kroost onthoud,
 Is de eerste, hoe het lot op 't leger ook moog' woeden,
 Die wy verschuldigd zyn voor overval te hoeden.
 Indien gy aan de stad en ons uw' pligt betracht,
 Hervat zy, waarom hier den vyand afgewacht?
 U, eer de nood zulks eischt, met wal en graft besloten?
 Waarom doet ge aanden Rhynden Duitscher 't hoofd niet stooten?
 Versterk en dek de brug, opdat uw moed ons blyk';
 En word de stryd te zwaar, gy hebt de stad ter wyk.

Sabinus roemt haar' raad, en tracht dien door te dringen;
 Doch Pizo bied hem 't hoofd met zyne afhangelingen.
 Het groeiende krakeel vertraagt het nut besluit;
 Tot Agrippina zich in deeze woorden uit:
 Genoeg getwist; ik zelf zal met Sabinus schaaren,
 En myn getrouwe wacht, die sterke post bewaaren:
 Hy volg' die volgen durft, en toon' dat Romes kroost-
 Tot eer van 't Vaderland zich nood en dood getroost.
 Die taal doet fluks de hoop in de Ubiërs herleeven.
 Elk wil met haar de brug verdedigen of sneeven.
 En Pizo, die zich thans verkloekt ziet door een vrouw,
 Dekt zyn mislukte list door schynbewys van trouw.
 Zy geeft Sabinus last door nieuwe legerwerken
 Aan 's Rhynstrooms oosterzy' het hoofd der brug te sterken.
 Men spant, op haar bevel, aan d'oever van den vloed
 Een ruime veldtent uit voor haar en haaren stoet.
 De Hopliën schaaren reeds de dappre keurgenooten.
 De fiere jeugd der stad, gewapend toegeschoten,
 Eischt aan de glori deel, en volgt de Roomsche vaan.
 't Zweet all' des Veldheers gaê kloekhartig by te staan.
 De kindsheid, de ouderdom, de maagden en de vrouwen,
 't Raakt alles op de been om haaren togt te aanschouwen.

Zy heeft, daar zy verfchynt in een' bedaarden stand,
 Haar zuigling op den arm, haar jongfken by de hand.
 Haar bruine haren, die om hals en aanzicht zweeven,
 Verfieren, door haar verwe een' grooter glans te geeven,
 Het fchoonst gelaat dat Rome in zynen kreits ooit zag.
 De gulle oprechtheid vormt haar' tooverenden lagch;
 De kuifche fchaamte fpreid een blos op haare kaaken;
 Menschlievenheid fchynt in haar flonkrend oog te blaaken;
 En achtbre zedigheit, zo wars van dartelheên,
 Geeft de eêlste houding aan de welgevormde leên.
 Hoe fterk haar fchoonheit blinke in aller ftaarende oogen,
 Haar groote ziel houd fterkst de harten opgetogen.
 Zy word, waar zy verfchynt, begroet met handgeklap,
 En hoort, hoe fchuw van lof, haar' lof van ftap tot ftap.
 Dus nadert zy de brug, op 't fteeken der trompetten,
 Daar zy, zo ver men kan, de wachten uit doet zetten,
 En, van Sabinus en Emilia verzeld,
 Met mannelyken moed op alles orde ftelt.

De zon fcheen voor het oog met fnellen fpoed te daalen,
 En fpreidde in 't laauwe weft langs 't veld haar laafte ftraalen,
 Wanneer de fchelle klank der Roomfche krygsklaroen
 Een blyk verftrekt dat zich de benden herwaart fpoên.

Cecina doet zich op aan 't hoofd van zyne schaaren.
Dit wenschelyk gezicht doet aller smart bedaaren.
De moedige Vorstin treed uit de legertent,
En toont haar deernis met des keurlings krygselend.
Ja, roept Cecina, ja, wy hebben veel geleden,
Doch in het eind niet slechts ons leven vry gestreden,
Maar ook den vyand, die ons listig had belaagd,
Een neêrslag toegebracht, en uit het veld gejaagd:
Zo moet het allen gaan die trouwloos ons bespringen.
Des Veldheers gaê verheft den moed der keurelingen.
't Vermoeide leger word door haare zorg verkwikt;
Aan al 't gewonde volk verband en rust beschikt.
Men hoort uit eenen mond hen Agrippina roemen,
En haar de moeder der Romeinsche heiren noemen.
Cecina, die haar naar den wal terug geleid,
Doet, om de stad te hoên voor nieuwe angstvalligheid,
Eer hy van daar vertrekt de brug des Rhyns bezetten.
Dus keert ze, als in triomf, op 't steeken der trompetten,
Weêr in de hoofdstad van het Ubische gewest;
Doch nadert naauwlyks haar verblyfplaats in de vest,
Wanneer een luid geschrei, van allen kant gerezen,
Haar grootsch gemoed ontroert, en nieuwen ramp doet vreezen.

Zy vraagt wat oorzaak tot zo groot een droefheid geeft.
Doch niemand antwoord haar. 't Schreit alles; alles beeft.
De bleeke schrik verdryft de roozen van haar wangen.
Zy vind zich onverwacht van doodschen angst bevangen;
En weet niet wat zy vreest, noch wat zy vreezen moet,
En vraagt en wedervraagt den felontroerden stoet.
Ten laatsten treft van verre een naare kreet haare ooren:
Germanicus vergaan! de gantsche vloot verloren!
Dees noodkreet valt haar als een donderflag op 't hart.
Zy zwymt op 't oogenblik, door overmaat van smart.
En word, terwyl de stad weêrgalmt van 't jammerklaagen,
Geheel van kracht beroofd, in haar verblyf gedraagen.

* * *

GERMANICUS.

A G T S T E B O E K.

Wie maalt den bittren rouw, die de Ubiërs beroert,
En in de vest alom ten toppunt word gevoerd?
Men acht, daar groot en klein schier in hun traanen smooren,
Het all' verloren nu de Veldheer is verloren.
De ramp der Roomsche vloot veroorzaakt felle smart;
Maar 't onheil van den Held verscheurt elks treurend hart.
Men roemt zyn' eedlen aart, zyn minzaam medelyden,
Zyn heuschheid jegens elk, zyn dapperheid in 't sryden,
Zyn goedheid, die zo vaak den keurling heeft getroost,
Zyn teedre liefde voor zyn echtgenoote en kroost,
Zyn deugd, die hem 's volks hart en achting heeft verworven;
't Schreit all': ô Groote Goôn! waare ik voor hem gestorven!

Nog naarder staat het in des Veldheers huis gesteld,
Waarin de droefheid woed met toomeloos geweld,
En waar geen hart, hoe stug, de smart der eedle vrouwen,
Omringd van jammrend kroost, gevoelloos kan aanschouwen.
De trouwe Emilia, die Titus teder mint,
En van drie telgen zich de droeve schutsvrouw vind;

Acutia, verzeld van twee onnoozle spruiten,
 Die om Vitellius, met haar, haar zielsmart uiten;
 De droeve Sofia, die Silius betreurt;
 En zo veele andren, die, van gade of kroost gescheurd,
 Met losgerukt gewaad en ongesnoerde hairen,
 Al 't huis weêrgalmen doen van droeve rouwmisbaaren.
 Bezwekene Agrippyne, in 't midden van dien rei
 Op 't rustbed neêrgelegd, schynt van al 't naar geschrei
 Der droeve vrouwen niets te hooren, niets te weeten.
 De jonge Cajus, die, ontsteld en rood bekreten,
 Al nokkende uitroept in zyn kinderlyke smart:
 ô Moeder! blyf ons by! verscheurt het sterkste hart.
 't Gelaat der moeder is met doodverw overtoegen.
 Zy ligt, als levenloos, met toegeslotene oogen;
 Of opent zy 't gezicht, 't valt yllings weder toe,
 Als waar' de veege ziel 't rampspoedig leven moê.
 Vespazia, in d'echt verbonden aan Sabinus;
 Cecinaas echtgenoot, en die van held Taurinus,
 Staan haar standvastig by; en zien haar in het end
 Een teeken geeven van 't gevoel van haare elend.
 Een traan ontvloeit haar oog, een doodlyk ach! haar lippen.
 Doch met dat ach! schynt haar de ziel op nieuw te ontglippen.
Trouw-

Trouwlooze Pizo en Plancina staan niet wyd
 Van 't rustbed af. Zy zien haar' bangen boezemstryd,
 Doch zonder deerenis, hoewel zy deernis veinzen;
 En vleien reeds zich in de eierzuchtige gepeinzen,
 Dat 's Veldheers dood hen zal doen stygen in gezag.
 Thans slaakt des Prinzen gade op nieuw een deerlyk ach!
 Zy ziet haar telgen aan, en loost een' vloed van traanen
 En zuchten, die aan 't hart den weg tot aemtocht baanen.
 Inmiddels ryst alom een ongewoon gedruis.
 Cecina en Sabyne verlaten yllings 't huis,
 Daar zy, niet zonder reên, des vyands nading schroomen.
 Straks roept het volk hen toe: Hy leeft! hy is gekomen!
 Hy is beveiligd door de gunst van 't Godendom!
 De Goden geeven ons Germanicus weêrom!
 Hoe! zegt Sabinus, die 't bericht naauw' durft betrouwen:
 Germanicus? Hy leeft! hy leeft! hy is behouên!
 Wy hebben hem aanschouwd. Hy is met Titus hier,
 En al de Roomsche vloot ligt by den Batavier.
 Op deeze tyding, die de blydschap doet herleeven,
 Besluit Cecina naar Germanicus te streeven,
 Terwyl Sabinus zich naar Agrippyne wend.
 Hy, die de werking van het menschlyk harte kent,

En ducht dat de ommezwaai van zo verscheiden maaren
Te sterk een schok aan 't hart der jufferen zal baaren,
Treed naar Emilia, en troost haar met dees reên:
't Moet zyn dat al de vloot geen schipbreuk heeft geleên;
Men meld ons, dat een deel der schepen aan de stranden
Der Batavieren ligt, men heeft ze daar zien landen.
De droeve Emilia ziet haaren broeder aan,
En schynt in twyfling of zy kwaalyk heeft verstaan.
Zy speurt zyn vreugd, en durft haare oogen niet betrouwen.
Hoe! berst zy uit, wat zegt ge? een deel der vloot behouên!
De Vorstelyke vrouw, byna van kracht beroofd,
Wend flauwlyk op die taal het nederhangend hoofd,
En hoort Sabinus zyn bericht op nieuw herhaalen.
Hy gaat steeds voort; wekt moed; en zet de droefheid paalen.
Elk ziet een blik van hoop; zelfs Agrippinaas hart
Schept ruimer adem, voelt verligting in zyn smart.
Zy richt allengs zich op, en durft het eindlyk waagen
Naar tyding van haar' Held, haar' dierbren Held, te vraagen.
Sabinus, die met kunst haar droefheid ondervangt,
Verdryft door troost allengs den rouw die 't hart nog prangt;
En meld haar in het eind de wenschlykste aller maaren,
Bevestigd door 't gejuich der blyde legerschaaren.

De Prins, die, toen hy 't land des Bataviërs verliet,
Zich met zyne Eedlen naar het Ubisch grondgebied
Gespoed had, om de maar der schipbreuk voor te komen,
Zag reeds den breeden Rhyne voorby de hoofdstad stroomen,
Als hy door eenig volk van dat bedrukt gewest
Ontmoet wierd in het veld, niet verre van de vest;
Daar ze, om 't gerucht zyns doods in wanhoop neêrgeflagen,
By 't ryzend licht, zyn' ramp en hun verlies beklaagen.
Men twyfelt, staat verbaasd, mistrouwt zyn eigen oog.
Welhaast ryst van alom de vreugdekreet omhoog:
Hy is 't! hy leeft! hy wierd behouden uit de baaren!
Geluk, Germanicus! dat u de Goden spaaren!
't Luidruchtig vreugdgeroep trekt meer begroeters aan,
En doet eerlang zich in de hoofdstad zelf verstaan.
Wie schetst de vreugd des volks, van allerleie staaten?
't Vliegt alles naar den Prins, in blydschap uitgelaaten;
Elk mengt de welkoomgroet met tederhartigheid,
Terwyl het vrolyk oog van zuivre blydschap schreit.
Zy, die gebloemte of loof op haaren weg ontmoeten,
Vergaëren 't in haar' schoot, en strooien 't voor zyn voeten.
De moeders wyzen hem den kindren met de hand,
Terwyl de erkentenis op de outers wierook brand.

De galm, aan d'oever van den Rhynstroom opgeheven,
En duizendmaal herhaald : Lang moet ge, ô Veldheer ! leeven !
Leef lang, Germanicus ! leef lang, beroemde Held !
Verspreid zich over stroom en berg en bosch en veld,
En doet alle oorden van der volken vreugd gewaagen.
De luistrende echo, die nog korts het jammerklaagen
Zo naar heeft nagebawwd, galmt thans een' blyder zang ;
En roept van bosch en berg : Germanicus ! leef lang !
Hoe zich Cecina spoed om Druzus Zoon te aanschouwen,
Hy word op elken treê gestuit en opgehouën.
Hy ziet den Held in 't einde, en word door hem gezien,
En had, door blydschap, zich geworpen aan zyn knien,
Indien Germanicus, bekoord door hem te ontmoeten,
Hem niet in de armen had gevangen onder 't groeten.
Prins ! zegt Cecina, Prins ! wat heil ! gy keert weêrom !
Gy keert, behouden door de gunst van 't Godendom,
Terwyl wy uwen ramp, terwijl we uw' dood beweenen !
Nooit, nooit heeft blyder dag myn gryze kruin beschenen.
De Veldheer geeft hem blyk van zyn genegen hart ;
En vraagt hem naar zyn gaê, bezorgd voor haare smart.
Cecina maalt hem straks het deerniswaardig lyden
Waarmeê ze op 't valsch gerucht van zynen dood moest stryden ;
Hoe

Hoe zy, bezweken, was in haar verblyf gebragt,
En al 't gejammer en den doodsangst van dien nacht.
De Prins, getroffen door de oprechte trouwbetooning
Der Vorstelyke vrouw, streeft yllings naar zyn wooning,
En vind ze in 't midden van der Eedlen vrouwenschaar.
Zy word haar' echtgenoot op 't oogenblik gewaar;
En reikt hem de armen toe, en poogt haar blydschap te uiten;
Doch voelt de welkomgroet haar op de lippen stuiten.
Hy valt haar in den arm, die door ontroering beeft.
In 't einde schreit ze, en zegt: ô Goôn! wat heil! gy leeft!

De Veldheer doet zyn gade allengs door troost bedaaren.
Ze ontdekt den Held, zo ras zy 't veilig kan verklaaren,
Al wat 'er is gebeurd in zyne afwezenheid;
Hoe snood een' valstrik hem door Pizo wierd gespreid,
Zo dra hy hoorde dat het leger was gelsaagen,
En hoe haar moed had voor de Rhynbrug zorg gedraagen.
De Prins hoort naauwlyks dat Cecina aanstoot leed,
Of vraagt naar dit gevecht, waarvan zy weinig weet.
Hy doet op 't oogenblik den Hopman voor hem komen,
En zegt: Wat vyand hebt ge op uwen weg vernomen,
Daar zich Arminius, gesnuikt door onzen moed,
Naar hooger oorden had by myn vertrek gespoed;

En 't sterk Maguntia geneigd schein te overrompen?
 Cecina zegt: 't Was list, om ons in ramp te dompen.
 Zyn loosheid had belang in 't scheiden onzer magt:
 Hy heeft gewis niet aan Maguntia gedacht.
 De Prins gevoelt zyn' toorn door deeze taal ontfteeken;
 Een eedle spyt doet hem een oogenblik verbleeken;
 De kracht der gramfchap werkt met grooter tegenwigt,
 Jaagt hem een' sterken blos op 't vorstlyk aangezicht,
 Blaakt in zyn moedig harte, en flikkert hem uit de oogen.
 Hoe! berst hy driftig uit: Ben ik door list bedrogen?
 Heeft my de loosheid van Arminius misleid?
 Heeft hy het doel bereikt van zyne arglistigheid?
 Ach! had ge my bericht van zyne komst gegeven.
 Ik ben twee dagen aan den mond van de Eems gebleven,
 Daar ik een' vasten vree met bei' de Chauchen floot:
 Hoe willig had ik u beveiligd in den nood.

Ik meende dat ge uw heir in haast terug deed spoeden;
 En kon 't vertoeven, zegt Cecina, niet vermoeden.
 De veinzaart had ons naauw' doen vallen in den strik,
 Zo listig ons gespreid, of trok, op 't oogenblik
 Dat hy door ons vertrek zich aêmtocht zag gegeven,
 Der Bructren boschen in, om ons voorby te streeven.

De sleep van wagens, door den heirtros overmast,
 Trok traaglyk langs den weg; de keurling droeg zyn' last,
 Naar Romes krygsgewoonte, op 't punt van zyne speeren,
 Den stormhoed op de borst, en dacht aan geen verweeren.
 Wy naderden in 't eind het groot moerasfig land,
 Met hoog gebergte gedekt aan noord- en zuiderkant,
 En hier en ginds beschaâuwd met digtbegroeide wouden,
 Niet minder naar dan 't oord dat wy te saam beschouwden.
 't Gebergte zend alom, door beek en waterval,
 't Gevallen regennat naar dit moerasfig dal;
 Dit doet den weeken grond elk jaar nog meer doorweeken.
 De waterplanten, die de bladen opwaart steeken,
 Bedekken overal een zwart en drabbig slyk.
 In vroeger dagen had Domitius een' dyk
 Door dit moeras gelegd, in weêrwil der Barbaaren.
 Die weg was hier en daar vernield door 's vyands schaaren.
 Ik wist van hoe veel nuts ons die bedykte grond
 In 't vordren was, en gaf een deel myns volks terstond
 Bevel, digt aan den dyk den heirwal op te rechten;
 Terwyl een ander deel der willige oorlogsknechten
 Den dyk herstellen zou; of daar de vloed zyn' rug
 Vaneen geslagen had, hem dekken met een brug.

De keurling had de hand nog naauw' aan 't werk geflagen,
 Toen wy op 't onverwachtst het heir des vyands zagen.
 't Viel, yllings, driftig op de buitenwachten aan,
 Wier dapperheid, hoe groot, dien schok niet kon weêrstaan.
 De dykenvesters zien zich in hun werk beletten.
 De krygsknecht, die in 't flyk den voet niet vast kan zetten,
 Belaaden door 't gewigt van schild en harrenas,
 Zinkt over de enkels in 't bedriegelyk moeras,
 En staat den moord ten doel in deeze weeke gronden,
 Door 's vyands spietsen, die op verren afstand wonden.
 Wy zagen ons met smart in slechten staat gebragt,
 Wanneer de felle stryd bepaald wierd door den nacht.
 De vyand had van ons zich naar 't gebergt' begeeven,
 En zond, door 't krygsgeluk tot nieuwe list gedreven,
 Van daar alom het nat van beek en waterval,
 Met kunst door hem verlegd, naar 't laag moerasfig dal:
 Het floeg den heirwal door, nog zwak en onvolkomen,
 En dreigde al 't leger door zyn storting te overstroomen,
 Dit baarde een' arbeid die niet uit te drukken is.
 't Volk zette, in wederwil van alle hindernis;
 Dien zwaaren arbeid voort, en zocht door nieuwe wallen
 Het nat te keeren, dat hun werken deed vervallen,

Of overftroomde met verfchrikkelyk geweld.
Hoe word u de aakligheid van deezen nacht gemeld!
De Uitheemfchen, rustende van 't nat naar ons te keeren,
Besteedden dien in vreugd en woelend banketteeren;
En zongen dat het klonk langs berg en heuveltop.
Nu ging hun feestgejuich, en dan hun moordkreet op.
Ons moêgestreden volk fleet vast de fleepende uren
Met flaauwen wachtroep by verflaauwde legervuuren,
En zworf van tent tot tent in zyn verlegenheid,
Of lag by hoopen langs den zwakken wal verfpread.
Elk klaagde 't groot gevaar aan zynen legermakker,
In al dien bangen nacht meer zonder flaaap dan wakker.

Ach! zegt Germanicus, hoe treft my hunne elend!
't Gevaar van dit moeras was my niet onbekend.
't Was om die reên dat ik myn zorg aan u deed blyken;
U ried tot spoed by die gevaarelyke dyken.
Maar wie, wie kon vermoên dat door des vyands list
De weg vernield, en u de togt zou zyn betwist?

De Hopman antwoord: Moede, en met 's volks ramp bewogen,
Beving een fluumring in den morgenftond myne oogen;
En naauw' wierd door den flaaap myn hartewee verligt,
Als ik verfchrikt wierd door een aaklig nachtgezicht.

'k Was bezig, dacht my, om het volk den weg te wyzen,
 Wanneer ik Varus uit het diep moeras zag ryzen.
 Zyn aangezicht was bleek, met slyk en bloed bemorst;
 De wonden gaapten nog in zyn doorstoken borst;
 Hy wenkte me, en trad toe om my de hand te bieden.
 'k Gevoelde op dit gezicht het bloed me in de aadren zieden,
 En zwoer, verbitterd door der Duitschren razerny,
 Dat ik hem wreeken zoude, of sneuvelen als hy.
 Hy schudde 't bloedig hoofd, en zuchte; en scheen, verflagen,
 My 's vyands snood bedrog en zynē elend te klaagen.
 Ik schoot al beevende uit dien schrikkelyken droom.

De morgenstond verdreef myn' opgevatten schroom.
 Ik schaarde 't heir, en plaatste, om aller moed te wekken,
 Myzelv' in de eerste ry, gehard hen voor te trekken.
 Dan ach! nog naauw' op weg, zag ik den keureling,
 Door schrik verbysterd op des vyands nadering,
 Ter wederzy' van 't heir 't gewonde volk verlaaten.
 Ik riep hen vruchtloos toe: Houd stand; keert weêr, soldaaten.
 Waar wykt gy heen? Verlaat ge uw makkers in den nood?
 Keert in der Goden naam; gy vlucht in uwen dood.
 Men gaf my geen gehoor; de schrik was niet te toomen,
 En deed elk yvren om op hooger grond te komen.

De vyand, loerende uit het digtbewosfen woud,
Ontrustte ons niet, schoon hy dees woeling had aanschouwd;
Maar toefde, uit list, om op ons leger in te breeken,
Tot veldtuig en pakkaadje in 't kleevend slyk bleef stoecken,
En alles daaromheen tot onderstand gereed,
Of rang of vaan verliet, en de orde warren deed.
Toen wierd zyn volk door hem op de onzen aangeschonnen.
Ziet, riep hy, Varus met zyn benden weêr verwonnen.
Een zelfde noodlot treft den Romer op deez' dag.
Valt aan, Germaanen! toont wat dapperheid vermag.
Hy vliegt, daar hy nog spreekt, aan 't hoofd van zyne troepen,
Die met een woest gekrysch nu moord dan zege roepen,
Op onze benden aan, en slaat veel volks ter neêr.
De paarden, 't eerst ten doele aan s' vyands moordgeweer,
Verschrikt door 't sterk geschreeuw, door speer of zwaard getroffen,
Doen hun beryders door hunn' val ter aarde ploffen;
Slaan hevig van zich af, door felle pyn verwoed;
Of steigren over einde; of hollen, rood van bloed,
Op de andre ryen in, daar hunne ontEMBRE schreden.
Meer ongelukkigen verbryzlen of vertreeden.
De keurling toont vergeefs in dit rampspoedig uur
Wat moed de wanhoop baart, en veilt zyn leven duur.

Wat arbeid had men niet om Romes adelaaren
Te vestigen in 't flyk, tot moediging der schaaren;
Of hen te bergen in het prangen van den nood!
Terwyl ik met myn spits den Duitscher weêrstand bood,
Wierd ook myn moedig ros door schicht by schicht getroffen;
't Bezweek in 't einde, en deed me op de aarde nederploffen,
Waarop Arminius op 't hevigst ons besprong,
Om my te grypen in myn dappre bende drong;
Die my verdedigde en zich mannelyk verweerde,
En op haar borst het staal des woesten vyands keerde.
Waar' toen 't Germaansche volk door snoode gierigheid,
Die 't vlammen deed op buit, niet van ons afgeleid,
Welligt had geen van ons zyn leven kunnen hoeden.
Terwyl zy zich vol drifts naar onze wagens spoeden,
Tot boven de asfen in de diepe klei gezakt,
Verdubben we onze vlyt; en poogen, hoe verzwakt,
Hoe afgefolterd door de elenden die wy lyden,
Het leven voor het minst dien dag nog vry te stryden;
En raaken eindlyk in den spaden avondstond
Met ons behouden volk op eenen vasten grond.

Dan ach! 't gaf weinig troost aan Romes keurelingen.
Het afgematte heir zag door den nood zich dringen

Om

Om zich te dekken door een' zooden legerwal ;
 Maar 't meest gereedschap bleef in 't smartlyk ongeval,
 Met al den voorraad, in de handen der Barbaaren,
 Waar zou men de aarde, waar de zooden in vergaëren?
 Hoe wierd de grond gehoogd, daar spade en korf ontbrak?
 't Gewonde volk bezweek door smart en ongemak,
 En zieltoogde op het veld; men kon hen naauw' verbinden,
 Veel minder tenten tot hun-aller dekking vinden.
 Het weinig voedsel, dat, besmet van bloed en zand,
 Het leger overschoot, wierd met bekrompen hand
 Aan allen uitgedeeld om 't leven te onderschooren.
 Het afgestreden volk gaf alle hoop verloren;
 En riep, verwonnen door vermoeienis en rouw,
 Al zuchtend, dat deez' nacht zyn laatste weezen zou.

De Prins had in zyn hart tot nu toe 't mededoogen
 Gefmoord: thans ryst een traan zyns ondanks hem in de oogen,
 Daar hy zich 's volks elende op 't levendigst verbeeld,
 Hun deerlyk lot beklagt, en in hun rampen deelt.
 ô Goden! roept hy uit, ô Goden! hoort myn smeeken!
 Doet my het leed myns volks op zynen vyand wreeken!
 Cecina, vaart hy voort, door welk een groot geluk
 Is 't heir den dood ontgaan? In overmaat van druk,

Her-

Hervat de Hopman, kan een beuzling 't leed verzwaaren;
En stortte ons ook dien nacht in dringender gevaaren.
Een losgebroken paard, verbysterd door 't geroep,
Geraakte aan 't hollen; joeg den doodsangst in een' troep
Dien 'top zyn' weg ontmoette, en 't schreeuwen deed elk waanen
Dat reeds ons leger in de magt was der Germaanen.
Fluks vlucht het volk, verschrikt door 't onverwacht geluid,
Verbysterd door zyn' angst, de legerpoorten uit.
Al wat ik deed kon tot geen' stilstand hen beweegen.
Ik hield met mond en hand, zelfs met myn zwaard, hen tegen.
Men hoort noch dreiging, noch vermaaning, noch gebeên.
Ik vlieg, ten einde raad, naar een der poorten heen,
En werp me op de aarde, en roep: Kan niets u overreeden,
Dan zult ge uw Legerhoofd eerst in uw vlucht vertreeden.
Vertrapt my zo gy durft; treed toe, en zet den voet
Op 't hart van hem die u zo dikwerf heeft behoed.
'k Zie nog de schrik en schaamte in hun verwonderde oogen.
't Vloog alles om my heen, geraakt door mededoogen.
Inmiddels was een schar van Hopliên aangesneld,
Die de oorzaak van 't rumoer terstond aan 't krygsvolk meld;
En hun verlegen hart ten laatsten doet bedaaren.

Ik deed hierop hen voor myn legertent vergaëren,

En

En wenkte hen tot stilte, en uitte deeze reên:
 Spitsbroeders! hoort naar my. De dapperheid alleen
 Kan in dit hachlyk uur ons onheil niet beperken,
 Ten zy wy 't krygsbeleid bezadigd meê doen werken.
 Draagt zorg dat geen van u, als met den dageraad
 De vyand ons genaakt, de legerplaats verlaat;
 Maar wacht zyn' aanval af. Wanneer gy hem de wallen
 Ziet nadren, is het tyd om op hem aan te vallen;
 Barst dan op 't oogenblik de legerpoorten uit.
 Zorgt dat gy d'eersten schok des woesten vyands stuit;
 Valt aan, verwint, of sterft als moedige oorlogslieden.
 De dood is schandlyk als een krygsman sneeft in 't vlieden.
 Gy zult den Rhyn haast zien, zo ge uwen pligt betracht.
 Beseft wat roem u daar by uwen Veldheer wacht.

Nadat ik dus hun hart getracht had moed te geeven,
 Schonk ik de paarden, ons nog overig gebleven,
 Aan 't volk dat al den togt zich dapperst had betoond.
 Zy zagen met vermaak hun heldendaên beloond.
 Dus deed ik in 't gevaar, door kleene gunstbewyzen,
 En hoop op grooter gunst, de zucht tot glori ryzen.
 Intuschen greep ik moed, door 't bly bericht gestreeld
 Dat 's vyands legerraad door tweedragt wierd verdeeld.

Inguiomeer ontried den Duitschers onze wallen,
Waarvan hy 't voordeel kende, in d'ochtend aan te vallen.
Hy wilde dat men ons daar uit vertrekken liet,
En ons waar 't oorbaarst schein, op 's Bructers grondgebied,
In woud of dalen, die ons heir nog door moest streeven,
Op nieuw bespringen zoude, en onverhoeds doen sneeven.
Arminius ging tot ons heil dien raad te keer;
Weêrprak 't bedaard beleid van Vorst Inguiomeer;
En wilde dat men ons in 't leger aan zou randen.
Zyn woeste woede deed zyn volk zo sterk ontbranden
Dat elk in zyn ontwerp het grootst behaagen vond.
Dus streeft al 't leger in den vroegen morgenstond
Naar onzen wal, bezet met weinige oorlogsfchaaren,
In schyn verlegen, tot misleiding der Barbaaren.
Dees draagen aarde en rys, tot demping van de gracht;
Of overbruggen die; en hechten zich met kracht
Aan onze borstweer vast, als ik in onze wallen
't Gewoone teeken geef om rustig aan te vallen.
Fluks barst de ruitery op 't sehor trompetgeluid,
Door 't voetvolk ondersteund, de legerpoorten uit;
Vliegt op den vyand in, en dekt den grond met dooden.
Thans, roept de keurling, zyn noch Bosch- noch Watergoden
Ons

Ons tegen in 't gevecht; nu staat de kans gelyk;
Nu baart de grond geen leed; nu schaad moeras noch dyk.
Hy, die zyn krachten voelt met zynen moed herleeven,
Wint telkens meerder veld, en doet de stoutsten sneeven.
De fiere Arminius vertoont zich overal,
Van Segonax verzeld, en van een groot getal
Van Eedlen uit zyn volk en zyner vrienden landen.
Hy zwaait een schitterend zwaard; men ziet zyne oogen branden
Als gloënde koolen, nu de zege hem ontvlied.
't Gejammer des Germaans verzwakt zyn' yver niet.
Hy tracht tot driewerf toe hen weër ten sryd te noopen;
Doch ziet hen reis op reis hun stoutheid duur bekoopen.
Hy wykt uit hoogen nood, en deinst al vechtende af.
Maar 't oorlogslot valt in dit uur den Duitscher straf.
De dappere Romein, door zyn verlies verbitterd,
Voelt, nu de zege hem zo grootsch in de oogen schittert,
Zyn kracht verdubblen; valt den vluchtenden Germaan,
Wien thans de moed begeeft, gestadig feller aan;
Vervolgt hem wyd en zyd, en laat zich niet betoomen,
En doet een zee van bloed de velden overstroomen.
Hy, die na zo veel sryds de zege heeft behaald,
En al 't geleden leed den vyand duur betaald,

Keert juichend wederom, schoon overdekt met wonden.
 Hoewel gemak noch spyze in 't leger word gevonden,
 Hy vind verkwikking, rust, en roem en glorirang
 In zyn verwinning, en in 's vyands ondergang.

Nu was de weg gebaad om de Ubiën te aanschouwen.
 Doch had uw gaê voor ons de Rhynbrug niet behouên,
 En averchtsen raad schroomvallig toegestaan,
 De Bructer had gewis ons allen doen vergaan.

Men meldde ons, dat hy, met Arminius bewogen,
 Alreede in twyfling stond om weder te oorelogen.

De Goden gaven ons de zege op ons gebed,
 Maar, naast het Godendom, heeft ons uw gaê gered.

De Veldheer voelt de kalmte in zyn gemoed herboren.
 Ach! roept hy, was de zege in 't eind myn volk beschoren!
 Was hen dit heil bereid na zo veel ramp en druk!
 Men roem' het Godendom voor 't onvoorzien geluk!

Hy, die geraaden vind den staat der oorlogszaaken,
 Aan zyn bewint betrouwd, den Raad bekend te maaken;
 Zend Cezar door een' brief bericht van zynen togt,
 Waarop hy, Mattiak, en Cat, en Mars bevocht;
 Den Bructer, Tencter, Chauch, der Uzipeeten streeken,
 En 't Angrivarisch volk om vrede dwong te smeeken.

Hy

Hy fchetst Apronius en Silius beleid;
 Roemt boven allen hoog Cecinaas dapperheid;
 En meld, dat hy 't gebeent' van Varus legerknechten,
 In 't woud van Teutoburg een graf heeft op doen rechten.

Thans treed Germanicus, gedachtig aan de elend
 Door 't oorlogsvolk geleên, in 't heir van tent tot tent;
 Roemt d' onbezweken moed van zyn heldhafte fchaaren;
 Betuigt hoe diep hy deelde in hunne krygsgevaaren;
 Beklaagt hun ongeval, dat hy door weldaên stuit;
 Heft dien tot hooger rang; deelt deez' gefchenken uit;
 Doet andren met den ring als Roomsche Ridders pronken:
 Geen dapper man, die door den Prins niet word befchonken.

Intusfchen brengt Theusnilde een manlyk kroost in 't licht.
 Segestes zend hiervan Germanicus bericht;
 En dat Vorst Segimer, zyn broeder, die voordeezen
 Zich door Arminius tot oorlog liet beleezen,
 Zyn waar belang befest; en op zyn' trouwen raad
 Den vreê met Rome zoekt, het Duitsch verbond verlaat;
 Gereed om in 's Ryks dienst te leeven of te fterven,
 Zo hy van zyn gedrag verfchooning kan verwerven;
 Dat hy met de edelften zyns volks en zyn geflacht,
 Op gunstig antwoord by den hoogen Taunus wacht.

De Prins ziet Segimer verheugd in zyn belangen,
 En geeft Stertinius bevel om hem te ontfangen.
 Draag zorg dat ge onbemerkt den Duitschen stoet bewaakt;
 En zo Vorst Segimer naar zynen broeder haakt,
 Voldoe zyn bede, laat Segestes hem verzellen,
 En tracht door goed onthaal hun hart gerust te stellen.
 Dus spreekt de Held, daar hy door zyn zachtmoedigheid
 Geen minder harten wint dan door zyn krygsbeleid.

Men ziet Stertinius nog naauwelyks vertrekken,
 Wanneer de Chauchen, die den Prins tot gyzlaars strekken,
 Hem kennis geeven dat uit naam van hun gewest
 Een grootsch Gezantschap is genaderd tot de vest,
 En om gehoor verzoekt. De Held kan niet bevroeden
 Wat hen met zo veel haast zich herwaart heeft doen spoeden.
 Zy worden ingehaald door Roomsche ruitervacht,
 En naar des Veldheers last in zyn verblyf gebragt;
 Waar Taximagulus, door hen ten tolk verkoren,
 Hem straks 't verzoek zyns volks in deeze taal doet hooren:

De groote en kleine Chauch, met wien gy vrede floot,
 Zien zich, doorluchte Held! gedrongen door den nood
 Om Rome en u om hulp voor hun gewest te smeeken.
 Arminius, korts voor Cecinaas magt bezweken,

Had

Had naauw' vernomen dat der Chauchen groot gewest
Den vree met Rome had op vasten grond gevest,
Of viel, verbitterd door zyne uitgestaane elenden,
Ons aan, aan 't hoofd van zyne en zyner vrienden benden,
Schoon we ook in vrede met dier volken Staaten zyn:
Hy dekt die ontrouw met den luisterryken schyn
Van voor 's Lands vryheid en der volken recht te waaken;
Doch zoekt niet anders dan zichzelven groot te maaken.
Dit deed hem zich al vroeg van Flavius ontslaan;
Dit deed hem rusteloos Segestes tegenstaan;
Dit noopt hem zonder eind te stryden tegen Romen.
De kryg doet hem in 't heir het hoog bewint bekomen.
Hy valt den nabuur aan alleen uit eigenbaat;
Versterkt zich door den buit, geroofd uit Staat by Staat,
En deelt den prooi alleen met zyne afhangelingen,
Om zich langs deezen weg in 't hoogst gezag te dringen;
En 't moedig Duitschland, op zyn oogmerk niet verdacht,
Als onbepaald Monarch te dwingen door zyn magt.
Zyn Landzaat zelf, die hem thans bly ziet zegevieren,
En zich met zo veel drifts vervoegt by zyn banieren,
Zou, wierd zyn list zo wel door hem als ons bevroed,
Zyn heerschzucht hem welhaast doen boeten met zyn bloed.

Dan

Dan hoe zorgvuldig hy zyn oogmerk weet te dekken,
 Zyn staatzucht zal in 't eind tot zyn bederf verftrekken.
 Wy zyn alreede in 't veld om hem te keer te gaan;
 Doch fineeken dat ge ons met uw benden by wilt staan,
 Dewyl de Hoofden van ons volk met reden vreezen
 Dat hen Arminius eerlang te sterk zal weezen;
 Nu volk by volk, voorheen op 't naauwst met ons verëend,
 Door zyn gevele verlokt, hem heimlyk byftand leent.

Germanicus befest wat ramp al 't land zou deeren
 Indien Arminius de Chauchen kon verheeren.

Hy staat verwonderd van zyns vyands loos beleid;
 Vraagt de Afgezanten naar de minfte omftandigheid;
 Verheft de trouw huns volks, en doet hun hoop herleeven.
 Vreest niet dat Rome in nood zyn vrienden zal begeeven;
 Verlaat u op myn zorg; fchept moed, en rust hier uit
 Totdat u word gemeld wat onze Raad befluit.
 Dus fpreekt de Held; en doet de Grooten faamvergaëren,
 Om hen het hulpverzoek der Chauchen te openbaaren.

* * *

GERMANICUS.

NEGENDE BOEK.

De Zoon van Druzus, met der Chauchen lot begaan,
Spoort dus den Legerraad tot hun bescherming aan:
Doorluchtig Heldenkroost van 't alverwinnend Romen!
Gy, zuilen van den Staat, in dit gewest gekomen
Opdat het snood verraad des vyands word' gestraft,
En Varus en zyn heir een eedle wraak verschaft!
Uw onverwinbre moed heeft voor de Roomsche vaanen
Ontzag en schrik verwekt in de oorden der Germaanen,
En volk by volk alreede in stryd op stryd getoond
Dat niemand straffeloos 't grootmagtig Rome hoont.
De trotsche Arminius, die, schoon door ons geslagen,
Cecina overviel uit loosgelegde laagen,
Doch voor zyn dapperheid ten tweedemaal moest vliên,
En thans niet waagen durft ons onder 't oog te zien,
Wreekt zyn geleden leed op onze bondgenooten,
En valt de Chauchen aan, met wien wy vrede flooten.
Die volken smeeken ons om bystand voor hunn' staat:
Men toon' hen dan dat Rome in nood geen' vriend verlaat.

Ik ken uw' fieren moed, en weet wat ik moet wachten
Van Helden die hunn' pligt voor 't Vaderland betrachten.
Men dulde niet dat ons een woest Germaan trotseer',
Maar dwing' hem dat hy zich voor onze magt verneêr',
En doe gantsch Duitschland van zyn' ondergang gewaagen.
De Raad toont zich bereid de Chauchen te onderschraagen.
Men denkt dit oogenblik aan krygsgevaar noch leed;
Waar 't Romes glori geld is elk ten stryd' gereed.
De Prins vervolgt: 'k Heb korts het groot gewigt begrepen
Van uwen wyzen raad, om 't oorlogsvolk te scheepen:
De vyand, die in 't land de wegen kundig is,
Baart in de bosfchen ons gestadig hindernis.
De keurling word vermoeid door lange legertogten,
Waarop hy telkens word bestookt en aangevochten.
De paarden zyn verzwakt voor 't aangaan van den stryd;
Al dit gevaar word door een' watertogt vermyd.
Met minder kunde en magt dan de onzen, wierd voordeezen
Door onze Vadren ons de weg ter zee gewezen.
Was hun gevaar toen groot; hun vlyt was onvermoeid.
De kunsten zyn in 't einde in 't Vaderland volgroeid.
De baaren laten zich door onze riemen scheiën,
Als of zy luisterden naar 't fluitspel der galeien.

Wy zyn geen vreemden meer op 't rustloosgolvend veld,
 Vanwaar de stuurman fiks de starren kent en telt.
 Doch onze vloot is klein voor zo veel oorlogschaaren.
 Laat, zegt Cecina, u dit denkbeeld niet bezwaaren;
 Wy hebben houts genoeg tot scheepsbouw by de hand:
 Ook zullen volk by volk van 't Nedergallisch land,
 Met Fries en Batavier, en al de bondgenooten
 Wier vlyt de zee beploegt, u sterken met hun vlooten.
 De kreits der Belgen en het Nederrhyns gewest
 Zien op des Veldheers last hun vlooten straks geprest.
 De wakkre Batavier moet zyne waterschaaren
 Aan die des kleenen Fries by Arenacum paaren,
 Daar nog sints d'eersten togt de Roomsche scheepsvloot ligt.
 De Nedergallen en Morinen zyn verpligt
 Den wester Rhynmond by Taxandrië in te vallen
 En zich te schaaren by Noviomagums wallen.
 De bouwing van de vloot word door Germanicus
 Cecina toebetrouwd, gesterkt door Silius.
 Zy die elkaër om stryd getrouwen bystand bieden,
 Spoên zich naar woud by woud, gevolgd door de arbeidslieden.
 De groene wooning van het zangrig pluimgediert',
 Het hoog geboomte dat de digte boschen fiert,

En op denzelfden stond met de aarde schynt geboren,
 Word door den nyvren stoet ter bouwstofte uitverkoren.
 De ryzige olm, waaraan het weelig veil zich paart,
 Stort met de groene rank, die hem omhelst, op de aard.
 De honderdarmige eik, die de eeuwen overleefde;
 De pyn, die de eiken zelf, hoe trotsch, te boven streefde;
 De schaduwryke beuk, de klaterende abeel;
 De steile den, 't valt all' de scheepsbouwkunst ten deel.
 't Gevederd choor, voor 't eerst gestoord in zyn gezangen,
 Verlaat zyn wooning, door 't rumoer van schrik bevangen.
 Het boschgedierte, ontrust door 't nooitgehoord geschal,
 Ontrent zyn legerstede, en vlucht naar berg of dal;
 En de echoos doen al 't woud van heesch muzyk gewaagen,
 Op 't hakken van de byl en 't snyden van de zaagen.
 Een rusteloos gewoel vervult het gantsche land,
 Daar 't willig volk tot roem van Rome saamenspant.

Langs 't hellen van 't gebergt', daar 't nederfnellend water
 Tot heldre beeken vloeit met liefelyk geklater,
 Ontdekt men smids by smids, van zwarten rook omringd,
 En smookende yzerhut: de kracht van 't stroomnat dringt
 En dryft de radren om, opdat ze in 't rustloos draaien
 Den windbalg roeren, om den vuurgloed aan te waaien.

Daar

Daar smelt men de yzererts tot eenen gloênden vloed;
 Of koelt de zuivre stoffe; of vormt die in den gloed.
 De zwaare mookers doen van hun herhaalde slagen,
 Waardoor het aambeeld beeft, het ruim der lucht gewaagen.
 Men spint den hennep uit, en langs een vlakke baan
 Word die allengs gerekt tot lange en dunne draên,
 Verdubbeld en gedraaid tot kabels en tot touwen.
 Ginds stelt men zeilen toe om rustig zee te bouwen,
 En zich met goed beleid te dienen van den wind
 Wanneer de vloot zich ver van 't zandig strand bevind.
 Hier maakt men mast en riem; daar vormt men bloemfestoenen,
 En godenbeelden, tot sieraad der paviljoenen.

Men ziet de nyvre schaar der werkliên overal
 Aan 't hangen van gebergte, op heuvel en in dal,
 Langs al den boord des Rhyns, met byl en dissel slaaven.
 De stroom paart zyn geruisch aan 't schuuren van de schaaven;
 De dalen en 't gebergt' weêrgalmen dag aan dag
 Van scherpen beitelklank en zwaaren hamerslag.
 Hoe word het oog verrast daar zich de handen reppen,
 En bosch en wouden in een vlotte vloot herscheppen.
 Ginds groeien uit de kiel de ribben naar omhoog,
 En vormen voor 't gezicht een' wyden hollen boog,

Met deelen sterk bekleed. Het hechtgebouwd gevaarte,
 Schoon 't onverwrikbaar fchynt door grootheid en door zwaarte,
 Beweegt, en fchud, en fnort, bevryd van tegenftand,
 Langs 't rookend hellingspoor, op 's volks gejuich van land;
 En ryt een loch in 't nat, door zynen val gebroken,
 En doet rondom zich heen de golven fchuimend kooken.
 De vloeden die hun kruik ontlasten in den Rhyne,
 En thans als overdekt van nieuwe fchepen zyn,
 Doen met het offer van hun kabbelende baaren
 Ontelbre kielen in de breede Rhynekil vaaren.
 De zilverwitte zwaan, die uit het fcheutig riet
 De vlugge nading dier verfcheiden vlooten ziet,
 Schynt met verwondring dit verfchynfel op te merken;
 Zy rekt den hals, en zeilt met opgezette vlerken
 Al dartlend daar om heen, of vormt met haaren stoet
 Op haare beurt een vloot van vooglen op den vloed.

Thans toont Germanicus der Chauchen afgezanten
 Hoe grootsch zich Rome kwyt voor zyne bondverwanten;
 En geeft zyn vorftlyk woord, dat hy van d'overval
 Des vyands hun gewest welhaast bevryden zal.
 Daar zy op 't hoogst voldaan weér naar hun ftaten ftreeven,
 Doet Gallië, om den Held een blyk van trouw te geeven,

Hem

Hem eenen onderstand van paarden, oorlogslîen,
 En wapenen, en goud, en levensvoorraad biên:
 Hy weigert heusch het goud, dat hy terug doet zenden,
 En loont grootmoedig uit zyn' eigen' fchat de benden.

Terwyl 't Romeinsche heir nog naar den fcheepsbouw wacht,
 Word door Vitellius aan zynen slaaf gedacht,
 Dien hy de vryheid zwoer voor zyne trouwbetooning.
 Men stelt de raadzaal toe in 's Veldheers ruime wooning,
 Oodat hy naar de wet de plegtigheid verricht'.
 De marmren bank, waarop de muts der vryheid ligt,
 Praalt met dit gouden fchrift: Hy die door trouwbewyzen
 Hier zitplaats heeft verdiend, zal als een vryman ryzen.
 Een deel der benden, met Vitellius gefpaard
 In 't woeden van de zee, is langs den wand gefchaard.
 Germanicus verfchynt, omftuwd van Legergrooten,
 En treed met zyn gevolg door Romes keurgenootten
 Naar 't midden van de zaal. Men ziet aan d'andren kant
 Vitellius, omringd van vriend en bloedverwant.
 De vroome Lizus treed, door vreugd in 't hart bewogen,
 Kort achter zynen heer, met neêrgellagen oogen.
 Vitellius begroet den Veldheer en den Raad.
 Hy legt d'ontfelden slaaf, nog in 't gewoon gewaad,

De hand op 't hoofd, en zegt: 'k Wil hem, die my het leven
Trouwhartig heeft gered, de vryheid wedergeeven.
Straks doet hy afstand van het meesterlyk gezag,
En geeft den jongling op de wang een' zachten flag;
En grypt hem by de hand, doch laat die weder glippen.
Naauw' heeft de ontroerde slaaf met stamelende lippen
Zyn dankbre blydschap aan Vitellius betuigd,
Of de eedle Hopman, door het krygsvolk toegejuicht,
Verzoekt den Prins hem met zyn' staf op 't hoofd te raaken,
En door dees plechtigheid volkomen vry te maaken.
Trouwhartig jongling, zegt Germanicus, wees vry;
Deel in de vryheid der Romeinsche burgery:
Men zal uw' naam by dien der vryelingen stellen,
En u om uwe deugd by Romes vrienden tellen;
Zo worde, ô Lizus! door dees weldaad elk geleerd
Hoe hoog een braaf Romein genoten trouw waardeert.
Men plaatst hem op de bank, daar hem voor aller oogen
Het hoofd beschoren word, en 't vrykleed aangetoogen;
Een grooter heil dan hy zich immer had beloofd.
Germanicus zet hem de vryheidsmuts op 't hoofd.
't Wenscht alles hem geluk; terwyl de blyde troepen
Als met eene enkle stem, tot driewerf vryheid roepen.

Thans

'Thans word de feestdisch by Vitellius bereid,
 Die al den Raad onthaalt met groote staatlykheid;
 En Lizus, die thans met den vryen hoed mag pronken,
 Word door den Veldheer en al de Eedlen ryk beschonken.

Men had tweewerf de zon in 't westen schuil zien gaan,
 En tweewerf in den nacht de zilverwitte maan,
 Van 't starrenheir omringd, in 't hemelruim zien zweeven,
 Sints Lizus door zyn' heer de vryheid wierd gegeven;
 Wanneer Stertinius, te rug gekeerd, den Held
 De komst van Segimer en zyne telgen meld;
 En dat Segestes met zyn' broeder is gekomen.
 De Zoon van Druzus heeft dees tyding naauw' vernomen,
 Of doet den gantschen stoet dier Duitschers voor hem treên.
 Men ziet Vorst Segimer Segestes zy' bekleên.
 Hy is een oorlogsman, alreede hoog van jaaren.
 Zyn zoon Sezithacus, die Varus legerfchaaren
 Hielp overromplen in het Teutoburger woud,
 En schoone Rhamis na dat voorval heeft getrouwd,
 Treed na zyn' Vader in, verzeld van zyne gade.
 Segestes smeekt voor hen den Veldheer om genade.
 De braave Segimer vat daar hy zwygt het woord:
 Wy zyn, doorluchte Prins, door uwe deugd bekoord,

Op raad myns broeders in deeze oorden aangekomen.
Ik was, het belge u niet, voorheen geen vriend van Romen.
'k Dacht weinig Druzus Zoon myn vriendschap aan te biên,
Nadat ons Julius zyn heerschezucht had doen zien;
Nadat hy van 's volks bloed de velden had doen rooken,
En met zyn toorts den burg myns vaders aangestoken.
Myn kindsheid, onbewust van hartewee en leed,
Begreep toen weinig wat de vrouwen weenen deed;
Zelfs zag ik, met vermaak, de zwarte rookpilaaren
En roode vlammen naar de wolken opwaart vaaren;
En vond, terwyl men my de vesten deed ontvliên,
Een kinderlyke vreugd in telkens om te zien;
Of wees blymoedig aan hoe onze vrienden vluchtten.
De kindsheid lagcht om 't leed dat de ouderdom doet zuchten.
Doch toen myn jeugd verdween, en ik, ter kwaader uur,
Het vaale mosch beschouwde op d'omgestorten muur
Van 't vaderlyke huis, waarin ik was geboren;
Toen viel het my te zwaar myn bittere smart te smooren:
Myn boezem klopte; ik zuchtte; en zwoer, in mynen rouw,
Dat ik den ramp myns lands op Rome wreeken zou.
'k Waar' mooglyk tot dit uur uw vyand als voordeezen,
Indien de hulp, die gy myn' broeder hebt bewezen,

En

En uw grootmoedigheid, betoond aan zyn geflacht,
 Myn oude vyandschap en haat niet had verzacht.
 Gy, die gewoon zyt elk uw' eedlen aart te toonen,
 Zult onzen misflag, die uit dwaaling sproot, verschoonen.
 Op deeze voorwaarde is myn trouw uw volk gewyd,
 Die u van nut kan zyn als ge aan den Wezer stryd.

De Veldheer hoort bedaard den fieren Duitscher spreken.
 Zyn ongeveinsd gemoed is uit zyn taal gebleken.
 Doch 't baart Germanicus een heimelyk verdriet
 Dat hy Sezithacus by zynen vader ziet.
 't Is hem bekend hoe zich de jongling heeft gedraagen
 Toen Romes leger wierd by Teutoburg verslagen;
 Hoe woest en wreed hy 't lyk van Landvoogd Varus schond,
 En 't hoofd ten speelbal aan zyn medgezellen zond.
 Dit onmeêdoogend woên eischt straf, en geen genade.
 Aan de andre zyde slaat hy 't goed vertrouwen gade
 Waarmeê dit gantsch geflacht gespoed is naar dit oord,
 Op geen verzeekring dan alleen het vorstlyk woord.
 Ik wil, ô Segimer! dus vangt hy aan te spreken,
 Een dwaaling, die ge erkent, niet als een misdaad wreken.
 Doe ons, nu ge openlyk u Romes vriend verklaart,
 Vergeeten door uw trouw dat ge eens zyn vyand waart.

Ik wenschte aan uwen zoon als u myn gunst te toonen;
Maar wie kan 't woên, gepleegd in koelen moed, verschoonen?
Gy weet den smaad die 't lyk van Varus is geschied.
Neen, zegt Sezithacus, myn vader weet dien niet;
Hy was niet in dien sryd met onze legerschaaren:
't Geen ik bestond sproot uit de drift der jonge jaaren.
Indien die misdaad in uwe oogen straf verdient,
Dan had gy beter d'oor Segestes, uwen vriend,
Ons aanzoek om uw gunst rondborstig afgewezen.
Die taal doet Segimer met recht voor onheil vreezen.
Verschoon, dus spreekt hy, Prins, de drift van 't jeugdig bloed!
Een krygsman, zegt de Held, toone in 't gevecht zyn' moed;
De waare dapperheid zal zwakken steeds verschoonen,
Geen weereloozen, en veel minder dooden hoonen.
Leer, ô Sezithacus! leer dat de heldendeugd
Niet min in goedheid dan in krygsroem zich verheugt.
Verdenk my niet dat ik de gastvryheid ontheilig:
Die op myn woord verschynt, is in myn leger veilig.
'k Vergeeve u 't woest bedryf, omdat gy 't onverbloemd
De drift der jaaren wyt, en 't zelf een misdaad noemt.
Laat u dees gunst zo sterk aan Rome en my verbinden,
Dat wy u in 't vervolg nooit weder schuldig vinden.

De jongling bloost van schaamte op dit geground verwyty;
 Doch smoort, in 't hart vergramd, zyn heimelyke spyt.
 Segestes, yvrende om zyn dankbaarheid te toonen,
 Verzoekt met Segimer den veldtogt by te wonen.
 De Prins, bewust hoe ver hun invloed zich verspreid,
 Bedient met oordeel zich van dees gelegenheid;
 En staat hen beiden toe, met hem te veld te trekken,
 Dewyl hun telgen hem tot gyzelaaren strekken;
 Doch zend Sezithacus, verzeld van zyne gaê,
 By Vorst Segestes kroost in 't sterk Maguntia.

Thans hoort Germanicus dat Arpus, Vorst der Catten,
 Die dappre Natie weêr de wapens op deed vatten;
 En met zyn legermagt Sigodunum genaakt.
 Ook word op d'eigen tyd den Held bekend gemaakt,
 Dat gryze Liskus, die met faamgeraapte hoopen
 Aan de overzy' der Lippe al 't land heeft afgeloopen,
 Thans aanvalt op de brug, die, onlangs daar gebouwd,
 En met een' wal gesterkt, Antejus wierd betrouwd;
 Dat dees gemoedigd is zich mannelyk te weeren,
 Doch bystand noodig heeft om de overmagt te keeren;
 En dat de woeste schar, waarmee hy daaglyks vecht,
 Het heilig outer, 't welk voorheen wierd opgerecht

Tot eer van Druzus door de dankbaarheid der dorpen,
Vermetel heeft ontwyd, en zelfs omver geworpen.

Germanicus, hoe loos van allen kant belaagd,
Geeft blyk dat geen gevaar zyn' heldenmoed vertzaagt;
En zend straks Flavius, ervaren in de wegen,
Met Hopman Silius den Vorst der Catten tegen;
Opdat men 's Trevers land voor zynen inval dekk'.
Hy zelf verlaat de vest, niet lang na hun vertrek,
Om met zyn legermagt Antejus te onderschraagen;
En tracht, wyl hy met smart zyn' zeetogt ziet vertraagen,
't Verootren van de brug te stuiten door zyn spoed.
De Rhyn ziet hem welhaast aan de oostzy' van zyn' vloed;
En Liskus, ongezind met nieuwgeworven magten
't Krygskundig leger der Romeinen af te wachten,
Staat van zyn' aanslag af, en spoed zich uit dat oord
Zo ras hy de aankomst des beroemden Veldheers hoort.

De Prins beveelt terstond aan zyne legerknechten
Een ander outer voor zyn' vader op te rechten;
En, in het hart vergramd door 't heiligschennend woên,
Gelast hy 't Priesterchoor, om, Druzus schim ten zoen,
Het nieuwgebouwd altaar te omkransfen met laurieren,
En 't lykfeest van dien held, dat thans verjaart, te vieren.

De legioenen, die, zo ras de dageraad
 Zyn eerste licht verspreid, in plegtig krygsgewaad,
 Elk by zyn eigen vaan zich om het outer schaaren,
 Zien ook het Priesterdom daar staatelyk vergaëren.
 Men wyd het outer in, en voor 't verwonderd oog
 Verheffen rook en vlam zich beiden recht omhoog;
 Dit gunstig teeken wekt den moed der keurgenooten.
 De Veldheer treed, gevolgd van al de Legergrooten,
 Te voorschyn uit zyn tent, ontbloot van krygsfieraad,
 Met neêrgeslagen oog, in sleepend rouwgewaad.
 Terwyl het krygsmuzyk met keur van droeve wyzen
 Den lykzang onderschraagt en Druzus lof doet ryzen,
 Bied een der Priestren in een prachtig gouden vat
 Den Veldheer water aan, die in het zuivrend nat
 De handen plegtig wascht, voor 't oog van al de schaaren.
 Een ander Priester stelt met staatige gebaaren
 Den gouden offerkelk vol wyns den Prins ter hand,
 Wiens deugdgezinde ziel door 't vuur van godvrucht brand.
 Aanvaard, dus spreekt de Held, aanvaard, ô Hoofd der Goden!
 Het offer, door myn hand u nedrig aangeboden.
 Begunstig Druzus huis, dat lust scheidt in uw eer.
 Geef, geef dat ik altoos verwinnaar wederkeer'.

Hy doet, terwyl hy spreekt, den wyn op de aarde stroomen;
Waarna hy dus vervolgt: ô Gy, die 't magtig Romen
Deed zegepraalen op 't beroemd Germaansch gebied!
ô Vader Druzus, die myne ouderliefde ziet!
Laat aan uw schim 't altaar, dat ik u wy', behaagen,
En een gedenkstuk zyn, waaraan in laater dagen
Myn eerbied blyk' voor u en voor het Godendom!
Na deeze bede geeft hy d'offerkelk weêrom,
En vangt den omgang aan, naar de ouderlyke zeden.
Men ziet tot driewerf toe hem rondom 't outer treden.
Thans doet elk legioen, geschikt naar orde en rang,
Op 't voorbeeld van den Held, den zelfden ommegang,
Met sleepend kryggeweer en omgekeerde vaanen.
Vorst Druzus dood wekt nog hunne ongeveinsde traanen.
De zwaare wapenklank verzelt hun rouwgebaar;
Zy slaan de schilden en de speeren op elkaêr;
En doen dit kryggeluid versterken of vervangen,
Naardat de toon vereischt, door woudhoorn en gezangen.
Na dees verrichting keert Germanicus te rug.
Hy laat meer oorlogsvolk tot dekking van de brug;
Beveelt het gantsche heir in Vetera te beiden
Totdat hy 't verder naar den Eemsstroom zal geleiden.

De Prins is naauwlyks weêr in 't Ubifche gebied
 Wanneer men Silius de vest genaaken ziet,
 Verzeld van Flavius en andre Legergrooten.
 't Geluid der krygsbazuin, 't gejuich der keurgenoeten,
 Van tyd tot tyd herhaald, verspreiden wyd en zyd
 Met onderscheiden klank reeds d'uitslag van den ftryd.
 De ruime vest loopt leêg om 't vrolyk heir te aanschouwen.
 Doch niets trekt de oogen meer, dan eene fchaar van vrouwen
 Door dappren Flavius by d'inval in het land,
 Gelyk 't gerucht verspreid, geborgen uit den brand.
 De fiere Deudorix, uit de adelyke loten
 Van de eerfte Vorsten der Sicambren voortgesproten,
 En met een deel zyns volks in ketenen gekneld,
 Volgt haar met deezen stoet, van fterke wacht verzeld.
 Germanicus, bekoord door 't krygsgeluk der zynen,
 Doet Hopman Silius in zyn verblyf verfchynen;
 En vordert van den held bericht van zynen togt.

Ik ben, zegt Silius, niet zonder achterdocht
 Dat ons Arminius dien oorlog heeft gebrouwen,
 Om tyd te winnen door u elders op te houên:
 Dan hoe dit wezen moog', men meldde my terftond
 Dat zich Vorst Arpus by Sigodunum bevond,

H h

En

En nog in twyfling was of hy de sterke wallen
Op Taunus top herbouwd, stoutmoedig aan zou vallen,
Dan of hy met zyn heir zich naar den overkant
Des Rhyns zou spoeden, tot bederf van 's Trevers land:
Dees laatste toeleg kon zyn baatzucht meest behaagen.
Apronius had zich voordeelig neêrgeflagen,
En dekte Rhyn en Mein by beider t'faamenloop.
Ik zocht den vyand op, niet zonder groote hoop
Van 't onbekommerd heir met voordeel te overvallen.
'k Vond hem aan d'overkant van Confluentes wallen.
De schrandre Flavius, bekend in deeze streek,
Ried my, genaderd tot eene ondoorwaadbare beek,
Dat ik den keurling door geen' brugbouw zou vermoeien,
Maar verder landwaard in my langs 't gebergte spoeien,
Daar een gebaande weg den togt verkorten zou.
'k Gaf aan zyn' raad gehoor, verzekerd van zyn trouw;
En was, door hem geleid, den vyand ras genaderd.
'k Vond by de Catten ook 't Sicambrisch heir vergaderd.
Recht voor hen lag de Rhyn, een beek ter rechte zy',
Ter flinkehand een bosch, bezet met ruitery;
En achter hen 't gebergte, vanwaar ik met myn schaaren
't Sicambrisch leger, niet bedacht op krygsgevaaren,

Bestookte en aanviel in een' starrelichten nacht.
 Ik drong met al myn volk, na 't vellen van de wacht,
 Tot midden in het heir; waar Deudorix zyn benden
 Nog zocht te schaaren om zyn neêrslag af te wenden.
 Hy bied, hoe fel geperst, een' sterken tegenstand;
 Doch word, in weêrwil van zyn woede, in 't eind vermand,
 En met een deel zyns volks, die 't leven voor hem waagen,
 Door ons verwinnend heir in ketenen geslagen.
 De Vorst der Catten, door het schriklyk moordgekryt
 Zyns bondgenoots gewekt, prest al zyn volk ten stryd',
 En tracht zyn vrienden, die voor onze benden vlieden,
 In 't prangen van den nood krachtdaadig hulp te bieden;
 Doch ziet hen, door den schrik der nederlaag vertzaagd,
 By gantsche hoopen in den breeden Rhyn gejaagd.
 Dit deed de Catten ook eerlang den moed verliezen,
 En noopte hen, links af, door 't woud de vlucht te kiezen.
 Onkundig wat 'er in dees bosfchen schuilen mogt,
 Vond ik niet raadzaam hen te volgen in hunn' togt.

Wy hadden midlerwyl getrouw bericht bekomen
 Dat Arpus, in den waan dat niets hem stond te schroomen,
 De Koningin Waldrade, en Aregond, zyn spruit,
 Die hy aan Deudorix had toegezegd tot bruid,

Verzeld van eenen sloop van adelyke vrouwen,
Bevolen had zich in Sigodunum te onthouên,
Tot hy met Deudorix zyn' aanflag had volbragt.
Straks trok ik derwaart heen met Romes oorlogsmagt.
Ik overviel den burg, die weinig weer kon bieden,
En onze nading deed het meeste burgvolk vlieden.
Doch de eedle vrouwenschaar, voor grooter leed beducht.
Indien zy door ons heir gevat wierd in de vlucht,
Besloot veeleerder zelf haar' levensdraad te korten,
Dan in den droeven staat van slaverny te storten.
Vorst Arpus fiere gaê, door wanhoop overmand,
Stak met een gloênde toorts de ruime zaal in brand,
Waarin zy met haar' stoet een wykplaats had genomen,
In hoop van allen door de vlammen om te komen.
't Gevangen burgvolk borst in jammerklagten uit.
Zelfs bad ons Deudorix, de aan hem verloofde bruid
Het vuur te ontrukken, en in veiligheid te stellen.
Dit noopte Flavius om derwaart heen te snellen.
Een deel der Ridderfchap, gehartigd door zyn' moed,
Besloot zich nevens hem te waagen aan den gloed.
't Gelukte hen welhaast de deur omver te rammen.
Hun yver ftoorde zich aan rook, noch smook, noch vlammen;

En

En al de vrouwenschaar vond zich in korten tyd
 Door hunnen onderstand van 't blaakend vuur bevryd.
 Naardien de vyand was geslagen of verdreven,
 Belloot ik met myn' buit weêr naar dit oord te streeven.
 Niet verre van de stad door de Ubiërs bewoond
 Doet zich een landhuis op, meer door den tyd verschoond
 Dan door de plonderzucht der stroopende barbaaren.
 Dit halfvernield gebouw, bezet met Roomsche schaaren,
 Bergt thans 't Sicambrisch volk en 't Vorstelyk geslacht
 Door Hopman Silius gevangen opgebracht.
 De Prins wenscht hen te zien, of 't hem uit hun gesprekken
 Gelukken mogt iets nuts voor 't staatsbelang te ontdekken.
 Hy treed de landhoeve in, door Silius geleid.
 't Gekluisterd krygsvolk ligt op de open plaats verspreid.
 Zyn komst verrast den stoet, der Eedlen en der Vrouwen,
 Die hem met eerbied, vreeze, of haat, of woede aanschouwen.
 De fiere Deudorix staat in een' trotschen stand,
 Aan 't hoofd zyns Adeldoms, geboeid aan voet of hand.
 Vorst Arpus gaê, Waldrade, is in de kracht van 't leven;
 Doch schoon de bloem der jeugd haar aanzicht heeft begeeven,
 Zy voegt iets minzaams by eene eedle deftigheid.
 't Gelaat staat droef, doch heeft een zweem van majesteit.

Gulhartige Aregonde, om haar bevalligheden
 Niet minder hoog geschat dan om haar zachte zeden,
 Staat aan de rechtehand der fiere Koningin.
 Men ziet aan de andre zy' de aanminnige Vorstin,
 Nantilde, 't overschot van Catumarus loten,
 Die door Vorst Arpus wierd van zynen troon gestooten,
 En in een' zwaaren stryd, gestreden om 't gebied,
 Niet slechts de kroon verloor, maar tevens 't leven liet.
 Waldrade had zyn spruit, een wees van weinig jaaren,
 Meêdoogend opgevoed, na 't leed haar huis weêrvaaren;
 En haar tot bruid geschikt van Waldemir, haar' zoon.
 Doch de edele Nantilde, afkeerig van een kroon
 Die zy bepurperd zag door 't bloed van haare maagen,
 Had dien gehaaten echt kloekmoedig afgeslagen.
 Haar schoonheid wierd geroemd door al 't Germaansch gebied.
 Het wit van haare verw' zwicht voor de leli niet.
 Een zachte roozeblous zweeft over haare kaaken.
 Haar vriendlyke oogen, die als flonkerstarren blaaken,
 Schoon thans beneveld door een donkre wolk van smart,
 Bekooren echter nog het ongevoeligst hart:
 De Duitsche jonglinschap acht de edele Nantilde
 Met recht nog schooner dan de aanminnige Theusnilde.

Waldrade, sterk ontroerd door 's Veldheers nadering,
 Verbergt zo goed zy kan den schroom die haar beving.
 Zy treed hem met Nantilde en Aregonde tegen,
 En spreekt: Doorluchte Held! laat u het lot beweegen
 Van vrouwen door uw heir gedompeld in verdriet;
 Behoed haar door uw magt; misbruik uw zege niet.
 Het lot des oorlogs heeft zyn wisselvalligheden:
 Een overwinnaar, die deez' dag word aangebeden,
 Ziet mooglyk morgen, door een' omzwaai van 't geluk,
 Zichzelv' en zyn gezin als my bestelpt door druk.
 Vrees niet, zegt Druzus Zoon; een edelmoedig harte
 Voed altoos deernis met der droeven ramp en smarte;
 En had uw echtgenoot my niet ten stryd' gepord,
 Geen van u-allen waare in deezen ramp gestort.
 Dan wat hem tegen ons tot oorlog hebb' gedreven,
 'k Beklaag uw ongeval en schenke u allen 't leven.
 Stel vry uw ziel gerust, en wacht een goed onthaal.
 Zo spaart ge ons allen voor uw trotsche zegepraal,
 Roept wreevle Deudorix, om, als verachte slaaven,
 Op 't schimpen des Romeins, in ketenen te draaven.
 De Veldheer ziet hem aan met een vergramd gelaat.
 Wien trotschheid voegt, zy voegt aan geen' verlaagden staat.

Wat

Wat woestheid spoort u aan dus schamper my te hoonen?
 Leer dat ik magt bezit tot straffen en verschoonen;
 Dus spreekt hy, en hy had in 't eigen oogenblik
 Hem ligt ter straf gedoemd, indien hem uit den schrik
 Van jeugdige Aregonde en haar beweeglyk smeeken,
 't Belang van 't minnend hart niet duidlyk waar' gebleken.
 Hy schenkt hem andermaal het lyf op haar gebeên.
 Hy troost de vrouwen voorts door vriendelyke reên,
 En onderzoekt elks staat, en rang en afkomst nader.
 Dus meld Nantilde hem den naam van haaren vader.
 De Prins herinnert zich dat Druzus in zyn' tyd
 Aan dien beroemden Vorst zyn achting had gewyd.
 Hy meld dit echter niet, doch kan zich niet weêrhouên
 Van met verwondering deeze eedle maagd te aanschouwen.

Hy word, na zyn vertrek van d'overwonnen stoet,
 Door Hopman Flavius op 't onverwachtst begroet;
 En roemt de trouw door hem aan Silius bewezen;
 Doch niets word hooger door Germanicus geprezen,
 Dan dat hy door zyn' moed de vrouwenschaar ontzet,
 En uit den gloênden burg menschlievend heeft gered.
 Zyn taal doet Flavius van killen schrik verbleeken.
 Hy ziet den Veldheer aan, en wil, maar kan niet spreken,

En

En kust, terwyl hy in een' vloed van traanen smelt,
 En door ontroering beeft, de handen van den Held.
 Wat deert u, vraagt de Prins, wat geeft u reên tot zuchten?
 Verberg my niets; ik deel in alle uw ongenuchten.
 Helaas! roept Flavius, myn smart rukt my van 't spoor:
 Vergun me, op myne bede, een oogenblik gehoor.
 Germanicus, geraakt door zyne smartbetooning,
 Doet door den jongen held zich volgen naar zyn wooning,
 En vind zich naauw' met hem en Silius alleen,
 Of Flavius ontlast zyn hart door deeze reên:

Gedenk, doorluchte Prins! myn liefde voor Theusnilde,
 Gedenk uw vorstlyk woord, dat, zo ik minnen wilde,
 Myn aanzoek door uw gunst zou worden onderschraagd.
 Ik min, helaas! ik min een krygsgevangen maagd.
 't Ongunstig noodlot, dat, altoos op my verbolgen,
 Van myne kindsheid af my rustloos blyft vervolgen,
 Heeft nooit zo wreed als nu myn kwynend hart verdrukt.
 Theusnilde wierd weleer my uit den arm gerukt
 Door mynen broeder-zelv'; en daar my 't medelyden
 Onweerbre vrouwen uit een' vuurgloed deed bevryden,
 Wierd ik ten tweedenmaal getroffen door de min.
 Dan ach! myn bystand maakt Nantilde krygsllaavin.

'k Heb 't voorwerp van myn liefde in ketenen geslagen.
 Ik zal haar, door myn schuld, voor uwen zegewagen,
 (Befef wat harteleed dit voor een' minnaar zy,)
 De banden sleepen zien der droeve slaaverny;
 Zy zal die banden met een' traanenvloed besproeien.
 'k Zal, na de zegepraal, altoos dien stroom zien vloeien.
 Helaas! ik zal altoos het voorwerp myner min
 In hulpeloozen staat zien kwynen als slaavin;
 En wyl geen Ridder ooit aan een slaavin mag huwen,
 Zal ik haar in dien staat voor eeuwig moeten schuwen.

De Veldheer, die de kracht van zyne reën befest,
 Deelt edelmoedig in het onheil dat hem treft.
 Verkreeg uw liefde op 't hart dier schoone reeds vermogen?
 Toont zich Nantilde met uw zielsverdriet bewogen?
 Verbeeld ge u, zo gy haar kost redden door uw trouw,
 Dus spreekt hy, dat de maagd u willig minnen zou?
 Hierop meld Flavius den Held al de ongenade
 Van zyn Nantildes lot; hoe moedig zy Waldrade
 Geweigerd had in d'echt met Waldemir te treên.
 Zy heeft, dus vaart hy voort, geraakt door myn gebeên,
 My in dees ronde taal haar jongst besluit doen hooren.
 Indien gy 't onheil keert door 't krygslot my beschoren,

En my bevryden kunt van 't juk der slaaverny,
 Stel dan uw hart gerust, hoop alles dan van my.
 Doch zo 't niet mooglyk is my aan dien ramp te onttrekken,
 Tracht gy vergeefs myn hart tot weêrmin op te wekken.
 Haar vader, zegt de Prins, was steeds aan 't Ryk verknocht;
 Ook is zy de oorzaak niet dat Arpus ons bevocht;
 Des staat van Rome of my de maagd geen leed te vreezen.
 Stel u gerust, ik zal u beiden gunstig weezen;
 U huwen aan elkaêr zo ras ik wederkeer.
 De dankbre Flavius werpt zich op de aarde neêr,
 En poogt, doch vruchteloos, zyn vreugd door woorden te uiten,
 Die door de ontsteltenis hem op de lippen stuiten.
 De Veldheer eischt dat hy dit niemand openbaar'
 Dan aan Nantilde alleen, en zy 't geheim bewaar'
 Tot hy geraaden vind' zyn oogmerk zelf te ontdekken,
 En dien gewenschten echt op 't staatlykst doe voltrekken.
 't Gevangen krygsvolk word, tot meerder veiligheid,
 Naar 't sterk Maguntia door Silius geleid;
 De Prins doet Flavius hem op den togt verzellen,
 Met last Apronius tot stadvoogd aan te stellen.
 Terwyl het heldenpaar aan dit bevel voldoet,
 Ligt de aangebouwde vloot reisvaardig op den vloed.

Het volk van Silius, in de Ubiën gebleven,
 Moet met de kielen zich naar Vetera begeeven;
 Alwaar, terwyl men op de komst des Veldheers wacht,
 Cecina fcheep zal gaan met al de legermagt.

De roem door Druzus Zoon, in togt op togt verkregen,
 Wierd door het vlug gerucht in Rome niet verzwegen,
 En wekte in Cezars hart, reeds vol van wreevlen nyd,
 Een mengling van verdriet, van argwaan en van spyt.
 Hy vreest gestadig dat het heir der keurelingen
 Zyn' aangenomen Zoon in 't hoog gezag zal dringen.
 Hy toont, daar hy zyn' wrok in 't listig harte smoort,
 Zich echter openlyk door 's Prinzen lof bekoord;
 Doch yvert in 't geheim om hem aan 't heir te onttrekken,
 En poogt dien toeleg door een' schyn van gunst te dekken.
 Hy meld Germanicus, dat hem zyn roem verheugt,
 En dat de Roomfche Raad, bekoord door zyne deugd,
 Den Hopliën, korts door hem den Vadren aangeprezen,
 De kleine zegepraal terftond heeft toegewezen;
 Doch hem de uitmuntendfte eer der helden waardig acht,
 En in triomf eerlang hem binnen Rome wacht.

* * *

GER-

GERMANICUS.

T I E N D E B O E K.

De Veldheer was gereed naar Vetera te streeven
Toen hy den brief ontving door Cezar hem geschreven.
Hy ziet aan 't lokkend aas den strik voor hem bereid,
En dat de Dwingland, die door heufche taal hem vleit,
Alleen om in dit oord zyn' verdren roem te weeren,
Voor 't eind des oorlogs hem vergunt te triomfeeren.
Zyn glori eischt dat hy Arminius bestry';
De wet, dat Cezar en den Raad gehoorzaamd zy.
Terwyl hy wikt wat meest moet op zyn ziel vermoogen,
Leest Agrippina zyn bekommring in zyne oogen.
Wat onheil, vraagt zy, trest uw hart met nieuw verdriet?
Hy toont haar 't schrift, en zegt: Ik bid, ontzet u niet;
De Raad vergunt my de eer van grootsch te triomfeeren,
En Cezar eischt dat ik naar 't Vaderland zal keeren.
Grootmoedige Agrippyne ontrølt en leest het blad;
Bemerkt terstond de list die dit geschrift bevat;
En blyft in 't leezen schier op elken regel steeken.
De schrik, die haar bevangt, doet beurtlings haar verbleeken,

En beurtlings bloozen door 't onwellekoom bericht.
Hoe! roept zy eindlyk uit, met een ontroerd gezicht,
Word u de zegepraal zo spoedig opgedraagen?
Word gy zo ras verwacht? Dit zyn de snoode laagen
Des vrouwe- en kinderbeuls. Ach! myn Germanicus!
'k Zie niet dan al te klaar dat u Tiberius,
Die met verdriet uw' roem ten hoogsten top ziet ryzen,
Uit dees gewesten troont door valsche gunstbewyzen.
De wrange gifkelk, die myn broeders sneuven deed,
Is mooglyk in de hand van Livia gereed.
Ligt zal u voor myn oog een dolk om 't leven brengen,
En uwe lauren met uw dierbaar bloed besprengen;
Terwyl ik op uw lyk, omsingeld van ons kroost,
Door hartewee verscheurd, ontzet van allen troost,
Den bangen doodsnik geef, en onze huwlykspannen
Ten veegen prooie laat aan onze dwingelanden.
Is dit de glori die myn hart zich had verbeeld?
Is dit de hoop die my zo dikwerf heeft gestreeld
In Vorst Augustus hof, by vader Druzus leven?
Ach! had de ontmenschte met myn maagen my doen sneeven!

Germanicus, bewust dat hem van Cefars haat,
Hoe kunstig ook ontveinsd, het ergst te duchten staat,

Tracht

Tracht Agrippinaas hart nochtans gerust te stellen.
Laat, zegt hy, laat de zorg u niet te hevig kwellen.
Ik tart des Dwinglands woede en laage veinzery.
All' wat nog deugd bezit in Rome waakt voor my.
Hy poogt door schyn van gunst myn' verdren roem te weeren,
Bewust dat zyn geweld noch loosheid my kan deeren.
Doch al de glori die my 't magtig Rome bied,
Hoe zeer ze ook andren streel', bekoort myne oogen niet,
Zo lang Arminius aan 't hoofd van zyn Germaanen
De zege nog betwist aan onze legervaanen,
En op den trouwen Chauch, die ons om bystand smeekt,
't Verliezen van zyn gade en oorlogsbenden wreekt.
Zou volk by volk elkaër niet tot myn' fmaad verhaalen,
Dat ik om ydlen roem, om in triomf te praalen,
Het overheerde deel van 't groot Germaansch gebied
Nog onbeveiligd, en ten prooi des vyands liet;
Die mooglyk aan den Rhyn 's Ryks grenzen zou verheeren,
Terwyl ik waanen zou op hem te triomfeeren?
Maar zal Tiberius voldaan zyn door dees reên?
Thans ziet hy Titus en Sabinus binnen treên.
Hun beider hart schynt door een sterke drift bewogen.
Nu straalt verlegenheid, dan gramschap hen uit de oogen.

Hy

Hy spreekt hen minzaam aan, en vraagt wat hen bezwaart?
ô Toeverlaat van Rome, een beter noodlot waard!
Roept Titus zuchtende uit, zie of wy billyk vreezen.
Dit schrift myns vaders, ach! wat doet dit schrift u leezen?
De Veldheer slaat bedaard zyne oogen op het blad,
En vind 'er dit bericht: De Raad en al de stad
Zyn moedig op de zege in onderscheiden togten,
Door Druzus braaven Zoon met zo veel roems bevochten,
En Cezar zelf toont zich voldaan van zyn beleid;
Doch dekt door deeze mom zyn dubbelhartigheid;
Die, zo Jupyn 't niet keer', tot 's Helds bederf zal strekken.
Het voegt u uit myn' naam hem zyn gevaar te ontdekken.
Meld hem, dat Cezar korts zyn heimelyk verdriet
Aan gryze Augusta in dees woorden hooren liet:
Waarom betaalt de Prins uit zynen schat de benden?
Of ben ik magteloos om geld naar 't heir te zenden?
Waartoe een nederlaag, die Romes glori hoont,
En reeds vergeeten was, op nieuw aan 't volk vertoond?
Dit aaklig schouwspel dooft den moed der keurelingen.
Wat laat hy onbezocht om in hun gunst te dringen?
Waarom schenkt Agrippyne aan 't krygsvolk onderstand,
En trekt door haar gevlei de benden op haar hand,

Dan

Dan om de staatzucht van Germanicus te sterken.
Hiertoe doet zelfs haar list haar telgen medewerken;
Dit blykt aan Cajus, die, in 't leger opgevoed,
Als een soldaat geschoeid, 's volks lievling weezen moet.
Zy doet de benden, door haar' invloed aangedreven,
Haar' gade en zoon alreê den naam van Cezar geeven.
De Veldheer zelf heeft in het heir gering gezag;
't Is Agrippyne alleen die alles daar vermag:
Zy doofde 't muitvuur in het hart der keurgenoeten
Toen 's Prinsen achtbaarheid reeds was te kort geschoten.
't Beveiligen des Rhyns word thans door haar gewikt;
De raadsbesluiten naar haar zinlykheên geschikt,
Opdat zy praalen mooge aan 't hoofd der krygsbanieren,
En Romes legermagt in 's Veldheers plaats bestieren.
Zeg, dus vervolgt de brief, zeg aan Germanicus
Dat hy zich niet verlaate op Vorst Tiberius,
En eerbewyzen die gespreide strikken dekken.

Men tracht dan, roept de Held, ons in 't bederf te trekken.
Verdien ik voor myn trouw aan Cezar zulk een' haat;
En dekt een schyn van eer verachting en verraad?
Gaf myn getrouwe gaê, door 't edelmoedig hoeden
Van zulk een groot getal Romeinen, nieuw vermoeden

Tot wrokkende achterdocht, of reden tot deez' hoon?
 Verdient haar moed, haar trouw, haar deugd dit haatlyk loon?
 'k Zou hem, zegt 's Prinsfen gaê, zyn' argwaan ligt vergeeven,
 Zo my zyn boosheid niet deed fiddren voor uw leven.
 't Is uit met u, indien ge u ooit in Rome waagt.
 En ach! gy word om my, om my alleen belaagd.
 De Dwingland zou u als zyn broeders zoon beschouwen,
 Had hy u aan geen telg van Julia zien trouwen.
 Uw tederheid voor my bewerkt uw ongeval.
 ô Myn rampzalig kroost! ... waar of dit einden zal!
 Waarom laat ge u door vrees, zegt haar Gemaal, vertfaagen?
 De deugd ziet veelyds door de boosheid zich belaagen.
 Uw trouw, myn steun en troost in al myn zielsverdriet,
 Bewerkt het ongeval dat ons gedreigd word niet.
 Neen; Pizo kweekt den haat, door zyn arglistig schryven,
 En geeft een' valschen schyn aan all' wat wy bedryven.
 Gebied in de Ubiën, trouwhartige Sabyn;
 Myn echtgenoot zal by u daar veilig zyn.
 Wat lot my in 't vervolg in Rome ook zy beschoren,
 Eene eer, nog onverdiend, zal nimmer my bekooren.
 Ik zal den achtbren Raad en Cezar doen verstaan
 Dat ik met al het heir gereed ben scheep te gaan;

Dat

Dat de eer des Roomfchen Staats onmooglyk kan gedoogen
Dat wy Arminius thans niet beöorelogen;
En dat wanneer 't den roem van 't magtig Rome geld,
Een braaf Romein zyn' roem met recht ter zyde ftelt.
Dit opzet troost het hart der vorftelyke vrouwe.
Ach! berst zy uit, hoe noode ik uw vertrek aanfchouwe,
't Is my genoeg zo gy thans Duitschland niet verlaat,
En ik u veilig zie voor 's dwinglands woede en haat;
De Goden zullen u op uwen togt bewaaren,
En, op myn beê, voor my en myne telgen fpaaren.

De Held doet Pizo op een heufche wyz' verftaan
Dat hy hem heeft benoemd om meê ten ftryd te gaan.
Het voegt u, zegt hy, voor den Staat uw' moed te toonen:
't Voegt my, wanneer ik keer, uw dapperheid te loonen.
Dit onverwacht bericht baart Pizo fellen fpyt,
Hoewel hy vleiend veinst dat hem die gunst verblyd.

De Prins heeft naauw' de komst van Silius vernomen,
Met Flavius terug van 's Meinstrooms boord gekomen,
Of fpoed zich tot den togt; hoewel zyn moedig hart
Een teedre deernis voed met Agrippinaas fmart,
Die, overwonnen door de zorgen die haar prangen,
Hem in haare armen klemt, en aan den hals blyft hangen.

Ach! zegt ze, in Rome dreigt u Cezars dwinglandy ;
In Duitschland waagt ge u aan des vyands razerny.
Hier kan de woede, daar de haat u doodlyk weezen.
Moet uw bedrukte gaê dan onophoudlyk vreezen!
'k Weet wat uw glori eischt en wat noodzaaklyk is ;
Doch zorg, om myn behoud, voor uw behoudenis.
Denk aan uw gade en kroost, nog in zyn kindsche jaaren.
't Is uit met ons, ten zy de Goôn u 't leven spaaren.
Herstel u, zegt de Prins, 't is ligt vergeefs getreurd ;
'k Heb nimmer zwakheid in uw groot gemoed bespeurd.
Het gunstig Godendom zal my om u doen leeven ;
't Zal op Arminius ons de overwinning geeven.
Hy droogt, meêdoogend, haar de traanen van 't gezicht ;
Kust kleenen Cajus, en het jongstgeboren wicht,
Die naauw' hunn' vader in zyn wapenrusting kennen,
Doch aan den glans daarvan welhaast hun oog gewennen,
Daar zich het teder jongske, aan kindsche vreugd gehecht,
In 's vaders schild, als waar' 't een rustbed, nederlegt ;
En 't zoogend wicht, bekoord door 't prachtig hoofdsieraadje,
Den helmtop aanlagcht op 't beweegen der pluimaadje.
De Veldheer toont zyn gaê de blydschap van hun kroost.
Dan ach! de kinderman, hoe sterk, geeft weinig troost

Als.

Als zich de huwlykstrouw door angsten voelt verscheuren.
 De braave vrouw, die zich vergeefs tracht op te beuren,
 Beveelt al weenend hem aan zynen eedlen stoet,
 En ziet hem zuchtend na met een beklemd gemoed.

De Held genaakt eerlang de Veterasche wallen,
 En hoort in 't vordren van den togt met welgevallen
 Dat al de benden reeds aan boord der schepen zyn.
 Zo dra hem 't leger ziet weêrgalmt de breede Rhyn
 Van 't groeten, van 't gejuich, en 't klinken der klaroenen.
 't Vlagt all' wat vlaggen voert; men ziet met looffestoenen
 Des Veldheers roeigalei bevallig opgetoid;
 De kaai, waarvoor zy ligt, met geurig kruid bestrooid.
 Dus treed de Held naar boord in eenen drang van menschen;
 En daar ze op zynen togt hem heil en glori wenschen,
 Dryft hy den landstroom af, op elks herhaalde groet.
 De nieuwgebouwde vloot vertoont zich op den vloed
 Gelyk een dryvend bosch: men ziet de hoofdgaleien,
 Door ryen en getal van riemen te onderscheiën,
 En door hun purpren vlag, in 't midden van de vloot.
 Men heeft hunn' scheepsbek, die het all' te bersten stoot
 Wat weêrstand bieden durft, by 't bouwen op doen fieren.
 Met yzren koppen van verzonnen monsterdieren.

Een Godenbeeld, verguld, tooit grootsch het paviljoen.
Men ziet aan allen kant zich 't ligter vaartuig spoên.
Een deel is plat van boom, om langs het strand te streeven;
Een deel is lang en smal van voor- en achterstevan;
Die beiden met een' riem tot stuurung zyn voorzien,
Opdat men naar vereisch zich beurtling daarvan dien'.
Hier dryven schepen, die men sterkst heeft doen bevloeren
Om stormram, schietgevaarte en lyftocht aan te voeren;
Van anderen gevolgd, gewelfswyze overdekt,
Wier hol tot stalling van de legerpaarden strekt.
't Zuidweste windje blaast, en doet de zeilen zwellen.
De vreugd straalt uit het oog der wakkre bootsgezellen,
En 't hart des keurlings word ontvonkt door nieuwen moed.
Dus snelt de grootfche vloot naar d'ouden Ysfelvloed.

De Veldheer vind, zo ras hy Arenacum nadert,
De vloot van Batavier en Friezen reeds vergaderd
By Romes schepen, die hy hier ten anker liet.
De dappre Hoofden van 't Batavifche gebied
Begroeten Druzus Zoon, dien zy verlangend wachten.
Carivalda meld, dat hy de watermagten
Naar de Eems verzellen zal met zyner Eedlen rei;
De Prins verwelkomt hem aan boord van zyn galei.

De kielen, uitgerust om by de vloot te dienen
Door Gallen, Belgiërs, Taxandren en Morinen,
Verschynen van de Waal, by Arenacums vest.
Na dees versterking scheid de Held van dit gewest,
En doet de gantsche vloot met zeilen en met roeien
Langs 't kronklend Ysfelspoor naar 't meir van Flevo spoeien;
Vanwaar hy d'oostermond des Rhynstrooms wederziet,
En noordwaart uitzelt langs der Friezen landgebied.

De strandbewooners zien de zee van schepen krielen.
't Staat all' verwonderd op 't gezicht van duizend kielen.
Geen stervling heeft hier ooit zo schoon een vloot beschouwd.
Zy danst en dobbert, op het rustloosrollend zout,
Terwyl de bootsgezel, volleerd in kunstig roeien,
Op 't lieflyk stroommuzyk de schepen voort doet spoeien;
En met gelyken slag, op afgepaste maat,
De riemen ploffende in het golvend water slaat,
En vaardig naar zich haalt, en weêr gelyk doet vallen.
Men hoort by 't fluitmuzyk de blyde stem van allen,
En onder 't roeigeklots rolt de Oceaen, bekoord
Door 't seingeroep, dien galm met zyne golven voort.
De wind is gunstig en de hemel zonder wolken.
De zon, die uit den leeuw haar' glans toont aan de volken,
Spreid

Spreid goud en purper langs de groene waterbaan,
En lagcht op al den togt de keurelingen aan;
Tot Druzus Zoon hen by Amizia doet landen,
Daar de Eems ten grensperk strekt der Friesche en Chauchsche
En Mennius den Prins met zynen heldenstoet (strandén;
Aan d'oever van den stroom blymoedig welkoom groet.
Hier word Germanicus gemeld dat de Angrivaren
Zich onbedacht weêr voor Arminius verklaaren,
In weêrwil van den vrede aan hun gewest verleend,
En dat hun heir zich met zyn legermagt vereend.

De wyze Veldheer, die, bedacht op 's vyands laagen,
Geraaden vond zyn vloot niet by den Chauch te waagen,
Beveelt fluks over de Eems een sterke brug te slaan.
Het yvrig bootsvolk voert de vlotte kielen aan.
Men plaatst die naast elkaêr, tot zy den stroom besluiten,
En vormt een veilig pad van saangemeerde schuiten.
Men dekt het hoofd der brugge, uit zorg voor overval,
Aan d'oever van den Chauch met eenen vasten wal.
Men voert de legertros, op wagenen gelaaden,
Naar d'overkant, terwyl de ruiters 't wed doorwaaden,
En digt in een geplaatst de dappre keurlingschaar,
Die naast hen overtrekt, behoeden voor gevaar;

Ter-

Terwyl zy 't golvend nat naar d'Oceaan zien vluchten,
En de eb geen reden geeft om nieuwen ramp te duchten.
De vloed keert echter eer al 't leger over is,
Doch baart den Batavier geringe hindernis,
Die, als een visch, gewoon rivieren door te zwemmen,
Niet duld dat de aandrang van het nat zyn' togt zou stremmen;
En 't gantsche leger stygt, aan 's Eemstrooms overkant,
Verheugd den oever op, en schaart zich op het land.

Germanicus, om de eer van Rome in top te zetten,
Genaakt der Chauchen land, op 't steeken der trompetten,
In oorlogsordening. 't Raakt alles op de been.
De Chauchen, ongewoon aan Romes staatlykheên,
Zien met verwondering dees grootsche krygsvertooning.
Elk Edeling van Rome is in hun oog een Koning.
De Held verrukt hen 't meest: zy houden voor gewis
Dat Druzus Zoon de zoon van een' der Goden is;
En Taximagulus groet, aan het hoofd der Grooten,
Hem welkoom in het land van Romes bondgenooten.
Hy meld hem dat de Chauch vol moeds zyn' grond verweert,
En aan den Wezerstroom Arminius nog keert.
De Prins besluit terstond ook derwaart op te trekken;
Ziet by zyn komst den Chauch den westeroever dekken;

Terwyl het Duitſche heir zich in een' trotschen ſtand
 Vertoont in 't ruim verſchiet, aan 's Wezers oosterkant.
 De Held vereenigt, in het aanzien der barbaaren,
 Zyn talryk leger met der bondgenooten ſchaaren.

De heete zomerzon was over 't zuiden heen,
 Wanneer Arminius naby den ſtroom verſcheen.
 Hy was omſingeld van Germanjes Legergrooten;
 Trad nader toe, en riep: ô Hoofd der keurgenooten!
 Is Romes Veldheer reeds gekomen in dit oord?
 Ja, zegt Stertinius. De Duitſche Vorst vaart voort:
 Gaa, meld hem uit myn' naam, dat ik verlof doe vraagen
 Om iets aan Flavius, myn' broeder, voor te draagen.
 De Roomsche Hopman dient terſtond den voorſlag aan.
 De Prins, die 't billyk acht dees bede toe te ſtaan,
 Vergunt den broedren in 't verzocht geſprek te treden.
 De dappre Flavius voelt heimlyk zich beſtreden
 Door meer dan ééne drift: de zachte ſtem van 't bloed
 Pleit voor een' broeder aan één borst met hem gevoed,
 En onder 't zelfde hart, Blichildes hart, gedraagen.
 Maar ach! die broeder is de bron van al zyn plaagen;
 De roover van 't gezag, naar 't welk hy billyk ſtond;
 De ſchaaker van de bruid, waaraan hy zich verbond;

De

De trotsche vyand van het alverwinnend Romen,
Dat hem, die balling zworf, als zoon heeft aangenomen.
Terwyl dit alles hem verbystert en ontroert,
En beurtlings nu tot liefde en dan tot haat vervoert,
Ziet hy zyn' broeder hem aan 's Wezers boord verbeiden,
En vind zich door den stroom alleen van hem gescheiden.
De Hertog vraagt den held hoe 't met zyn' welstand staat.
'k Zie, zegt hy, u met smart veranderd van gelaat.
Hoe! Broeder, hebt ge een oog in Romes dienst verloren?
De dappre Flavius doet hem dit antwoord hooren:
'k Wierd met een werpspiets in het aangezicht gewond
Toen ik met Cezar me in Illicum bevond,
En aan zyn zyde streed met Romes fierste helden.
Arminius hervat: Zaagt ge u naar eisch vergelden?
Verwierf, na zulk een' ramp, uw moed een billyk loon?
'k Ontfing, zegt Flavius, een' keten en een kroon,
By een verdubbling der gewoone krygsfoldye.
Is dit dan 't heerlyk loon der Roomfche slavernye?
Roept woeste Arminius. Is dit de schande waard?
Dat ge u door 't Vaderland voor vyand ziet verklaard?
Kan u tot zulk een' prys de snoode naam behaagen
Van overlooper, van verlaater uwer maagen?

Verraad ge uw land, verraad ge uwe ouderlyke Goôn,
 Verdoolde Flavius! voor dit verachtlyk loon?
 Keer in hunn' aller naam; verwerp de slaaffche banden.
 Uw gryze moeder reikt al beevende u de handen;
 Zy smeekt u, door myn stem, dat ge onzen vryen Staat
 Om de ydle gunften der Romeinen niet verlaat.
 Regeer in ons gewest op 't fpoor van onzen vader;
 Wees landbefchermer, in de plaats van landverraader.
 Zyt gy 't, roept Flavius, die my tot afval port?
 Waartoe, dan om op nieuw myn recht te zien verkort.
 Waar is de vryheid des Germaans toch in gelegen?
 Elk hunner meet die af naar 't punt van zynen degen.
 Elk ingezeten ziet zyn leven in gevaar
 Op 't minst misnoegen van een onbefuisd barbaar.
 Door een' geringen hoon word hier de woede ontstoken,
 En door 't verdelgen van een gantsch gewest gewroken.
 De toomeloze jeugd, altoos ten ftryd gereed,
 Grypt yllings naar 't geweer op elken wapenkreet,
 Om gantsche volken van hun have en erf te ontzetten,
 En vest zich in hun plaats. Men kent gezag noch wetten;
 En al 't Germaansch gewest verfpilt den dierbren tyd
 In drank of dobbelfpel, of onbefuisden ftryd.

Men

Men veilt, geheel in spel en dronkenschap begraven,
Zichzelven, raadeloos, met gade en kroost tot slaaven.
Dit is de vryheid daar dit woest gewest op roemt,
Dat, dwaas, beschaafdheid haat, en nutte kunsten doemt.
Maar 't edelmoedig volk van 't wydberoemde Romen,
Het welk zyn driften door de reden laat betoomen,
Dat in alle oorden daar 't zich billyk achten doet,
De woestaardy verbant en 't heilig recht behoed;
De volken onderricht door d'arbeid hunner handen
Bestaan te vinden uit hun vruchtbaare akkerlanden;
Dat elk gewest, 't welk naar zyne achtbre vriendschap haakt,
Door zynen invloed voor altoos gelukkig maakt,
En heil en overvloed verbind aan rust en blyheid;
Dat edelmoedig volk bezit de waare vryheid.
Indien uw zelfbehoud u nog ter harte gaat,
Indien gy waarlyk wenscht naar 't welzyn van den Staat,
Waarvoor gy zegt het zwaard te hebben opgenomen,
Smeek dan vergiffenis van 't alverwinnend Romen.
Ik durf u instaan voor Germanicus genaê.
Behoud uw Vaderland, uzelv', uw droeve gaê,
Uw' jonggeboren zoon, en uw bedaagde moeder.
Verdien dus d'eernaam van Germanjes staatsbehoeder.

Vergramde Arminius, die hem met onwil hoort,
Berst uit: Wees slaaf, indien uw keten u bekoort.
Ik zal myn land en huis van dwinglandy bevryden;
Ik wacht myn heil niet van gebedeld medelyden.
Neen, neen, roept Flavius, gy wacht het van geweld.
Dus hebt ge u, my ten hoon, in 't hoog gezag gesteld,
Dus schaakte gy myn bruid; dus vielt ge als een verraader
Op Varus leger aan; dus wierd Theusnildes vader
Door u gedwongen met den moorddolk op het hart.
Verwoede Arminius, door dit verwytt gefart,
Vloekt Flavius, en roept: Kom herwaart; 'k zal u toonen
Dat zich geen Duitscher van een' Roomschen slaaf laat hoonen.
't Verbitterd broederpaar, door fellen spytt verwoed,
Waare op den zelfden stond gesprongen in den vloed,
Om onbedacht elkaer den dolk in 't hart te stooten,
Zo niet de vriendentrouw der wederzydsche Grooten
Hen beiden had behoed door 't stuiten hunner schreên.
Nog roept Arminius, in 't worstlend rugwaart treên,
Zyn' broeder hevig toe: Leef, leef tot dat wy stryden;
Dan zal uw heilloos volk u niet van straf bevryden.
Hy wykt, en Flavius, allengs bedaard, ontdekt
Den Prins waartoe 't verzoek zyns broeders heeft gestrekt.

Germanicus beveelt de bouwstofte aan te voeren
Om spoedig 's Wezers wed met bruggen te overvloeren.
De nyvre keurling vangt den arbeid rustig aan.
Al helt de gouden zon naar 't einde van haar baan,
De vlyt word niet gestuit door 't misfen van haar' luister,
De maan licht in haar plaats de bouwliên toe in 't duister.
Terwyl het noeste volk zich yvrig kwyt in 't werk,
Zien ze op het onverwachtst, in 't zuiden, 't gantsche zwerk
Bedekt met zwarten rook en flikkerende vonken.
De heldre starren, die in 't luchtruim tintlend blonken,
Zyn in een oogenblik onttrokken aan 't gezicht.
De roode vuurgloed ryst met schrikverwekkend licht
Uit 's Wezers stroomspoor op, en klimt tot aan de wolken.
Het water schynt misvormd in gloênde zwavelkolken.
De vlammen neemen toe, en dryven nader aan.
Men doet dit zeldzaam nieuws Germanicus verstaan.
Hy, door 't bericht terstond naar 's Wezers boord gedreven,
Doet in het hart zyns volks welhaast den moed herleeven.
Dit vuur, dus spreekt hy, is gestookt door 's vyands hand,
En zet, ten zy men 't stuit', de bruggen ligt in brand;
Elk spann' zyn krachten in om deezen ramp te weeren.
Men wend de vlotten af met haaken en met speeren;

Of stuit hun gloênde schok slechts met geringe schae;
 Of opent hen den stroom, en oogt ze al juichend na.
 De vyand ziet met smart zyn stout ontwerp verbroken,
 En door zyn oorlogslist het vuur vergeefs ontstoken.

Arminius had, tot vermeerdring van 's volks moed,
 Terwyl hy met zyn heir zich herwaart had gespoed,
 's Lands Opperpriesteres met haar gevolg ontboden.
 Haar stem verklaart de gunst of de ongunst van de Goden.
 De zon rees uit de kim, wanneer den Duitschen Held
 Door 's legers bly gejuich haar nading wierd gemeld.
 Zy zat, naar 's lands gebruik, gesluierd op een' wagen,
 Omringd van Barden, en Druiden, en Eubagen,
 En Priesterinnen, die op een' gepasten toon
 De grootheid zongen van de vaderlandsche Goôn.
 Arminius treed haar met Duitschlands Grooten tegen;
 Ontfangt haar met ontzag, en smeekt om haaren zegen.
 Germaanen, aan den dienst van 't Vaderland gewyd!
 Der Goden hulp maake u verwinnaars in den stryd!
 Dus spreekt ze, en doet het vuur ontsteeken op de altaaren;
 Treed staartig aan, en buigt met al de Priesterfchaaren,
 En al haar Nonnen zich eerbiedig in het zand;
 En smeekt Theutates gunst voor 't heir en 't vaderland.

Straks

Straks doet de Hertog haar en de eedle maagdenreien,
Van sterke wacht verzeld, weêr naar den burg geleiên:
Het deed de waardigheid van haaren staat te kort
Zo 't bloed der offers in haar byzyn wierd gestort.
Het achtbaar Priesterdom moet op haar' last vertoeven
Zo lang de Vorst op 't feest hunn' bystand zal behoeven.
Men ziet de plegtigheid in elke legerwyk
Door hen verrichten by luidruchtig feestmuzyk.
De nacht doet naauw' den dag in 't bloozend west' verdwynen,
En by het schemerlicht de zilvren maan verschynen,
Of al 't Germaansche volk, tot krygswuede aangespoord,
Vliegt met een groot rumoer naar 's Wezers breeden boord.
Zy zwaaien toortsen, aan het outervuur ontstoken,
Die hen verlichten of beneevlen door het rooken.
Zy voegen hun geschreeuw by 't schorre hoorngeluid,
Of brommen achter 't schild hunn' moed al kryschende uit.
Men ziet de vrouwenschaar met ongevlochten hairen
En ongegord gewaad door al het leger waaren.
De Barden gaan haar voor, en zingen op dees wyz'
Den aangevangen togt en 't Vaderland ten pryz':
Germanje trekt ten stryde, en zal, in spyt van Romen,
Den vyand keeren aan de groene Wezerzoomen;

Of zo hy d'overtogt vermetel durft bestaan,
Met javelyn en zwaard in 't stof hem nederflaan.
De rave of gier zal in zyn rookend bloed zich baaden;
De hongerige wolf zich met zyn vleesch verzaaden.
Germanje trekt ten ftryd'. De mannelyke jeugd
Vind in 't bevechten des Romeins geen minder vreugd
Dan in 't omarmen van een bruid, zyn liefde waardig.
De groote Woden acht deez' oorlogstogt rechtvaardig.
Hy heeft des vyands ziel, naar strenge billykheid,
In 't oord der droefenis een naar verblyf bereid.
Germanje trekt ten ftryde, en zal met feestgezangen
Den Goden na den slag hunne offers doen erlangen.
Het zooden outer is reeds opgericht in 't woud;
Het flachtmes is gewet; en 't bladelooze hout
Naar 't heilig oord gevoerd, daar wy voor 't oog van Woden,
't Gevangen kroost van Rome als flagtvee zullen dooden.
Germanje trekt ten ftryde, en blaakt van heldenmoed.
De velden dorsten reeds naar 's vyands fchuldig bloed.
's Ryks heirvaan zal, gefcheurd, in onze bosfchen zwieren;
De gouden Adelaar Theutates wooning fieren;
En Romes dapperst volk, geboeid in flaaverny,
Zich fiddrend buigen voor Germanjes heerschappy.

Germanje trekt ten ftryde, en zal den roem verkleinen
Der waerelddwingers, der heerschezuchtige Romeinen.
Indien een deel van ons mogt vallen in den slag,
Hun naam zal leeven tot aan 's aardryks jongsten dag;
Het edelaartig kroost zal grootsch hun vaders wreken,
En in het hof der Goôn van hunne wraak doen spreken.
Germanje trekt ten ftryde, en zal verwinnaar zyn.
De held, die sneeft, is reeds genood op 't wilde zwyn,
Door Audhrimer bereid in 't rykspaleis van Woden.
Daar valt hem, voor 't gezicht der helden en der Goden,
Het wenschelykst genot dat dappren streelt ten deel;
Daar drinkt hy gerstenwyn uit 's vyands bekkeneel.
Germanje trekt ten ftryde, en zal geen glori derven.
Die van ons sterven mogt op 't veld zal lagchend sterven.
Doch Romes leger is aan eindloos wee gewyd.
Beef, wrokkend Rome! beef, Germanje trekt ten ftryd'.

De trotsche Arminius scheidt in dien zang behaagen.
De Priesterschaaren, door de Barden en de Eubagen
Omsingeld, vloeken Rome op hunn' barbaarschen toon,
En wyden 't heldenheir ten offer aan hun Goôn.
Men hoort aan allen kant hen schelden, dreigen, smeeken,
Daar zy met vreemd gebaar de handen opwaart steeken.

Horatius, een jong en dapper Edeling,
 Die reeds een' krans ten loon van zynen moed ontving,
 En door de terging des Germaans zyn' toorn voelt wetten,
 Brand van verlangen om dees driestheid perk te zetten.
 Hy, die in 's Wezers spoor den jongstvoorleden dag
 Een kleene droogte, omringd van lis en biezen, zag,
 Verwerft verlof om met een deel van zyne benden
 Van daar des vyands vloek op hem terug te zenden.
 De dappre krygsdrom is op 't oogenblik gereed;
 Ze ontslaan zich yllings van 't belemrend onderkleed,
 Dat ze in het leedren schild op hunne schedels laaden,
 Terwyl ze in diepe stilte in 't wed des Wezers waaden.
 Zy zyn nog naauwlyks op het eiland aangeland,
 Of elk ontsteekt een toorts, en plaatst ze in fieren stand.
 Op zyn' gekamden helm; en roept: Laat af, Barbaaren!
 Uw vloek zy over u. Wy wyden al uw schaaren,
 En 't land door u bewoond, deez' bittren schimp ten loon,
 Uit naam van 't magtig Rome aan de onderaardsche Goôn.
 Dus doet men d'afkeer van elkandren weêrzyds blyken,
 Totdat het schemerlicht den zomernacht doet wyken.

De Prins, terwijl het volk zich met den brugbouw spoed,
 En reeds genaderd is by de oostzy' van den vloed,

Besluit, om d'aanval van den vyand af te wenden,
De ligte ruitery dwars door den stroom te zenden.
Cariovalda, die den Batavier geleid;
Sertinius, beroemd om zyne dapperheid;
En held Emilius, wiens pylen altoos treffen,
Zien zich tot hoofden van dees ruiterschaar verheffen;
Die stout voor 's vyands oog door waadbre plaatsen streeft,
En in drie hoopen zich naar d'overkant begeeft.

Arminius doet straks een deel zyns volks vergaëren,
En in drie benden mede aan 's Wezers boord zich schaaren.
Inguiomeer, geplaatst aan zyne rechthand,
Dreigt aan Emilius een' sterken tegenstand.
Vorst Segonax bekleed des Hertogs flinkezyde,
Opdat hy 't krygsvolk van Sertinius bestryde.
De dappre Arminius, het grootst gevaar getroost,
Verwacht de nadring van 't Batavisch heldenkroost;
Hy acht Cariovalde alleen 't bestryden waardig;
Een Vorst, zo fier als hy, min woest, en meer rechtvaardig.

De zon rees bloozende aan des hemels ruimen boog,
En trok den zilvren daauw van 't vochtig land omhoog,
Die, als een heilzaam zweet de gronden uitgebroken,
Nu als in wolken ryst, daar veld en stroomen rooken;

Wanneer de ruiterschaar, in 't midden van den vloed,
Zich door 't Germaansche volk al schreeuwend ziet begroet
Met eenen digten drom van steenen en van schichten;
Doch 't werpen noch 't gekrysch des vyands doet haar zwichten.
't Romeinsche werpgevaarte, aan 's Wezers boord geplant,
Bied haar in 't vordren hulp, en speelt naar d'overkant.
De jonge Segonax, door ongeduld gedreven,
Waagt tot de knieën toe het stroomspoor in te streeven;
Een deel der zynen, door zyn voorbeeld aangezet,
Springt van den hoogen boord en volgt hem in het wed.
Sertinius vermaant zyn dappre ruiterschaaren
Zich niet te ontzetten voor de woede der barbaaren;
Hy velt, daar hy nog spreekt, met kracht zyn zwaare speer,
Werpt Vercingetorix in 's Wezers golven neêr,
Doet Segovezus, die hem tracht te redden, sterven,
En beider aadlyk bloed 't beroerde stroomnat verven.
Zyn ruiterbende volgt vol moeds zyn loflyk spoor,
En Segonax, die reeds de bloem zyns volks verloor,
Deinst vechtende achteruit en wint den stroomboord weder.
Op deezen krygskans stygt Sertinius gereeder
Den steilen oever op, waarby de Duitscher toeft,
En andermaal 't geluk van 't oorlogslot beproeft.

Bedaagde Inguiomeer doet door zyn dappre schaaren
De post, hem toebetrouwd, aan 's Wezers boord bewaaren;
En valt de ruiters aan met steen en werpgeweer.
Dees gaan die hagelbui met krygsbeleid te keer.
De vorsten doen het schild zich tot een' borstscherf strekken,
En de andren heffen 't op om zich het hoofd te dekken:
Dus keert men 't yzer van den taaien boog gefnord.
De steenen, op en om de benden neêrgestort,
Doen door hunn' zwaaren val 't beroerde water schuimen,
En spatten op het volk tot over helm en pluimen.
De fiere Emilius trotseert het grootst gevaar.
Hy nadert d'oeverkant met zyn manhaste schaar.
De Duitscher stuit een wyl hen met zyn lange speeren
In 't klautren uit den stroom; doch niets kan thans hen keeren;
Zy slaan in 't eind, hoe fel op d'oever weêr bestreên,
Met onweêrstaانبre kracht door 's vyands drommen heen.

Cariovalda, die, aan meiren en aan stroomen
Gewoon, zyn stoutheid door geen' weêrstand liet betoomen,
Is met zyn Bataviers het eerst aan d'overkant.
Hy springt al juichende uit den Wezer op het land,
En jaagt den schrik in 't hart der wykende Germaanen.
Verwoede Arminius, die Romes ruitervaanen

Ter

Ter rechte en flinke zyde ook 't land genaaken ziet,
Hoe raazende van spyt, verliest zyn loosheid niet.
Hy deinst, als ongezind een' verdren stryd te waagen,
En trekt Cariovalde in zyn verborgen laagen.
De Batavier, in waan dat zyn bestryder zwicht,
Streeft oostwaart op, en heeft de zon in 't aangezicht;
Zy verwt de neevlen, die nog niet zyn opgetrokken,
En helpt Arminius den held in 't onheil lokken.
Hy ziet een vlakke, waar hy post vat met zyn volk;
Doch ziet niet door den damp, die als een dikke wolk
Rondom hem dryft, dat hy en al zyn strydgenooten
Op deezen vlakken grond door bosfchen zyn befloten.
Arminius, die in het zwaarbeschaduwde woud
Een groot gedeelte van zyn volk verborgen houd,
Ziet naauw' Cariovalde in hun bereik verschynen,
Of hy hervat den stryd; en valt aan 't hoofd der zynen
De Batavieren aan met spiets en zwaard en dolk.
Straks ryst de wapenkreet van zyn verborgen volk,
Dat yllings zich verthoont met onderscheiden vaanen.
Het bosch geeft drommen uit van schreeuwende Germaanen.
De ontombre woede greit by 't groeien van den moord.
Cariovalda, door 't gevaar meer aangespoord,

Doet

Doet zyn manhaftig volk zich tot een' klood vergaëren.
 Houd stand, ô Heldenkroost! dus spreekt hy tot zyn schaaren,
 Toont wie gy zyt; weêrstaat der Duitschren razerny;
 En moet gy sneuvlen, sterft als 't helden past; sterft vry.
 Hy spreekt, en wond of velt al wie hem durft genaaken,
 En dwingt den vyand, door zyn' aandrang, grond te slaaken.
 De trotsche Arminius, beducht dat dapperheid
 Een' strik ontgaan zal door arglistigheid gespreid,
 Besluit om op den Vorst stoutmoedig in te streeven.
 't Zyn beiden Helden, in den sterksten bloei van 't leven,
 En beiden blaakende van zucht tot oorlogseer.
 Cariovalda velt zyn scherpgewette speer,
 Die, met beleid gekeerd, in 's Duitschers schild blyft steeken.
 De Veldheer des Germaans, altoos bedacht op treeken,
 Treft met zyn spiets het paard zyns vyands in de borst.
 Het ros stort plotsling neêr, en met het ros de Vorst.
 Hy poogt van onder 't paard zich rustig op te heffen,
 Doch voelt zich door de pook des Duitschers doodlyk treffen.
 Verraader! roept de Held, behoed ge u door een' moord?
 Theutates zal dees daad ... hier word zyn stem gesmoord.
 Men ziet den Batavier door zwaard en spietsen dringen
 Om 't ligchaam van zyn' Vorst Arminius te ontwringen,

Opdat het aan geen' fmaad ten doel ftaa na den dood.
 De jonge Boudewyn, die uit 's helds zuster fproot,
 En van hem wierd bemind als van een' eigen vader,
 Befchermt het lyk zyns ooms; dringt voor alle andren nader;
 En dekt dien dierbren prooi voor 's vyands woest geweld.
 Veel Eedlen vallen by het ligchaam van den Held,
 Daar ze elken droppel bloeds den Duitfcher duur verkoopen.

Inmiddels nadren vast de beide Roomsche hoopen,
 Wier moed Inguiomeer en Segonax bevocht.
 Zy ftreeven herwaart aan met een' verhaasten togt,
 Doen aan hunn' bondgenoot een' trouwen byftand blyken,
 En 't leger des Germaans weêr naar de bosfchen wyken.
 Dus word het overfchot des Bataviërs ontzet,
 En 't ligchaam van hunn' Vorst uit 's vyands magt gered.
 Hoe grievend zal de rouw Rozande 't hart doorbooren
 Als zy het onheil van haar' echtgenoot zal hooren!
 Hoe zal zy nacht aan nacht, by kwynend fakkellicht,
 Den burg doorwaaren dien haar ega heeft geficht;
 En klaagen rusteloos, fchier in een' geest herfchapen:
 Hy sneuvelt gloriryk die sneuvelt in zyn wapen;
 Maar ach! Germanicus! wat baat me uw zegepraal?
 Zy is te duur gekocht voor 't bloed van myn' Gemaal!

Thans

Thans is de dappre Prins, door staal noch vloed te toomen,
 Aan 's Wezers overzy' met al het heir gekomen.
 Hier doet zyn krygsbeleid, op 't schel trompetgeschal,
 De gronden leggen van een' sterken legerwal.
 Hy zelf bestiert het werk om 's keurlings vlyt te wekken,
 Wanneer de ruiters zich aan zyn gezicht ontdekken.
 De Batavieren doen door omgekeerde vaan
 En sleepend krysgeweer hun zwaar verlies verstaan.
 Zy torsfen 't lyk des Helds, door 's vyands list verslagen,
 En doen gebergte en dal van hunnen rouw gewaagen.
 Germanicus beklagt den ramp door hen geleên;
 Werpt over 't waardig lyk zyn' purpren mantel heen;
 En zegt: Hy heeft den wensch eens dappren mans verworven;
 Hy heeft met roem geleefd, en is met roem gestorven.
 Men schenk' den braaven Vorst, getrouw aan zyn verbond,
 Een graf als Batoos graf, schoon op barbaarschen grond;
 En doe op eenen steen zyn' naam en daaden stellen.
 Het gramme noodlot mooge een' held ter neder vellen,
 Hy is, door zynen val vernederd noch onteerd,
 Een tempelchoor gelyk, dat, schoon in puin verkeerd,
 Om zyn' aélouden glans door 't nakroost word geprezen,
 En aan welks overschot nog eerbied word bewezen.

Bataven! vaart hy voort, betoont uw' eedlen aart;
 Neêrflagtigheid gaat nooit met dapperheid gepaard;
 Geen traanen voegen in der helden blikkende oogen;
 Uw vaders wierden nooit, wat hen ook trof, bewogen
 Zo lang des vyands kreet hen nog in de ooren klonk:
 Zy fierden na den ftryd der vrienden graffpelonk;
 Dan rees der Barden ftem, en deed in grootfche zangen
 't Verflagen heldenkroost verdienden lof ontfangen.

Na weinig tusfchentyds word aan den Prins gemeld,
 Dat reeds Arminius het Idistavifch veld
 Aan 't hoofd zyns heirs genaakt; dat veel Germaanfche Staaten
 Zyn benden fterkten met hun dapperfte onderzaaten;
 En dat nooit grooter heir dan dees vereende magt
 Door al het Duitsch gewest wierd op de been gebragt.

Germanicus, bezorgd voor zyn getrouwe benden,
 Besluit zyn fmeeking tot de Goden op te zenden;
 En, van 's heirs Grooten en het Priesterdom verzeld,
 Te hooren of het lot hem heil of onheil fpelt.
 De zon helt naar de kim, de dappre keurelingen
 Begeeven zich allengs in hunne legeringen.
 Men zet de wachten uit op 't vorftelyk bevel,
 En Druzus Zoon fpoed zich naar Romes heirkapel.

GERMANICUS.

ELFDE BOEK.

Schoon Vorst Arminius reeds tyding heeft bekomen
Dat 's Wezers oosterboord is in bezit genomen.
Door Romes oorlogsmagt, het baart hem minder smart
Dan zyn behaalde roem vermaak geeft aan zyn hart.
Hy vleit zich, nu hy 't kroost van Bato heeft verflagen,
't Onwelkoom heir welhaast terug te zullen jaagen;
En wil, door vreugd verrukt om 's vyands ongeval,
Dat al zyn volk deez' dag met blydschap vieren zal.
Hy noodigt in het bosch de Duitsche Legergrooten.
Men ziet hem in den kring der fiere bondgenooten,
Op 't heuvlig veld, dat hier ten disch en zitplaats strekt,
Door 't bladenryk geboomt' met schaduw overdekt.
Inguiomeer slaat voor, de Priestren en Druïden
Terstond na 't avondmaal op deeze plaats te ontbieden,
Opdat men door het lot den wil der Goden vraag',
En niet dan in hun gunst met Rome een' veldslag waag'.
Zo ras men 't onderzoek eenstemmig heeft besloten,
Maakt de Opperwichelaar met zyne altaargenooten,

Op 's Hertogs last, zich tot de plegtigheid gereed;
 Spreid op het groene veld een sneeuwit linnen kleed;
 En snyd een' jongen tak van een' der vruchtbre boomen
 In stukken; doet elk stuk een ander merk bekomen;
 Werpt ze allen op het kleed, en roept 's lands Goden aan.
 Elk van de Priestren, die een' wyden kring beslaan,
 Treed nader op zyn beurt, en neemt een stuk van de aarde,
 En bied met diep ontzag het teeken dat hy gaërde
 Den Opperpriester aan, die ze allen samenvoegt.
 Hy peinst een korte poos; schynt over 't lot vernoegd,
 En zegt: Waag vry den stryd, hy zal ons heil bewerken;
 De zege lagcht u aan uit dees vereende merken.
 De gryze Wichlaar heeft nog naauw' geluk voorzegd,
 Of al het volk toont zyn verlangen naar 't gevecht,
 Door 't hevig slaan op 't schild en 't schudden van de speeren;
 En voed meer hoop dan ooit om Romes magt te keeren.

Thans waagt Arminius by 't licht des dageraads
 Een tweede proef van 't lot voor de oogen des foldaats.
 Hy doet zyn legermagt op 't vlakke veld vergaëren.
 Men perkt een strydplaats af in 't midden van de schaaren.
 Een jong Romein, korts in een hinderlaag bekneeld
 Met weinig makkers, word den benden voorgesteld;

Ter-

Terwyl de Veldheer vraagt, wie van zyne oorlogslieden,
Het Vaderland ter eer, deez' Romer 't hoofd wil bieden.
De jeugdige Erfprins van Vorst Arpus magtig ryk,
De fiere Waldemir, geeft van zyn inborst blyk.
Hy, die zyn' eersten togt zal met dit leger waagen,
En naar zyn landaarts wyze een' yzren ring moet draagen
Totdat het hem gelukt een' vyand neêr te slaan,
Treed naar Arminius, en neemt den voorslag aan.
Dees roemt des jonglings moed, en schenkt hem schild en wapen.
De dappere Romein, door Wodens offerknaapen
Alreê geharnast, stapt vol moeds ten strydperke in,
En roept zyn makkers toe: Strekt, zo ik overwin,
Getuigen van den roem deez' dag door my verkregen;
Doch houd de Duitscher 't veld, en is my 't noodlot tegen,
Zegt dan Germanicus, als u zyn arm bevryd,
Dat ik me aan 't Vaderland met blydschap heb gewyd.
Dus spreekt de held, en streeft zyn' vyand onder de oogen,
Op 't hoorngeluid, als hy, vol yvers aangevlogen.
Elk van de stryders toont wat kracht en moed vermag,
En treft zyn weêrparty met slag en feller slag.
De spruit van Arpus, in de flinkē zy' getroffen,
Glyd uit in 't slibbrig bloed; en op zyn nederploffen

Geeft

Geeft al 't Germaanfche volk een' akeligen fchreeuw.
 Zyn vyand valt hem aan als een getergde leeuw.
 Doch Waldemir, verwoed door fpyt en fchaamte en smarte,
 Stoot hem op 't onvoorzienst een' moorddolk in het harte;
 Waarvoor zich, te onbedacht, de Roomsche held niet hoed.
 Hy zucht, en geeft den geest in zyn en 's vyands bloed;
 En Arpus Erfprins werpt zyn' ring op de aarde in 't ryzen,
 Terwyl hy 't juichend heir zyn dapperheid hoort pryzen.

Germanicus, bezorgd voor d'uitflag van zyn' togt,
 Had middlerwyl de Goôn om byftand aangezocht;
 En in de heirkapel, ten zoen voor de oorlogfchaaren,
 Een' ftier en ram en zwyn doen flagten by de altaaren.
 Na 't plegtig offer, aan den Krygsgod toegewyd,
 Begint men 't onderzoek naar d'uitflag van den ftryd.
 De Legerwichelaar, die 't lot tracht op te fpooren
 Aan Romes oorlogsmagt door 't Godendom befchoren,
 Haalt over zyn gelaat het witte choorkleed heen,
 En zet Germanicus op een' gewyden fteen
 Aan zyne rechtehand; legt, onder 't vuurig fmeeken
 Aan grooten Jupiter om een gelukkig teeken,
 Zyn hand op 't hoofd des Helds; en perkt met zynen ftaf
 Bedaard het oost en 't west en 't zuid en 't noorden af;

En

En zegt: ô Veldheer! wend uwe oogen naar het zuiden;
Dit is de streek die u het teeken aan zal duiden.
Terwyl der volken hart van heilgen yver blaakt,
Met eerbied wacht, en naar een blyk van zegen haakt,
Schiet op het onverwachtst voor elks oplettende oogen
Een heldre bliksemstraal recht neêrwaart uit den hoogen
Aan 's Prinses flinkehand, en baart te meer ontzag
Wyl hy gevolgd word van een' enklen donderflag.
De Aartswichlaar roept: ô Held! nooit zag ik blyder teeken.
De Vader van de Goôn verhoort uw nedrig smeeken.
Elk, door des Priesters taal met blyde hoop gevoed,
Keert van het offer weêr, bezield met nieuwen moed.
De Prins alleen gevoelt zyn zorgen niet verdreven.
Schoon my de teekens hoop op de overwinning geeven,
Dus spreekt hy tot zyn' vriend, zy zyn vol duisterheid;
Wy zien van achtren best het lot aan ons bereid.
Ik wenschte dat ik wist of onze legerknechten
En 't volk des bondgenoots gehartigd zyn te vechten.
De trotsche vyand, die op 't slagveld ons verwacht,
Is onverschrokken, loos, en groot in tal en magt.
Kornel of Honderdman brengt van den moed der schaaren
Den Veldheer dikwerf blyde, en zelden zeeke maaren.

't Bericht eens vryelings geld weinig meer by my,
 En draagt nog teekens van zyne oude flaverny.
 Wy zien ons steeds met hoop door onze vrienden streelen,
 Terwyl ze uit heuschheid ons 't onaangenaame heelen.
 En roept men 't volk byeen, het voegt doorgaans zyn stem
 By die van 't Opperhoofd, en regelt zich naar hem.
 Men moest om 't hart te zien van Romes oorlogslieden,
 Indien het mooglyk waar', hen onbemerkt bespieden,
 Wanneer noch hoop noch vrees hun woorden wekt noch stuit,
 En 't krygsvolk aan den disch zich onbelemmerd uit;
 Dan was 'er middel om hun hartsgeheim te ontdekken.

Indien die kennis tot uw rust of troost kan strekken,
 Zegt Titus, laat ons fluks dit onderzoek bestaan.
 Men trekke een leedren kleed, als 't kleed eens Duitschers aan,
 En zwerv' door 't leger heen, en waare om al de tenten.
 't Uitheemsche hulpvolk, thans met onze regementen
 Vereenigd, maakt ons heir gewoon aan hun gewaad;
 Gewis geen stervling zal ons kennen in dien staat.
 't Ontwerp behaagt den Prins. Kom, roept hy, laat ons trachten
 Den grond te peilen van des keurelings gedachten.
 Germanicus is met zyn' vriend welhaast gereed,
 Als Duitschers uitgedoscht in 't hartevelen kleed.

Zy doen den huid eens wolfs zich tot een' mantel strekken,
Terwyl zy met den kop hunn' hals en schedel dekken.
Dus treden zy in stilte, en van geen' mensch gekend,
De legerwyken door van de een naar de andre tent.
Nooit heeft Germanicus meer blydschap ondervonden
Dan hy dit uur geniet, by 't onbemerkt doorgronden
Der harten van zyn volk. Men noemt alom zyn' naam.
Dees roemt zyn wys beleid of onbesmette faam;
Die zegt: Zyn stamhuis heeft, tot eer van Romes staaten,
Hem rykdom, roem, en rang, en beelden nagelaaten;
De deugd, te waardig om een erfenis te zyn,
De aanbiddenswaarde deugd verkreeg hy van Jupyn.
't Roept all': Laat ons den Held thans onze liefde toonen;
En, waar 't zyn glori geld, ons leven niet verschoonen.
De Zoon van Druzus keert met Titus wederom;
Erkent in 's legers trouw de gunst van 't Godendom.
De blydschap, schoon hy zwygt, spreekt uit zyn glinstrende oogen.
De braave Titus, tot in 't diepst van 't hart bewogen,
Omhelst zyn' vriend, en zegt: Dit heeft myn hoop voorspeld.
Ik had voorlang bespeurd hoe hoog u 't leger stelt;
Uwe edelmoedigheid moest alle harten winnen;
Ach! zaagt ge al 't menschedom u zo trouw als Titus minnen!

Nu 't volk uit zucht voor u van zynen pligt zich kwyt,
 Kunt gy verzekerd zyn van d'uitslag van den ftryd.
 Wie zou, hervat de Prins, met reden kunnen vreezen
 Dat hy met zulk een heir de sterkste niet zal weezen?
 Ik heb der benden moed en yver hoog gefchat,
 Maar nooit dit denkbeeld van hun trouw voor my gehad:
 Doch welk een blydfchap my die trouw doet ondervinden,
 't Vermeedert myn geluk, ô waardfte myner vrinden!
 Dat zich uw vriendschap in 's volks gunst voor my verblyd,
 En dat gy deelgenoot van myn genoegten zyt.
 Laat ons, dus vaart hy voort, het ligchaam rust vergunnen,
 Opdat wy ons, versterkt, ten ftryd' bereiden kunnen,
 Zo ras de morgenstar zich aan 't gezicht onttrekt.

Eer 't ryzend licht der zon de beide heiren wekt,
 Heeft Romes Legerhoofd het prachtig oorlogsteeken,
 Den purpren krygsrok, voor zyn veldtent op doen steeken.
 Het goud, daarop gefikt, verkrygt meer glans door 't licht.
 Dit feyn, zo lang gewenscht, verrukt des volks gezicht.
 't Roept all': Nu zullen wy den Duitscher straf doen lyden:
 Elk toon' zyn' moed en kracht; wat vreugd! wy zullen ftryden!

Terwyl Germanicus zich tot den flag bereid,
 Word Duitschlands heirmagt, door Arminius beleid,

Op 't Idistavisch veld alreê byeen vergaderd.
Een veld, dat, ongelyk, de Wezer wykt of nadert
Naardat de bergen, daar 't in 't zuid' door word gedekt,
Of meer of minder naar den stroom zyn uitgestrekt.
't Word aan der bergen voet door hoog geboomt' besloten.
Hy plaatst op 't vlakke veld de magt der bondgenooten;
Hunne achterhoede in 't bosch; vanwaar zy hulp moet bièn
Zo ze in den sryd het heir te fel geprangd mogt zien.
Aan 's legers rechte zy' doet hy een deel der schaaren,
Waarop hy meest vertrouwt, op hooger grond vergaëren,
En stelt zich aan hun hoofd, om op den juisten tyd,
Als Romes oorlogsmagt gemengd word in den sryd,
Haar op het onverwachtst vandaar op 't lyf te komen.
De wyde Wezer vloeit, langs kronkelende zoomen,
Ter flinkehand van 't heir. De Duitfche ruitery
Beschermt op 't vlakke veld, aan de eene en de andre zy',
Germanjes legerfpits met uitgespreide vlerken.

De Zoon van Druzus, die naauwkeurig op doet merken
Hoe zich de vyand schaart, plaatst na den jongen stoet
Van 't ligtgewapend volk, dat d'aanval waagen moet,
De helft der benden van de Gallen en Germaanen,
Aan Romes dienst verknocht, elk by zyn eigen vaanen.

Vier legioenen der Romeinsche legermagt
 Vertooncn zich na hen, met grootscher wapenpracht.
 Thans volgt de Veldheer met twee uitgeleezen benden,
 Gedekt door ruitery, om hulp te kunnen zenden
 Waar hy zulks dienstig acht, tot stuiting van gevaar.
 Hy treed voor de andre helft van Romes oorlogsfchaar,
 Die nog een viertal vormt van dappre legioenen,
 Elk met zyn' adelaar en standerts en blazoenen.
 Voorts volgt de ruitery, en de overige magt
 Die door den Bondgenoot wierd in het veld gebragt.
 Germanicus, bericht dat zich een deel barbaaren,
 Door paardevolk gedekt, aan 's legers oostzy' schaaren,
 Gelast Albinus met een bende ruitery
 Dat hy de hoogten winne en hen aldaar bestry'.
 Hy had Stertinius alreeds bevel gegeven,
 Voor 't ryzen van het licht de bergen om te streeven
 Tot achter 's vyands heir, en 't met zyn' dappren stoet
 Op 't lyf te vallen eer 't zyn nading zelfs vermoed.

Arminius verschynt aan 't hoofd der Duitsche vaanen,
 En sterkt door deeze taal het hart van zyn Germaanen:
 Beroemde volken, die Germanjes glori schraagt,
 En voor het vaderland uw leven rustig waagt!

Laat

Laat u de vyand, die u nadert, niet doen schroomen;
't Is een vertzaagde hoop, uit Varus ramp ontkomen;
Die, om van verdren kryg met ons ontlast te zyn,
Reeds aan het muiten floeg ter westzy' van den Rhyn;
Door wonden overlaën, met halfverminkte leden,
Door 't woën der stormen en der golven afgestreden.
Zy waagen, welk een' moed men uiterlyk vertoon',
Door dwang zich aan uw' arm en de ongenaë der Goôn
Van dit beroemd gewest, wier gramfchap hen zal vellen,
Gelyk zyzelf zich in 't schroomvallig hart voorfpellen.
Dit, dit is de oorzaak dat ze u nadren langs het strand.
Zy fcheepen zich op zee, uit zorg dat gy op 't land
Hunne onderneeming hen ten duurften zoud betaalen,
En na hun nederlaag in 't vlieden achterhaalen;
Doch in de vlucht is wind of roeiriem den foldaat,
Die overwonnen is, een kranke toeverlaat.
Toont dat gy Romes magt kunt door uw magt verkleinen.
Verneêrt de trotsheid der hoogmoedige Romeinen.
Verflaat Germanicus als Varus door uw ftaal.
Deelt in 't onthaal der Goôn, of in myn zegepraal.

's Ryks Veldheer moedigt dus, aan d'andren kant, zyn fchaaren:
Zoeghaftig heldenkroost, dat fints een reeks van jaaren

De wyde waereld voor uwe aadlaars zwichten doet!
 Bewyst dit oogenblik uw' onvertzaagden moed.
 Brengt u uw' ouden roem en Romes roem te binnen.
 Toont dat ge in bosfchen als op velden kunt verwinnen.
 Ziet daar Arminius; gedenkt aan zyn verraad;
 Herstelt 's heirs luister, straft den vyand, wreekt den Staat.
 Ik lees uw' heldenmoed met blydschap in uwe oogen:
 Uw glori zal den roem van 't Vaderland verhoogen.
 Ik zie in elk van u een' fieren Decius,
 Een' wakkren Scipio, of eedlen Fabius.
 Toont dat gy waarlyk zyt 't geen uw gelaat doet blyken.
 Gy kunt verwinnen, gy kunt sneuvlen, maar niet wyken.
 Dwingt de overwinning u te volgen waar ge u wend.
 Bewyst, ô Helden! dat Germanicus u kent.
 Gy kunt door deezen slag den Duitschen kryg bepaalen.
 Doet me, als Tiberius en Druzus, zegepraalen.
 Laat onzer vaders moed ons tot een voorbeeld zyn;
 Men zegeviere als zy aan de Elve en aan den Rhyn.
 De krygshoorn en trompet doen op verscheiden wyzen
 In 't een en 't ander heir de zucht tot glori ryzen.
 Het luchtruim scheurt vaneen op 't hevig krygsgeschrei,
 En de echo van 't gebergt' kaatst heuvel en valei

De grove galmen toe, en doet de laage dalen,
Naardat hun afstand is, die sterk of flauw herhaalen.
Een zwerm van schichten, van den taaien boog gesnord;
De ligte spiets, die door een' schok gebogen word;
De slingers, die den steen naar verren afstand voeren;
De kogels, vastgehecht aan sterke leedren snoeren,
Verstrekken in de vuist van 't ligtgewapend volk
Geen minder moordgeweer dan speer, of zwaard, of dolk.
Het wederzydsch geschreeuw, het brieschen van de paarden,
En 't kletterend geluid van schilden, spietsen, zwaarden,
Vermengen zich dooreen, of volgen op elkaër.
De morgenzon verlicht den gouden adelaar.
De legervaan, omringd van standerts en banieren,
Schynt door den frischen wind met grootfcher pracht te zwieren.
De draaken zwellen op hun standerts wyd en zyd,
Als of zy Romes roem uitbliezen in den stryd.
Vorst Liskus, aan het hoofd der Marsen en Semnonen,
Stuift, om zyn' krygsgenoot het glorispoor te toonen,
Op 't Gallisch hulpvolk in; doch valt, door Vindex zwaard
Getroffen in den strot, al suizelend' ter aard'.
De keurling, door den nood der Gallen aangeprikkeld,
Streeft aan, en vind welhaast zich in 't gevecht gewikkeld.

De ftryd word algemeen. By 't groeien van 't gevaar
Doet Hopman Flavius zyn digtgefloten fchaar
Ter zyde en boven 't hoofd zich met haar fchilden dekken,
En als een fchildpadsdrom de Catten tegentrekken,
Daar ze alles wyken doet wat haare vaart belet.
Thans fpreid ze zich vaneen; en Waldemir, verzet
Dat hy zyn dapperst volk door 's keurlings ftaal ziet sneeven,
Denkt aan zyn wonden niet; waagt roekeloos zyn leven,
En valt op Flavius met felle gramfchap aan;
Die, blaakende van drift om hem te keer te gaan,
Hem toornig toeroept: Sterf; gaa Catumarus klaagen
Dat u de minnaar van zyn dochter heeft verflagen.
Hy ftoot, dus fpreekende, hem 't zwaard in 't ingewand.
De fiere jongling poogt vergeefs met de eene hand
De wond te fluiten, en met de andre zich te wreken:
De fchaduw van den dood doet zyn gelaat verbleeken;
Hy flaakt zyn' laatften zucht, en ftort in 't bloedig ftof.
Wat fpelt dees ramp al rouws aan 't vaderlyke hof!
Hoe angftig zal de borst die hem gezoogd heeft zuchten!
Wat staat de moeder in haar' kerker meer te duchten?
De fiere Longobard, door Dumnorix geleid,
Staat rustig pal, en toont zyn oude dapperheid;

Totdat een wond in d'arm zyn' Hoofdman dwingt te wyken.
Het Idistavisch veld is overdekt met lyken,
En als verdronken in een' purperrooden vloed.
Elk van het heldenkroost zet moedig voet by voet.
Emilius bevecht den drom der trotsche Sueeven,
En overwint die, doch ten koste van zyn leven.
De wakkre Antejus dwingt den Markoman tot vliên,
En achter zich in 't woud naar schuilplaats om te zien.
Wie maalt de daaden van Cecina, van Taurinus,
Van Pizo, Silius, Calpurnius, Albinus,
Segestes, Segimer? Elk toont op deezen dag
Wat de eer van 't magtig Rome op 't heldenhart vermag.
Germanicus vermaant zyn benden door te dringen.
Zyn dapperheid versterkt den moed der keurelingen.
Hy streeft in 't heetst des stryds van de een naar de andre plaats,
En voegt de veldheerzorg by d'yver des foldaats.
De ruitertroep, gelast de heuvels op te trekken,
Om 't heir voor d'aanval van Arminius te dekken,
Is met de benden der Cheruscen flaags geraakt,
En heeft zich meester van den hoogsten grond gemaakt.
De Duitsche Hertog, die zyn volk te rug ziet dringen,
Vliegt tot hunn' bystand aan; ontziet noch spiets noch klingen,

Tot stuiting des Romeins, terwyl Inguiomeer
In 't wykend sryden word getroffen door een speer.
Arminius houd stand, schoon hy dien Vorst ziet wyken.
Hy staat in eenen kring van stervenden en lyken;
Terwyl zyn woede schrik in zyn bestryders wekt.
Zyn schild en kleeders zyn met schichten overdekt.
Hy rukt die vechtende uit die hem het meest doen lyden.
Zo schud een elephant, in 't hevigst van het sryden
Door lans en pyl gewond, de rimpelige huid,
En stoot ze van zich af, of breekt ze met zyn' snuit,
Terwyl hy van alom gestadig word getroffen.
De Vorst ziet aan zyn zy' veel Eedlen nederploffen.
De naare dood verspreid zyn schimmen om hem heen.
Doch niets ontroert zyn hart dan 't schreeuwen en geweën
Van de achterhoede, die, getroffen in de lenden,
Door Held Stertinius en zyn manhafte benden,
Zich onverwacht verrast en overrompeld ziet,
En angstig uit het bosch naar 't bloedig slagveld vlied;
Terwyl de drommen der ontschaarde bondgenooten,
Daar ze op het vlakke veld ook zyn te kort geschoten,
Verlegen wyken naar de wouden. Welk een smart
Baart zulk een schouwtooneel aan 's Hertogs grimmig hart!

In 't warren van zyn heir, alom op 't felst besprongen,
Word hy, reeds hellende, de heuvels afgedrongen
Met al 't Cheruscisch volk dat hy nog om hem ziet.
Nog bied hy Rome 't hoofd; nog zwicht zyn fierheid niet.
Hy tracht met mond en hand zyn benden aan te spooren;
Doch ziende in 't eind de hoop geheel voor hem verlore,
Misvormt hy met het bloed dat neêrvloeit uit zyn borst
Zyn zweetend aangezicht, opdat het, dus bemorst,
Te minder kenbaar zy; en noopt zyn trouwe schaaren
In 't nypen van den nood hun krachten saam te paaren.
De weg ter redding is ons allen afgesneên,
Tenzy ge, roept hy uit, u langs het slagveld heen,
Door 't Gallisch oorlogsvolk een' doortogt weet te baanen.
Komt, volgt me, en toont uw' moed. De dappere Germaanen,
Genoopt tot lyfsbehoud, omringen hunnen Held.
Hy streeft vooruit, en stuipt langs 't bloedig oorlogsveld
Op 't Gallisch hulpvolk in, en weet 'er door te dringen.
De Vindeliciër, door 't onverwacht bespringen
Ontzet, laat doortogt aan den hoopeloozen Vorst;
De Rhetiër werpt hem een bende voor de borst:
Hy slaat door alles heen, en dwingt het all' tot wyken.
Zyn rennend ros vertrappt zieltoogenden en lyken,

En plast de hoeve in 't bloed dat over 't slagveld vloeit,
Terwyl de fiere vreugd in 't Roomsche leger groeit.

Een deel Germaanen, naar des Wezers boord gedrongen,
Of derwaart heen gevloën en in den vloed gesprongen
Tot lyfsbehoud, ziet zich in dien onweerbren stand
Ten doël van pyl en spiets, geschoten van het land.
Een deel word door de kracht van 't water weggedreven;
Een deel gesmoord door hen die in de golven streeven,
En 't angstig volk, dat nog den oever niet ontzwom,
Bestelpen door hunn' val. Men ziet een' dappren drom,
Door wanhoop aangespoord, aan 's Wezers boord vergaëren,
En langs den steilen rand zich weêr ten stryde schaaren.
De uitkalvende oevergrond ontzinkt hen onverwacht,
Stort ze eenslags in het nat, en in des afgronds nacht.
Dees zoeken hun behoud by 't wild gedierte in kuilen;
Die trachten op 't geboomte in 't sombre loof te schuilen;
De keurling treft hen daar met werpgeweer en pyl,
Of zet in tak of stam de scherpgewette byl,
En wreekt in 's vyands bloed geleden nederlaagen.
De zege is groot; 't verlies des keurlings ligt te draagen.
En waare Emilius niet door den Sueef geveld,
De schaê van deezen dag wierd naauw' als schaê geteld.

De breede wegen zyn met helmen, schilden, zwaarden,
Gewonden, lyken, en verflagen legerpaarden,
Aan allen kant bezaaid; en by den ryken buit
Blinkt 's Duitschers trotsche waan in de yzren ketens uit,
Die de overwinnaars in 't verwonnen leger vinden,
En derwaart zyn gevoerd om Romes kroost te binden.

Germanicus, bezorgd dat wrokkende achterdocht
Door zyn' verkregen roem nog meer ontvlammen mogt,
Geeft heimelyk bevel aan zyn verheugde troepen
Om Cezar, en niet hem, verwinnaar uit te roepen.
Het leger volgt dien last uit eerbied, schoon met smart.
't Roemt Cezar met den mond, den Veldheer met het hart.

Thans word de rykste roof, en 't grootste deel der vaanen,
Banieren, wapentuig, en kleedren der Germaanen,
Van 't veld byeen vergaêrd, naar 's Eemstrooms boord gebragt,
En schip by schip aldaar met deezen buit bevracht,
Gelast met allen spoed naar de Ubiën te streeven,
En Agrippinaas hart den blyden troost te geeven
Dat 's Krygsgods gunst den Prins op zynen togt verzelt.

De Duitscher midlerwyl, die op het bloedig veld,
Door zich in tyds te hoên, de slagting is ontkomen,
Vlied waar hy vlieden kan, door wouden, dalen, stroomen,
Of

Of over bergen heen, in deerniswaarden staat,
En zoekt in nagebuur of vriend een' toeverlaat.

De fiere Arminius, zyn lyfsgevaar ontweken,
Zocht 's vyands oog te ontgaan langs schaars betreedden strecken.
Terwyl hy in de vlucht zyn verdre redding zoekt,
Zyn nederlaag betreurt, en Romes glori vloekt,
Vind hy zich onverwacht door onbekende wegen
Verbysterd op zyn' togt, en met zichzelv' verlegen.
Hy streeft gestadig voort, wend de oogen overal,
In hoop dat hy eerlang het oord herkennen zal,
En een gerust verblyf na zo veel ramps bereiken.
Hy ziet in 't einde een woud van oulings heilige eiken,
Doch merkt, terwijl hy zich vol yvers derwaart spoed,
Dat hem de kracht begeeft door 't groot verlies van bloed,
En vreest elk oogenblik ter neêr te zullen zygen.
Hy ziet zyn willig ros, vermoeid, naar aêmtocht hygen;
Hy daalt 'er zuchtende af, geleid het naar een beek,
En zet zich treurig neêr in dees beschaâuwde streek,
Bezorgd dat hem gebrek van onderstand doen sneeven,
En niemand aan zyn lyk een eerlyk graf zal geeven.
In 't prangendst van zyn' druk ontdekt hy door 't geboomt'
Een' van 's lands Priestren, die allengs hem nader kooft.

Ach!

Ach! Libys! zegt hy, heeft u Woden hier gezonden,
Opdat door uwe hand myn borstwond zy verbonden?
De gryze Libys, die met schrik den Hertog ziet,
En hoe het bloed gestaâg hem langs de kleeders vliet,
Roept zuchtende uit: ô Vorst! 'k behoefte u niets te vraagen.
Rampzalig Duitschland! Ach! uw benden zyn geslagen.
Hy plukt, daar hy nog spreekt, een handvol heilzaam kruid,
En plaatst het op de wonde, opdat hy 't bloeden stuit';
En leid met traagen tred den Hertog naar zyn woning.
Wie maalt de ontsteltenis, wie maalt de rouwbetooning
Der Priestren, om zyn' ramp en 't groeiend landgevaar!

Toen wyze Aurinia met haar gewyde schar
Der Catten land ontweek, was zy door 's Vorsten zorgen
By zyne moeder in een' sterken burg geborgen;
Thans wykt hy zelf daar heen met Wodens Priesterdom.
De tyding van 't verlies des veldslags word alom
By zyne komst verspreid, en wekt de jammerklagten
Der volken, die den Held op deeze wyz' niet wachten.
Zyn gryze moeder treed, al beevende, op 't geweent
Te voorschyn; ziet haar' zoon; en ziet hem gantsch alleen.
Hoe! roept ze al zuchtende uit: Was my dit lot beschoren!
Ik zag twee zoonen uit myn' vruchtbrun schoot geboren;

Nog kortſ was elk van hen myn hart een dierbaar pand:
 Ach! de een beſtryd uit wrok zyn volk en vaderland,
 En de ander laat den roem dien hy verwierf verkleinen,
 En zich verwinnen door heerschzuchtige Romeinen.
 Ach! roept Arminius, verwyt myn' ramp my niet;
 Verzacht veeleer door troost myn woedend zielsverdriet.
 Ik heb myn' pligt betracht, ſchoon 't leger is bezweken,
 En zal myn ſchande, ik zweer 't, eerlang op Rome wreeken.

Terwyl hy ſpreekt, genaakt een eedle Duitsche ſtoet,
 Die 't lyf gelukkig in de neêrlaag heeft behoed.
 Men ziet 'er Dumnorix en Segonax verſchynen;
 Ook Vorst Inguiomeer, met eenigen der zynen,
 Door hem vergaderd op den togt in 't herwaart vliên;
 En andre Hoofden van Germanjes oorlogſliên.
 Zy melden, dat veel volks, door wouden of door ſtroomen,
 Of over 't hoog gebergt, de ſlagting is ontkomen.
 Doch tevens, dat de ſchrik zo groot is in 't gewest,
 Dat al de landzaat, die zyn wooning heeft gevest
 Ter westerzy' van de Elve, in dorpen en gehuchten
 Eenſtemmig zich bereid om uit het land te vluchten;
 En over de Elve heen zich hooger neêr te ſlaan,
 En 't ledig Vaderland den Roomren af te ſtaan.

Hoe?

Hoe! roept Arminius, zoude ik dien smaad beleeven!
 Zoude ik, die door myn volk tot Hertog wierd verheven,
 Myzelve' verftoken zien van achting en gebied
 Op onzen landgrond? by de Goôn, dit duld ik niet.
 Ik zal van deezen hoon myn achtbaarheid bevryden;
 Dit onheil keeren, of zelf sneuvlen in het ftryden.
 Blichilde omarmt den Vorst, op deeze ftoute taal.
 Nu zie ik, zegt ze, in u het beeld van myn' gemaal;
 Dat hy in u herleev'! Myn zoon! verheug uw moeder;
 Verweer 's lands erfgrond; wees Germanjes staatsbehoeder!
 Elk van de vrouwen, door haar' fieren moed getroost,
 Verfterkt op de eigen wyze of echtgenoot of kroost.
 De Hertog zend terftond naar oord by oord gezanten
 Om hulp te vordren van zyn dappre bondverwanten.

Terwyl hy vol verlangst naar hun terugkomst wacht,
 Word door een' Duitscher in den burg bericht gebragt,
 Dat reeds Germanicus door zyne legerknechten
 Een zegeteeken op een' heuvel op deed rechten;
 Dat al de naamen van de volken, langs den Rhyn
 En Wezer overheerd, daarop gefchreven zyn;
 En dat het trotsch gevaart, tot fchande der Germaanen,
 Rondom verfierd is met hun wapnen en hun vaanen.

Dat al het volk des lands, met bittren spyt vervuld,
Op 't aanzien dier trofee van woede en gramschap brult;
En ver van over de Elve uit lassen schroom te vlieden,
Op nieuw zich vaardig maakt den Romer 't hoofd te bieden,
Dees blyde maar verwekt by ouderdom en jeugd,
Verzameld in den burg, eene algemeene vreugd.
Een deel der Eedlen streeft naar 't veld, daar zich de schaaren
Der bondgenooten tot een' nieuwen stryd vergaëren.

Segestes, die voorheen veel in dit oord vermogt;
Gehoonde Flavius, die heul aan Rome zocht;
En braave Segimer, ontfangen door hun vrinden
Gestadig juist bericht van 's vyands onderwinden,
En melden Druzus Zoon all' wat in 't land geschied.
Hy, die met vreugd de trouw der Duitfche Vorsten ziet,
Herstelt door nutte rust de kracht van zyn soldaaten;
Terwyl vast volk by volk uit de omgelegen Staaten,
Door goedertierenheid meer dan door magt verheerd,
Hem om vergeeving smeekt, en trouw aan Rome zweert.
Hy hoort inmiddels dat de Duitfchers reeds vergadren,
En maakt zich vaardig hen aan 't hoofd zyns heirs te nadren.

* * *

GERMANICUS.

TWAALFDE BOEK.

Arminius had reeds zyn nieuwverzaamde magt
En 't korts verstrooide volk in 't veld byeen gebragt;
Hy hoopte, in feller haat dan ooit op Rome ontstoken,
Eerlang op Druzus Zoon zyn' ramp te zien gewroken.
Doch schoon de hoop hem vleit, de vrees verbergt hem niet
Dat hem, dat zyn gewest geen krygskans overschiet,
Indien zyn heir op nieuw word uit het veld gellagen.
Zyn geest staart op 't geheim der ongeboorne dagen,
Opdat hy 't lot ontdekk' hem door de Goôn bereid.
Hy zwerft door bosch en veld in peinzende eenzaamheid.
De mymerende zorg doet hem den tyd vergeeten.
De nacht verrast hem, op een' heuveltop gezeten;
Hy daalt 'er langzaam af. De halfverlichte maan
Is achter 't hoog gebergte alreede aan 't ondergaan;
Zy toont zich rood, omringd van ongewoone kringen.
De dampkreits is vervuld met luchtverhevelingen.
De starren dryven traag aan 's hemels stillen trans,
Hier door een wolk gedekt, en ginds in vollen glans.

Men hoort een' waterval op verren afstand bruischen,
En nu en dan den wind in 't loof der pynen ruischen:
De schaduw van den nacht heerscht in dees stille streek.
Ginds daalt van 't steil gebergte een liefelyke beek,
En dwaalt hier, kronklende, om een' groenen heuvel heenen.
De breede hoogte praat met vier bemoste steenen,
Waar tusfchen scheutig gras by veldgebloemte groeit.
Twee eiken, hoog bejaard, door 't yzer nooit besnoeid,
Nooit door den storm gekrenkt en weelig uitgeschoten,
Verleenen deezen grond de schaduw van hun loten.
Dit rustvertrek des doods, aan de eenzaamheid gewyd,
Bewaart het lyk eens helds, beroemd in stryd op stryd;
Het lyk van Cattenwald, den schrik van 's vyands schaaren.
Bezwaarde Arminius blyft op de grafsteê staaren,
En barst in 't eind dus uit: ô Stamheer, door wiens moed
't Beroemd Germanje wierd verdedigd en behoed,
Wiens naam en daaden in 's lands heldenzangen leeven,
En tot wiens eeuwige eer de grafplaats wierd verheven
Waaronder thans uwe asch onstoorbre rust geniet!
ô Vader! zo gy 't lot van uw geslacht voorziet,
Ontdek my of 't geluk zyn gunst my zal verleenen.
Hy zwygt nog naauw' of hoort tot driewerf deerlyk steenen;

En

En schrikt tot driewerf van het klaagelyk geluid
Dat op de toppen van geboomte en heuvels stuit.
Hy scheid, schoon traag, van daar; doch met meer zorgs in 't harte,
En slyt den verdren nacht in bange boezemsmarte.

De morgenzon had naauw' 't Germaansch gewest begroet,
Wanneer zich Libys naar 't verblyf des Hertogs spoed.
't Is, zegt hy, tyd, ô Vorst! om weêr te veld te trekken,
Nu goede teekens u der Goden gunst ontdekken.
Ik trad deez' morgen met het ryzen van het licht
Naar 't naaste heilig woud, om, volgens ampt en pligt,
Theutates om zyn gunst voor 't Vaderland te smeeken.
Een diepe stilte heerschte in die bedaauwde strecken.
Het kruid scheen als verjongd door 't vruchtbaarmaakend nat.
De wind lag nog in slaap, en roerde telg noch blad.
De zon verguldde allengs met aangenaamen luister
De groene kruin van 't woud, beneden nog in 't duister.
'k Vernam geen vooglenvlucht die eenig kwaad voorस्पelt;
En trad blymoedig voort naar 't groot geheiligd veld,
Op last der Priesterin omheind en afgescheiden,
Om op zyn' groenen grond haar rosge-span te weiden.
Ik zag, hoe 't, aangezet als door vernieuwde hoop,
De ryzende ochtendzon begroette in haaren loop;

En teekens gaf van vreugd door briesfchen en door fpringen;
 Dit fpelt dat Romes magt Germanje nooit zal dwingen.
 Een Priester raamt den wil der Goden by de gis,
 Maar 't heilig rosgespan kent hun geheimenis.
 Theutates zal, ô Vorst! u de overwinning geeven.

Die tyding doet de vreugd in 's Veldheers hart herleeven.
 Hy bloost, nu hem de hoop met de oorlogszege vleit,
 Om zyn bekommering en twyfelmoedigheid;
 En doet het Priesterdom met zich naar 't heir vertrekken,
 Om dees gewenschte maar aan 't oorlogsvolk te ontdekken.
 Hy nadert, aan hun hoofd, welhaast de legerplaats.
 De dapperheid groeit aan in 't harte des soldaats
 Op 't zien van hunnen Held, en 't hooren van de zangen
 Der wyze Barden, die, verknocht aan zyn belangen,
 't Voorfpeelde heil alom den benden doen verstaan;
 En tevens, dat hun harp by nacht geluid zal flaan,
 En, hangende aan den wand, de naamen van de helden
 Die sneuvlen in den ftryd met zachten klank zal melden;
 Opdat, gewaarfchouwd door dien liefelyken toon,
 Hun zang dien eedlen rei omhoog voer' by de Goôn.

Terwyl zy moed en vreugd in Duitschlands benden wekken,
 Tracht Druzus Zoon den wil van 't Godendom te ontdekken.

Hy

Hy streeft met zyn gevolg naar Romes heirkapel;
Vind al den outerstoet vergaêrd naar zyn bevel;
En vergt d'Aartspriester door Homerus oude boeken
Het raadsbesluit der Goôn eerbiedig te onderzoeken.
De Priester smeekt Jupyn om zegen voor den Held;
Ontrolt den Griekschen zang, die Trojes rampen meld;
Geeft aan een' jongen knaap, ten dienste van de altaaren
Gewyd en opgevoed, de pergamenten blaêren,
En zegt: Slaa op dit schrift uw oog als by geval,
En lees de plaats die 't eerst uwe aandacht trekken zal:
Mogt ons het geen ge ontdekt een gunstig teeken weezen!
Het outerknaapje bloost, en vangt dus aan te leezen:
ô Hector! toen uw vuist Patroclus heeft geflagt,
Hebt ge aan de Grieksche vloot, uw straf, noch my gedacht.
Patroclus had nochtans een' wreeker op myn kielen.
Achilles leefde, ontzinde! en leefde om u te ontzielen.
Myn hartvriend slaapt in vreê, gewroken door myn hand;
Hy word in 't heir door my op 't staatelykst verbrand;
Maar gy, ô trotsche! zult, veracht en onbegraaven,
Ten prooi verstreken aan den hond en aan den raven.
De vreugd berst uit by elk die 't jongskên leezen hoort.
't Roept all' : Verwin, ô Held! wreek Landvoogd Varus moord.

De gunst der Goôn zal u op uwen togt verzellen,
Gelyk zy duidlyk door den Dichter u voorspellen.

Zo ras het blinkend licht met vollen luister daagt,
Word andermaal het lot door kiekens raad gevraagd.
Men doet voor 's Veldheers tent den keureling vergaëren:
De Aartswichelaar verschynt in 't midden van de schaaren
En maant hen allen aan tot diepe eerbiedenis.
Men laat, zo ras hy merkt dat elk aandachtig is,
De zwarte kiekens uit, geheiligd aan de Goden.
Zy pikken driftig 't graan dat hen word aangeboden.
Al 't leger spelt geluk uit hunne greetigheid;
Waarop het, welgemoed, zich tot den stryd bereid.

Arminius, geleerd door zyne nederlaagen
Voor de achterhoede van zyn heir meer zorg te draagen,
Had haar, naar zyaen waan, in veiligheid gesteld,
Door zich te leegren op een ruim en effen veld;
Van achtren sterk beschut door poelen en door plasfen,
Opdat hem van dien kant geen onraad moog' verrasfen.
Het Angrivarisch volk ligt door een' dyk gedekt,
Die hen voor d'aanval tot een breede borstweêr strekt;
Het heeft ter rechtehant des Hertogs post genomen.
Ter flinkezyde ryst een woud van eikeboomen;

Hier

Hier staat de vlerk waarvan Arminius 't gebied
 Aan gryzen Dumnorix, zyn' hartvriend, overliet.
 Hy doet zorgvuldig 't bosch bezetten en bewaaren
 Door een gedeelte der Germaansche ruiterschaaren,
 Opdat het in den stryd den Roomschen keureling
 Op 't onverwachtst verrasfe, en in de zyde dring'.
 Men ziet Inguiomeer Arminius verzellen,
 Om, waar de nood zulks eischt, ten rugsteun aan te snellen.

Germanicus, bedacht op weering van 't gevaar,
 Plaatst Tubero, aan 't hoofd der fierste ruiterschaar,
 Recht voor den middentogt, Cecina opgedraagen,
 Om door dien Ruitervoogd den aanval stout te waagen.
 De rechte heirvlerk word door Silius geleid.

De Prins gebied de flinke; en zyn kloekhartigheid
 Vergroot des krygsvolks drift om roemryk te overwinnen.

Eer 't klinkend srydmuzyk den veldslag doet beginnen,
 Ontdekt Germanicus een staatelyke vlucht
 Van adelaaren, die, klapwiekende in de lucht,
 Zich over 't slagveld heen naar 's vyands bosfchen wenden.
 Hy wyst terstond dit blyk van voorspoed aan de benden.
 Ziet daar een teeken van der Goden onderstand;
 Myn helden, zegt hy, ziet de vogels van uw land;

Zy wyzen u den weg; de vorstlyke adelaaren
 Zyn steeds de leidliên van der keurelingen schaaren:
 Zy eischen hunnen roof, en vliegen zelfs u voor;
 Valt aan, Romeinen! volgt uwe aadlaars op het spoor.

Zo ras de Prins voleind den moed des volks te ontsteeken,
 Geeft krygshoorn of trompet den heiren 't aanvalteeken.
 Het stof ryst dwarlende op, en dryft rondom het volk
 Gelyk een dikke mist; of stygt in wolk by wolk.
 Van de aarde in 't luchtruim op. Een hagelbui van steenen:
 Giert uit de slingerkoord door deeze wolken heenen.
 De wreede krygskunst, die het yzer vliegen leert,
 Gaf, in de vlerken aan den scherpen pyl vereerd,
 Zelfs vleugels aan den dood, om grooter schrik te baaren.
 De dappre Tubero stuift met zyn ruiterschaaren
 Op 't heir der Duitschers in, en dringt het achteruit;
 Doch vind zich spoedig door Arminius gestuit:
 De zwaarden schittren by 't verdubblen van de slagen,
 Die veelen wonden, of den dood in 't harte jaagen.
 Cecina toont zyn moed op 't roemrykst in dit uur;
 Zyn krygservaarnis staat den stouten vyand duur.
 Het voorbeeld van den held versterkt de keurelingen,
 Die onweêrstaanbaar in des Hertogs benden dringen.

De ftrydbre Silius, die Dumnorix bevecht,
En 's Vorsten lange speer ziet in zyn fchild gehecht,
Rukt yllings die daar uit, en vliegt zyn' vyand tegen.
Nu fchynt de krygskans d'een dan d'ander meest genegen;
Tot Dumnorix bezwykt, bejammerd van zyn volk.
Hy ziet het licht als waar' 't verduisterd door een wolk,
En zegt tot de Eedlen, die in 't uiterst' hem omringen:
Laat fchrandre Woltemar myn' roem en fterflot zingen;
Herinnert op myn beê, herinnert hem den tyd
Toen zyn beroemde harp myn fiamhuis was gewyd.
Zegt dat myn bleeke fchim voor zyn gezicht zal zweeven,
Tot my zyn heldenzang heeft by de Goôn verheven.

De wakkre Flaviaan word op den zelfden ftond
Van wederzyde door een' fcherpen fchicht gewond,
Die, door den vyand op dien dappren uitgefchoten,
Zich kruifen in zyn borst, en hem het hart doorftoten.
Het ziedend bloed, door 't ftaal een oogenblik gefluit,
Stoot bei' de fchichten door zyn fterke golving uit:
De ontftelde ziel fchynt, daar de krachten reeds bezwyken,
Te twyflen langs wat weg zy 't ligchaam zal ontwyken.

Terwyl men onvertzaagd en kracht en krygsmoed toont,
Door drift of ftryd verhit zichzelven niet verfchoont,

En 't wisfelend geluk nu Duitschland vleit, dan Romen,
Is Druzus dappre Zoon tot aan den dyk gekomen.
Het Angrivarisch heir, dat op de hoogte vecht,
Bestookt met voordeel den Romeinschen legerknecht
Met steen en werpgeweer, en doet hem, zwaar getroffen,
In 't klautrend stygen op zyn volgers nederploffen.
Men voert tot onderstand het zwaare werptuig aan,
Met schichten, stukken houts en brokken steens gelaên,
In grove kokers, die het moordtuig, dat ze omvatten,
Met digte vluchten op den vyand uit doen spatten.
Doch de Angrivariër houd even rustig stand,
Schoon hy door Romes kroost zo sterk word aangerand.
Hy velt de klimmers neêr, die echter niet vertraagen,
En onder 's Veldheers oog aan 't grootst gevaar zich waagen.
Horatius, aan wien een standert wierd betrouwd,
En die des vyands trots met bittren spyt beschouwt,
Treed naar den Prins, en zegt: Ik zal op 't slagveld sterven,
Doorluchte Held! of u de zege doen verwerven.
Gun dat ik met myn bende, aan 's vyands flinke zy'
Dien heuvel inneeme, en van daar zyn volk bestry'.
De Veldheer stemt zyn beê. De Hopman voortgetoogen,
En met zyn volk terstond de hoogte als opgevlogen,

Vat moedig post, en doet en heuvel en valei
In 't rond weêrgalmen van luidruchtig krygsgefchrei,
Opdat des vyands heir zich overrompeld waane,
En hy den keureling den weg ter zege baane.

Terwyl 't Germaanfche volk, door dit gefchrei ontfteld,
Zich op den dyk verdunt, en naar den heuvel snelt,
Beklimt de dappre Prins, aan 't hoofd van zyne fchaaren,
De hooge borstweer der verbysterde Angrivaren;
En toont zyn' heldenmoed door zynen fieren ftand.
Hy wylt het glorifpoor zyn volk met eigen hand;
En dwingt, waar hy verfchynt, den vyand grond te ruimen.
De lauren fchynen reeds te groeien om de pluimen
Van zyn' vergulden helm. Zyn overwinnend zwaard
Velt all' wat weêrftand bied met flag op flag ter aard.
De wakkre keurling, op zyn voorbeeld aangetoogen,
Betoont den vyand wat beleid en moed vermogen.
Het Angrivarifch volk, door wanhoop aangespoord,
Vergroot door 't ftryden flechts het woeden van den moord.
Men ziet een' woest' Germaan zyn zwaare knods verheffen
Om Druzus braaven Zoon op 't jeugdig hoofd te treffen;
En ligt waar' dien barbaar zyn ftout bestaan gelukt
Had Titus d'eedlen Prins niet aan 't gevaar ontrukkt.

Zyn

Zyn arm doet door een' slag dien woestaart fuizebollen,
En van de hooge kruin des heirwals nederrollen.

Terwyl Germanicus de trouw zyns vriends verheft,
En elk zyn weêrparty in felle woede treft,
Betrekt alom de lucht met dikke en zwarte wolken:
Een onverwachte nacht dekt met zyn floers de volken.
De luchtstroom, die allengs met traager golving vloeit,
Schynt eindlyk stil te staan, terwyl het duister groeit.
De heldre bron vergeet haar rusteloos geklater;
De vliet, die de oevers schuurde, is thans een slaapend water;
Het windenheir, geprangd in bergspelonk en kluis,
Barst op een oogenblik, met schrikkelyk gedruis,
Zyn' duistren kerker uit, en doet het aardryk beeven.
De dappre Duitscher, op den schok door vrees gedreven,
Vult met een heesch geschreeuw de dikbetrokken lucht,
Slaakt yllings grond, en zoekt zyn redding in de vlucht.
Doch 't Roomsche volk sterkt, op de schudding, fier elkandren,
En roept: Het aardryk beeft, en wil van heer verandren.
De Zoon van Druzus heft zyne oogen hemelwaart,
Belooft de stichting van een tempelchoor aan de aard,
Indien de hooge Goôn hem de overwinning geeven;
En doet Stertinius fluks naar den heuvel streeven,

Om

Om daar Horatius van 't groot gevaar te ontslaan.
De Prins, die van de hoogte in 't rond het oog laat gaan,
En 't voordeel, pas behaald, niet raadzaam vind te waagen,
Weêrhoud zyn heirvlerk van den vyand na te jaagen;
Bewust hoe menigwerf een slag verloren wierd
Waar 't volk deeze oorlogsdrift den teugel had gevierd.
Des vyands middentogt, tot wyken reeds gedwongen,
Word van terzyde door den Veldheer thans besprongen;
En door dees nieuwe schok geheel en al ontschaard.
't Slaat alles op de vlucht; 't wykt alles achterwaart,
Tot aan het zwart moeras, 's heirs rugsteun korts te vooren,
Doch 't welk het vliedend volk thans jammerlyk doet smooren.
Arminius gevoelt, om d'uitslag van den stryd,
Zyn' boezem blaaken van wraakgierigheid en spyt.
Zyn woede zet hem aan om Romes legerwallen,
Door d'oudling slechts bewaakt, stoutmoedig te overvallen.
Hy wykt van 't bloedig veld met eenen dappren stoet.
De braave Tubero, die zyn ontwerp vermoed,
Vervolgt hem, haalt hem in, en dwingt hem zich te wenden.
Straks vliegt de Hertog toe op Romes ruiterbenden.
Hy tracht zich bovenal van Tubero te ontslaan:
Dees stuit zyn woeste drift, en dwingt hem pal te staan;

Doch een Germaansch foldaat, bezorgd voor 's Veldheers leven,
Verplet den Hopman 't hoofd, en doet hem deerlyk sneeven.
Dit geeft den Duitscher kans; hy nadert tot den wal.
Men keert een korte poos den stouten overval,
Doch vind zich niet bestand voor dit doldriftig poogen.
Arminius, in 't eind het leger ingevlogen,
Ziet juichend zich gevolgd van zyn' verwoeden stoet.
Dit duld Taurinus niet; hy wekt, vol vuurs, den moed.
Van 't volk van Tubero, om met hen in te dringen.
Sluit achter my de poort, kloekhartige oudelingen!
Dus spreekt de held, opdat men 's vyands hoogmoed straff';
De woeste Arminius vinde in 'deez' wal zyn graf.
Die last word straks volbragt, in spyt van 's Hertogs poogen.
De wanhoop blaakt zyn hart en blikfemt hem uit de oogen.
Men staat van wederzy' ten doele aan woede en moord.
Arminius bereikt in 't einde een legerpoort,
En stuift 'er yllings uit met zyn verlegen benden.
Taurinus jaagt hem na, en valt hem in de lenden;
Terwyl held Silius, wien Romes Veldheer zond
Zo ras hy 't groot gevaar der legerplaats verstond,
Den Vorst, dien hy ontmoet, in 't wyken tracht te stuiten,
En met Taurinus hulp, waar' 't mooglyk, in te sluiten.

Daar

Daar nog Arminius hen beiden tegenstaat,
Bemerkt hy dat zyn wond op nieuw aan 't bloeden slaat.
Straks doet hy zyn gevolg zich tot een' drom vereenen,
En opent zich een' weg dwars door den vyand heenen.
All' wat zich niet met hem kan redden word geslagt,
En de Elve erkent op nieuw met schrik de Roomsche magt.
De keureling houd aan met 's vyands volk te vellen
Totdat de gouden zon naar 't west begint te hellen.
Inguiomeer had met een kleene ruiterschaar,
Toen alles zwichtte, zich onttrokken aan 't gevaar;
En borg zich, moede en van de zynen afgesneden,
Gelukkig in het bosch waar by men had gestreden.
Germanicus beveelt door schel trompetgeschal
Het staaken van den moord inmiddels overal;
Hy treed met Titus langs het slagveld, en de streeken
Van 't bosch waarin de moed des keurlings is gebleken.
Terwyl zy zuchten om des oorlogs aakligheên,
Zien zy een' vreemdeling, die, zittende op een' steen,
Hen toeroept: Wykt van hier, wykt fluks, of 't geld uw leven.
Dees taal, zo onverwacht als fier hen toegedreven,
Wekt hun verwondering. Ze ontblooten beiden 't zwaard.
De fiere vreemdeling is een Duitscher, hoog bejaard.

Zyn helm bewyst zyn' rang ; een harnas dekt zyn leden ;
 En 't halfverbryzeld schild toont dat hy heeft gestreden.
 Hy ryst , en grypt naar 't zwaard ; terwyl de Veldheer vraagt :
 Wie zyt gy , die dus stout , schoon reeds zo hoog bedaagd ,
 Twee krygsliên tergen durft in 't bloeien van hun jaaren ?
 Bedaagde moed toont zich in 't strydperk best ervaaren ,
 Hervat de Duitfche Held. Uw vraag strekt u tot eer ;
 Tree nader jongeling , herken Inguiomeer.
 Zyt gy 't , herneemt de Prins , wiens vroomheid door myn' vader
 Zo hoog geprezen wierd , dan zyt gy geen verraader.
 Hoe dikwerf heb ik u tot mynen vriend begeerd !
 Geen overwonnen Vorst worde ooit door ons gedeerd.
 Hy fpreekt , en steekt bedaard het zwaard weêr in de fchede.
 De gryze krygsman zegt : Ontdek my , op myn bede ,
 ô Braave Jongling ! wiens roemwaarde zoon gy zyt ;
 Om , als de gouden zon in eenen nadren stryd
 Der dappren daaden ziet , u rustig uit te daagen ,
 Als een bestryder op wiens val ik roem mag draagen.
 't Rechtaartig heldenkroost dat na ons leeven zal ,
 Moet' met verwondring aan de plaats van uwen val
 En aan de stoute daên der oude dagen denken.
 Laat ons dat kroost van ons nog beter denkbeeld fchenken.

't Ge-

't Getuige, zegt de Prins, 't getuige t' onzer eer:
Hier vond Germanicus voorheen Inguiomeer;
Hier toonden zy elkaër de blyken hunner achting;
Hun minzaam onderhoud toont nog hun deugdbetrachting.
Hy plaatst, daar hy nog spreekt, zich aan des gryzaarts zy'.
ô Steen, dus vaart hy voort, steen, dien ik de eeuwen wy!
Strek altoos tot een blyk aan Duitschlands nagelachten
Dat Druzus Zoon niet schroomde een' braaven vyand te achten;
En als in 't eind de tyd, die niets in 't woën verschoont,
Ook aan uw harde stof zyn groote kracht betoont;
Als de Elve, half verzand, zich traager voort zal spoeien;
En zelfs wanneer die stroom geheel vergeet te vloeien,
Dat dan een reiziger, van 't Godendom bemind,
Om onze ontmoeting hier een zachte rustplaats vind'!
De fiere Duitscher, in verwondring opgetogen,
Beschouwt Germanicus, doch spreekt niet dan met de oogen;
En daar hy 's Prinsen stoet in 't ruim verschiet ontdekt,
Ryst hy al zuchtend; groet de Helden; en vertrekt.
De Veldheer oogt hem na, en geeft zyn volk een teeken
Om niet te nadren voor de vreemding is geweken.

In 't keeren naar den wal ontmoet Germanicus
Verscheiden oorlogsliên, die held Horatius,

Byna van kracht beroofd, naar 't Roomfche leger draagen,
 En als om ftryd hem met behulpzaame armen fchraagen.
 Stertinius, die hem, van houw op houw doorwond,
 By zyn verflagen volk op 't bloedig flagveld vond,
 Omringd van Duitschers, die hun dapper vuist deed sneeven,
 Ontdekte op 't onverwachtst in hem nog blyk van leven.
 Hy, uit een' berg van doon ter naauwernood gered,
 En door zyn redders op zyn eigen fchild gezet,
 Was op de plaats waar hy zo dapper had gevochten
 Bekroond met jeugdig gras, tot eenen krans gevlochten.
 De Veldheer, die den held zyn' lyfarts aanbeveelt,
 Geeft blyk hoe fterk zyn hart in 't lot der dappren deelt.

Het akelig bericht van 't flaan der Duitsche vaanen
 Verfpreid zich met de vlucht der wykende Germaanen,
 En voert door 't gantsche land den rouw ten hoogften top.
 't Is alles vol gewoels; elk pakt zyn goedren op,
 Terwyl de Hoofdliên reeds 't verftrooide volk vergadren,
 En met dien stoet den burg, hun laafte toevlucht, nadren.
 Wie maalt de droefheid van dit eertyds vrolyk oord
 Zo ras 't des Hertogs ramp en dien des landzaats hoort?
 Wie fchetst de zielfmart van Blichilde en de andre vrouwen,
 Daar zy de wanhoop van Arminius befchouwen,

Die

Die, magtloos door zyn wonde en raazende van spyt,
Min 's vyands magt dan 't lot zyn nederlaagen wyt!
De wyze Aurinia, omringd van Priesterinnen,
Treed op het onverwachtst de ruime burgzaal binnen.
Ze aanschouwt, vol deerenis, der vrouwen bittere smart.
Niet minder hevig treft des Hertogs rouw haar hart,
Daar hem, door 't zwaar verlies des laatsten stryds verbitterd,
Hoe zwak hy zich bevind', de woede uit de oogen schittert.
Zy treed naar 't rustbed waar de Held ligt uitgestrekt;
Zy heft den sluier, die haar aangezicht bedekt,
Met de eene hand omhoog; en uit zich in dees woorden:
Verneem Theutates last. Hy, die uit hooger oorden
De Goôn en menschen naar zyn' wyzen wil bestiert,
En thans vergunt dat Rome op Duitschland zegeviert,
Eischt door myn' mond dat gy uw driften doet bedaaren.
Hy zal, als 't hem behaagt, zich voor 's Landszaak verklaaren.
Hy, ô Arminius! die, toen ons leger streed,
De sterkgevestigde aarde ontzaglyk beeven deed,
Vermengt des stervlings heil met wrange tegenspoeden.
Meer onheils dan ons treft zal op den vyand woeden.
De wraakgodinnen zyn op Wodens wenk bereid:
Zy wachten op den buit die haar is toegezeid;

En

En zullen, ver van hier, die weeten op te spooren.
 De grooten sterven, en de rykdom gaat verloren.
 En gy, ô Vrouwen, die uw' vriendenstoet betreurt,
 Op 't roemryk oorlogsveld u van het hart gescheurd!
 Beklaagt uw onheil niet; Theutates heeft zyn zaalen
 Alreede ontsloten om uw maagen grootsch te onthaalen.
 Dus spreekt ze, en haare taal met eerbied aangehoord,
 Herstelt allengs de rust in dit verbysterd oord.

Germanicus, verheugd om de eer dien dag verkregen,
 Stygt op de spreekplaats; dankt de Goden voor hunn' zegen,
 Die over 't magtig Rome een' nieuwen luister spreid;
 En roemt der benden moed en fiere dapperheid.
 De Held gebied daarna een deel der legerknechten
 Een eertrofé voor Rome aan d'Elfboord op te rechten;
 En maakt zich reede om met een deel der ruitery
 De plaats te kiezen tot dit blyk van heerschappy.
 De volken, door den schrik der nederlaag verslagen,
 Verzoeken, magteloos een' verdren stryd te waagen,
 Om vrede voor hunn' staat; en om vergiffenis
 Van Varus wreedden moord, die hen zo doodlyk is.
 Het Angrivarisch volk vertoont zich 't eerst van allen.
 De Prins verhoort hun beê met gunstig welgevallen.

Dus

Dus word van oord tot oord de blyde vreê gevest,
En ademtocht vergund aan 't afgestreên gewest,
Dat, wyd en zyd bekoord door 's Prinsen gunstbewyzen,
Den lof van zyne deugd tot aan 't gestarnt' doet ryzen.
Hy word, waar hy verschynt, van Duitschlands vrouwenstoet,
Verzeld van gade en kroost, al zingend dus begroet:

't Is vrede in ons gewest. Juicht bergen, dalen, stroomen;
Juicht, telgen van het bosch, eerwaardige eikenboomen,
In wier gewyde schaêuw der Goden outer blaakt;
Juicht, nu de vrede op nieuw dit oord gelukkig maakt.
Het stryden heeft een eind: Germanjes fiere Grooten
Zien Romes Helden aan als trouwe bondgenooten.
't Is vrede in ons gewest: de blydschap ryst in top.
Men legg' den krygsrok af, en hang' de schilden op
In ruime zaalen, waar ons nakroost zal vergadren,
En by het wapentuig van hun beroemde vaders,
Verroest en zwaar beroekt, en zelfs byna vergaan,
Zal zingen dat Germanje eens Rome dorst weêrstaan.
't Is vrede in ons gewest: men denk' nu aan geen wapen.
Het rykgekleurde schild worde in een boot herfschapen,
Waarmede ons leerziek kroost de stroomen overstreev'.
De speer, die na den stryd met bloed bezoedeld bleef,

Treff' door der jaagren hand de borst der wilde stieren.
 De pyl snorr' van den boog op reigers en op gieren.
 't Is vrede in ons gewest. De kryg heeft uitgewoed.
 De Roomsche Veldheer heeft geen' lust aan schuldloos bloed.
 Hy steekt, op ons verzoek, het wraakzwaard in de schede,
 En schenkt ons rust en heil door 't schenken van den vrede.
 Germanicus is zo beroemd door oorlogsdeugd
 Als Wodens dapper kroost in 't opgaan van hun jeugd.
 't Is vrede in ons gewest. 't Vernuft der Roomsche helden
 Zal ons bestieren in 't bebouwen onzer velden.
 Hun trouw en vriendschap zal Germanjes dapperheid
 Zich doen verbinden aan 't Romeinsche krygsbeleid.
 Theutates, 't hoofd der Goôn, wien alle Celten vreezen,
 Zal, nu ons Rome mint, ook Romes schutsheer weezen.
 't Is vrede in ons gewest: Germanicus zy de eer.
 Men denke aan d'ouden haat na deezen vreê niet meer.
 't Romeinsche heldenkroost zal zich met ons verblyden,
 En over 's hemels brug naar 't grootsch Valhalla ryden,
 Dat vyfmaalhonderd en nog veertig poorten heeft,
 En in wiens ruimen kreits Theutates eeuwig leeft.
 't Is vrede in ons gewest. Men flyte altoos de dagen
 Gelukkig, als van ouds, met vischen en met jaagen;

Of zo de tweedragt ooit de krygszucht weêr ontsteekt,
 't Zy tegen hem alleen die deezen vreê verbreekt.
 Juich, Rome; juich Germanje; elk deele in onze blyheid.
 Leef lang, Germanicus! 't is vrede! vrede en vryheid!

De Zoon van Druzus, door der vrouwen zang bekoord,
 Toont elk zyn' heufchen aart, en zet zyn' reistogt voort
 Naar de Elve, lang belust de weelige landouwen,
 Waardoor dielandstroom rolt, van 't hoog geberg'te aanschouwen.
 Hy stygt met zyn gevolg terstond de bergen op;
 Beklautert in het eind den allerhoogsten top.

Welk een verscheidenheid van klaverryke weiën,
 Van akkers, kreupelbosch en beemden en valeien
 En bloemwaranden streelt het onvermoeid gezicht!
 Een eïndeloos verschiet van schaduw en van licht
 Bemaalt den groenen grond met onderscheiden kleuren.
 De zachte zomerlucht blaast liefelyke geuren.

Ginds ziet men bosfchen, die, met de eeuwen opgegroeid
 En nimmer door de hand eens stervelings besnoeid,
 De volken van dit land tot diepen eerbied wekken,
 En duistere tempels van Germanjes Goden strekken;
 Door d'ongewyden voet des landzaats nooit betreên,
 Maar door d'Aartswichelaar slechts eenmaal 's jaars alleen,

Als hÿ, naar 't oud gebruik, dees donkre schemeringen,
 Blootshoofds en barrevoets, verpligt is in te dringen;
 En knappende eikenblaên op 't zoodenouter stookt,
 En 't lomrig tempelchoor van 't heilig offer rookt.
 Ter zyde ziet de Prins ontelbre rotfen pronken,
 Met mosch en kruid gedekt, voorzien van bergspelonken
 En grotten, vreemd gevormd, en ruw en ruig begroeid;
 Aan welker groenen voet het fluimrend beekje vloeit.
 Wat verder stort een bron met rusteloos geklater
 Een' breeden zilvren stroom van altoosleevend water
 Ten berge af; bruischt en schuimt om klei en ruigte en steen,
 En neêrgestort geboomte, of golft 'er over heen;
 Of spreid, al breekende op de laager heuveltoppen,
 Een zachte regenvlaag in dunne zilvren droppen,
 Op 't jong ontsproten loof van kruid en spruit en plant,
 En schenkt de vruchtbaarheid aan 't omgelegen land.
 Nog verder ziet de Held de breede landrivieren
 Met duizend bogten langs haar grasryke oevers zwieren,
 Zich kronklend slingren om gehucht en berg en dal.
 Het zonlicht tooit met goud haar kabblend stroomkristal.
 Ginds praalen ze in 't verschiet als zilverwitte banden,
 Voor de oogen smaller naar den afstand van de landen.

De staatlyke Elve, die den Veldheer sterkst bekoort,
De fchoone Vlietvorftin van dit bekoorlyk oord,
Trekt zyn gezicht het meest. Hy ziet haar rustloos vloeien,
Zich met gezwinde vaart al golvend zeewaart spoeien;
En in het wyd verfchiet gedekt door vlot by vlot,
Belaên met have en vee, en 't vluchtend overschot
Germaansche volken, die den vreê met Rome vloeken,
En in hun neêrlaag by den nabuur fchuilplaats zoeken.
Hy telt, rondom zich heen, van 's bergs verheven kruin,
Veel burgen nog in stand, of fmookende in hun puin,
Door de Edelen gebouwd om 't landvolk te onderftuten.
Hy ziet, aan allen kant, geringe en ruwe hutten,
Van riet gevlochten en met klei en zand bemuurd.
Hier ryst een kleene ftad, en ginds gehucht of buurt,
Of dorp, of aadlyk huis, of fterkgebouwde sloten,
Door Druzus aangelegd tot fteun der bondgenooten.

De Prins befchouwt, verheugd, de weelige landouw.
ô Goden, roept hy uit, die 't fchenden van de trouw
Niet ongeftraft gedooft, en Romes veldbanieren,
Door my geleid, op nieuw hier gunt te zegevieren!
ô Schim myns Vaders, die my herwaart hebt gebragt
Om 't land, door hem weleer verknocht aan Romes magt,

En haar ontwongen door de woede der barbaaren,
 Op nieuw aan 't Roomsch gebied in deezen togt te paaren!
 Myn hart erkent uw gunst, die voor my waakt en stryd.
 Dus spreekt de vroome Prins, terwyl zyn volk zich kwyt
 Om op een' heuveltop de wapenzuil te bouwen,
 En deeze woorden op het voetstuk uit te houwen:
 't Heir van Tiberius heeft hier 's Ryks roem geschraagd;
 Van 's Rhynstrooms boord tot de Elve Arminius verjaagd;
 En, na 't herwinnen van dees landstreek der Germaanen,
 Dit zegeteeken, met de wapentuigen, vaanen
 En naamen van elk volk, beteugeld in den stryd,
 Na Jupiter en Mars, Augustus toegewyd.
 De naam des Veldheers word op de eerzuil niet geschreven,
 Om Cezars nyd geen stof tot nieuwen wrok te geeven.

Niet ver van de Elve ryst, by een Germaansch gehucht,
 Een ledig slot, waaruit de burgzaat was gevluht:
 Dees burg is thans 't verblyf des Veldheers en der Grooten.
 Na 't stout voltooien van het werk der keurgenooten,
 Begeeft zich Druzus Zoon terug naar dat gesticht,
 En slyt, terwyl de rust den last des volks verligt,
 Een deel des stillen nachts in letteroefeningen.
 Hy volgt Euripides in dichtbespiegelingen;

Of streeft Aratus na in zyn verheven vaart.
De togt van Xenophon, die nog verwondring baart,
Houd Titus leeslust gaande, en streelt een poos zyn zinnen.
De slaapzucht schynt allengs zyn aandacht te overwinnen,
Terwyl het pergament de matte hand ontschiet.
De Prins bemerkt de rust van zynen hartvriend niet.
Hy ziet, terwijl hy schryft, by 't schynfel der flambouwen,
Een'geest, die hem van verre opmerkend schynt te aanschouwen.
Hy richt zich op, nog met het schryfriet in de hand,
En staroogt op het spook, dat hy in fieren stand,
Veel grooter dan een mensch, ziet voor zyn oogen waaren.
Het schynt een jongling, in de kracht der levensjaaren.
Wie zyt gy? vraagt de Held, wat voerde u herwaart aan?
't Verschynfel doet terstond dit antwoord hem verstaan:
'k Ben uw Beschermgeest, door de Goden u gegeven,
Om u te hoeden en altoos op zy' te zweeven.
Gy ziet my hier opdat hun last u worde ontdekt.
Zy willen dat gy thans niet over de Elve trekt,
Aan welker westerboord gy Rome doet regeeren.
Vernoeg u met het land dat gy 's Rykswet deed eeren.
Trek weêr naar de Ubiën; en, treft u ongeval,
Verlaat u op Jupyn, die u beschermen zal;

Uw jeugdig hoofd eerlang bekransfen met laurieren,
En u op 't Capitoool met roem doen zegevieren.
Vrees niet voor Cezars nyd, hoe fel hy wrokke en woed';
Gy word door 't Godendom in Romes wal behoed;
En, ver van dat aldaar u eenig leed zal treffen,
Zal u Tiberius steeds meer en meer verheffen.
Gy zult de volken aan den vruchtbren Nyl gebiën;
En in het oost als hier uw deugden eeren zien.
Ik zal u naar 't bevel der Goden derwaart leiden,
En u uw kundigheên met yver uit zien breiden;
Daar ge al de wondren, die gefchichtkunde yvrig boekt,
Met een verrukt gemoed naauwkeurig onderzoekt.
Zal Cezar, vraagt de Held, myn talryk huis niet deeren?
Uw zoon, is 't antwoord, zal in zyne plaats regeeren;
En zelfs uw kleinzoon word gefchikt ter heerschappy.
U meer te ontdekken, Prins, staat my dit uur niet vry.
Terftond na dit bericht verdwynt hem 't spook uit de oogen.
Germanicus, ontfteld, verwonderd, opgetoogen,
Weet naauwlyks wat hy in dit oogenblik gevoelt,
Door al de ontroerenis die in hem werkt en woelt.
Goôn! roept hy, welk een heil doet my uw goedheid fmaaken!
Dees onverwachte kreet doet Titus fluks ontwaaken.

Hy

Hy ziet op 's Helds gelaat ontsteltenis verspreid;
En dat hy tevens, als verrukt door dankbaarheid,
Aandachtig de oogen naar den hemel houd geslagen.
Hy vliegt naar zynen vriend, en laat niet af van vraagen
Wat hem weêrvaaren is. Ach! roept de Veldheer, ziet
Uw oog den geest niet nog? Hoort gy zyn woorden niet?
Wat geest, zegt Titus, moest ik zien? wiens woorden hooren?
'k Gevoelde op 't onverwachtst my in myn sluimring stooren:
Uw stem heeft my gewekt. Wat is 't dat u ontroert?
Germanicus verhaalt, byna zichzelve ontvoerd,
Wat zyn Geleigeest hem uit naam der Goden meldde,
En 't heil dat hy aan hem en aan zyn huis voorspelde.
Wat vreugd! roept Titus. Van der Goden trouw bewust,
Stelt hun verzeekring myn bekommerd hart gerust.
Door Jupiter beschermd, staat u geen leed te schroomen;
En als hy u behoud, behoud hy tevens Romen.
De Zoon van Druzus keert, na 't stichten der trofee,
Van de Elve naar zyn heir, dat uit zyn legersteê
Bereids den ryksten buit naar d'Eemstroom deed vertrekken,
Om tot versierfels van 's Helds zegepraal te strekken.
't Min kostbaar overschot, vergaêrd naar 's Veldheers last,
Word op een' heuvel door het volk oopen getast;

Het vormt eene eerzuil van uitheemsche krygsfieraaden,
 Van helm en speer en boog en schilden en gewaaden.
 Het Priesterdom treed aan met fakkels in de hand;
 Steekt tot des Krygsgods eer de wapenzuil in brand,
 En wyd aan Mars deez' roof der overwonnen volken.
 De vlam ryst flikkende op, en lekt, naar 't schynt, de wolken;
 En 't veld, waarop de Prins 't verwinnend heir onthaalt,
 Word al dien blyden nacht door 't glorivuur bestraalt.

Den naasten morgenstond verlaat de Held deeze oorden,
 En trekt met al zyn heir terug naar 's Wezers boorden;
 Verdeelt zyn legermagt aan 's landstrooms westerkant,
 En zend de helft daarvan door 't overwonnen land
 Naar de Ubiën terug, tot mindren last der vlooten.
 Thans neemt hy afscheid van zyn Chauchsche bondgenooten,
 Wier dankbaar hart hem als hunn' landbeschermer eert,
 En 't magtig Rome en hem onkreukbre trouwe zweert.
 De Veldheer scheid van daar om weêr naar de Eemste streeven.
 Hy doet zyn oorlogsvolk zich straks aan boord begeeven,
 Met krygstrofeen verrykt en een' ontschatbren buit,
 En loopt den mond des strooms met duizend kielen uit.

* * *

GERMANICUS.

DER TIENDE BOEK.

Het fladdrend windje doet de zeilen luchtig zwellen,
En met de deinzende eb de fchepen zeewaart fnellen;
Terwyl de spiegeling, die op den heldren vloed
Hun tegenbeelden toont, hen dubbel fchynen doet.
De blyde vloodling ziet de bruine verw der baaren
Van d'Eemsftroom aan het groen van 't nat der zee zich paaren.
De zon begroet den herfst met haar verkwikkend licht,
En houd thans dag en nacht byna in evenwigt.
De breede waterbaan, waarop de kielen dansen,
Vertoont zich als verguld, befchenen door haar glansfen;
Een zweevend wolkje ftuit van tyd tot tyd haar' gloed,
En maakt dien draaglyk voor den nyvren waterftoet,
Die door dat dryvend zwerk haar tintelende ftraalen
Op onderscheiden wyze in 't luchtazuur ziet praalen.
De riemen, reis op reis geploft in 't golvend nat,
Dat opftuift voor den boeg en om de boorden fpat,
Vermeerdren flag op flag het ruisfchen van de baaren.
Men hoort op 's Veldheers kiel den zang der blyde fchaaren,

Die, door de zachte fluit bevallig bygestaan,
Met deeze klanken rolt langs 't vlak der waterbaan.

De Aéloudheid zing' den togt der Attische oorlogsvlooten,
Waardoor Mycenes Vorst, aan 't hoofd der bondgenooten,
Van Paris misdaad wraak op 't vorstlyk Troje nam,
En Priams schoone stad vernielde door de vlam:
Het laate nakroost zal van grootfcher zeetogt zingen;
Den togt van Druzus Zoon, die Romes keurelingen,
Meer dan ooit Atreus telg de Grieken, deed bestaan;
Hen 't eerspoor toonde langs den noorder. Oceaan;
En 't wreevlig Duitschland dwong voor Romes wet te knielen:
Thans keert Germanicus; hy keert met duizend kielen.
Nooit heeft zyn vloot naar wind, naar goeden wind gewacht.
Hy heeft geen eedle maagd den Goôn ten zoen gellagt.
Nooit is de tweespalt by zyn vrienden losgebrosen.
Nooit heeft des vyands toorts zyn schepen aangestoken.
Hy heeft Arminius zyn schuld betaald gezet,
Arminius, door meer dan vrouwenroof besmet,
Door wiens verraad uw kroost, ô Rome! wierd verflagen:
Al de aard zal van zyn straf eeuw uit eeuw in gewaagen.
Zo blyv' de Roomsche wraak als die van 't Grieksche zwaard,
En 't onheil van Germanje als Trojes ramp vermaard.

Een.

Een deel van 't Godendom bleef steeds den Grieken tegen,
Maar al de Goden zyn 't Romeinsche volk genegen.
ô Vader Oceaan, die in het golvend zout
Uw paerlemoeren hof en trotschen zetel bouwt!
Leer aan uw Tritons de eer van 't magtig Rome zingen;
Verhef des Veldheers roem en dien der keurelingen.
De Griek sloopte Ilium na vyfpaar jaaren stryds:
Onze arm verwon Germanje in zo veel weeken tyds.
Inmiddels haalt de zon het glansryk aanzicht onder.
't Noordwest betreft als 't zuid. Deze eeuw merkt den donder,
En spoed zich landwaart heen met een verlaagde vlucht.
De buien dryven aan, en vullen 't ruim der lucht.
De heldre dag word in een' duistren nacht begraven.
Men oogt naar 't strand, en wenscht, doch vruchtloos, naar een
Een akelige stilte ontzegt alreê de vloot (haven:
Den dienst van 't zeil: men haalt, op 't nadren van den nood,
Het in zo ras men kan, en poogt door yvrig roeien
Zich met de kielen van 't gevaarlyk strand te spoeien,
Waarachter 't zwarte zwerk ontzaglyk zich verspreid:
Het witte weêrlicht barst uit deeze duisterheid,
En flikkert in de lucht met blikkerende stralen.
De donder volgt van verre en rolt in 't nederdaalen.

Zyn rommelend geluid gestadig nader aan.
De wind steekt schielyk op. De wolken, overlaên
Van stoffen, bersten los in zwaare hagelbuien.
Het oost grimt tegen 't west, en 't noorden tegen 't zuien.
De scherpgetande haai zwerft by het stormgehuil
Rondom, en vlamt op buit met opgesperden muil.
De ontstelde vlootling poogt de kielen sterk te omgorden,
Die door der golven kracht uiteen gewrongen worden.
De naaden gaapen door het bonzen en gestoot
Der bulderende zee. De felgeschokte vloot
Word van elkaêr verstrooid, en hier en ginds gedreven.
De stuurman staat verbaasd; de dappre krygsliên beeven;
Hun kundelooze drift om 't bootsvolk hulp te biên,
Vergroot het lyfsgevaar, dat zy voor oogen zien.
Zy jammren in den nood om hun verlaaten vrouwen;
Of vloeken hem die 't eerst bestond de zee te bouwen.
Wat dreef ons, roept men, naar dit doodlyk element?
Was niet de weg te land min zorglyk, meer bekend?
Was de aard niet groot genoeg voor 't waerelddwingend Romen?
Wie kan de onstuimigheid des Oceaans betoomen?
Nephtunus deelt zyn magt geen stervelingen meê:
Hy voert alleen 't gebied op de ongetrouwe zee.

Een ander smeekt de Goôn het onheil af te wenden.
't Verdubben van 't gevaar verdubbelt hunne elenden.
Al de elementen zyn dit oogenblik in ftryd.
De blaauwe blikfemgloed verfpread zich wyd en zyd.
De fchorre donder bromt, en stort al bonzend neder,
Mengt raatlend flag in flag. By 't fchrikverwekkend weder
Scheurt al het zwerk vaneen met klaterend geluid,
En giet in d' Oceaan een zee van wolknat uit.
De toemelooze storm doet in zyn gruwzaam hollen
Steeds over golf op golf nog zwaarder golven rollen,
En stapelt ze te berge in 't aaklig ruim der lucht.
Het daavrend zeefttrand huilt; de ontftelde hemel zucht.
Dit alles jaagt den dood in aller hart en oogen.
Deeze is minst om zichzelve, meest met zyn' vriend bewogen;
Die heeft zich met dit fchrift zyn' fchat om 't lyf gegord:
Indien myn ligchaam nog op 't ftand geworpen word,
Vergun 't een handvol aarde, ô vreemding! op myn bede;
Myn lot kon 't uwe zyn: bezit dit goud in vrede.
Men ziet by 't blikfemlicht, hoe 't hevigbruisfchend nat
De beelden van de Goôn in 't glansryk aanzicht fpat,
En 't paviljoen beftelpt. Hier baat geen handenreppen;
De sterke flingring doet de kielen water fcheppen;

De baaren storten in, in weêrwil van 's volks vlyt,
 En stooten 't al omver. Hier breekt een steng, daar splyt
 Een zwaare mast vaneen; ginds word door de onweêrvlaagen
 Een raa, en daar een roer aan splintren weggeslagen.
 Men werpt den ryken buit van 't groot Germanisch oord,
 Pakkaadje, voorraad, vee, tot redding overboord;
 De beste wapens zelfs; en acht, in 't hevig woeden
 Des storms, genoeg gehoed indien men 't lyf kan hoeden.
 De weggeworpen schat, door al de zee verspreid,
 Geeft, waar hy aanspoelt, blyk van Romes mogendheid,
 Doch tevens van de elend der dappre legervaanen,
 En meld haar ongeval aan Friezen en Germaanen.

Het buldren des orcaans verzwaart den hoogen nood.
 Hy dondert uit het zuid, en jaagt de veege vloot
 Met toomeloos geweld naar klippen, banken, zanden;
 Verbryzeld hier en ginds de kielen onder 't stranden.
 De droeve vlootling, die, hoe moede en afgemat,
 Nog heul zoekt aan een plank, of touw of kabel vat,
 Stort, van het wrak gestormd, al jammrende in de golven,
 Waar 't veege leven stikt, door 't woedend nat bedolven.
 Hoe veelen stygen met de baaren naar de lucht,
 Of tuimlen met hen om! 't Zielroerend weegezucht

Van hen die uit het nat de handen opwaart steeken,
En met de doodverwe op 't gelaat om 't leven smeeken,
Word door de winden en 't gebruik der zee verdoofd.
Ginds zinken honderden, alreê van 't licht beroofd.
Germanicus, om 't lot der veege vloot verlegen,
Poogt, boven op zyn schip, ondanks 't gevaar, gestegen,
Rondom zich heen te zien. De naare duisterheid,
Die al de lucht als met een rouwfloers overspreid,
Bepaalt zyn oog alom. Hy blyft zorgvuldig staaren,
Om, als de roeigalei door de opgeruide baaren
Te berge word gevoerd, van meer verheven stand
Zyn oog te kunnen slaan naar d'een' en d'andren kant.
Zo staat een marmren zuil, die sints onheugbre dagen
Een' tempel, lang verzwakt, alleen bleef onderschraagen;
En die, als 't oud gebouw en op en om hem stort,
En 't aardryk siddren doet, niet neêrgeflagen word.

De gloênde bliksem daalt, in schitterende stralen,
Al slingrende om den Prins, uit 's hemels duistre zaalen;
Doch 't schichtig licht vertoont hem niets dan aakligheên.
Van duizend kielen ziet de Held de zyne alleen.
Ach! zegt hy tot zyn' vriend, myn schepen zyn verloren.
Het gramme noodlot heeft hunn' ondergang gezworen.

't Bewerkt ons ongeluk gelyk Germanjes wee,
 En doet 's Ryks zegepraal verzinken in de zee.
 Helaas! zy gaat ten grond' met myn verzwolgen kielen.
 ô Dierbaar kroost van Rome! ô eedle heldenzielen!
 Wie dacht, wie dacht dat u die ramp te wachten stond!
 Op 't eigen tydstip sluit een zeegolf hem den mond,
 En stuift hem in 't gezicht, en stuift hem in zyn klagten.
 Getrouwe Titus brengt vergeefs hem in gedachten.
 Dat mooglyk al de vloot nog niet verloren is.
 De Veldheer voed geen hoop op haar behoudenis.
 Het troost hem echter nog dat zyn getrouwe gade,
 Dit uur beveiligd voor der golven ongenade,
 Niet deelt in zyn gevaar noch 't algemeen verdriet.
 Zy weet, dus vaart hy voort, zy weet myn onheil niet:
 Wie zal haar trooster zyn? Ach! mogt zy nimmer hooren
 Op welk een wyz' de dood ons allen was beschoren!
 Behoed haar, goede Goôn! behoed ons teder kroost!

Terwyl 't vermoeide volk elkaer getrouw verpoost,
 En met standvaste vlyt, in spyt van 't hevig woeden
 Des toomeloozen storms, de kiel nog tracht te hoeden,
 Roept een der stuurliên uit: Geluk, ô Held! geluk!
 De Goden zullen ons verlossen uit den druk.

Ik zie twee lichten om de groote maststeng zweeven;
Zy hechten 'er zich aan; dit doet myn hoop herleeven.
Bedriegt die blyde hoop zich niet door valschen schyn,
Het een zal Castor, en het andre Pollux zyn.
't Vliegt alles overeinde om 't vlammen licht te aanschouwen,
En vind, daardoor verheugd, een' aanblik van vertrouwen.
Inmiddels neemt de orcaan in woede een weinig af.
Men hoort het onweér nog; doch 't buldert minder straf;
En schoon de woeste storm nog hevig giert in 't zuiên,
Hy loeit zo brullend niet. De zwaarte van de buien
Vermindert; en het zwerk, als moede en afgejaagd,
Vliegt minder driftig nu de morgenscheemring daagt.
De Prins, die al den nacht flect in angstvallig waaken,
Ziet naauwlyks in het oost den dageraad genaaken,
Of oogt gestadig uit of hy geen kielen ziet.
Vergeefs; helaas! hy word in 't opgeklaard verschiet
Niets dan een schip gewaar, geheel op zy' geslagen.
Een jeugdig bootsgezel bestaat zich stout te waagen;
Beklimt den hoogen mast, en staart naar allen kant;
En eindlyk roept hy uit: Ik zie in 't oosten land!
't Schreit alles: Land! ach! land! De brakke traanen springen
Door zielsontroering uit het oog der Edelingen.

Men wend het strandwaart aan, en ziet niet ver van daar
 De kiel, die Pizo voert, in 't uiterst zeegevaar;
 Ze is op een bank geraakt, en reddeloos gestooten.
 Hy staat op 't schuddend wrak met al zyn togtgenooten.
 Men hoort hun klagt, die op de stranden wederstuit.
 Dees steekt de kleeders op, die breid de handen uit.
 Laat, zegt Germanicus, geraakt door medelyden,
 Laat ons, is 't mooglyk, die rampzaligen bevryden.
 Zyn hart, daar hy nog spreekt, vliegt by hen door den vloed,
 Nog vlugger dan de kiel, hoe ze op zyn' last zich spoed.
 Hy vind gelukkig kans om 't wrak ter hulp te komen.
 All' wat 'er op is word terstond aan boord genomen.
 Hoe vrolyk dankt hem 't volk, die, in den hoogen nood,
 Met eigen lysgevaar, zo trouw hen bystand bood;
 Zelfs Pizo, door de deugd van Druzus Zoon bewogen,
 Zweert hem erkentenis met neêrgeflagen oogen;
 En doemt, daar hem 't gewisse op 't strengst zyn schuld verwyt,
 Zyn eigen glorizucht zo wel als Cezars nyd.

Des Prinsfen kiel bereikt den langgewenschten oever.

Hy stapt van boord, en word van uur tot uur steeds droever,
 En wykt niet van het strand, hoe ernstig aangezocht,
 Maar zet zich zuchtend neêr, en overpeinst zyn' togt;

Een

Een togt waarvan zyn hoop zich zo veel roems beloofde,
Toen hy Arminius van alle magt beroofde,
En die thans Rome en hem in rouw en onheil stort,
Nu al zyn glori door den storm verflonden word.
Hy denkt, zwaarmoedig, aan de staatsveranderingen,
De hoogheid, en den val der grootste stervelingen;
Maalt zich Emilius, verwinnaar weêrgekeerd,
Die, schier op d'eigen tyd waarin hy triomfeert,
Zyn laatste huwlykspand erbarmlyk ziet verscheiën,
En op de zegekoets zyn' huisramp moet beschreien;
De dappre Antonius, gewond, in stervens nood,
In koorden hangende, en begraven voor zyn' dood;
En Cezar, die de wet aan Rome plagt te geeven;
En held Pompejus, die zelfs Cezar dorst weêrstreeven.
Ziet d'eenen in den Raad door vrienden omgebracht,
En d'andren, vluchtende, in een kleene boot gellagt.
Hy denkt aan Marius, door 't los geluk verfmeten,
En op Carthagoos puin in ballingschap gezeten.
Ach! peinst hy, zou een mensch 't balstuurig lot weêrstaan,
Daar gantsche Staaten op 't rampzaligste ondergaan;
Ligt Siracuze niet begraven, zyn de wallen
Van 't grootsch Corinthe en van Carthago niet gevallen!

Wat bleef 'er over van die steden, zo vol pracht!
Ach! ligt word Rome zelf door 't laate nageslacht
Op de eigen wyz' beschouwd. Goôn! wilt dit onheil weeren;
En wat ook vall', laat Rome en ramp en tyd trotseeren.

Terwyl zyn droeve ziel dus peinzend werkzaam is,
Gefolterd' door verdriet en door vermoeyenis,
Verwint de slaap allengs zyn afgetobt vermogen:
Geen vriendelyke slaap, die, vol van mededoogen,
De bange zorgen streelt, en 't kwynend hart herstelt,
Maar rust, als die den mensch in heete koortsen kwelt,
De krankheid voedsel geeft, en door 't vergrootend maalen
Van ramp op ramp, de ziel verlegen om doet dwaalen.
De Held vind in den droom zich verr' van 't Chauchsche strand,
En nadert met zyn heir 't geliefde Vaderland.
Hy ziet den Tyber reeds, en trekt met al zyn vrinden
Dien over, doch kan Rome in Rome niet meer vinden.
Hy ziet aan alle zy', waarheen hy de oogen wend,
Een naar tooneel van schrik, verwoesting en elend.

Het Vorstlyk Rome, nooit dan met ontzag te aanschouwen,
Vol trotsche tempelen en paleizen en gebouwen,
Door zuilen van graniet en marmer onderschraagd;
Gevaarten, van wier pracht de ruime waereld waagt;

Die vreemde volkren, als zy 't eerst dien luister zagen,
Door 't grootsch gezicht ontsteld, verwonderd deden vraagen:
Is al die heerlykheid, is al die konst en pracht
Door 's menschen hand gevormd, door 's menschen geest bedacht?
Had de aarde broods genoeg om de arbeidsliên te spyzen?
Dat Rome, 't welk zyn' roem tot aan 't gestarnt deed ryzen,
Toont op dit tydstip aan Germanicus gezicht
Niets dan een' steenhoop, die in 't stof gezonken ligt.
Marcellus schouwburg is vervallen en geschonden:
Daar die van Cezar stond word niets dan puin gevonden.
Agrippaas prachtig hof is gantsch en al verwoest.
Der helden beelden zyn verbroken of verroest,
Of door de onweetenheid verachtlyk weggesmeten.
Hier staat hun voetstuk nog, doch 't opschrift is gesleten;
Ginds ligt een schoone romp, van hand en voet beroofd;
Hier een metaalen arm, en daar een marmren hoofd.
Het graf van Scipio is groen en ruig bewosfen;
En Romes grootsche markt verstrekt een wei voor osfen.
De schilderstukken, uit Corinthes fellen brand
Geborgen, liggen thans verwaarloosd in het zand,
Met schimmel overdekt, vertreeden en geschonden.
De waterleidingen, die nergens weêrgaê vonden,

Geschraagd door boog op boog van marmer of arduin,
Ten halven ingestort, zyn niets dan gruis en puin.
't Ontzaglyk Capitoel, en Jovis trotsche tempel,
Bedekken, neêrgeploft, hun voetstuk en hunn' drempel;
De altaaren, lampen, en 't onschatbaar choorsieraad
Van jaspis, van kristal, groen marmer, of agaat,
Zyn dik met stof begroeid, of onder de aard begraaven.
Paleis en badhuis zyn 't verblyf van kraai en raven.
Kolommen, cedrenhout en stukken marmersteen,
Goud, zilver en porfier, 't ligt alles ondereen.
't Wanstaltig overschot der prachtige gebouwen,
De steengevaarten, die alom zich doen beschouwen,
Hier ingezonken, ginds gescheurd, en daar vergaan,
Verschriklyk voor het oog, gevaarlyk in het staan,
Op 't minst gerucht gereed aan brokken neêr te vallen,
Vergrooten 't naar gezicht van de omgestorte wallen.
Men raamt noch wyk noch straat aan 't een noch 't ander end.
De groote renbaan word ter naauwernood herkend.
Der vaders overschot, aan 't volk van Rome heilig,
Bleef in geen lykbus van metaal of marmer veilig.
Verwoesting, die paleis en hof en tempel floopt,
En op geleden ramp steeds nieuwe rampen hoopt,

Verftrooide de afchen door de kaamren van de graven,
En mengde 't overfchot der grooten en der flaaven.

Germanicus, reeds door zyn lot in 't harte ontfteld,
Gevoelt door dit gezicht, dat zo veel jammers meld,
Zyn toemelooze smart met nieuwe woede groeien.
Men ziet, terwyl hy rust, hem 't zweet langs 't aanzicht vloeien.
Hy fchynt gefolterd door een angftig zielsverdriet.
Hy roert zich fiddrend; doch de flaap verlaat hem niet.

Hy ftreeft in zynen droom met fchrik door al de wyken,
In hoop dat hem nog iets van Druzus hof zal blyken;
Doch word op elke treê door bergen fteens gefluit.
Terwyl hy troostloos zwerft, onzeker van besluit,
Verbeeld hy zich in 't einde in een der hoofdgebouwen
Het overblyffel van Augustus hof te aanschouwen.
Hy klautert over 't puin; treed een der zaalen in;
Doch vind noch fchyn noch blyk van Vorst of hofgezin.
't Is alles woest en leêg, ontbloot van allen luister.
Hy daalt in een gewelf, daar hy, in 't fcheemrig duister,
Een oud en armlyk paar by kwynend lamplicht ziet.
Ach! roept hy; fpreekt, is dit Augustus badzaal niet?
't Kan zyn, zegt de oude man, dat op dees plaats voordeezen
Het huis van dien gy noemt in Rome plagt te weezen;

Zyn naam en wooning zyn my even onbekend:
 Dit oud gebouw strekt ons ter wyk in onze elend.
 Goôn! zucht de Prins, ô Goôn! dit kunnen jammren heeten.
 Augustus onbekend! Augustus naam vergeeten;
 Het Capitoel verwoest, en Rome een wildernis!
 Wie weet of zelfs 't Heelal niet onbestendig is?
 Hy ryst, op deeze taal straks tot zichzelv' gekomen,
 Al fiddrende overeinde, en roept: ô Romen! Romen!
 Zyn hartvriend Titus, die zyn felle ontroering ziet,
 Omarmt hem, doch de Held ontdekt zyn' droom hem niet,
 Uit zorg dat dit verhaal de droefheid mogt verzwaaren,
 Maar zucht om 't nachtgezicht in 't zuchten om zyn schaaren.
 Hy streeft naar 't hoogste duin; slaat de oogen naar de zee;
 Doch all' wat hy beschouwt vergroot zyn hartewee.
 Hier dryft een mast of raa, daar blokken en zeilaadje.
 Ginds vaatwerk, riem of roer, gewaaden of pakkaadje.
 Beneden, aan het duin, waarop hy zich bevind,
 Ligt een gefneuveld ros, door 't woeden van den wind
 Op 't barre strand gestormd. En ach! terwyl hy de oogen
 Daar heen wend, word zyn ziel door sterker schok bewogen.
 Hy ziet, door 't zeenat, dat nog driftig bruischt en woelt,
 Verscheiden lyken aan den oever opgespoeld.

Dit

Dit schrikkelyk gezicht jaagt hem den dood in 't harte.
Ach! berst hy treurig uit, verwonnen door zyn smarte:
Myn togtgenooten! ach, hoe treft me uw deerlyk lot!
Is dit, helaas! is dit het eenig overschot
Van zulk een aantal volks, door de opgeruide golven
Voor eeuwig in het diep des Oceaans bedolven!
Ach! moest ik te onbedacht hen waagen aan de zee;
Ik de oorzaak zyn, helaas! van 't onherstelbaar wee
Dat hen de zachte rust in 't stille graf doet derven,
En hunne zielen dwingt langs 't barre strand te zwerven;
Te klaagen, eeuwen lang, dat zy door my geleid,
Door my gedompeld zyn in dees rampzaligheid!
My dunkt ik zie alreê hun geesten uit de baaren
Opryzen. Groote Goôn! 'k zie ze allen om my waaren.
Ô Dierbaar heldenkroost! wyt hem uw onheil niet
Die zo veel traanen om uw deerlyk lot vergiet.
Vergeeft, vergeeft myn schuld, ô wreedverzwolgen benden!
Men poogt zyne oogen van het voorwerp af te wenden
Dat zyn ontruste ziel met zo veel krachts beroert,
En in verbystering hem aan zichzelf' ontvoert.
Elk tracht om 't yvrigst hem het duin te doen verlaaten.
Vergeefs. Geen vriendenraad, geen vriendendwang kan baaten.

Niets troost zyn teder hart, dan de orde die hy stelt
Om aan 't gefneuveld volk, door 't bruisfchend zeegeweld
Aan d'oever opgespoeld, een eerlyk graf te wyden.
Zyn hoopelooze smart wekt elk tot medelyden,
Daar zyn menschlievend oog, terwyl men 't graf bereid,
By 't koud gebeente een' vloed van zilte traanen schreit.
Zo schreit een vader die zyn telgen heeft verloren:
De treurigfte uitvaart kan zyn droefheid meest bekooren;
Hy legt den laatsten pligt aan 't kroost al nokkende af,
En volgt het met zyn hart aan de overzy' van 't graf.

De blyde morgenzon deed boven de oosterkimmen
Haar gouden ftraalen naauw' ten tweedenmaale klimmen,
Of Druzus droeve Zoon, die telkens zeewaart ziet,
Berst in dees woorden uit: Misleid myn oog my niet,
Dan zie ik, verre in zee, in 't noord, verfcheiden fchepen;
Zelfs dunkt my dat ze een deel der reddeloozen fleepen.
Elk wend op deeze taal 't nieuwsgierig oog naar zee:
De kielen nadren haast de langgewenschte reê.
Het volk, fints zeil en treil gefcheurd zyn en verbroken,
Heeft kleeders in de plaats van zeilen opgestoken.
Hier derft men mast of roer, of roeituig, daar het dek.
Ginds hoost men 't water uit, of ftopt het gaapend lek.

Elk.

Elk spant zyn krachten in om naar het strand te streeven,
En voed, na d'angst des doods, vernieuwde hoop op 't leven.
Wie maalt de vreugd des volks van d'een en d'andren kant?
't Gejuich gaat weêrzyds op, uit zee en van het land,
Zo ras de makkers 't eerst hun makkers weêr aanschouwen:
Wat heil! gy waart gered! Wat heil! gy word behouên!
Ach! roept de dankbre Prins: Weldaadig Godendom!
Gy toont me uw gunst; geef my meer schepen wederom.
Hy zelf is de eerste aan boord, om zee- en oorlogslieden,
Met grooter zorg dan ooit, de trouwste hulp te bieden,
Nu hy hen wedervind na zo veel ongevals.
't Ontroerde volk besterft elkandren aan den hals;
Maar niets verheugt hen meer, dan dat ze by hun vrienden
Hun aller toeverlaat, hunn' Veldheer wedervinden.

De Held op redding der verstrooide vloot bedacht,
Geeft last dat kiel by kiel straks worde in staat gebragt.
Om zich langs al de kust, zo ver men kan, te spoeden,
En 't ongelukkig volk, op 't strand gestormd, te hoeden.
Doch eer de schepen zich verwydren van de reê,
Richt hy een outer op aan d'oever van de zee,
En smeekt Nephtunus om 's Ryks benden op de baaren
Te hoeden door zyn gunst voor nieuwe zeegevaaren.

Regeerder, vaart hy voort, van 't bruischend element,
 Die weet langs welk een kust, aan 't menschdom onbekend,
 Myn vlootelingen na 't ontzaglyk onweêr zwerven.
 Bescherm hen door uw magt; laat hen uw hulp niet derven;
 Gelei hen veilig door de bulderende zee.
 Stier door uw' drietand hen aan een gewenschte reê.
 Ô Broeder van Jupyn! laat u myn beê behaagen,
 En neem het offer aan door my u opgedraagen.
 Het zwart en jeugdig ros, ten offer aangebragt,
 Word op den oever aan des Veldheers zy' gellagt,
 En, van het ryzig strand geworpen in de golven,
 Door zynen zwaaren val in 't bruischend schuim bedolven.
 't Romeinsche krygsvolk, dat zich steeds met voorspook vleit,
 Verheugt zich dat het schuim zich over 't ros verspreid.
 Men wyst elkandren dat de baaren zich vertoonen
 In haare rollingen als grootsche fluierkroonen;
 En spelt meer voorspoeds uit dit wenschelyk gezicht.
 Het staatlyk offer is nog naauwelyks verricht,
 Wanneer de Prins een deel der schepen doet vertrekken,
 Om langs de kusten zyn verloren vloot te ontdekken.
 Hy, die, naar zyn belofte, in 't laag Batavisch dal,
 By 's Rhyntrooms monden, op hun weêrkomst wachten zal,
Doet

Doet straks al 't ovrig volk zich ook aan boord begeeven.
Men maakt de zeilen los, en wend terstond den steven,
Begunstigd door den wind, van 't waddig Chauchsche strand.
De Held, die spoedig in den ooster Rhyndmond land,
Zend uit dit oord een' bode aan zyn geliefde gade,
Opdat zy, by 't bericht van 't geen door de ongenade
Des woedenden orcaans zyn vloot bejegend is,
De blymaar' tevens hoor' van zyn behoudenis.

Der Catten Vorst, die, korts door Silius bestreden,
Door huisramp meerder dan door neêrslag had geleden;
Die uit Sigodunum zyne echtgenootte en spruit
Had weg zien voeren als een' ryken oorlogsbuit;
Wiens Erfprins Waldemir, die hem zyn' ramp hielp draagen,
Op 't Idistavisch veld rampzalig wierd verflagen;
En die gehoopt had dat Germanjes oorlogsmagt
Het leed zou wreeken hem door Rome toegebracht;
Had naauwlyks door 't gerucht de droeve maar' vernomen
Dat Duitschlands heir op nieuw de neêrslag had bekomen,
En dat Arminius, mistroostig en gewond,
Zich in 't gewyd verblyf der Priesteres bevond,
Of sloeg op weg om met zyn' hartvriend raad te pleegen,
En hun vereend belang naauwkeurig te overweegen.

De fiere Vorsten zien zo ras elkander niet,
Of zwichten voor de kracht van 't opgekropt verdriet.
Elk hunner maalt zich 't lot van beider echtgenooten,
En beider telgen, in Maguntia besloten.
Zy schreien tegen dank, en hunne smart wint veld,
Daar elk van hen zichzelf' op 't klaarst voor oogen stelt,
Dat door 't geleên verlies de krachten hen ontbreken
Om 't onheil dat hen drukt te keeren of te wreken.
Gewyde Aurinia, die reeds bericht ontving
Van 't schriklyk onheil dat de scheepsvloot onderging,
Waarvan langs al de kust en strand en eiland waagen,
Verschynt, terwyl ze elkaêr hun wreede zielsmart klaagen.
ô Vorsten! zegt ze, daar ze, omfluierd met een kleed
't Welk haar gelaat bedekt, bezadigd binnen tred:
ô Vorsten! bant uw smart; de magt der Goden velde
De Roomsche dwinglandy, gelyk ik lang voorspelde.
Zy hebben 's vyands vloot, ter straf van 't oorlogswee
Germanje toegebracht, verbryzeld door de zee.
Laat Rome uit ydlen trots nu zegezuilen bouwen:
Van al zyn schepen bleef geen enkel schip behouên.
Het heldenpaar ontfangt dees tyding met vermaak.
Nu, roept Arminius, nu is 'er hoop op wraak.

Nu zal ons Druzus Zoon niet weêr tot wyken dwingen.
Waar is zyn glori? waar de roem der keurelingen?
Men dien' zich van de kans, en pooge aan 's Rhynstrooms rand,
Door 't onheil van de vloot beroofd van onderstand,
Het sterk Maguntia stoutmoedig te overheeren;
Dus kan men Rhyn en Mein vandaar op nieuw verweeren.
Indien Germanjes magt in 't Gallisch wingewest,
Gelyk myn hoop voorस्पelt, den voet gelukkig vest,
Zal volk by volk aldaar straks onze zyde kiezen;
En Rome, aan deezen kant des Rhyns, 't gebied verliezen.
Vorst Arpus stemt zyn taal; doch wyze Aurinia
Brengt beiden onder 't oog, dat van Maguntia
Een' sterken weêrstand in 't beleegren staat te schroomen.
Apronius, vervolgt ze, is meester van de stroomen.
't Is billyk dat men thans niets onbedachtzaams waag',
Opdat men van zyn drift zich niet te spaê beklaag'.
't Had minder arbeids in zo sterk een vest te winnen,
Indien men steunen kon op onderstand van binnen.
Wy allen hebben vriend of maagschap in de stad.
Gelukkig zo men slechts een' schrandren bode had,
Die moeds genoeg bezit hen dit ontwerp te ontdekken.
Wie weet tot hoe veel nuts hun bystand ons zou strekken?

Dan kan men Duitschlandsch heir doen nadren tot den Rhyn,
Om tot hunn' onderstand straks by de hand te zyn.

Germanjes Vorstenpaar scheidt in haar' raad behaagen.

Maar wie, zegt Arpus, zal aan zulk een' last zich waagen?

Hy heeft, word hy ontdekt, geen hoop op lyfsbehoud.

En wien word een geheim van dit belang betrouwd?

Laat ons het Opperhoofd van Wodens priesterschaaren,

Hervat Arminius, den aanslag openbaaren.

Dat hy hier straks verschyne: ik steun op zyn beleid.

Veelligt geeft hy ons raad in deeze zwaarigheid.

Zo ras men Libys van 't ontwerp begint te spreken,

Gevoelt hy zich in drift tot deezen togt ontfteeken,

Bied aan den boô te zyn, en maakt zich fluks gereed;

Dekt met een slecht gewaad het priesterlyke kleed,

Om des te veiliger Maguntia te nadren.

Terwyl de volken op der Vorsten last vergadren,

Verschynten in den burg, vol drifts, van allen kant,

De Legergrooten uit der bondgenooten land,

Op 't hooren van den ramp aan Romes vloot weêrvaaren,

Om met Arminius zich weêr ten stryd te schaaren.

Inguiomeer, die met verdriet, in slag op slag,

Zyn' krygsroem door den roem zyns neefs verduistren zag,

Eischt,

Eischt, nu Arminius, door zyne ontfangen wonden
Verzwakt, zich tegen dank aan 't krankbed vind gebonden,
Het opperste bevel van 't leger dat men wacht.
De Koning Arpus, die met al zyn oorlogsmagt
Den togt verzellen zal, door deezen eisch verbitterd,
Zweert, daar de gramfchap uit zyn brandende oogen fchittert,
Dat hy aan niemand ooit dien eerrang af zal staan
Dan aan Arminius, zo dees ten ftryd kan gaan.
Elk van hen beiden ziet, door vrienden en door maagen,
Zyn' eisch op 't heirbewint stoutmoedig onderfchraagen.
Arminius kiest in dien fellen twist party,
En voegt, met Segonax, zich aan Vorst Arpus zy'.
Hoe! roept Inguiomeer, door dit gedrag beledigd,
Hoe! heb ik op uw bede uw' veegen staat verdedigd,
En aan het hoofd des heirs u zonder nyd aanschouwd,
Opdat gy tegen my een' vreemdling fterken zoud!
Het zelfbelang maakt u in heuschheid overbodig
Wanneer gy vrienden zoekt; doch acht gy ze u niet noodig,
Dan fchopt gy, roekeloos, hun vriendschap met den voet;
Getuige uw broeder, wien ge als balling zwerven doet.
Wist gy 't gezag des lands Segestes niet te onttrekken?
Moest niet Theusnildes echt uw looze ftatzucht dekken?

Zy blyv', nu gy slechts heerscht, in Romes slaaverny.
Dus loont ge uw vrienden steeds, dus loont ge in 't einde ook my.
Heeft Rome my ooit stof tot vredebreuk gegeven?
Heeft ooit Germanicus iets tegen my misdreven?
'k Heb tegen hem gestreên uit zucht voor uw belang;
En uwe ondankbaarheid betwist my thans myn' rang.
Ik hou my van 't verbond met u gemaakt ontslagen.
Laat Arpus, zo 't hem lust', voor u zyn leven waagen:
Ik keer naar myn gewest. Verwaande! gy zult zien
Hoe braaf dat legerhoofd de benden zal gebiën.
'k Heb, zegt Arminius, Germanjes grootsche staaten
Verdedigd zonder u; gaa, zo ge ons wilt verlaaten.
Ons welzyn hangt niet af van één' Inguiomeer.
Gaa, dien Germanicus; zoek Romes vriendschap weêr.
De gryze Vorst acht hem geen wederantwoord waardig;
Verlaat de zaal; en maakt, vergramd, zich fluks reisvaardig.
Aurinia bestaat, doch vruchtloos, met beleid
De drift te stillen van zyn felle oploopenheid.
Hy keert naar zyn gebied, gevolgd van veele Grooten,
En scheid zyn staatsbelang van dat der bondgenooten.
Hun trotsheid stoort zich aan zyn ongenoegen niet.
Men schenkt, na zyn vertrek, aan Arpus 't krygsgebied;

Die

Die fluks het heir vergaêrt en naar den Rhyn doet streeven
Om aan 't gesmeed ontwerp vereischten klem te geeven.

Inmiddels word door 't volk van 't laag Batavisch oord,
By de aankomst van den Prins, de ramp der vloot gehoord.
Carivaldaas lot baart algemeene smarte,
En 't zwaar verlies van volk en kielen treft elks harte;
Tot zich 't gerucht verspreid, dat aan het Britsche strand
De meeste schepen der Bataven zyn geland.
De vreugd word haast vergroot. Men hoort dat van de kruinen
Van 't ryzig Matilo, en andre hooge duinen,
Een vloot vernomen word, die zich naar 't eiland spoed.
De Veldheer streeft 'er heen met zyn' getrouwen stoet,
En ziet, verheugd, een deel der hoofdgaleien landen.
Vyf kielen, reddeloos door 't stooten op de stranden,
Vermeerdren deeze vloot, en worden nagesleept.
Sertinius is by Vitellius gescheept,
Ook Vorst Segestes en zyn broeder, door hun zorgen
Met Hopman Flavius van 't barre strand geborgen.
Wie maalt de blydschap die Germanicus bezielt
Op 't zien van 't heldental dat hy verloren hield!
Sertinius verhaalt hem aller wedervaaren.

Myn schip, dus heft hy aan, wierd op de woeste baaren

Van de andre kielen door de orcaanen afgesneên.
Wy zworven troosteloos, niet wetende waar heen,
Tot wy, ten einde raad, na zespaar bange dagen,
Niet verre van de kust, in 't noord, een eiland zagen:
Men stierde 't derwaart heen, op hoop van daar een bron
Te ontdekken, die den dorst der benden lesfchen kon;
Doch wierp naauw' 't anker uit, of 't eiland werd herfchapeu
In een gevreesd gedrocht; dat zelfs den stoutsten knaapen
Den schrik in 't harte joeg; het floeg een naar geluid,
En blies op 't onverwachtst twee breede stroomen uit,
En slingerde den staart zo hevig in de golven,
Dat yllings onze kiel door 't zeenat werd bedolven.
Het floeg ons van zyn' rug; en sleepte door de zee
Een spoor van bruisfchend fchuim, zo ver het heenftoof, mee;
Ten laatsten zonk het dier, ver van den steilen oever.
Thans werd ons deerlyk lot door grooter ramp nog droever,
Dewyl het monster by een strandrots ons verliet,
Waarop de veege kiel zich ftraks te berste ftiet;
En 't volk ter naauwer nood het lyf borg uit de baaren.
Terwyl wy op de klip in wreedem doodsangst waren,
Verschrikten we allen door het akelig gerucht
Van andre monsters, die, aansnorrende in de lucht,

Zich

Zich op den hoogen top der barre strandrots vestten.
Het scheenen vogels, op zeer vreemdgebouwde nesten.
Zy waren wit van verw, en rood van klaauw en bek;
Ontzaglyk door hun grootte; en hadden om hunn' nek
En borst een' wyden zak, tot barstens toe gelaaden,
Waaruit zy reis op reis hun hongrig kroost verzaadden,
Dat met een' open bek reeds gaapte naar dien buit.
De stoutste krygsman beefde op 't akelig geluid
Dier monstervogels, wier vertooning hem deed vreezen
Dat ons rampzalig volk eerlang hun prooi zou weezen;
Wanneer Vitellius ons met zyn kleene vloot
Verloste van de rots en van een' wisten dood.
Hy nam ons naauw' aan boord, wanneer we, in 't zeevaart roeien,
Verscheiden kielen zich naar de onzen zagen spoeien.
Zy hadden allen veel, doch min dan wy geleên.
Elk maalde om 't sterkst het leed dat hy had doorgestreên.
Dees had, terwyl de orcaan zyn slingrend schip deed kraaken,
Niet verre van de kust, de golven vuur zien braaken.
Die vonden zich verschrikt door 't wonderbaar gezicht
Van een verschynfel, 't welk al 't luchtruim had verlicht;
Terwyl zy 't bruischend nat rondom zich hoorden raazen
Van watermonsters, die ze op monsters zagen aazen.

In 't vordren vonden we op een' uithoek, by een klip,
 Het uitgehongerd volk van Vorst Segestes fchip;
 Dat in een wrak misvormd, hier lag vaneen gereten.
 De droeve vlooteling, op 't eenzaam ftrand gefmeten,
 Had, flauw door fpysgebrek, zich in den nood gevoed
 Met paarden, aangespoeld door d'opgezwollen vloed;
 Doch zag, tot tweewerf toe zich van dien buit berooven
 Door wreede beeren, die ten ftrandklippe afgestoven,
 De ftukken van het ros met fchrikkelyk getier
 Wegrukten, zelfs niet ver van 't aangestoken vier.
 Ten laafden wierd door ons, tot onzen troost, vernomen
 Dat gy behouden by den Chauch waart aangekomen;
 En voorts vertrokken naar 's Batavers gastvry ftrand:
 Des fpoeden we onzen togt, en bragten 't hier aan land.

Hierop befluit de Held zich naar de Maas te wenden.
 Hy vleit zich billyk dat een ander deel der benden,
 Door 't gunftig Godendom behouden op den togt,
 In 't meir van Helium een toevlucht heeft gezocht;
 Of daar de gryze Maas zyn kruik in zee doet froomen.
 Hier was bereids een deel der hulpvloot aangekomen
 Van de Albionfche kust. Taxander, Batavier
 En Friezen fteevnen aan, en landen daaglyks hier.

't Behouden scheepsvolk doet verheugd de velden rooken.
Van offervuuren, op de altaaren aangestoken.
Voor Nehalennia, Taxandriaas Diaan;
Uit dankbaarheid dat zy hen hoedde voor vergaan.

Niet lang daarna word van Vitellius vernomen,
Dat al de schepen, voor des Veldheers herwaartkomen
Tot bystand van de vloot gezonden langs het strand,
In 's Rhynstrooms oostermund behouden zyn geland,
Met veel geborgen volk; doch dat een deel der schaaren
Door honger sneuvelde op de kusten der barbaaren.
Dat de Angrivariër, korts door den Prins verschoond,
Zyn goedertierenheid grootmoedig had beloond;
En 't Roomsche volk, 't welk door den vyand was gevonden,
Ter slaverny gedoemd en door al 't land verzonden,
Had vrygekocht, verzorgd, en naar de vloot geleid.
De Zoon van Druzus roemt hunne edelmoedigheid;
Belooft de volken, die trouwhartig hem verzelden,
Dat hy hun schade eerlang hen ryklyk zal vergelden.
Hy zend den keurling naar het Ubisch grondgebied;
Doch zelf verlaat hy 't erf der Batavieren niet
Voordat hy 't oud verbond vernieuwd heeft met 's lands Grooten.
Hy spoed zich kort daarna, met weinig togtgenooten,

A a a.

Langs

Langs 's eilands zuiderzy', zo ver de Maasstroom bruischt,
En hooger daar de Waal met snelle baaren ruischt,
Totdat hy aan den Rhyn met blydschap word ontfangen,
Alwaar hem Vetera verpoozing doet erlangen.

GERMANICUS.

VERTIENDE BOEK.

De gryze Libys zet zyn reis inmiddels voort.
Hy had in 't groot gewest der Catten naauw' gehoord
Dat Vorst Inguiomeer, door spyt in toorne ontstoken,
't Verbond met zynen neef en Arpus heeft verbroken;
En dat der Catten Vorst het heir geleiden zal,
Of hy bedient zich fluks van 't onverwacht geval:
Zelfs meent zyn schranderheid daarin meer kans te ontdekken
Om Romes Stedevoogd in zynen strik te trekken.
Hy vind eerlang zich by Apronius gebragt,
En spreekt: Beroemde Held! 'k had nooit voorheengedacht
Dat ik, die in myn land my achten zag en vieren,
Bescherming zoeken zou by Romes krygsbanieren;
En, door den nood geperst myn' landgenoot te ontvliên,
Ooit in Maguntia naar schuilplaats om zou zien.
Hy veinst, terwyl hy spreekt, een heimelyke smarte,
Opdat de deernis groeie in 's Landvoogds moedig harte.
Wie zyt ge? vraagt de held. Door welk een ongeval
Zoekt gy een toeverlaat aan Rome in deezen wal?

Het voegt u, zo gy wenscht dat we u ten redder strekken,
 Eenvoudig en oprecht de waarheid my te ontdekken.
 Helaas! waartoe geveinsd, zegt Libys, daar elk weet
 Wat wigtig ampt ik in Germanje heb bekleed.
 Elk zou u, schoon ik zweeg, myn' naam en rang verklaaren.
 'k Ben Libys; de Opperste van Wodens offeraaren.
 Geloof me, Apronius, en oordeel van myn trouw
 Uit alles 't geen ik u dit oogenblik ontvouw.

De Roomsche Veldheer had naauw 't leger der Germaanen,
 Tot tweewerf achtereen, geslagen door zyn vaanen,
 En Duitschlands oorlogsmagt van 't bloedig veld doen vliên,
 Of volk by volk besloot naar schuilplaats om te zien
 Aan de overzy' der Elve, om 't veege lyf te hoeden.
 Terwyl zy van alom zich yllings derwaart spoedden,
 Wierd hen gebodschapt dat de gantsche Roomsche vloot
 Vergaan was, en geen schip geborgen in den nood.
 Dit onverwacht bericht deed aller moed herleeven.
 Men wilde zich terstond op nieuw in 't veld begeeven,
 En vallen Vetera met onze benden aan,
 Verzekerd dat die vest ons thans niet kon weêrstaan.
 De Vorst der Marfen zou zyn volk met ons vereenen,
 En vryen doortogt tot de Lippe aan ons verleenen,

Doch

Doch wyl Arminius, gevaarelyk gewond,
Zich tot het hoogst bevel van 't heir te zwak bevond,
Ontstond hier door geschil wie 't leger zou gebieden.
Wie stuit de rangzucht in heldhaftige oorlogslieden!
Hier dong der Catten Vorst naar die gevaarlyke eer,
En daar des Hertogs oom, de braave Inguiomeer.
Dan ach! hoe sterk geschraagd door veel Germaansche Grooten,
Is hy in 't rangkrakeel in 't eind te kort geschoten;
En, door dien smaad vergramd, naar zyn gewest gekeerd.
Ik, die naar billykheid zyn rangrecht had verweerd,
Zag my na zyn vertrek door Arpus haat belaagen:
Zelfs gaf hy heimlyk last tot korting van myn dagen,
Bewust dat myn beleid zyn heerschezucht wederstond.
Ik, die my nu by hem niet langer veilig vond,
Besloot in dit gewaad myn lyfsgevaar te ontfreeven,
En borg ter naauwernood myn reeds veroordeeld leven.
Vergun me een stil verblyf in uwe Landvoogdy.
Bescherm een' hulploos' man! ontferm u over my!
Dus jammert een Hyëne in 't loeren op verslinden,
Om aan 't meêwaarig hart te wisfer prooi te vinden.

Apronius, die hem oplettend gadeslaat,
Vind niets in zyn verhaal en niets in zyn gelaat

Dat argwaan in hem wekt, of hem verraad doet schroomen.
 Hy wist dat Druzus Zoon de schipbreuk was ontkoomen,
 En dat Cecina, met de helft der legermagt,
 Het Ubisch land genaakte, en daaglyks wierd verwacht.
 Dit schynt, dus peinst de held, hem onbekend gebleven.
 Maar zal een Priester, tot de waardigheid verheven
 Van opperofferaar, zich waagen in myn hand?
 Men doe hem spreekken met de Grooten van zyn land,
 Hier aan myn zorg betrouwd. Ik zal uit hun gesprekken
 De waarheid of 't bedrog des grysaarts ras ontdekken.

De Duitsche stoet had reeds den ramp der vloot verstaan,
 En dat Segestes met zyn' broeder was vergaan:
 't Gerucht vermengt veelyds de waarheid met den logen.
 Zy treden, op 't ontbod, naauw' onder's Landvoogds oogen,
 Of elk toont zich verbaasd dat hy den Priester ziet,
 En vraagt hem om wat reên hy 't Vaderland verliet.
 Hy meld aan hen 't geen hy Apronius deed hooren.
 Het schynt op 't sterkst Waldrade en Deudorix te stooren,
 Dat hy der Catten Vorst met zucht tot moord beticht;
 Zy zien hem beurtlings aan met een vergramd gezicht.
 Theusnilde, altoos getrouw aan haar' gemaal verbonden,
 Verneemt naauwkeurig naar den toestand van 's helds wonden,

En

En vind op elke vraag het antwoord fluks gereed.
 Apronius ducht thans van Libys komst geen leed,
 En vleit zich dat hy, door hem vriendelyk te ontfangen,
 Veel harten winnen zal voor Romes staatsbelangen.
 Hy fchenkt, in deezen waan, hem in Maguntia
 Een fchuilplaats tegen 't woên van Arpus ongenaê;
 En raad hem zich voortaan getrouw aan 't Ryk te toonen,
 Bewust dat Rome weet hoe 't vriendendienst moet loonen.
 De Grysaart veinst zich aan des Landvoogds gunst verplicht.
 Apronius zend ftraks naar de Ubiën bericht
 Dat zich de Duitschers weêr ten optogt vaardig maaken,
 En dat het noodig is voor Vetera te waaken.

De Priester vind zich naauw' met Segimond alleen,
 En met Sezithacus, of meld de waare reên
 Van zyne herwaartkomst; verblyd dat hy door logen,
 Met waarheid loos vermengd, den Landvoogd heeft bedrogen.
 't Is nu of nimmer tyd, dus vaart hy voort, 's lands fchaê
 Te boeten door den roof van 't ryk Maguntia,
 En, door in 't Gallifch land op nieuw den voet te veften,
 't Verderf te keeren der Germanifche geweften.
 Wat noopt u 't Roomsch gezag zo flaafsch ten dienst te ftaan?
 Nadat uw vaders door de ftoormen zyn vergaan,

En

En Cezar van hun trouw geen hulp meer heeft te wachten,
 Zal die tiran u, als voor 't Ryk onnut, verachten,
 En mooglyk doemen tot een wreede flaverny.
 Onttrekt u aan dien ramp, maakt u en de uwen vry.
 't Heerschzuchtig Rome kan, daar al zyne oorlogslieden
 Gefmoord zyn in de zee, uw' arm geen weêrstand bieden.
 Gy vind ons tot den dienst van 't Vaderland gereed,
 Zegt Prins Sezithacus, indien ge een middel weet
 Waardoor wy deeze vest aan de onzen leevren kunnen.
 De Landvoogd zal u zelf daar 't middel toe vergunnen,
 Spreekt Libys, zo hy flechts voldoet aan uw gebeên.
 Gaat, smeekt hem dat gy hier, naar onzer oudren zeên,
 Een zooden tombe moogt voor uwe vaders stichten,
 En voor hun beider schim een' offerdienst verrichten.
 Hy zal dees bede u niet ontzeggen, zo ik acht;
 En stemt hy in 't verzoek, zie ik de zaak volbragt.
 Een deel der burgery bestaat hier uit Germaanen,
 En zal gewillig ons den weg ter zege baan:
 Zy blaaken in hun hart van eedle vryheids min,
 En blaazen de eigen zucht hun stadgenooten in.
 Het dwangjuk staat, als ons, den fieren Gaulen tegen;
 'k Zal ligtlyk, in 't geheim, hen 't onzer hulp beweegen.

Men

Men noode Apronius op 't staatlyk offermaal;
Hy strekke aldaar ten doele aan ons heldhaftig staal;
Men wy' hem aan den dood, met al die hem verzellen,
Terwyl de burgery het oorlogsvolk zal vellen.
Vorst Arpus, die bereids met Duitschlands legermagt
In vollen aantogt is, en slechts naar tyding wacht,
Zal over Mein en Rbyn naar deeze wallen streeven,
Om op den juisten stond den toeleg klem te geeven.
De Prinsen toonen tot den aanflag zich bereid,
En geeven Libys blyk van hunne dankbaarheid.
Gaat, zegt hy, meld nu 't stuk uw vrienden en uw maagen;
Laat elk die moed bezit den toeleg onderschraagen.
Ik zal aan Arpus door een' boô, nog voor den nacht,
Doen weeten tot hoe verre ik d'aanflag heb gebragt.

De morgenzon begint in 't oost pas door te breeken,
Wanneer de Prinsen reeds den heuschen Landvoogd smeeken,
Hen niet te ontzeggen dat hun danbre kinderpligt
Der vaders lykdiens in Maguntia verricht'.
Zy geeven veinzend voor, dat zy door boôn verstonden
Dat beider lyken aan den oever zyn gevonden.
Ach! zegt Sezithacus, wie weet in welk een' stand
Hun zielen zwerven, daar geen stervling op het strand,

Schoon hy het ligchaam al met aarde mogt bedelven,
 Haar troost verschaffen zal door zooden grafgewelven,
 Gelyk men in ons land den Vorsten waardig acht.
 Ach, wierd door uwe deugd hun schim tot rust gebragt!
 Wy smeeken om geen gunst voor vyandlyke Grooten,
 Maar voor 's Ryks vrienden, voor getrouwe bondgenooten:
 Toon, door 't vergunnen van een handvol aarde en gras,
 Hoe aangenaam hun dienst aan 't magtig Rome was.
 Gaat, zegt Apronius, den lykdienst vry verrichten.
 Ik zie u met vermaak getrouw aan uwe pligten.
 Laat Wodens Priester u in 't offren bystand biên.
 Gy hebt geen kosten tot die plegtigheid te ontzien.
 Uwe ouders hebben zich getrouw voor 't Ryk gedraagen,
 En Rome zal met u om hun verscheiden klaagen.
 Verschyn, smeekt Segimond, by ons op 't offermaal;
 Uw tegenwoordigheid zy daar de grootste praal.
 Vervul, met al den rei van Stad- en Legergrooten,
 De leêge plaatsen van onze achtbre landgenooten.
 Apronius heeft naauw' zyn byzyn daar beloofd,
 Of Duitschlands Vorstenkroost spoed zich naar 't Opperhoofd
 Der Priestren, om zich voorts met zynen raad te sterken,
 En te overleggen hoe den toeleg uit te werken.

Men

Men kiest terstond den dag tot pleeging van 't verraad.
Geveinsde trouw schaad meer dan openlyke haat.

Terwyl de blydschap groeit in 't hart der Duitfche vrouwen,
Die in verbeelding zich alreê verlost beschouwen,
Staat Catumarus telg, in 't midden van 't gewoel,
Om 't lot van Flavius der wreedste smart ten doel'.
Zy had den jongen held blymoedig trouw gezworen,
Toen zy zich door zyn min de vryheid zag beschoren:
Nu vind zy door zyn' dood, die haar verzekerd word,
Op nieuw zich vóór altoos in flaverny gestort;
En Libys snood ontwerp verzwaart haar felle plaagen.
Hoe moeilyk 't haar ook vall' den yzren boei te draagen,
Zy wenscht geen vryheid haar door gruwlen aangebragt.
Zy maalt zich 't schuldloos volk door 't woedend staal gellagt;
Maguntia in brand; den moord der Roomsche helden.
Ach! zucht ze, kon ik thans des Veldheers gunst vergelden!
Germanicus! uw deugd verwon myn dankbaar hart:
Uw schipbreuk dompelt my in eindelooze smart.
Ach! waar' myn bruidegom in 't onheil slechts behouên,
Ik zou dit moordbesluit in stilte aan hem ontvouwen?
Wien melde ik thans een zaak die zo gewigtig is?
'k Gevoel aan de andre zyde een sterke deerenis

Met al de ontaarten die dit gruwelstuk bedachten.
Ik zie, zo ik 't ontdek, eerlang hen allen slagten;
En word het buiten my Apronius gemeld,
Dan zie ik me op de lyst der schuldigen gesteld,
En zal, onschuldig, om hun misdaad moeten sterven.
Myn lyk zal de aard, myn naam den roem der vroomheid derven.
Elk zal my vloeken met het smaadlykst onbescheid;
En zeggen: Schande is 't loon der snoode ondankbaarheid.
Helaas! hoe doe ik best myn volk den dood ontkomen?
Hoe veilige ik my zelf, Maguntia en Romen?
Dus wankelt de eedle maagd, door dankbaarheid genoopt,
Door deerenis gestuit, daar vast de tyd verloopt.
Zo doet de wind op 't nat een dryvend bloemtje zwerven.
Elk van de Prinsfen poogt intuschen hulp te werven;
En Koning Arpus, die hun oogmerk heeft verstaan,
Trekt met zyn talryk heir gestadig nader aan.

De Veldheer, midlerwyl in Vetera gekomen,
Zend spoedig uit die vest een' ruitersboô naar Romen,
Met brieven voor den Vorst, en voor den Raad. Hy maalt
De zege tweewerf op Arminius behaald; (ren,
Zyn hoop om 't groot Germanje aan 't Roomsche gebied te snoe-
Indien hy nog één jaar den oorlog daar kan voeren;

Hy

Hy zend, tot meerder blyk der waarheid van 't bericht,
't Afbeeldfel der trofee, door hem aan de Elv' geficht.
Hy smoort het onheil niet door 't woên van wind en baaren
Op Duitschlands oceaen zyn fchepen wedervaaren.
Zyn ziel, die ongeveinsd des keurlings ramp befchreit,
Verbergt de werking niet van haar meêwaarigheid.

Inmiddels komt den Prins op 't onverwachtst ter ooren
't Gevaar aan Vetera door Arpus magt befchoren;
Gelyk uit de Ubiën hier onlangs wierd bericht.
Het dunkt den Veldheer vreemd, dat, in een tydgewricht
Waarin Germanjes heir tot tweewerf wierd geflagen,
Die Vorst zich roekeloos zo laag in 't land zou waagen.

Terwyl hy deeze maar met reên in twyfel trekt,
Word door de vestingwacht een grootsche fleep ontdekt
Van eedle Duitschers, die met fterken aandrang smeeken
Om Romes Legerhoofd op 't oogenblik te fpreeken.
Ze erlangen op hun beê ftraks toegang tot den Held.
Vorst Malouëndus, die, toen Liskus was geveld,
Door 't volk der Marfen tot hunn' Veldheer wierd verkoren,
En kortfs den vrede had met Romes Ryk bezworen,
Is de eerfte van den rei, en voert voor allen 't woord.
Wy hebben, heft hy aan, het lot der vloot gehoord,

En onze deernis met de rampen die u treffen
Zoekt u, zo 't mooglyk is, van zwaarder ramp te ontheffen.
De Vorst der Catten heeft een heir te saamgebragt,
En dreigt Maguntia met deeze legermagt.
Die taal verbaast den Prins, en geeft hem stof tot vreezen.
Hoe! roept hy driftig, zou dit Arpus oogmerk weezen?
Wie meldde u dit? heeft u geen valsch gerucht misleid?
Der Marfen Vorst hervat: 'k Weet dit met zekerheid;
En zo ge Inguiomeer als vriend weêr kunt anschouwen,
Zal hy het gantsche ontwerp u ongeveinsd ontvouwen.
De Zoon van Druzus meent in Malouëndus reên
Een saamenstel te zien van onwaarschynlykheên:
Hy vind nochtanſ geraên zyn achterdocht te smooren,
Om 't oogmerk van den Mars te beter naar te spooren.
Ik heb Inguiomeer, dus spreekt hy, hoog geacht,
Totdat Arminius gesterkt wierd door zyn magt;
Doch zo hy aſftond van des vyands staatsbelangen,
Zou ik hem met vermaak als bondgenoot ontfangen.
Ontfang hem dan als vriend van Romes heerschappy,
Dus spreekt de held, die straks aan Malouëndus zy'
Bedaard te voorschyn tredt uit al den rei der Grooten,
En tel voortaan my by 's Ryks trouwſte bondgenooten.

Ik achtte 't Roomfche volk voorheen myn vriendschap waard';
Doch heb me, uit deernis, voor Arminius verklaard,
Om u te dwingen hem zyn Gade weêr te geeven.
Gy weet all' wat ik tot zyn' byftand heb bedreven.
'k Ontzag om zyn belang myn leven noch myn' ftaat:
Maar die ontzinde loont myn trouwe hulp met fmaad;
Ontzegt, daar hem zyn wond verhindert zelf te vechten,
Aan my, in 't veld vergrysd, 't gebied der oorlogsknechten,
En fchenkt aan Arpus, my ten hoon, den legerftaf.
Ik fchei my na dien fmaad voor eeuwig van hem af.
'k Zieklaar wat Duitschland van zyn trotsheid ftaat te fchroomen.
Uwe edelmoedigheid verbind me op nieuw aan Romen.
Uw deugd, ô Druzus Zoon! verwon me op d'eigen dag
Dat ge in het bosch my vond, na 't einden van den flag.
Om u heeft Rome in my geen' vyand meer te vreezen.
Ik zal gelukkig zyn zo gy myn vriend wilt weezen.
Germanicus, die ftaks Inguiomeer herkent,
Met blydschap ziet dat hy het hoofd naar Rome wend,
Zweert hem dat hy eerlang tot hooger rang zal ftygen
Dan hem 't betwift gebied des heirs kon doen verkrygen.
De Duitfche held ontvouwt, na 't openbaar gefprek,
Den Veldheer Libys last en heimelyk vertrek.

Zo Libys, vaart hy voort, slechts in de vest kan koomen,
Hebt gy het uiterst voor Maguntia te schroomen.
Germanicus toont zich voldaan door 't heusch bericht.
Vorst Malouëndus zegt: Ik vind my door myn' pligt
Geperst te ontdekken, Prins, dat een der adelaaren,
Verloren in den ramp van Varus legerschaaren,
Verborgen ligt by 't bosch waar Frejaas outer blaakt,
En daar door krygsvolk van uw' vyand word bewaakt.
Indien het u behaagt om derwaart heen te trekken,
Ben ik bereid, ô Held! om u de plaats te ontdekken.
Die onverwachte maar vertroost des Veldheers hart.
ô Goden! barst hy uit, mag ik, na zo veel smart,
My vleien met de hoop van beiden de adelaaren
Te ontrukken aan de magt der vyandyke schaaren?
Ik heb, dus vaart hy voort, myn benden niet byeen;
Ook eischt Maguntia myn eerste oplettendheên.
Ik spoed my naar die vest, om haar voor 't heilloos woeden
Van Libys snoode list en Arpus magt te hoeden.
'k Zal, als ik wederkeer, verschynen in uw land;
Wys my dan d'aadlaar aan, zo redde ik 't heilig pand.
't Grootmoedig Rome zal, ô wydberoemde Helden!
Deeze eedle blyken van uw trouw en deugd vergelden.

De Prins zend straks een' boô naar 't veeg Maguntia;
 Vergroot door 't volk der vloot de magt van Vetera;
 Gelast Antejus dat hy Gelduba versterke,
 Opdat de vyand daar geen ongeval bewerke;
 Terwyl hy zich aan 't hoofd van al der Grooten stoet,
 Langs 't kronklend Rhynspoor weêr naar de Ubische oorden
 Doch eer hy wegtrekt uit de Veterasche wallen (spoed.
 Was in Maguntia bereids veel voorgevallen.

Ten zuiden van die stad doet zich de steile top
 Des wydbefaamden bergs, de Melibocus, op;
 Die op tien bergen rust, en door hen word gedraagen,
 Als door tien zuilen die dit trotsch gevaarte schraagen.
 De weg die derwaart leid, aan de eene en andre hand
 Met nootenstammen van onheugbren tyd beplant,
 Is een belommerd pad langs liefelyke streeken,
 Bekoorelyk doorsneên met kabbelende beeken
 Of breeder stroomen, uit de bergen voortgevloed,
 Waardoor dit vruchtbaar oord bevallig word besproeid.
 Men ziet, wanneer men 't oog omhoog slaat uit de dalen,
 De bergen overal met wondre schoonheid praalen.
 Dees schynt, door ryke keur van vreemde kruidery,
 De groene voorraadhof der heilzaame artzeny;

Die doet langs zynen rand een' fchat van graanryke airen
Hun lieflyk ruisfchen aan 't geruisch van 'tstroomnat paaren;
Een andre toont zich als in feestgewaad getooid,
En in het fchoon faizoen met bloemen overstrooid;
Dees vormt, aan allen zy' met hoog geboomt' bewosfen,
Ver boven 't nootenwoud bekoorelyke bosfchen,
Waaruit de ftem der vreugde op duizend wyzen zingt.
Ginds bruischt een waterval, die hooger op ontspringt,
Al klatrend nederftrort, en luistert in de dalen
Hoe de echoos van 't gebergt' haar ftoommuzyk herhaalen.
Wanneer men zich naar 't eind van 't lomrig bergpad fpoed,
Ontdekt men, hooger op, aan Melibocus voet,
Een landhoeve, in wier kreits zich meer dan zestien jaaren
Een vreemdling ophield, in natuurs geheim ervaaren;
Wiens nutte kundigheid geftaêg wierd raad gevergd.
Men noemde hem alom den Wyzen van 't gebergt'.
Zyn roem was door al 't land zo hoog in top gerezen,
Dat hem door Romes kroost zelfs eerbied wierd bewezen.
Men wist niet wie hy waare of uit wat ftam hy fproot;
Doch meende dat hy uit Germanje herwaart vlood,
Toen Druzus wys beleid hier tot 's Ryks glori ftrekte,
En dat hy in 't geheim dien held zyn' naam ontdekte,

Die

Die hem dit landhuis schonk, en dikwerf hem bezocht.
 De wyze Vreemding had veel slaaven aangekocht.
 Die minder als hunn' heer dan vader hem beschouwden,
 En, door hem onderricht, de vruchtbaare akkers bouwden;
 Of hoven vormden op den eertyds dorren grond;
 Of kruid vergaerden, dat zyn kunde dienstig vond
 Tot nut der kranken van Maguntia te mengen,
 Het welk hy door hun hand weldaadig hen deed brengen,
 Dewyl hy nimmer was verschenen in de stad
 Sints Druzus, tot 's lands ramp, den geest gegeven had.
 Zyn oog, niet meer ontroerd door staatsveranderingen,
 Zag uit zyn stil verblyf 't gewoel der stervelingen,
 Gelyk de nyvre by, die honig gaert in 't woud,
 Het gonzend wespenheir, dat om haar zwerft, beschouwt.
 De schrandre gryzaart had Apronius voordeezen
 Door onverwachte hulp behouden en geneezen.
 Dees had, doch vruchtloos, hem belooning aangeboôn.
 De braave Wysgeer vind in 't weldoen zelf zyn loon. (ken,
 Thans doet hy door een' boô den Roomfchen Landvoogd smee-
 Nantilde in zyn verblyf op 't hoog gebergte te spreekē.
 Apronius vind zich met dit verzoek belaên.
 Een krygsgevangen maagd, waarvoor hy in moet staan;

Te waagen, fchynt hem stout, en laat zich noô verſchoonen.
 Hy wenscht nochtans den Arts zyn dankbaarheid te toonen,
 En pleegt Veranius in deezen toestand raad;
 Veranius, op wien de Veldheer zich verlaat,
 En die, aan Druzus huis onwankelbaar verbonden,
 Tot ſteun des Landvoogds naar de vesting wierd gezonden.
 Hy overlegt met hem wat hy beſluiten zal.
 'k Heb, zegt Veranius, ſints ik me in deezen wal
 Onthield, altoos gewenscht dien achtbren man te aanschouwen.
 Gy kunt de maagd gerust aan myne zorg betrouwen;
 Vooral indien gy ons door eenen dappren ſtoet
 Romeinſche krygſliên naar 't gebergt verzellen doet.
 Ik darf u inſtaan dat geen onheil haar zal deeren;
 En zal, dit zweere ik u, haar hier doen wederkeeren.
 De heuſche Landvoogd ſchept behaagen in zyn reên;
 Doch beiden vinden zy den voorſlag ongemeen:
 Zy kunnen, ſchoon ze om ſtryd hun ſchrandre zinnen ſlypen,
 Het oogmerk van 't verzoek onmoogelyk begrypen.
 Nantilde kan 't geheim, daar wy vergeefs naar raên,
 Hervat Apronius, gewis ons doen verſtaan. (ſchouwen;
 Gaa, meld haar, waarde vriend, dat de Arts haar wenscht te aan-
 En laat ze u de oorzaak van dit vreemd verzoek ontvouwen.

Veranius streeft naar 't verblyf waarin de maagd
Het aaklig sterflot van haar' minnaar stil beklaagt.
Hy vind haar by Waldrade en de edele Theusnilde,
En meld haar 's Landvoogds last. Die last ontzet Nantilde.
Ik volg u, zegt ze, waar 't Apronius gebied;
Maar waartoe dient dees togt? ik ken dien Wyzen niet,
Dan door zyn' grooten lof, waarvan alle oorden waagen:
Ontdek my, bid ik u, wat hem naar my doet vraagen.
Ik weet de reden niet, hervat de Roomsche held,
Maar hoopte dat my die door u zou zyn gemeld.
Deeze onverwachte taal baart vreeze en misvertrouwen:
In de eedle maagd, en in de vorstelyke vrouwen.
Veranius belooft dat ramp noch ongeval
Op d' onvoorziene togt de schoone deeren zal.
Doch die verzeekring kan haar hartzorg niet verwinnen:
Zy scheid, al weenend', van haare achtbre gezellinnen,
En volgt des Landvoogds vriend, die haar naar 't slot geleid,
Alwaar hy tot zyn reis reeds alles vind bereid.

De maagd gevoelt op weg zich meer dan ooit gedreven:
Om aan haar' leidsman van 't verraad bericht te geeven;
Doch beurtelings door schroom en deerenis gestuit,
Stelt ze in het eind de zaak tot haar terugkomst uit.

Zy zien het landhuis, dat haar' reistogt moet bepaalen,
 Reeds aan den breeden voet van 't hoogst gebergte praalen;
 En worden meer en meer verbaasd door 't kunstbeleid,
 Dat zo veel luisters in deeze oorden heeft verspreid.
 Zo ras ze aan 't einde van den bergweg zyn gekomen,
 Word door Veranius een steiler pad vernomen.
 Hy stapt ten wagen af, vervolgt den togt te voet
 Met Catumarus telg; geeft aan den dappren stoet,
 Die hem omringt, bevel op alles naauw te letten,
 En doet de bergpaên om het landhuis sterk bezetten.
 Zy streeven hooger aan met onvermoeide schreên,
 En zien door d'achtbren man bereids zich tegentreên.
 Zyn houding zou terstond een diep ontzag verwekken,
 Zo niet de minzaamheid, die in zyn wezenstrekken
 De oprechtheid schildert van zyn' vriendelyken aart,
 Zyn staatige achtbaarheid met heuschheid had gepaard.
 Hy is alreê bedaagd, doch kloek en sterk van leden,
 En draagt een leedren kleed, naar de oude Duitsche zeden;
 Hy vestigt naauw' 't gezicht op de eedle Vorstenspruit,
 Of een geheime vreugd straalt hem ten oogen uit.
 Nantilde schynt door vreeze en tederheid bevangen,
 En ziet hem minzaam aan met een beschroomd verlangen;

Terwyl 't verbaasdheid in Veranius verwekt,
Dat de eedle vreemdeling zo ras zyne achting trekt;
Die nog vermeedert door 's mans vriendelyke woorden.
Wees driemaal wellekom in dees gelukkige oorden,
ô Held! ô schoone maagd! dus spreekt hy. Staat my toe
Dat ik aan u den pligt van gastvryheid voldoe.
Hy leid de maagd terstond in een der ruime zaalen.
Men ziet hier reeds den disch met keur van vruchten praalen,
Op 't oogenblik geplukt, en nog met daauw belaên;
En vetten zoeten room, en verschgebakken graan.
De vreemdeling verzoekt dat ze eenige oogenblikken,
Eer hy zyn oogmerk meld, zich aan zyn' disch verkwikken.
Hy, die gestadig, in het minzaam onderhoud (schouwt,
Met 's Landvoogds vriend, de maagd met nieuw vermaak be-
Schynt door haar schoonheid in verwondring opgetogen;
Doch tevens sterk geraakt door heimlyk mededoogen.
Een stoet van slaaven, die de gastrei by 't onthaal
Volvaardig heeft gediend, is naauwlyks uit de zaal,
Op een' geheimen wenk des achtbren mans geweken,
Of hy begint terstond op deeze wyz' te spreken:
Hoor thans, Veranius, wat my heeft aangespoord
Om Catumarus telg te trekken naar dit oord.

Ik ken de fchranderheid des Stedevoogds van Romen;
En wist dat de eedle maagd niet onverzeld zou komen.
Hy, wien Apronius dit dierbaar pand betrouwt,
Is waardig dat men hem het grootst geheim ontvouwt.
Ik zoek het Roomfche volk aan ongeval te onttrekken;
Doch gun my eerst myzelv' aan deeze maagd te ontdekken.
Gy, ô Nantilde! zyt my waarder dan gy weet.
Om uw behoudenis verduurde ik al myn leed.
Om Arpus tegen u tot woeden niet te tergen,
Versleet ik zestien jaar hier eenzaam op de bergen.
'k Heb u omhelsd in 't uur dat gy geboren wierd.
Ik heb met eigen hand uwe eerste fchreên bestierd.
Ik heb op u, fchoon my uwe oogen niet beschouwden,
In 't huis van Arpus zelf een waakend oog gehouden.
Ik stierf byna van rouw toen ik 't gevaar vernam
Waar in Waldrade u stortte, in 't ftichten van de vlam
Die in Sigodunum u fchier had om doen komen.
'k Heb in Maguntia u heimlyk waargenomen;
En myne tederheid, die voor uw' welstand waakt,
Heeft onophoudlyk naar uw lief gezicht gehaakt.
Theutates zy geloofd, ik heb myn beé verkregen!
Wat offer wyd myn hand hem best voor zulk een' zegen!

Hier

Hier stuit een traanenvloed den Wysgeer in zyn reên.
Nantilde schynt op 't sterkst geraakt door zyn geweên.
Zy vind zich op elk woord door teêrheid aangedreven.
Haar frische verw verschiet; haar schoone leden beeven;
Een onbekende drift, die in haar' boezem gloeit,
Verwekt een' stroom van vreugd, die haar uit de oogen vloeit.
Ach! berst zy zuchtende uit, ik bid verklaar u nader.
Zou Catumarus ... neen, hy leeft ... Gy zyt myn vader.
Zy vliegt hem in den arm, door tederheid verrukt,
Terwyl hy haar omhelst en aan zyn' boezem drukt.
Hun beider blydschap mengt de aandoenelyke naamen
Van kind en vader met hun liefdetraanen saamen.
Veranius, in 't hart verwonderd en verheugd,
Toont door zyn taal hoe sterk hy deelt in hunne vreugd;
Daar zy nog reis op reis elkaêr in de armen prangen;
Zy haare blydschap maalt, en hy zyn sterk verlangen;
En beider tederheid hun harten t'saamensmelt.

Nantilde is de eerste die in 't einde zich herstelt.
Nu, roept zy, heeft myn hart geen reden meer tot schroomen:
Myn dierbre vader leeft, en is een vriend van Romen.
Nu kan myn dankbre ziel Germanicus doen zien
Dat ik zyn goedheid en grootmoedigheid verdien.

Veranius, 't is tyd Maguntia voor 't woeden.
Van Priester Libys en 't Germaansche Volk te hoeden.
De held voelt zich ontzet op de onverwachte maar';
En vraagt naar meer berichts. Zy meld hem 't groot gevaar:
Dat na drie dagen aan de vesting is beschoren,
En doet hem al 't geheim der saamenzweering hooren.
Zie daar, vervolgt ze, al 't geen ik u te ontdekken dacht,
ô Held! eer ik terug wierd in de stad gebragt.
Goôn, roept Veranius, stond ons die ramp te vreezen!
Ik dacht niet dat de nood was tot dien top gerezen,
Zegt Catumarus, maar ik wist met zekerheid
Dat Arpus, die het heir der Duitschen thans geleid,
Den Meinstroom nadert, en gereed is op te daagen,
Om stout een' aanslag op Maguntia te waagen.
Verlaat u veilig op de trouw van dit bericht.
Veranius hervat: Ik vind my door myn' pligt
Geperst op 't oogenblik weêr naar de stad te keeren,
Om dit gevloekt verraad, eer 't ons verdelg', te weerena.
Verzel ons; geef de taal van uwe dochter kracht,
En toon door deeze daad dat ge ons uw vrienden acht.
De Vorst voldoet hem; en eer de avond is gevallen,
Is 't achtbaar drietal met al 't krygsvolk in de wallen.

Hier

Hier meld Veranius terstond aan zynen vriend
Het groot gevaar waarin de stad zich thans bevind.
De Landvoogd staat verbaasd door 't onverwacht ontdekken
Der list, die zo veel ramps en rouws had kunnen wekken.
Hy zend in 't holst des nachts twee dappre benden uit;
Beveelt, opdat hy 't woën der eedgenooten stuit',
Hen Wodens Offeraar op 't oogenblik te vangen;
Den gantschen Duitschen stoet in ketenen te prangen,
En ze allen naar het slot te voeren. Op dien last
Word straks het eedgespan in zynen slaap verrast,
En, buiten staat gesteld om tegenstand te bieden,
Gekluisterd weggevoerd door Romes oorlogslieden.
Terwyl Apronius, tot stuiting van geweld
En list, door al de stad de noodige orde stelt,
Vertoeft Nantilde in 't huis haars leidsmans met haar' vader.
Hier meld ze op zyn verzoek dien gryzen Koning nader
All' wat in Arpus hof haar wedervaaren is;
En hoe zy, tot haar vreugd, door haar gevangenis,
Van Waldemir, wiens min haar nimmer kon behaagen,
En zyner oudren dwang voor eeuwig wierd ontslagen.
Ze ontveinst haar' vader niet hoe heusch Germanicus
Haar vryheid had beloofd aan wakkren Flavius,

En voorhad haar met hem in d'echt te doen vereenen,
 Hem wien zy thans betreurt. Dus vluchten de uren heenen,
 Totdat de Landvoogd, van Veranius verzeld,
 Op 't onverwachtst verschynt om d'eedlen Duitschen held,
 Wiens trouw voor Rome bleek, met minzaamheid te ontfangen.

'k Mag eindlyk, zegt hy, dan voldoen aan myn verlangen,
 ô Wyze Vorst! en my verheugen in 't gezicht.

Van hem wiens kundigheên ik 't leven ben verpligt;
 Wiens deugd den ramp verhoed van deeze stad en Romen,
 Door 't melden van 't verraad. Zyt driewerf welgekomen.
 De Vorst beantwoord met beleefdheid 's Landvoogds groet.

Apronius verhaalt, hoe al de Duitsche stoet
 Zich reeds in 't slot bevind, en thans geen' ramp zal wekken;
 Verblyd zich met Nantilde om 't onverwacht ontdekken.
 Haars braaven vaders, lang als dood door haar beschreid;
 En vraagt den Koning wat hem noopte in eenzaamheid,
 Sints zo veel jaaren tyds, op 't steil gebergt' te leeven.

Nantildes heil alleen heeft my daartoe gedreven,
 Hervat de wyze Vorst. Een ongestrafte moord.
 Had Hermonduur en Suev ten oorloge aangespoord,
 En Staat by Staat deelde in den twist van zyn gebuuren.
 Ik koos de zyde van de dappre Hermonduuren,

Die, door deez' moord getergd, met onbezweken moed,
 Vergoeding eischen van dit wreedvergoten bloed.
 Dan ach! terwyl ik 't recht der onschuld hielp verweeren,
 Zag ik myn heerschappy het onderst boven keeren.
 Staatzuchtige Arpus, wien ik aanzag als myn vrind,
 Drong in myn afzyn met geweld zich in 't bewint,
 En deed zyn voordeel met des Landzaats onvermogen,
 Wyl 't weerbaar volk met my ten stryd was uitgetogen.
 Myn dierbre wederhelst, my liever dan het licht,
 Viel in zyn hand, en zag voor haar verschrikt gezicht
 Haar beide zoonen door des dwinglands woede slagten:
 De bittere smart verwon de moederlyke krachten;
 Zy stierf, en liet Nantilde in 's vyands moordziek hof.
 Verbeeld u, zo gy kunt, hoe my dit onheil trof.
 Ik vloog aan 't hoofd myns heirs den ryksberoerder tegen;
 Doch viel op 't bloedig veld, van schicht by schicht doorregen;
 En 't volk, van moed beroofd zo ras 't my vallen zag,
 Zocht in de vlucht zyn heil op dien rampzaalgen dag.
 Twee slaaven, yvrende om me een eerlyk graf te geeven,
 Bespeurden, tot hun vreugd, in my nog blyk van leeven.
 Ik wierd door hunne zorg, in 't holste van den nacht,
 By een' der Priestren in het diepst van 't woud gebragt.

Dees gaf, zo ras hy my meêdoogend had verbonden,
Myn trouwe slaaven hoop op heeling myner wonden.
'k Bezwoer hen by de Goôn, nooit aan een' sterveling
Te ontdekken dat ik in 't gevecht den dood ontging.
My was in ons gewest een dierbre vriend gebleven,
Aan wien ik in 't geheim bericht zond van myn leven,
En bad dat hy myn telg bewaaken door zyn trouw,
En dikwerf van haar lot my onderrichten zou.
Ik wist reeds dat zy door Waldrade was verbeden,
Op hoop dat ze eens in d'echt met haaren zoon zou treden,
En 't recht der kroon dus op dien Prins doen overgaan.
Bekommerd dat myn wraak te duur aan haar mogt staan,
Week ik, om haar behoud, uit myn verwonnen staaten.
Ik kende Druzus deugd, en dorst me op hem verlaaten.
'k Ontdekte aan hem myn lot, en zyn grootmoedig hart
Schonk my een schuilplaats tot verligting van myn smart.
Hier heb ik menigwerf dien braaven Vorst ontfangen,
Wanneer hy rust zocht van de zorg der staatsbelangen.
Ik schepte van myn jeugd in onderzoek vermaak,
En mogt in de eenzaamheid voldoen aan mynen smaak,
Rondom my op 't gebergt' den vruchtbren grond bebouwen,
En door myn' onderstand rampzaligen behouên.

Dus

Dus vond ik in dat oord, van gruwlen onbewust,
Allengs 't genoeg en weêr der liefelyke rust.
En schoon myn traanen, die om gade en telgen vloeiden,
Nog menigwerf den grond, door my beplant, besproeiden,
Zy vloeiden zachter, en de rouw verloor zyn kracht
Als 't vaderlyke hart slechts aan Nantilde dacht.

Gy weet wat haar weêrvoer tot aan haar herwaart komen.
'k Wist dat zy veilig in de hoede was van Romen;
En vleide my, wanneer Germanicus verscheen,
Dat hy haar schenken zoude aan 't vaderlyk geweën.

Des haakte ik naar zyn komst, als my myn vriend ontdekte
Dat Arpus herwaart trok, en waar zyn togt toe strekte.

'k Verzocht de maagd te zien, om haar aan 't ongeval
Te ontrukken dat haar stond te treffen in den wal;

En tevens 't waardig hoofd van hen die haar verzelden,
Den snooden toeleg van den dwingeland te melden.

'k Wist weinig dat myn telg u zelf te ontdekken dacht
Hoe ver des Priesters list bereids den aanflag bragt.

'k Ben overtuigd dat zy de waarheid ons deed hooren,
Hervat Apronius, doch 't zou me op 't hoogst bekooren,
Indien die waarheid door bewyzen wierd geschraagd.

't Ontbreekt niet aan bewys, dus uit zich de eedle maagd.

De

De wagens, door ons volk naar deeze stad ontboden,
 En slechts voor 't oog gevuld met aarde en groene zooden,
 Bezorgden hen 't geweer, dat heimlyk in een kluis
 Of hol geborgen is in Priester Libys huis;
 En zo u dat geweer geen blyks genoeg kan geeven,
 Doorlees dit schrift: het wierd door Arpus hand geschreeven.

De Landvoogd leest den brief, die al 't verraad verklaart,
 En door haar trouw voor 't woën der vlammen is bewaard,
 Waarvan hy teekens draagt, gezengd aan alle kanten.
 Straks onderzoekt men 't huis van 't hoofd der eedverwanten,
 En vind 'er wapentuig van allerleiën slag.

De Raad der stad vergaêrt by 't ryzen van den dag,
 En heeft noch naauw 't geheim van 't moordverbond vernomen,
 Of doet al 't eedgespan geketend voor zich komen;
 Waar Prins Sezithacus ten hoogsten zich beklagt.
 Hoe! roept hy, heb ik op Segestes raad gewaagd
 Om aan Germanicus en Rome trouw te zweeren,
 Opdat ik me in dit oord door kluisters zage onteeren?
 Is dit de gastvryheid die Rome aan Vorsten toont?
 Heb ik, heeft Libys, heeft myn gade u ooit gehoond?
 Waarmeê verdienden wy dit schandelyk onthaalen?
 't Voegt, zegt de Steêvoogd, u op Rome en my te smaalen;

U,

U, die met al het rot dat met u saamenpant,
My doemde tot den dood, de vesting tot den brand.

Wie zyn 't, roept elk van hen, wie zyn 't die ons betichten
Met een verraad dat ze uit boosaartigheid verdichten?

Zo ras het eedgespan dees laatste woorden uit,
Treed Catumarus zelf te voorschyn met zyn spruit.

Zyn onverwachte komst doet hen door schrik verbleeken;
De Priester siddert, deinst, en wil, maar kan niet spreken.

Prins Deudorix toont zich verwonderd en ontsteld;
Terwyl Waldrade beeft, en in haar traanen smelt.

Ach! roept zy, 't is gedaan, nu de onverzoenbre Goden
Ons overtuigen door 't verschynen van een' dooden.

'k Zie, zegt Apronius, uw-aller misdaad klaar.

Nantilde en deeze Vorst ontdekten ons 't gevaar.

Het heilloos wapentuig, in Libys huis gevonden,

Dit doemenswaard geschrift, door Arpus u gezonden,

Getuigen 't gruwelstuk, met zo veel list gesmeed:

Verwacht het loon daarvan, uw straf is reeds gereed.

Vaar voort, roept Deudorix, door ongeduld gedreven,

Vrees onze wraak, en hoed door onzen dood uw leven.

Apronius geeft hem geen antwoord; maar de Raad

Besluit om al den stoet, ter straf van de euveldaad,

Verzeld van sterke wacht, naar de Ubiën te zenden,
Vanwaar men in der yl Cecina met zyn benden
Ter hulp roept, die alreê behouden daar verscheen.
Veranius trekt met Nantilde ook derwaart heen,
En Catumarus, die den Veldheer wenscht te spreken,
Om hem de vryheid voor zyn dochter af te smeeken.

* * *

GERMANICUS.

V T F T I E N D E B O E K.

Thans word al 't Ubisch oord door 's Prinsen komst verheugd.
De beevende ouderdom, de trippelende jeugd,
't Vloeit all' te faamen om den eedlen Held te ontmoeten,
En, als in zegepraal, hem wellekoom te groeten.
Grootmoedige Agrippyne, omstuwd van oorlogslîên,
Treed uit de vest, om te eer haar' Echtgenoot te zien.
Het vrolyk krygsmuzyk, luidruchtig opgeheven,
Vermengt zich met den klank: Lang moet ge, ô Veldheer, leeven!
Terwyl Germanicus zyn gade in de armen vangt,
En in haar' welkomgroet zyn' grootsten troost erlangt.
Dus treed hy in de stad, op 't juichen van de schaaren.

's Volks uitgelaaten vreugd is naauwlyks aan 't bedaaren;
Of de eedle Held betoont in 't minzaam onderhoud
Verlegenheid, dat hy Cecina niet aanschouwt.
Hy poogt Maguntia te hoên voor 't overvallen,
Zegt Agrippyne, en trok op 't spoedigst naar die wallen,
Verwittigd dat de vest zich in gevaar bevond.
Zy meld den Prins all' wat zich Libys onderwond;

Tot welk een groot geluk Nantildes bergtogt strekte;
 Hoe Catumarus zich aan zyne telg ontdekte,
 En hoe Apronius, van 't snood verraad bericht,
 Al de eedgenooten had verrast en opgeligt.
 Hy had, dus vaart zy voort, naauw' 't schuldig rot gebonden,
 Of heeft den gantschen sleep naar deeze stad gezonden,
 En onderstand verzocht om Arpus 't hoofd te biên.
 Gy kunt, zo 't u behaagt, zelf Catumarus zien;
 Ik heb dien grysaart, met zyn dochter hier gekomen,
 Totdat gy herwaart kwaamt in ons verblyf genomen.
 Ik gaf hen reeds bericht van Flavius behoud.

'k Heb dan niet vruchtloos op de hulp der Goôn betrouwd,
 Hervat Germanicus, hun zorg zal ons bewaaken;
 Ons groot in Rome, en aan den Nyl nog grooter maaken.
 Dit heil is door den Geest, die altoos my verzelt,
 Op hunnen last, myn lief, aan de Elve my voorspeld.
 Men doe Nantilde met haar' wyzen vader komen,
 En braaven Flavius; opdat, tot eer van Romen,
 Hun aller trouw en deugd naar waarde zy beloond.
 Zo ras deeze eedle trits zich aan den Prins verthoont,
 Groet hy den Vorst, en zegt: Tree nader, roem der helden!
 Omhels my als uw' vriend, en zie uw trouw vergelden;

Aan-

Aanvaard deez' gouden ring, dit ros; bestyg den trap
 Der Edelen van Rome, en Romes Ridderfchap.
 Zie aan uw fchoone telg de vryheid weêrgegeeven;
 Vergun haar in den echt naar haare keuz' te leeven
 Met deezen Duitschen Vorst, die haarer waardig is,
 En 't leven heeft gewaagd voor haar behoudenis.
 Wie maalt, op deeze taal, de dankbre vreugdbetooning
 Van Flavius, Nantilde, en van den wyzen Koning!
 Germanicus beveelt dat Romes grootfte pracht
 Tot viering van dees trouw te faamen zy gebragt.
 Intusfchen word door hem de naaste dag verkoren
 Tot reegling van de straf aan 't eedgespan beschoren.
 Wie voed geen deernis met Segestes zielsverdriet,
 En dat van Segimer, die naauw' in dit gebied
 Met Druzus grooten Zoon behouden wederkwamen,
 Of straks het wanbedryf van al hun kroost vernamen;
 En tevens hoorden dat de faamvergaêrde Raad
 Hen had ter dood gedoemd, tot straf dier euveldaad.
 Geen rouw was ooit zo hoog als hunne rouw gerezen.
 Zy fchynen beiden met het eedgespan verwezen.
 Ze ontwyken elks gezicht, en hun benepen hart
 Zoekt vruchtloos door geklag verligting van zyn smart.

E e e 3.

Vorst.

Vorst Segimer verwytt, door ongeduld gedreven,
Zyn' broeder thans den raad hem tot zyn heil gegeeven.
Ach! roept hy, had ik nooit Germanicus aanschouwd,
Of nimmer, onbedacht, my op uw woord betrouwd,
Dan zou ik nu myn' zoon my niet van 't hart zien rukken,
Om voor de slagbyl van een' Roomschen beul te bukken.
Ach! waarom hebt ge my tot zulk een' stap verleid?
Gy werkte ons aller val door eigenzinnigheid.
Had gy Arminius in vrede laten leeven,
Of op zyn bede hem Theusnilde weêrgegeeven,
Geen van ons allen waare in deezen stand gebragt:
Nu zyt gy de oorzaak van 't bederf van ons geslacht;
Nu zult gy met den dag en uwe en myne telgen
Door Rome, 't welk gy dient, rampzalig zien verdelgen.
Dan ach, wat raakt hun lot uw ongevoelig hart,
Dat nooit bewogen wierd door uwer kindren smart?
Gy zult in Romes gunst welhaast vertroosting vinden.
Wat geeft ge om 't vaderland, om telgen of om vrienden?
Maar ik, helaas! die niets bedoelde dan 't geluk
Van myn' Sezithacus, zal nimmer in myn' druk
My door een' blik van troost of blydschap zien bestralen,
Maar droef en kinderloos ten duistren grave daalen.

Segestes antwoord niet, hoewel hem ieder woord
Zyns broeders als een dolk 't gewonde hart doorboort.
Hoe fel zyn smart hem griev', dit grieft hem nog verwoeder.
Ten laatsten berst hy uit: Myn broeder! ach! myn broeder!
Heb ik in zo veel rouws dit wreed verwytt verdiend?
'k Zocht u te hoeden als een broeder, als een vriend.
'k Heb voor uw' zoon, als waar 't de myne, zorg gedraagen.
Ik ongevoelig voor myn telgen, voor myn maagen?
Wat heb ik niet bestaan tot hun behoudenis!
Had wreevle Arminius, die de eenige oorzaak is
Van 't onheil van ons volk, de Roomsche legerbenden
Niet door zyn snood verraad gedompeld in elenden;
De kortsherstelde vree' verbroken door zyn list;
Ons groot gewest beroerd door binnenlandschen twist;
Noch Romes wraak gefard, die hy niet kon weêrstreeven,
Wy allen zouden tot dit uur gelukkig leeven.
's Lands onheil en bederf zyn nooit door my gewrocht.
'k Heb nimmer Romes gunst dan tot 's volks heil gezocht.
Schoon my Theusnildes echt in gramschap had ontstoken,
Ik heb my nooit op haar, maar op haar gaê gewroken.
Toen Rome wraak nam van Arminius geweld,
Waar' zekerlyk ons kroost in zynen ramp bekneld,

Indien ik door beleid dit niet waar' voorgekomen.
 Heeft ons Germanicus in gunst niet aangenomen?
 Schonk hy Sezithacus niet grootsch vergiffenis
 Van 't geen te Teutoburg door hem misdreven is?
 Ging 't alles niet naar wensch? Was ons geen hoopgegeeven
 Dat we in ons land welhaast in aanzien zouden leeven,
 En ons ons manlyk kroost zou volgen in 't gebied?
 Wat wyt ge dan aan my ons doodlyk zielsverdriet?
 't Zyn onze telgen zelf die onze harten wonden.
 Wierd niet het heiligst recht op 't snoodst door hen geschonden?
 Wat loon voor 's Veldheers gunst! Wat loon voor onze trouw!
 Helaas! zegt Segimer, verschoon myn' bittren rouw;
 Ontferm u over my, 'k zal me over u ontfermen.
 Zy vliegen, zuchtende, in elkanders opene armen,
 En slyten al den nacht in troosteloos verdriet.

Zo ras 't wanhoopend oog de morgenscheemring ziet,
 Zyn zy by Titus, om beweeglyk hem te smeeken
 Dat hy hen toegang schenke om Druzus Zoon te spreken.
 De braave Titus, schoon met hunne elend begaan,
 Zoekt met bescheidenheid zich van hun beê te ontslaan;
 Doch beiden waart zo sterk de doodlykste angst in de oogen,
 Hun wanhoop baart in hem zo groot een mededoogen,

Dat

Dat hy hen in het einde in 't hofportaal geleid,
't Welk aan de raadzaal paalt, die 's Prinzen komst verbeid.
Zy zien in 't wachten reeds de bondeldraagers nadren,
En zich voor 't rustvertrek van Romes Held vergadren.
't Gezicht der bylen geeft hun zielsmart nieuwe kracht.
Germanicus verschynt, omsingeld van zyn wacht.
Een dubbel zestal draagt de bondels voor hem heenen,
En is nog naauwlyks aan de deur der zaal verschenen,
Of scheid zich van elkaër, en laat hem d'ingang vry.
Hy treed 'er midden door, met Titus aan zyn zy'.
Terwyl de Raaden hem van verre staatlyk groeten,
Ziet hy, op 't onverwachtst, twee Duitschers aan zyn voeten,
Wier kleed, ten blyk van rouw, hun aangezicht omwind.
Wat willen deezen? vraagt de Veldheer aan zyn' vrind.
Helaas! zegt Titus, 't zyn twee deerniswaarde vaders.
Men smeek', hervat de Prins, my nimmer voor verraaders.
ô Vorst! roept Segimer, gun uit meêdoogenheid
Het vaderlyke hart, dat voor uw voeten schreit,
Een oogenblik gehoor. Ach! toon ons uw genade.
Laat af, dus spreekt de Held, uw voorbeê komt te spade;
Wat wederhoud gy my door uwen overlast?
Zy houden, weenende, als om stryd zyn voeten vast.

F ff

Ach!

Ach! schreien ze, eedle Prins! doe ons van rouw niet sneeven.
 Hoor ons een oogenblik. Wy smeeken niet om 't leven
 Van ons misdaadig kroost; hun misdaad vordert straf.
 De Held wend zyn gezicht uit deernis van hen af.
 Ryst, zegt hy, ryst, en volgt; doch wacht u my te tergen,
 Door my vergifnis voor het eedgespan te vergen.
 Hy treed de raadzaal in: zy volgen straks zyn schreên.
 Zo ras de hevigheid van 't vaderlyk geweën
 Het spreekēn duld, begint Segestes dus te spreekēn,
 Doch blyft door 't zuchten in zyn woorden telkens steeken:
 ô Zuil van 't Roomsche Ryk! dus vangt hy nokkende aan,
 Ik zal de misdaad, door het eedgespan begaan,
 Een misdaad die ik doem, niet door myn taal vermindren;
 Dan ach! natuur verbind de vaders aan de kindren.
 Zy zyn strafwaardig; doch door Libys list misleid.
 Hy trok hen in den strik, tot hunnen val gespreid.
 'k Verfschoon hen echter niet. De ontferming, die voordeezem
 Die onbedachten door uw goedheid is bewezen,
 Verzwaart hun wanbedryf. Doch 't vaderlyke hart
 Zoekt, ach! vergeef het ons! verligting in zyn smart.
 Mogt, mogt ons beider bloed de schuld voor hen betaalen!
 Doe ons, in hunne plaats, kan 't zyn, ten grave daalen;

Wy

Wy smeeken u die gunst in naam van Romes Goôn.
De vader lyd by ons de straf niet van den zoon,
Hervat Germanicus, het schuldig bloed moet stroomen.
Gy beiden zyt my waard; uw yver bleek voor Romen;
Verwacht dat Rome u trooste, en uwen bittren rouw
Verzachte, op myn verzoek; door 't loonen van uw trouw.
Zy werpen op dit woord zich beiden voor hem neder.
Ach! schreien ze, geen troost geeft ons de dooden weder.
Zo onze trouw met vrucht voor Rome heeft gestreên,
Zo ze ooit uw oog bekoorde, ô Held! laat ons geween
Uw edelmoedig hart tot deernis overhaalen:
Laat Rome door uw' mond ons onzen dienst betaalen.
Gy zyt ook vader, Prins; denk hoe uw kindermin
't Verderf zoude aanzien van uw talryk echtgezin.
De grootste weldaad, die 't geluk u heeft gegeven,
Is dat gy veelen kunt behouden by het leven;
En 't edelste geschenk, u door natuur vereerd,
Is dat ge eens anders heil als eigen heil waardeert.
Besmet dan met geen bloed uw groenende eerlaurieren.
Laat ons rampzalig kroost uw' zegepraal versieren.
Gun dat het uit berouw, 't welk door uw goedheid groeit,
De keten kuf' die 't aan uw' zegewagen boeit:

Germanicus, in 't hart met hunnen rouw bewogen,
 Ontveinst vergeefs voor hen zyn werkend mededoogen.
 Befeft ge, vraagt hy, 't lot dat hen in Rome wacht,
 Wanneer de zegepraal ten eind' zal zyn gebragt?
 Uw deugd, zegt Segimer, zal nooit haar' aart verzaaken;
 Gy zult door bloeddorst nooit uw' naam vloekwaardig maaken.
 Vergun hen 't leven, en verzacht hun flaverny.
 Wees meester van hun lot, het zy dan hoe het zy.
 Gy zyt, herneemt de Prins, te sterk door smart bevangen
 Dan dat u de angst huns doods tot aan dien dag zou prangen;
 Hun misdryf is te groot dat ik 't vergeeven zou;
 Doch 't spaaren van hun bloed zy 't loon voor uwe trouw.
 Indien my 't Godendom ooit gunt te zegepraalen,
 Zal zich de doodstraf aan het schuldigst hoofd bepaalen.

Na weinig tyds verlaat Germanicus de vest,
 Trekt naar der Marsen land, en word in dat gewest;
 Gelyk een vriend naar wien de harten reeds verlangen,
 Door Malouëndus en Inguiomeer ontfangen:

Digt by de burg, die tot verblyf der Vorsten strekt,
 Ryst een geheiligd woud, door 't leger niet ontdekt
 Toen 't, in het vroegst der lente in dit gewest gevallen,
 Een' ryken voorraad roofde uit koorenschuur en stallen;

Een

Een woud, door gantsch Germanje aan Freja toegewyd.
Hier had het Priesterdom van overouden tyd.
Zyn' arbeid aangewend om aan de sombre dreeven
Van 't hemelhoog geboomte een lagchend oog te geeven.
Men vond geen' enklen stam die niet aan allen kant
Met keur van bloemen op 't bevalligst was omplant,
En kruiden, niet gekrenkt door 't wislen der saizoenen,
Die zelfs langs 't wit gewaad des killen winters groenen.
Van 't naast gebergte bruischt een sterke waterval,
En golft, door kunst geleid, in dit bekoorlyk dal,
Met liefelyk geruisch langs altoosgroene zoomen,
En huwt zyn stroommuzyk aan 't zacht gefuis der boomen.
De blyde Freja, die de huwlykstoorts ontsteekt,
En zachte tederheid in jonge harten kweekt,
Zag in dit lomrig oord haar staatlyk outer branden.
Hier bond de huwlyksmin de harten en de handen
Van 't paar door 't Priesterdom met mirthe en palm be kroond.
De kunst praalt als natuur het schoonst daar liefde woont.
Dit woud, dat de Echtgodin ten groenen tempel strekte,
Had achter zich een' berg, die 't aan de noordzy' dekte.
De wyze Aurinia had, toen zy dit gebied
By d' inval des Romeins met al haar' sleep verliet,

Hier in een hol haar' schat, der volken offergaaven,
En Romes adelaar in 't heimlyk doen begraaven.
Arminius, wien zy dees bergplaats had gemeld,
Had fluks een sterke bende om 't woud ter wacht gesteld,
Die dag en nacht den berg en 't heilig bosch bewaakte.

Den Zoon van Druzus was, eer hy dees plaats genaakte,
Door 't Vorstenpaar bericht hoe sterk een tegenstand
Hem dreigde in 't redden van 't geheiligd legerpand.
Hy doet Inguiomeer met Titus heenen trekken,
Om achter op 't gebergte een' wapenkreet te wekken.
Hy zelf rukt, van den Vorst der Marsen bygestaan,
Van de andre zyde met zyn dappre benden aan.
Wie maalt de ontsteltnis en verbystring der barbaaren,
Op 't onverwacht gezicht van Romes legerschaaren!
't Schynt ongelooflyk in hunne oogen, dat de Held
Zo ras zich van de schaé der schipbreuk heeft hersteld.
De dubbele alarmkreet, door de benden aangeheven,
Verdubbelt hunnen schrik, en doet de stoutsten beeven.
't Vlucht all' wat vlieden kan; doch ziet van alle zy'
De ontkoming zich belet, en stort in flaverny.
Inmiddels word alreeds met andre ryke gaaven
Den gouden aadlaar in het berghol opgegraaven.

Men

Men stelt, al juichend, dien Germanicus ter hand.
Met welk een oog beschouwt hy 't langvermiste pand!
Nu zie ik, roept hy uit, het eind van al myn wenschen.
Geduchte Vader van de Goôn en van de menschen!
Uw gunst verhoort deez' dag myn ongeveinsd gebed;
Ik heb uwe aadlaars uit des vyands magt gered;
Het bloed gewroken dat Arminius deed stroomen,
En allen smaad geweerd van 't felbeledigd Romen.
Dus spreekend heft de Held het heiligdom omhoog;
En naauw' streelt dit gezicht des keurlings vrolyk oog,
Of 't gantsche woud weêrgalmt van 't bly gejuich der schaaren.
't Roept all': Triomf! wat heil! Goôn! beide de adelaaren
Weêrom te winnen in één' veldtogt! welk een vreugd!
Triomf! Germanicus! Jupyn bekroont uw deugd!
't Valt all' op 't oogenblik in 't woud aan 't bloemenplukken;
En jonge takjes van 't gewyd geboomt te rukken.
Men bied Germanicus een' krans van lauren aan.
Al 't oorlogs volk omvlecht den helm met groene blaên.
Men spaart voor d' adelaar de liefelykste bloemen,
Waarop de laate herfst nog 't woud vergunt te roemen;
En voert dien, ryk gesierd, den keurelingen voor.

Terwyl men 't bosch verlaat, keert, langs een ander spoor,
Held:

Held Titus weder met de aan hem betrouwde vaanen,
 Gevolgd door eenen sleep gekluisterde Germaanen.
 Het volk van Titus doet het omgelegen land
 Weêrgalmen van hun vreugde, op 't zien van 't heilig pand;
 En kranst, naar 't voorbeeld van hun makkers, helm en speeren.
 Nooit zag men Romes heir zo vrolyk triomfeeren.
 Voor 't scheiden uit dit oord, betoont de blyde Held
 Aan 't Vorstenpaar, dat tot de grenzen hem verzelt,
 Zyne edelmoedigheid; en stelt van ruimer landen
 Dan hun gebied bevat, hen 't hoog gezag in handen.
 Hun beider dankbaar hart verheft zyne eedle deugd,
 En zweert aan Rome trouw, met ongeveinsde vreugd.

Intusfchen rees de dag waar Flavius naar haakte,
 Dag, die Nantilde voor altoos de zyne maakte.
 Een jonge maagdenrei kleed met den dageraad
 Bereids de uitheemsche schoone in 't Roomsche bruidsgewaad.
 Zy legt het hulfel af dat haar als maagd versierde;
 Het hair, dat tot deez' dag in losse krullen zwierde,
 Word door een' scherpen speer haar op de kruin gescheeld,
 En naar der vrouwen wyze om hoofd en hals verdeeld.
 Een krans van mirthen praat om de opgetooide hairen.
 Een roode sluier dekt de saamgevlochten blaëren

En

En 't aangezicht der bruid voor de oogen van 't gemeen.
Het prachtig feestgewaad zwiert om de schoone leên;
't Sleept staatlyk langs den grond, bestrooid met groene meien.
De blyde bruidegom vertoont zich met zyn reien,
En leid de schoone bruid naar Junoos achtbaar choor.
Twee kraaien vliegen in de lucht de feestrei voor;
Een teeken van geluk voor huwende echtgenooten.
De tempel is bereids door 't Priesterdom ontfloten.
De hoofdpilaaren zyn met groene blaên getooid;
De breede drempel is met bloemen overstrooid;
Het offer word geslagt, en 't Hoofd der Offeraren
Smeekt Juno zegen af met plegtige gebaaren.
De tarwekoek, die 't brood der huwlykstrouw verbeeld,
Word door den bruidegom en door de bruid gedeeld.
Hy bied, ten onderpand van onverbreekbare trouwe,
Een' gladden yzren ring aan zyn verloofde vrouwe.
Ze aanvaard de huwlyksgifte, en schenkt haar' waarden held,
Naar Romes oud gebruik, drie stukken koper geld.
Na 't huwlyksoffer word het jeugdig paar gescheiden.
De bruidegom doet zich naar 't ruim verblyf geleiden,
Daar hy zyne echtvriendin met haar gezelschap wacht.
Vyf knaapjes hebben, by het nadren van den nacht,

Terwyl voor Juno en voor Hymen de outers rooken,
 De huwlykstoortfen aan het offervuur ontstoken;
 Gereed vooruit te treên, op 't nadren van de bruid.
 De uitheemsche schoone stapt in 't eind ten tempel uit:
 Waarop straks de eedle stoet van wakkre jongelingen
 En vlugge maagden, die al juichend haar omringen,
 Den weg weêrgalmen doet van 't vrolyk echtmuzyk.
 Hier zingt men Hymen lof; daar roemt men 't huwelyk
 Van held Talasius, in 's lands historiblaêren
 Befaamd by 't rooven der Sabynsche maagdenschaaeren.
 En elke beurtzang, hoe verschillend, eindigt dus:
 Ô Hymen! geef geluk! Iô, Talasius!

In 't hoogste van den toon, dien ze op de fluiten zetten,
 Ryst van eene andre zy' 't geluid der krygstrompetten.
 Men ziet Germanicus, bekranst met lauerblaên,
 Van de Eedlen vergezeld, van toortfen voorgegaan,
 Met Romes heiligdom, versierd door bloemfestoenen,
 Gevolgd van 't oorlogsvolk, op 't klinken van klaroenen
 En woudhoorn en cimbaal, de vesten binnen treên,
 By 't vrolyk handgeklap en 't juichen van 't gemeen.
 't Is all' in rep en roer langs de opgepropte straaten.
 Elk deelt in Romes roem. De vreugde is uitgelaaten.

De huwlyks rei vergeet een oogenblik zyn' zang;
 Juicht bly den Veldheer toe; hervat den toon eerlang.
 't Schynt dat de klanken, hoe verscheiden, zich vereenen.
 Men mengt de bruilofts- door de zegegalmen heenen:
 ô Hymen! geef geluk! Triomf! Germanicus!
 Iö, triomf voor Rome! Iö, Talasius!

De blyde huwlyksstoet ontdekt des bruïgoms wooning.
 Dit aangenaam gezicht vergroot de vreugdbetooning.
 Men klopt, al zingende, aan de rykgesierde poort.
 Zo ras de bruidegom de vreugdegalmen hoort,
 Treed hy te voorschyn met zyn vrienden en zyn maagen.
 Wie zyt ge? vraagt de held. 't Juicht alles op dat vraagen.
 Ik ben, is 't antwoord van het voorwerp zyner min,
 Uw trouwe Caja, uw geliefde lotvriendin.
 Straks word de schoone bruid door de op het feest genooden
 In gouden vaatwerk vuur en water aangeboden;
 Zy roert, bedeesd, het aan, genoopt door deeze taal:
 Deel voor- en tegenspoed voortaan met uw' gemaal:
 Schenk hem, ô eedle maagd! een hart zo trouw als teder.
 Thans legt zy voor de poort haar wol en spinrok neder,
 En zalft de post, terwyl de bruïgom voor de jeugd
 Een handvol nooten strooit; en dus de kindsche vreugd

Voor altoos afscheid geeft, nu hy in d' echt zal leeven.
 De speelnoots hebben reeds de bruid van de aard geheven,
 Opdat haar teedre voet den steenen drempel my',
 Den huisgoôn toegewyd en Vestaas heerschappy;
 Zy word, op 't feestmuzyk der saamvereende maagen,
 Dien drempel over in haars egaas huis gedraagen.
 Terstond geeft Flavius zyn trouwe lotvriendin:
 De sleutels over, als meesteres van 't huisgezin.
 Hy leid Nantilde, met de saamgevoegde chooren,
 Naar een verlicht vertrek, ter bruiloftzaal verkoren;
 Waar Agrippinaas zorg met grootfche staatlykheid
 Den blyden huwlyksdish op 't prachtigst heeft bereid;
 Waar zy 't geluk geniet van by de feestgenooten
 Haar dierbre Wederhelft de vreugd te zien vergrooten.

Terwyl de vrolykheid dien nacht ten reie gaat,
 Geeft Druzus Zoon. bevel om met den dageraad,
 Door 't staatlyk offren van een trits sneeuw witte stieren,
 De wedervinding van den adelaar te vieren.
 Soldaat en burgery ontfangen naauw' bericht
 Van 't plegtig feest, of spoên, by 't ryzend morgenlicht,
 Zich allen tempelwaart om Jupiter te danken.
 't Gewyde Priesterdom leid, op de vreugdeklanken.

Des volks, de stieren aan met bloemen ryk bekroond,
Als zich Cecina voor de poort der stad vertoont,
Omsingeld van den stoet der eedle Roomsche helden
Die hem kloekhartig naar Maguntia verzelden.
't Volk roept hem vrolyk toe: Wy hebben d'adelaar!
Ik breng u, zegt de held, geen minder blyde maar';
Maguntia is vry, en Arpus heir geslagen.
Dit doet de vesting van triomfgeschal gewaagen.
De gryze krygsman treed bedaard naar Druzus Zoon,
En groet hem met dees taal: De gunst der hooge Goôn
Verzelt, doorluchte Prins! uw strydbre legervaaen.
Het saamvergaërde heir, uit de oorden der Germaanen
Genaderd tot den Rbyn op Koning Arpus last,
Is onverwacht door ons op zynen togt verrast.
Het grootste deel daarvan is met zyn' Vorst gebleven.
Het moedloos overschot is op de vlucht gedreven.
't Verspreid den schrik alom; en op hun rouwgerucht
Is zelf Arminius uit zynen burg gevluht,
Met al zyn maagen, en een rei van Priesterinnen.
Geen van de Vorsten durft den oorlog weêr beginnen:
Zy vlieden over de Elve, en zoeken daar een wyk,
En 't groot Germanje erkent de magt van 't Roomsche Ryk.

'k Heb oorlogsvolk genoeg in de overwonnen staaten,
 Maar 't grootste deel myns heirs aan 's Meinstrooms boord gelaa-
 't Juicht alles op die taal, en Prins Germanicus (ten.
 Besluit aan Romes Raad en aan Tiberius
 Den grootfchen uitflag der gelukkige bedryven
 In 't Overrhynsch gewest op 't oogenblik te fchryven.
 Men wind de brieven op zyn' last in lauerblaên,
 Opdat hun bloot gezicht de zege doe verstaan.
 De Held treed tempelwaart, aan 't hoofd der blyde fchaaren.
 't Zingt all' Jupyn ter eer; 't buigt all' zich voor de altaaren;
 En deeze dag word, als de jongstvoorleden nacht,
 Na 't offren, in onthaal en feestvreugd doorgebracht.
 De Prins, wien reis op reis de loosheid is gebleken
 Waarmede Arminius zyn fchande tracht te wreeken,
 Ducht, fchoon die vyand thans zich zonder magt bevind,
 Dat hy, in laater tyd, zich weder in 't bewint
 Van 't groot Cheruscisch land mogt zoeken in tē dringen,
 En volk by volk op nieuw tot vredeschennis dwingen:
 Opdat door staatsbeleid hier tegen zy voorzien,
 Doet hy Segestes fluks met Segimer ontbiên;
 En fpreekt aldus hen aan: Uwe eedle trouwbetooning
Aan Cezar en het Ryk, ô Vorsten! eischt belooning.

Ik wyt der kindren schuld hunn' braaven vaders niet.
Keert naar uw wettig erf, en ziet uw grondgebied
Door Romes gunst vergroot met de overwonnen staaten
Van Vorst Arminius; regeert uwe onderzaaten
Naar de oude wetten en 't gebruik van elk gewest,
Opdat de blyde vreê zich weêr in de oorden vest'
Waarin de felle kryg het schuldig bloed deed stroomen.
Toont door uw deugden dat gy vrienden zyt van Romen.
Zorgt dat Arminius de rust des lands niet deer',
En duld niet dat hy ooit weêr over de Elve keer'.
De Duitfche Vorsten, die dees weldaad niet verwachten,
Gevoelen door 's Helds gunst hun harteweê verzachten;
Elk hunner geeft hem blyk van waare dankbaarheid;
Doch tevens hoe hun hart om hunne telgen fchreit.
Laat, zegt de Prins, uw smart u niet te fterk bezwaaren.
Hoe groot hun misdaad zy, 'k beloofde u hen te fpaaren.
Gedraagt u als 't betaamt in uwe landvoogdy.

'k Zal zorgen voor uw rust; vertrouwt hun lot aan my.

Terwyl zy fpoedig zich tot hun vertrek bereiden,
Doet Druzus groote Zoon den vader voor zich leiden
Van de edele Nantilde, en groet hem met dees reên:
Uwe edelmoedigheid, ô Koning! heeft alleen

't Ge-

't Gedreigd Maguntia behoed voor Arpus laagen.
 Die roover van uw Ryk ligt door ons staal verflagen.
 Zyn dood laat thans aan u den zetel weder vry.
 Aanvaard de kroon, beheersch uwe oude heerschappy.
 Vorst Catumarus schynt verwonderd en verlegen;
 Doch spreekt in 't einde aldus: Ik achtte een kroon een zegen
 Toen ik in 't opgaan van myn' droeven levensdag,
 Door haaren glans verblind, al de aakligheên niet zag
 Die 't hoofd waarop zy praalt jaar uit jaar in omringen.
 Hoe zwaar valt haar gewigt voor zwakke stervelingen!
 Het menschdom in 't gemeen is al de zorg niet waard'
 Die hun bescherming aan verheven zielen baart.
 De heillooze afgunst volgt de deugd op haare schreden;
 En 't loon voor trouw en vlyt zyn snoode ondankbaarheden.
 'k Heb lang geleefd, indien by 't menschelyk geslacht
 Iets in zyn' korten duur als lang kan zyn geacht.
 De smart, de zorg, 't gevaar, en al het heir van rampen,
 Waarmede een Koning heeft in 't hoog bewint te kampen,
 Ontdekten zich te spade aan myn misleid gemoed.
 Verschoon my, eedle Prins! ik ken geen hooger goed
 Op aard, dan, van 't gewoel der menschen afgescheiën,
 My met een blyder lot in betren staat te vleien.

De onsterfelyke ziel verwacht, haar deugd ten loon,
Een hooger heilgoed dan een scepter of een kroon.
Vergun, indien ik u, ô Held! een gunst durf vergen,
Vergun me, als gy vertrekt, te keeren naar myn bergen,
En ongelukkigen te redden door myn vlyt.
Daar zal myn blyde ziel, aan stille rust gewyd,
Uwe edelmoedigheid met waare erkentnis loonen.
Daar zal ik op myn kroost der Goden zegen troonen;
En smeeken dag op dag om uw behoudenis,
Die my veel waardiger dan kroon of scepter is.
De Prins omarmt den Vorst, bewilligt in zyn bede,
En berst gulhartig uit: ô Vader! keer in vrede.
Ik acht als gy den glans der grootheid ydlen schyn:
Stond my uw keus te doen, 'k zou Catumarus zyn.

Niet lang daarna verschynt een ruitersboô van Romen.
Zyn komst doet Agrippyne op nieuw voor onheil schroomen.
Ach! roept ze, al beevende en met traanen op 't gelaat,
Ach! myn Germanicus! nu zal des dwinglands haat,
Die lang verkropte haat, zich schyn van recht verschaffen,
En 't weigren der triomf, als waar' 't een misdaad, straffen.
Waartoe, zegt haar Gemaal, waartoe het ergst gevreesd?
Hy spreekt; ontrolt het schrift, dat Cezar schreef, en leest:

H h h

Ik

Ik deel in uwen roem, nog meer in uw gevaaren.
De krygskans ryst en daalt als de onstandvaste baaren.
Gy hebt, schoon zonder schuld, te veel daardoor geleên;
Doch ook, in wederwil van alle tegenheên,
Den hoogsten roem verdiend door uw heldhafte daaden,
Die ooit vergolden wierd door grootsche lauerbladen.
De Raad vergunt aan u, myn Zoon, ten tweedenmaal,
Op myn herhaald verzoek, de hoogste zegepraal.
Laat Duitschland, dat, gestraft, het Ryk niet meer kan deeren,
Door binnenlandschen twist voortaan zichzelf verteeren.
Of zo uw wysheid nog een' veldtogt noodig acht
Tot onderwerping van dat land aan Romes magt,
Laat Druzus, in uw plaats, dien krygstogt dan bestieren:
Misgun uw' broeder niet na u te zegevieren.
De felle ontroering, die in 't Oosten zich verspreid,
Eischt daar uw byzyn, Prins. De Raad, die uw beleid
En dapperheid waardeert, heeft u voor weinig dagen
Het hoogst gezag aldaar eenpaarig opgedraagen.
Myn kracht bezwykt, en doet my nadren tot het graf.
Versterk my door uw' arm, en flaa myn' wensch niet af.
Men heeft u, om op nieuw u blyk van eer te geeven,
In 't Burgemeesterschap voor 't volgend jaar beschreven,

Nadat ge uw zegepraal in Rome hebt volbragt.

Maak spoed, myn Zoon, denk dat uw vader u verwacht.

Het vorstlyk Paar verbergt zyn vreugd niet onder 't leezen.
Goôn! roepen ze uit, ô Goôn! mogt dit geen veinzen weezen!

Ze ontsluiten Druzus brief, die hen verzekring geeft

Dat thans Germanicus geen leed te duchten heeft;

En dat een saamenloop van huis- en staatsbelangen

Tiberius verplicht den Prins in gunst te ontfangen.

Welaan, dus spreekt de Held, 'k aanvaard, in naam der Goôn,

De zegestaatsie, my tot tweewerf aangeboôn.

Laat Druzus met een deel van myne krygslaurieren,

Dewyl dit Cezar streelt, zyn jeugdig hoofd versieren;

De togt naar 't Oost, myn Lief, stelle u als my gerust.

ô Geest, die my beschermt! myn lot was u bewust;

'k Hoor nog uw stem, die my dees heilryke uitkomst spelde,

En my aan de Elve alreê den togt naar 't Oosten meldde.

De brief myns vaders geeft ons ook getuigenis,

Zegt Titus, dat voor u thans niets te vreezen is;

Dan hoe dit weezen moog', 't zal my tot blydschap strekken

Zo gy my niet ontzegt een wyl vooruit te trekken;

En zo ik 't minst gevaar voor uwe nading vind,

Kunt gy gerust zyn op de 'voorzorg van uw' vrind.

Hy ziet zyn' wyzen raad door Agrippina fchraagen.
 De heufche Veldheer vind in beider trouw behaagen;
 En Titus, eer 't faizoen den weg door de Alpen fluit,
 Streeft met zyn gade en kroost Germanicus vooruit.

't Gerucht meld fpoedig in al de omgelegen Staaten
 Dat Druzus Zoon eerlang deeze oorden zal verlaaten,
 En baart een mengeling van vreugde en droefenis
 In 't hart des landzaats, die niet uit te drukken is.
 Men juicht, omdat zyn deugd belooning zal verwerven,
 Maar weent, zo ras men denkt om hem te moeten derven.
 't Is groot, als 't lot een' held verheft tot hoog bewint,
 Maar grooter als hem elk die glori waardig vind.
 't Poogt all' hem eerbied en erkentenis te toonen.
 Men zend van volk by volk hem zwaare gouden' kroonen.
 De dappre Staaten zelf van 't OVERRHYNs gewest,
 Verwonnen door zyn' arm, en thans in vree gevest,
 Die overvloed en heil zien groeien op zyn wenken,
 Erkennen deeze gunst vrywillig door gefchenken.
 Men brengt uit oord by oord de grootste zeldzaamheên,
 Alom met zorg vergaêrd, in de Ubiën byeen.

Intusfchen voert men reeds verfcheiden duizendtallen.
 Van krygsgevangen volk vooruit naar Romes wallen,

Men

Men telt 'er Libys by, en 't vorstelyk geslacht
Waardoor Maguntia schier wierd ten val gebragt.
Men ziet van dag tot dag de Roomsche krygsbanieren
En d' opgepakten buit langs al den heirweg zwieren;
Terwyl de Veldheer vast op alles orde stelt,
De vestingen bezet, de keurelingen telt,
Die hy verlof vergunt naar 't vaderland te keeren,
Of die hy waardig acht met hem te triomfeeren.
Zyn edelmoedigheid, die altoos zorgt, vergeet
De schade niet die 't heir door 't woën der stormen leed,
Noch 't smertelyk verlies aan goederen en vlooten
Van zyne vrienden en getrouwe bondgenooten.
Hy zend naar elk gewest, en doet by groot en klein
Naauwkeurig onderzoek wat schaê men heeft geleên.
Zyn goedheid, niet gestoord door een vergrootend klaagen,
Beloont grootmoedig hen die slechts vergoeding vraagen.
Geen stervling, hoe gering, word hier voorbygegaan.
't Verrukt den Held dat hy op allen acht kan slaan.
Zo troost de gouden zon het aardryk door haar glansfen,
Het zy ze ryze of daale aan 's hemels heldre transfen;
De laatste lichtstraal die ze aan de avondkim verspreid,
Strekt zelfs nog tot een blyk van haar weldaadigheid.

De winter wykt allengs met zyn geduchte orkaanen.
De fiere Vorsten van de Gallen en Germaanen,
Verknocht aan 't Roomsch verbond, omstuwd van Edelliên,
Verschynen om den Held nog voor het laatst te zien.
Hoe word hun aller hart by de afscheidsgroet bewogen!
Hoe straalen achting en erkentnis hen uit de oogen!
De droeve landzaat, die eerlang de scheidung wacht,
By duizenden op weg, toeft over dag en nacht
Om voor de laatste keer Germanicus te aanschouwen.
Hoe ryst hun smart terwyl ze elkandren onderhouên
Van zyn verheven deugd en die van zyne gaê!
Met wat verrukking telt het volk hun weldaên na!
Terwyl de traanen, die uit aller oogen vloeien,
In 't barre jaarfaizoen den dorren grond besproeien.

GERMANICUS.

ZESTIENDE BOEK.

Welhaast verschynt de tyd tot 's Helds vertrek bepaald:
Hy word door 't oorlogsvolk op 't staatlykst afgehaald.
Men ziet in 't midden van de vaanen en standaarden
De Roomsche Ridderfchap op uitgeleezen paarden.
De trappelende hengst, waarop de Veldheer zit,
Besprengt met zilvren schuim, in 't knabblen, 't gouden bit,
En snuift den oostenwind, en zwiert met staart en maanen;
't Schynt of zyn moed den Prins nog 't eerspoor tracht te baanen.
De Zoon van Druzus wend het vriendlyk oog in 't rond;
Beschouwt de ontelbre fchaar; en groet met hand en mond
De dankbre volken, die de vreugde en rouw vereenen,
Nu juichen om zyn heil, dan zyn vertrek beweenen.
Niet minder word hun hart getroffen en ontroerd:
Op 't zien der staatsiekar, die Agrippina voert
Aan 't hoofd eens wagensleeps van Roomsche vrouwenschaaren.
Zy geeven weinig acht op vaanen, adelaaren,
Noch al den ryken buit, omringd van oorlogslîen:
De Veldheer of zyn Gade is alles wat zy zien.

Hoe:

Hoe vurig wensch hun hart hen aller Goden zegen!

Hoe yvrig effnen zy de hobbelige wegen!

Men trekt het vorstlyk paar naar 't hart der Alpen voor;
 Baant hen, langs steil gebergte en rots, een reisbaar spoor;
 En zo's volks vlyt naar wensch zyn kracht kon onderschraagen,
 't Zou tot aan 't Capitoool hen op de handen draagen.

Germanicus, op 't hoogst door aller trouw bekoord,
 Verlaat niet zonder smart den Nederrhynschen boord;
 Trekt door Maguntia en 't land der Vangionen
 Naar d'erfgrond des Nemeets. Al deeze Staaten toonen
 Den Held op zynen togt hun liefde en dankbaarheid.
 De breede wegen zyn met geuren overspreid
 Van wierook, door de hand der saamgevloeide schaaren,
 Tot eer van Druzus Zoon, ontfoken op de altaaren.
 Argentoratum voert de staatlykheid in top,
 En richt by zyne komst hem zegeboogen op;
 De vesten loopen leég waar 't volk hem ziet genaaken.
 Dus trekt hy vrolyk door de hoofdstad der Rauraken
 Helvetie in, en word Salodunum gewaar;
 Salodunum, bespoeld door 't nat der goudryke Aar.
 Hy groet Aventicum, en voorts Viviscus wallen.
 De Rhone, golvende in Lemanus meir gevallen,

Vloeit

Vloeit door dees bergzee heen. Wat wonderbaar gezicht
 Vertoont zich by dees kom, waarheen men 't oog ook richt'!
 't Gebergte strekt een pad naar vlakten en naar dalen;
 Men ziet, ver boven 't bosch, bekoorlyke akkers praalen;
 De dorpen doen zich op als op 't geboomt gebouwd.
 De zon, die al dit schoon van haaren trans beschouwt,
 Verguld het grootsch tooneel met wisselenden luister;
 Hier plaatst ze een' berg in 't licht, en ginds een bosch in 't duister.
 Wat wederspiegling toont het helderschynend nat,
 Waarin en weide en rots en berg en bosch en stad,
 Bevallig omgekeerd, tot zulk een diepte zinken
 Als ze allen boven 't vlak des strooms in hoogte blinken!

De Rhone leid den Held langs haaren groenen boord
 Naar Octodurum, en het hoog Helvetisch oord,
 En bruischt van de Adula hem en zyn benden tegen.
 Een dubble rotsfenry boort hier en ginds de wegen.
 Hy stygt langs de oevers van den landstroom hooger op,
 Tot by een lomrig woud, dat op zyn' digten top
 Het woên der winden keert van rykbegraasde dalen.
 Hier doet hy 't hygend heir een weinig ademhaalen:
 Men spant de tenten uit in dit bekoorlyk oord.

De zon had de avondkim met gloeiend goud geboord;

't Bebouwd gebergte lag in scheemerachtig duister;
 Het hooger pynbosch vong den purperrooden luister
 Der laatste stralen op zyn pasontsproten blaên;
 Nog zag men 't ysgebergte in al zyn schoonheid staan,
 En tegen 't luchtazuur als zilvren rotfen pronken,
 Beschenen door de zon, reeds in de kim gezonken;
 Wanneer het volk des lands, volyvrig t'saam gevloeid
 Om 't Vorstlyk Paar te zien, zich naar het leger spoeit.
 Elk toont zyn gastvry hart, door Romes oorlogslieden,
 Den Veldheer boven al, geschenken aan te bieden.
 Dees offren 't wilde zwyn, korts op de jagt geveld;
 Die, jonge rheeboek, hert, of vogels aan den Held;
 Terwyl de vrouwen hem en zyne gade onthaalen
 Op frisfche geitenmelk in nedrige aarden schaalen.
 Dees nektar der natuur verkwikt op hunnen togt
 Het Vorstlyk Paar meer dan Falernes druivenvocht.

Serveus, die, voorlang aan Titus naauw verbonden,
 Door hem uit Rome naar den Prins was afgezonden,
 Had zich met zo veel vlyts langs zynen weg gespoed
 Dat hy 't Romeinsche heir op deeze plaats ontmoet.
 De Veldheer en zyn gaê, die Cezar nog mistrouwen,
 Betoonen beiden zich verwonderd hem te aanschouwen.

Wat,

Wat, vraagt Germanicus, bewoog u tot deez' togt?
Ik ben door Titus, zegt Serveus, aangezocht
Om u te ontdekken, Prins, hoe 't staat in Romes wallen;
En dat een slaaf welligt den dwingland kon doen vallen.
De Zoon van Druzus, door dit vreemd bericht ontsteld,
Begeert dat de eedle bode aan hem omstandig meld'
Hoe een geringe slaaf aan Cezar zorg kan baaren.
Serveus zegt: Ik zal 't u ongeveinsd verklaaren.
De braave Clemens, aan den broeder van uw gaë
In vroeger tyd verkocht, bezorgd dat de ongenaë
Van Vorst Tiberius zou op zyn' meester woeden,
Zocht, na Augustus dood, Agrippa 't lyf te hoeden.
Hy gaf zich spoedig met een roeigalei van land,
Om dien verdrukten Prins, naar 't bar Planazisch strand
Tot ballingschap gedoemd, in veiligheid te stellen;
En hem, met bystand van getrouwe scheepsgezellen,
Te voeren naar uw heir; doch op zyn' togt vertraagd,
En langs het vlak der zee van kust naar kust gejaagd,
Door 't hevig blaazen van steedswisselende winden,
Vond hy Agrippaas asch in plaats van hem te vinden.
Des dwinglands moordzucht had geen oogenblik gewacht;
Men had den jongen Prins alreë ter dood gebragt,

Bekommerd dat het volk zich mogt voor hem verklaaren.
De trouwe slaaf zworf met de lykbus langs de baaren,
Tot in Hetrurië; daar hy zich in een grot
Voorzichtig schuil hield met zyns meesters overschot;
En zwoer dat deeze moord door hem zou zyn gewroken.
Hy wierd, hoe heimlyk in het hol gebergt' verftoken,
Van eenigen gezien; en wyl 't aan deezen bleek.
Dat hy Agrippa in gedaante en leest geleek,
Besloot hy, door dien schyn tot stouter daad gedreven,
Zichzelven voor dien Prins kloekmoedig uit te geeven.
Elk haat Tiberius; dus won van stap tot stap
De list van Clemens veld; een deel der Ridderfchap
Styft heimlyk zyn ontwerp, met eenigen der Grooten
Van Cezars maagschap en voornaamfte huisgenooten.
Men staat den loozen slaaf met volk en giften by.
Thans dingt hy openlyk naar de opperheerschappy.
Men zegt, hy is alrede in Ostia gekomen.
Men raadflaagt in den nacht ter zyner hulpe in Romen.
Tiberius vind zich niet zonder reën bezwaard.
't Is uit met hem, indien ge u tegen hem verklaart.
Hy hoopt op u, en ver van u te kunnen krenken,
Hangt thans zyn staat, en zelfs zyn leven aan uw wenken.

My

My deert, herneemt de Held, myns broeders ongeval;
 Zelfs deert my Clemens lot, die zich bederven zal:
 Doch schoon ik hem beklaag, ik zal zyn zy' nooit sterken,
 Of tot den ondergang van Cezar medewerken;
 En hoe hy ook myn trouw of nu of ooit beloon',
 'k Nam hem voor vader aan, en ben en blyf zyn zoon.
 't Mishaagt my echter niet dat hem de schrik doet beeven;
 Ligt spaart dit my, myn gade, en al ons kroost het leven.
 De groote Jupiter, die myne oprechtheid kent,
 Heeft door dit vreemd geval ons onheil afgewend.

De vroome Prins beveelt aan Romes Priesterfchaaren
 Den Goôn van bosch en berg hier te eeren met altaaren,
 Opdat hun toevorzicht het leger gunstig zy,
 En op dit zorglyk pad van allen ramp bevry'.
 Thans geeft hy last den togt naar 't hoog gebergt te richten.

Hier fchept natuur vermaak een fchouwtooneel te fichten
 Der vreemdste wondren die zy voorbrengt in 't heelal.
 De rotfen glinfren voor 't gezicht als bergkristal.
 Het sneeuwgebergt verfhuilt zyn toppen in de wolken.
 De onmeetbaare afgrond toont zyn akelige kolken.
 De breede froomen, van de rotfen neêrgestort
 Met fchrikkelyk gedruis, dat nog vermeerderd word

Als de echoos, heesch gefchreeuwd, hun fchor muzyk herhaalen,
 Verspreiden wyd en zyd zich bruisfchend door de dalen;
 Of ftuiven in de lucht, en vormen voor het oog,
 Door 't licht der zon, of hier, of ginds een' regenboog.
 De damp, het ys, de sneeuw, de blikfem en de donder,
 De vuur- en waterkolk, 't is alles hier een wonder.
 De bergengte en fpelonk verbaazen 't stoutst gezicht.
 Wie fchetst de vreemdheid van de fchaduw en van 't licht;
 De wondre werking der verfcheiden jaarfaizoenen?
 't Is winter op 't gebergt', terwyl de dalen groenen,
 De lente de yskolk met haar frifch gebloemt' bezoomt,
 En 't laauwe beekje van bevrozen heuvels ftroomt.

Germanicus ftygt op, langs enge en fteile paden,
 Naar Jupiters gebergt, met eeuwig ys belaadten.
 De ryzende valei, die 't leger derwaart leid,
 Vertoont een fchouwtooneel der grootfte ontzaglykheid.
 Het stoutfte hatt word door een' naaren angst bevangen
 Op 't zien der rotfen die verfchriklyk overhangen:
 Zy dreigen, zwaar belast met sneeuw en yskrifstal,
 Den hemel met hun fpits, en de aarde met hunn' val.
 Men trekt, zo ftil men kan, door dees gevaarlyke oorden,
 Om de echo van 't gebergt', die de allerminfte woorden

Gestaêg herhaalt, en, als tot gramfchap aangepord,
Somtyds door haar gefchal een' sneeuwberg nederftort,
Op dit verfchriklyk pad niet in haar rust te ftoreen.
Ginds ziet men bosfchen, die de sneeuw in 't vallen fchooren,
Waaronder geurig kruid of ruigte en heester groeit;
Daar word het sterkst gehoor door 't sterk gebruisch vermoeid
Der breede stroomen, die, van rots op rots gefchoten,
Met zilvren fchuim bedekt, hun fchor muzyk vergrooten
By elke ftorting van een' nieuwen waterval,
Die wyde meiren vormt in dal en laager dal.
In 't midden van 't gebruisch en golvend waterklotfen,
Genaakt Germanicus twee hemelhooge rotfen;
Een brug van éenen boog, verbind hen aan elkaêr.
De keurling word dees plaats niet zonder fchrik gewaar.
Hy achtte altoos dees brug gebouwd door Plutoos fchimmen,
En waant zich door den Stix alreeds te zien begrimmen,
Als hy den zwarten stroom in 't hart des afgronds ziet:
Een akelig gezicht, 't welk hy al duizlend vlied.

Wat vormt het licht der zonne al prachtige tooneelen!
't Is of de bergen op 's volks nading zich verdeelen.
Daar flus geen doorgang fcheen, word engte, of diepte, of woud,
Of tempel, of gehucht, of kleene stad beschouwd.

Wat

Wat verder doet de schrik de fiere krygsliên beeven)
 Als ze in 't verschiet de vlam zien naar den hemel streeven
 Uit eenen hoogen berg, die vuur en steenen braakt,
 En van 't nabuurig land een' woesten aschhoop maakt.
 By 't onderaardsch gedruis en 't luchtbeneevlend rooken
 Zien zy hoe 't gloeiend vuur, ten bergklove uitgebroken,
 Een' stroom vormt, die van rots en hoogte nederstort,
 En, rustloosgolvende, een geduchte vuurval word,
 Die ramp en onheil dreigt aan de omgelegen volken.

De benden stygen op tot in 't gewest der wolken.
 De dampen schenken hen een ongewoon sieraad,
 En kleên hen ruw en ruig in glinstrend ysgewaad.
 Het streng saizoen staat 's nachts het keurvolk meest te schroomen;
 Dan stookt het vuuren van geheele dennenboomen,
 En zet 'er zich rondom, en onderhoud elkaër
 Van maagschap, vaderland, verwinning of gevaar;
 Of poogt met huid en vacht zich voor de lucht te dekken,
 En slaapt by 't vuur totdat de Hopliên 't heir doen wekken.

De Veldheer stygt den berg, Jupyn geheiligd, op.
 Hy toont zyne echtgenoote, op deezen hoogen top,
 Den trotschen zegeboog die Rome Augustus wydde,
 Nadat zyn arm het Ryk van allen kryg bevrydde,

De bergliên overwon, en Janus tempel floot.
De grootsche stad, verrukt door 't heil dat zy genoot,
Beweest haar mogenheid aan de overwonnen volken,
En stichtte op de Alpen een' triomfboog in de wolken,
En stelde Augustus beeld op 't bouwgevaart' ten toon,
Zo hoog, als of al de aard' zich neêrboog voor zyn' troon.

Thans staart Germanicus, in eerbied opgetoogen,
Op 't onbezwalkt azuur met onbenevelde oogen.
Een heir van aadlaars, 't welk zyn nest op rotfen bouwt,
Vergadert zich byeen zo ras 't den Prins beschouwt;
Vliegt zuidwaart op, en klapt de vlerken onder 't ryzen,
Als of 't hem hier verbeidde om hem den weg te wyzen.
De Held berst juichende uit: Gy hebt myn' wensch voldaan,
ô Jupiter! 'k neem bly dees heilvoorspelling aan.

Hy vind zich in dit oord in fyner lucht verheven;
De zorgen, ongewoon zo ver, zo hoog te zweeven,
Ontzonken onbemerkt zyn hart op deezen togt.
Hy denkt aan Pizoos haat, noch Cezars achterdocht.
De vrede van zyn ziel straalt uit zyn vrolyke oogen.
Hy ziet zyn dierbre Gaê niet minder opgetoogen.
Waar zyn wy? roept zy uit. Hebt gy me aan de aarde ontvoerd?
Wat wekt toch, zegt de Held, de vreugd die ons ontroert?

Gy lagcht my minzaam aan, terwyl uw traanen vloeien.
 'k Gevoel myn ruime borst van waar genoeg en gloeien.
 Ik adem met de lucht een zuivre blydschap in.
 Wat is die blydschap kalm! geliefde Hartvriendin!
 Wie dacht dat deeze plaats ons dit geluk zou schenken?
 Smaak al de zoetheid van te zyn en van te denken.
 Wat heil geniet de ziel van haar bestaan bewust!
 Gewis, dit is 't verblyf der liefelykste rust.

De blyde Prins kan naauw' dit vreedzaam oord begeeven.
 De graauwe wolken, die rondom de bergen zweeven,
 Zyn ver beneden hem, die uit dit luchtgebied
 Volftrekt niets anders dan een woeste waereld ziet.
 Nog hooger ziet men niets dan blinkende woestynen,
 Dan ysgebergten die kristallen rotsen schynen;
 Waarop de gouden zon geen' andren invloed heeft
 Dan dat ze aan 't zuiver wit de schoonste kleuren geeft.
 Het water is als de aarde in marmersteen herschapien.
 Natuur schynt daar, verstyfd, den slaap des doods te slaapen,
 En brengt noch groeibaar noch beweegend leeven voort.
 Geen sterveling hoe stout, heeft ooit dees rust gestoord.

Een schriklyke yszee stuit het heir in deeze strecken;
 De groote voedster van rivieren, meiren, beeken,

Die,

Die, uit dees voorraadschuur, naar oost en west verspreid,
Het aardryk zeeuwen met gewenschte vruchtbaarheid.
Deeze yskolk vormt voor 't oog hier bergen, ginder dalen,
En berst fomwylen door de kracht der zonnestraalen
Met donderend gekraak aan brokken van elkaër,
En stort den reiziger in aaklig lyfsgevaar,
Als hem de dood begrint uit de opgesperde klooven.

Germanicus, in 't eind dien barren hoek te boven,
Daalt van de hoogte allengs, langs paën met ys bevloerd,
Tot in de sneeuwvlei; die 't heir op nieuw ontroert,
En door haar trillingen gestadig dwingt te beeven.
Een van de stroomen, die van 't hoog gebergte streeven,
Golft onder dees vlei met akelig geluid,
En doet haar siddren als zyn doortogt word gestuit.
De Veldheer tracht elks moed door zynen moed te wekken.

't Helvetisch landvolk oogt, zo ver 't gezicht kan strekken,
Hem van den hoogen top der barre rotsen na;
Hem, die zyn' weg vervolgt naar 't fier Mediola.
En schoon hy 't ysgebergte in dees bevrozen streeken
Het zwaarbesneeuwde hoofd nog ziet ten hemel steeken,
Door lenteluchtjes zich verkwikt voelt en gestreeld.
De blydschap groeit in 't heir, nu 't zich al 't schoon verbeeld

Van 't fier Itaalje, dat de wet geeft aan de volken.
De zon verdunt allengs de dikke en graauwe wolken,
Die al het land beneên verborgen voor 't gezicht.
Zy fchiet op 't vlotte zwerk, hoe uitgestrekt, haar licht,
En doet het wyd en zyd met sterken luister praalen,
Op 't wonderbaarst verguld door 't goud van haare straalen.
Daar scheurt het grootsch gordyn; daar dryft het zwerk uit een.
't Verwonderd krygsvolk ziet nieuwsgierig naar beneên
Op 't ryk tooneel, en durft zyn oogen naauw' betrouwen.
't Ontdekt gebergte en dal en boschen en landouwen;
En wyst het geen 't ontdekt al juichende aan elkaër.
Men word de hoofdstad der Salasiërs gewaar,
En 't oord, daar de onafklimbre en steile rotsen ryzen,
Wier aanzien 't moedig hart van Hannibal deed yzen;
Die hy, wien sneeuwgevaart' noch yskolk wederstond,
Met bittren spyt beschouwde, en onafkoomlyk vond;
Totdat hy in de rots, door onophoudlyk slaaven
En kracht van vuur en staal, een' weg had af doen graaven.
Die fiere vyand der Romeinsche mogenheid,
Had, schoon hy 't weinig dacht, dus zelf den weg bereid
Die haar gebied tot Rhy- en Elfboord uit zou strekken.
De rotsen, die dit pad als halve welffels dekken,

Verbaazen 't stoutst gezicht; langs dit ontzaglyk spoor
Streeft Druzus dappre Zoon de Roomsche benden voor,
Naar Eporedia; daar hy de blyde dalen
Met jongontsproten kruid en frisch gebloemt ziet praalen.
't Gebergt verheft, als 't bosch, in 't prille jaarfaizoen,
Alom de fiere kruin, getooid met lentegroen.
De liefelyke zon vertoont den Held haar glansfen
Vandaar ze uit de oostpoort ryst tot aan de westertransfen.
Dus trekt hy met zyn volk voorby Novaria,
En rust van zynen togt in 't grootsch Mediola,
En buigt zich vrolyk neêr, en kust de Auzonische aarde.
ô Zegenryk gewest, dat zo veel helden baarde;
Dat onze Scipioos en Catoos hebt gevoed!
ô School van kunsten en verwinnaars! zyt gegroet.
Dus spreekt de Prins, verrukt door 't vaderland te aanschouwen.
Wie maalt naar eisch al 't schoon dier weelige landouwen
Waarin de lente woont met al haar zaligheên?
Wie schildert stad by stad gebouwd van marmersteen?
De bergen, ryk van wild, wier lommerig boschaadje,
't Emonisch Tempe tart in uitgestrekt plantaadje,
Van olm en pyn en eik en populier en esch
En bloeiende castanje en staatige cipres.

En weelig moerbeiwoud? Wie maalt de pracht der dalen,
 Waarin de perzik bloost en groene olyven praalen;
 De kers, uit Pontus door Lucullus aangebragt,
 By dadel, abricooos en pruim en appel lagcht;
 De vruchtbre wyngaardrank zich om 't citroenloof strengelt,
 Of purpren trosfen met granaatenbloefem mengelt;
 De hoven, waar de vyg en harde amandel bloeit,
 Welriekende saffraan, laurier en mirthe groeit,
 En roozen en jasmyn den eêlften geur verspreien?
 Wie schildert de akkers en verrukkende valeien;
 De landrivieren, die op 't hoog gebergte ontstaan,
 Met dartelenden zwier ten waterreie gaan;
 Terwyl hun stroommuzyk bevallig word vervangen
 Door 't nachtegaalen ehoor, met keur van boschgezangen;
 De myn van eêlgesteente en allerlei metaal?
 De ryke marmergroef, 't getakte zeekoraal,
 En al de wondren die zich in dit oord vereenen?

De koesterende zon heeft reeds den stier beschenen;
 De lente tooit al 't land in nieuwe praalgewaên,
 En kweekt gebloemte en loof voor d' Overwinnaar aan,
 Die vast zyn' weg vervolgt langs 't pad door hem verkoren.
 De bruischende Eridaan, op 't hoog gebergte geboren;

Die

Die in de fabeleeuw den rang eens Stroomgods won,
En 't golvend graf was van den trotschen Faëton;
Die in zyn' fieren loop door hartverrukkende oorden
Zyn zilvren baaren rolt langs rykbebloemde boorden,
Bepaalt de vordring van den braayen Veldheer niet.
Hy groet Placentia in 't blaauwende verschiet;
Placentia, beroemd door schoonheid en vermogen,
Weleer rampzalig door de Punische oorelogen.
De groote heirbaan die vanhier naar Parma leid,
Door held Emilius zo prachtig geplayeid,
Toont hem de Trebbia in kronkelende zoomen;
En voert hem, op zyn' togt, dwars over zes paar stroomen,
Langs zes paar bruggen, tot hy Mutina beschouwt.
De stad ziet uit haar' wal 't bekoorlyk moerbeiwoud,
Dat hier zyn' aanvang neemt en eindigt aan de stranden
Die 't Adriatisch meir met bruischend schuim doen branden.
ô Digtbelommerd woud, dat, na verloop van tyd,
Minerves kunstryk hof zal worden toegewyd!
De bonte zyworm zal u d'eêlsten roem doen winnen
Door in uw' groenen kreits zyn gouden draên te spinnen.
Thans schenkt de wyngaardrank u nieuwe aanloklykheên
En slingert weelig zich om uw beschorste leên.

Alsof ze uw vruchten met haar trosfen wilde paaren.
Uw grond is hier en ginds bedekt met graanryke airen,
Met violieren en met leliën omgroeid;
Het vet Bononië, 't welk van olyffap vloeit,
Vergroot uw schoonheid door de pracht van zyn landouwen.
't Gelukt den Prins in 't eind den Rubicon te aanschouwen,
Vanwaar held Julius, in hagchelyker tyd,
Het aaklig feit gaf van den wreedsten burgerstryd;
Toen hy in 't magtig Rome een' naaren doodsangst wekte;
Toen hy den vruchtbren grond met heldenlyken dekte;
Pompejus overwon, en Cato wyken deed.
De fiere Rubicon, die nu dien ramp vergeet,
Ziet over zynen stroom Germanicus zich spoeien,
Tot in Ariminum, waarlangs de golven vloeien
Van 't Adriatisch meir. De grootschgefierde stad
Vertoont hem by haar vest 't Flaminiaansche pad,
Dat hier zyn' aanvang neemt en reikt tot Romes muuren.
't Geleid hem langs een' weg van meer dan dertig uren,
Naar 't Apenynsch geberg. Hy trekt den nieuwen wal
Van 't prachtig Fanum in, dat eertyds Asdrubal
Met al 't Carthaagsche heir zag op zyn' bodem sneeven,
En zich ten tempel van het bly geluk verheven.

Bevallige landouw, die ieders oog bekoort,
Het zy ge aan Ceres of aan Bachus toebehoort,
Of met den eernaam van Pomones hof moogt praalen!
De Mantuaner kon alleen uw' luister maalen.
Wat doet de heirbaan hier zich prachtig op voor 't oog!
Zy voert de helden langs Metaurus vloed omhoog.
Nuceria ziet reeds Germanicus verschynen
Op 't Itaaljaansch gebergt, de staatlyke Apennynen,
Wier noorderzyde zich aan de Alpen grootsch verbind,
En daar zich nagebuur des hoogen hemels vind.
Men zag hunn' zuiderkant Sicilië bewaaken,
Eer nog de golven die geduchte keten braken;
Nu eindigt ze aan de kolk waar Scilla huilt en bast.
Dus strekt dees bergeny, met pyngeboomt belast,
Zich uit door al het land; heeft de Opperzee aan de eene,
En aan haare andre zy' de golven van Thireene;
En baart uit haaren schoot den vorstelyken stoet
Der breede stroomen, die Itaalje door hunn' vloed
De blyde vruchtbaarheid der gronden doen genieten,
En in de beide zeen hun waterkruiken gieten.
Een deezer bergen voed de wydberoemde bron
Waaruit de Tiberstroom zyn' schoonen loop begon,

Eer hy op zynen togt, in 't kronklend ommezwieren,
 De waterhulde ontfangt van veertig zyrvieren,
 En Latium begroet; weleer Vorst Faunus ryk,
 Latinus wettig erf, en Prins Eneas wyk,
 Die in dit gastvry oord, vermoeid van ommezwerven,
 Na Trojes droeven val den scepter mogt verwerven.
 Sints zag de Tiberstroom, lang na Eneas togt,
 't Aéloude Latium aan Romulus verknocht;
 Hy zag dien stouten held den dappren nabuur boeien;
 Hy zag het jeugdig Rome op zeven bergen groeien,
 Totdat de schoone stad Vorstin wierd van 't heelal.
 Thans kust hy haaren voet, en stroomt door haaren wal,
 En scheidt altoos vermaak in 't onvermoeid beschouwen
 Van al haar tempels, en paleizen en gebouwen,
 En waterleidingen, de waereld door vermaard.

Terwyl de gryze Vloed op al dien luister staart,
 Verschynt Germanicus aan zyn bebloemde boorden.
 In 't sterk Ocriculum. Hy had in hooger oorden,
 De ry der heuveln van Trebellium begroet,
 En 't grootsch Mevania, waardoor Clitumnus vloed:
 Met zachte baaren ruischt in weelige valeien,
 En al de rundren, die naby zyne oevers weiën,

Tot grooter luister der Auzonische offerpracht,
Bevallig optooit met een hagelwitte vacht.
Men zond van zynen boord reeds honderd witte stieren
Naar Rome, op 't feest des Helds geschikt tot offerdieren;
En vaatwerk vol van 't nat dat uit de stroomwel vloeit,
Opdat hun kruin daarmee by de offring word' besproeid.

De Prins had uit dit oord zich voorts op weg begeeven
Tot aan den berg Soracte, omringd van groene dreeven,
Vol gouden vruchten, waar verkoelend sap in zwelt,
En zag nu 't zalig oord waardoor de Tiber snelt.

Van hier doet Rome met zyn bergen en landouwen
Zich in het ruim verschiet op 't luisterrykst beschouwen.
Het krygsvolk onlangs uit den legerdienst geslaakt,
Dat met een gloënde drift naar huis en maagschap haakt,
En hoopt na 't stryden rust in 't vaderland te erlangen,
Wyst aan elkaër de Stad met traanen op de wangen.
Nu denkt niet een van hen aan 't uitgestaan gevaar.
Hun ziel vliegt reeds vooruit naar haartstede en altaar.
Ziet, ziet, roept elk, terwyl zyn vreugdetraanen stroomen,
ô Krygsgenooten! ziet, daar ryst het magtig Romen.
Al 't heir wend op dien kreet zyne oogen derwaart heen;
't Juicht: Rome! Rome! en mengt zyn galmen ondereen.

Men ziet de vrolykheid uit 's Veldheers oogen stralen:
 Men hoort den naam der Stad met handgeklap herhaalen;
 De klank, terug gekeatst van berg en heuveltop,
 Voert telkens Romes naam in 't hooge luchtruim op.

't Romeinsche volk, altoos Germanicus genegen,
 Streeft, twintig mylen ver, hem op de heirbaan tegen.
 De nagebuur snelt aan, verrukt door 's Veldheers lof.

Digt by den Tiber ryst Augustus grootsche hof,
 Waar hy met Livia 't gewoel ontweek der wallen;
 Waar zy de lauertak, haar in den schoot gevallen,
 Gegroeid ziet tot een' boom, die 's Overwinnaars hoofd
 Een' onverwelkbren krans op 't zegefeest belooft.
 Hier word het Vorstlyk Paar, na uitgerekt verlangen,
 Verheugd door Titus en Emilia ontfangen.
 Zy melden dat in 't Oost nog 't vuur des oorlogs blaakt;
 Dat zich Agrippaas slaaf gestadig sterker maakt;
 Dat Cezar naauwlyks weet hoe 't staatsgevaar te keeren,
 En 's Prinsfen onderstand onmooglyk kan ontbeeren.
 Dees blyde tyding stelt Germanicus gerust.

Inmiddels zend de Raad, van 's Prinsfen komst bewust,
 Een grootsch gezantschap af naar Izis tempelchooren,
 Opdat de waarheid der verwinning word' bezworen.

De Egiptifche Godin belgt op deez' dag zich niet
Dat ze in haar heilig bosch aan andren offren ziet.
De Priesterlyke rei, in Romes wal vergaderd,
Is, staatlyk uitgedost, reeds tot in 't bosch genaderd:
Men richt een outer op voor Juno, voor Jupyn,
En Mars, die van den eed getuigen moeten zyn.
Germanicus verschynt met al zyn heldenschaaren,
In prachtig krygsgewaad, bekranst met lauerblaêren.
Hy zweert de waarheid der triomf met luider stem,
En al het leger zweert die waarheid nevens hem.
Men slagt een' jongen stier met achtbre plegtigheden,
Op 't steeken der trompet en 't storten van gebeden;
En naauwlyks is een eind van d'offerdienst gemaakt,
Wanneer een bode van Tiberius genaakt.

Hy roept voor 't leger uit: Dat Cezar, in vertrouwen
Dat Rome de eer zyns Zoons met blydschap zal aanschouwen,
Aan de achtbre burgery op 't feestmaal, hoofd voor hoofd,
Een Vorstelyke gift uit 's Prinsen naam belooft.
Dees mildheid word geroemd door al de legerdrommen.

De Veldheer, middlerwyl de spreekplaats opgeklommen,
Neemt afscheid van zyn heir met deeze heufche taal:
Romeinsche helden, die door uw verwinnend staal.

De fiere volken van Germanje hebt doen beeven;
Held Varus schim verzoend; Arminius verdreven;
Uw heiligdommen door uw dappre vuist ontzet,
En Staat by Staat verknocht aan Romes achtbre wet!
Nooit zal Germanicus de dapperheid vergeeten
Waarmede uw yver zich voor Rome heeft gekweten.
De Raad en Cezar zyn van uw beleid voldaan.
Vier uwer Hoofden word de zege toegestaan;
Apronius, wiens moed de Rbyn en Mein verweerde;
Den dappren Silius, die Arpus trots verneerde;
Cecina, die het heir des vyands heeft vernield;
En Titus, mynen vriend, die my het lyf behield.
Deelt in uws Veldheers roem, ô dappre keurgenooten!
Deelt in zyn glori, die gy yvrig hielpt vergrooten.
Dat elk, die onder my in 't heir heeft uitgemunt,
Het blyk van eer ontfang' door Rome aan hem vergund,
En thans zyn heldendeugd zie door myn hand beloonen.
Hy spreekt: deelt muur- en eik -laurier- en mirthekroonen,
En wapens en geweer, armringen, eergewaad,
En gouden ketens uit; heft dien tot hooger staat;
Schenkt deezen Ridders rang; aan andre legermakers
Gezwinde paarden; en aan de uitgedienden, akkers;

Opdat hun ouderdom den verdren levenstyd
By eigen huis en haart met stil genoeg en flyt'.
Hy ziet de erkentnis uit elks vrolyke oogen ftraalen,
En hoort hen duizendmaal hun fterk gejuich herhaalen.

De vlyt heeft midlerwyl, op 't ruime zegeveld
Den grootfchen feestdich voor het leger toegesteld.
Bellones tempel, door de Priesterfchaar ontfloten,
Vergast Germanicus en al de Roomsche Grooten.

Terwyl de blydfchap zich verspreid aan 's Tibers boord,
Ontfluit het prachtig Rome alreede, in oord by oord,
De trotsche poorten van zyn zevenhonderd tempels.
Men hangt festoenen om de posten; dekt de drempels
Met meien en gebloemte; en al de vriendenstoet
Des grooten Veldheers ftreeft hem vrolyk te gemoet,
Om in de glori van zyn zegepraal te deelen.
Wat voelt Germanicus zyn hart door blydfchap ftreelen,
Daar hem Prins Druzus groet met zyne wedergaê;
Daar hem zyn moeder zelf, de wyze Antonia,
Vier van zyn fpruiten toont, vertrouwd aan haare zorgen:
Nooit zag de Veldheer, nooit zyn gaê gewenschter morgen.
De galleryen van het prachtig capitoel,
De zitplaats van den Raad, der Redenaaren fchool,

Waar

Waarin de weetenschap van Memfis, van Athenen,
En Rome dag aan dag zich onderling vereenen,
Vervuld met tafelen aan de eene en de andre zy',
Verwachten met verlangst de Roomfche burglary
Na 't einden des triomfs, om in die ruime zaalen
By honderd duizenden haar luifteryk te onthaalen.
Men heeft in Cezars hof met grooter staatlykheid
Voor Prins Germanicus een' grootfcher difch bereid.
De noodiging is door de Raaden aangenomen.
Het Burgemeesterpaar, dit jaar in dienst van Romen,
En Vorst Tiberius ontfiaan zich van deeze eer,
Opdat geen rang op 't feest 's Verwinnaars rang verneêr';
En Cezar deed, ten blyk van onderling vertrouwen,
Den Veldheer melden dat hy de inkomst zal aanfchouwen.

Hoe vrolyk word door 't volk thans Druzus deugd herdacht,
Terwyl 't de feesten telt die 't van zyn' Zoon verwacht;
En overlegt hoe bly het de uren zal verdeelen
By ren- en- loop- en- kamp- en fcherm- en worstelfpelen,
Of dierenftryden, of wat meer het oog bekoort.
Der Zanggodinnen floet fiert, in een ander oord,
Het hof, waarin de geest van Accius zal zweeven
En 't Griekfche treurfpel in Latynfche taal doen leeven;

En

En waar Terentius of Plautus jukkerny
Den aart zal maalen der Romeinsche burglary;
Of waar het eêlst vernuft den eerprys zal ontfangen
Van treffend kunstmuzyk, of grootsche zegezangen.
Dus word alom met vreugd en yver toebereid
Wat 's Prinzen glori eischt, of Romes mogenheid.

De dag genaakt, die de eer des Veldheers zal voltooien.
Men doet den breeden weg met lentegroen bestrooien.
Augustus prachtig hof toont met den dageraad
Zich weidsch omhangen met Asirisch pronksieraad,
Tapisferyen, die aan 't marmer luitfer geeven,
Met al de ryke verw van Iris boog doorweeven.
De vormverwisling, waar Ovidius van zong,
En Maroos kunst, die naar Homerus lauren dong,
Verschaffen keur van stof tot prachtiger tafreelen.
Minerve zelf heeft door haar Phrigische gespeelen
Die schoone ontwerpen in borduursel afgemaald;
En 't kunstgebloemte, door de schilderende naald
Daar om gevlochten, twist om d'eerprys met de roozen
Die in festoenen om de hofkolommen bloozen.
De Raad, de Ridderfchap, 't heeft al zyn huis gefierd,
Dewyl gantsch Rome met den Veldheer zegeviert.

M m m

Daar

Daar ryst de gouden zon aan 's hemels oostertransen,
En lagcht het aardryk toe met vriendelyke glansfen.
Het helder luchtazuur vertoont geen enkle wolk.
De dag is vrolyk als de harten van het volk,
Dat reeds gelyk een zee begint naar 't veld te stroomen;
Zich schaart langs al den weg; de daken en de boomen
By duizenden beklimt, niet zonder lyfsgevaar.
De wierook knapt en kraakt, door Romes Priesterschaar
Op staatlyke outers langs den heirweg aangestoken,
En vult in 't flikkeren de lucht met de eêlste rooken.
De Roomsche Raad genaakt, gedost naar zynen staat,
Met purpren zoomen om 't Raadsheerlyk wit gewaad,
Op roode schoenen en met lauren om de haren;
Gevolgd door 't Priesterfchap, bekranst met groene blaëren,
Aan elk der Goôn gewyd waarvan zy dienaars zyn.
In 't achtbaar midden pronkt de Priester van Jupyn.
Het kenmerk van den rang waartoe hy wierd verheven,
Zyn zilverwitte muts, waarom de olyfblaèn zweeven,
En die op 't prachtigst met den bliksem is bemaald,
Wekt 's volks ontzag, terwyl ze op 't staatlyk voorhoofd praalt.
De fiere Ridderfchap van 't albeheerschend Romen,
In witte kleedren, doch met smalle purpren zoomen,
Treed,

Treed, na de Priesterfchaar, de sterke vesten uit.
Twee lyffschutbenden, naar Tiberius besluit
Gelast zich tot een wacht om 's Veldheers koets te stellen,
Zien zich welhaast gevolgd van al hun rotgezellen.
Elk viert den ruimen toom aan zyn genegenheên:
Waar 't Druzus Zoon raakt blyft Tiberius alleen.

De grootfche stoet is naauw' 't gewyde bosch genaderd,
Waarin reeds alles tot den optogt is vergaderd,
Of de Overwinnaar treed, op 't faamgemengd geluid
Van fnaartuig en trompet, de poort des tempels uit.
Men ziet het purprenkleed, met palmen en laurieren
En starren geborduurd, hem van de fchouders zwieren;
Het praalkleed, dat van goud en eël gesteente gloort,
De roode broozen zyn met paarlen ryk geboord.
Een krans van Dafnes loof verfiert de bruïne hairen:
Hy draagt in de eene hand een' tak van lauerblaêren;
In de andre een' legerstaf van blinkend elpenbeen,
Waarop een aadlaar praalt. Men ziet rondom hem heen
De Legergrooten zich in feestgewaad vertoonen,
Om 't hoofd, gelyk de Prins, bekranst met lauerkroonen.
Zyn komst wekt 's volks gejuich en liefde en diep ontzag.
Hy fchynt een Godheid in hunne oogen op deez' dag.

De Roomfche Raad, verheugd den grooten Held te ontmoeten,
Ziet zich door hem terftond met minzaamheid begroeten;
En leid, na kort gefprek, met achtbre plegtigheid,
Hem naar de grootfche koets tot zyn' triomf bereid.

Hier heft Germanicus zyn handen en zyne oogen
Eerbiedig hemelwaart: ô Goôn, die in den hoogen
Der volken lot befchikt; dus smeekt de vroome Held,
Die Rome, eertyds gering, in luifter hebt gefield,
En 't op deez' dag vergunt op nieuw te zegepraalen!
Befchermt het door uw magt; laat nooit zyn glori daalen!
Thans fchikt zich elk ter plaats die zynen rang bewyft,
Terwyl het feestmuzyk met fchelle klanken ryst.

Wie fchetst den grootfchen floet van Romes achtbre Vadren,
En de eedle Ridderfchap, die thans de wallen nadren?
De bondeldraagers gaan, in eenen fieren ftand,
Naast Romes wyzen Raad aan de eene en de andre hand.
Men ziet hun bondels ryk omhangen met feftoenen.
Daar ryst op nieuw 't muzyk, op 't fteeken der klaroenen.
De cister, luit en fluit, en lier en veldtrompet,
Vereenigen hunn' klank op hoogen toon gezet;
Door fterk bazuïngeluid, door tooverende zangen,
En door de galmen van Iö triomf! vervangen.

De honderd runders, door den Prins Jupyn beloofd,
Met kostbre kleên gedekt, bekranst om hals en hoofd,
Wier hoornen, zwaar verguld, een' sterken glans verspreiën,
Verschynen, voortgeleid door dienstbaare outerreien,
By 't sierlyk wollen snoer, met verwen ryk bemaald,
Dat van hun hoornen tot op de aarde nederdaalt.
De Priester van Jupyn, omstuwd van achtbre schaaren
Uit Romes Priesterdom, verzelt hen naar de altaaren.
De kostbre praalsieraên en overwonnen buit
Bekooren 's volks gezicht, en lokken 't juichen uit.
De schilderkunst wekt vreugd door naare krygstooneelen
En heldendaên, gemaald in prachtige tafreelen.
Hier toont men stad en burg, daar berg en bosch en dal,
Gevormd van zilver, goud, yvoor of bergkristal;
Ginds erts en mineraal uit grotten en spelonken.
Hier doet men Mattium in blinkend marmer pronken.
Het flot Sigodunum toont zich in lichten brand.
Het bosch van Freja streelt het oog aan d'andren kant.
Daar praalt Auriniaas verblyf met hooge toorens.
Ginds Duitschlands Watergoôn met afgebroken hoorens,
Een dorre rietkrans, en de stroomkruik rood van bloed;
Beroemde blyken van den Roomschen oorlogsmoed.

Wat verder weet de kunst het oog des volks te trekken.
 Naar 't bosch van Teutoburg, bezoedeld met de vlekken
 Van Romes heldenbloed; men schildert op deez' dag
 De wreede rampen niet, geleên in Varus slag,
 Maar doet in 't hart van 't woud de zooden tombe praalen
 Waarin des Veldheers zorg 't verzaamd gebeent' deed daalen:
 De saamgevloeide schaar, door dit gezicht verheugd,
 Beloont met handgeklap des Prinsen trouw en deugd.

Hier maalt men hoe het heir de bruiloftvreugd beroerde;
 Daar hoe 't zyn aadlaars won, en juichend medevoerde.
 Ginds hoe Segestes door zyn' vyand wierd bestreên;
 Men draagt zyn' burg ten toon, gevormd van elpenbeen.
 Wat verder weid het oog in grooter nederlaagen
 Van Duitschlands volken, door 't verwinnend staal verflagen.
 Thans toont men 's Veldheers beeld: het heeft aan zynen voet
 Dat van Germanje, sterk geboeid en rood van bloed.
 Daar volgt een wagensleep met overwonnen vaanen
 En veldstandaarden der vernederde Germaanen,
 Behaaglyk saamgevoegd met schild en helm en speer,
 En zwaard en pyl en knods; doch niets trekt de oogen meer
 Dan wolfs- en stierenhuid, de kleeding der Barbaaren.
 Hoe hoog ryst 's volks gejuich op 't zien der adelaaren,

Het

Het heiligdom van Rome, en zyn' geliefdſten buit.
Ginds munten in den ſleep een reeks van hopliên uit,
Met vredeolyf bekrant, die zwaare gouden kroonen,
Als eerbewyzen van de cynsbre volken toonen.

Na deeze koſtbaarheên verſchynt een groote ſtoet
Van krygsgevangen volk, geboeid aan hand of voet;
Doch ſtaatlyk uitgedoſcht, elk naar de waardigheden
Die hem geboorterecht of volkskeus deed bekleeden.
Men ziet in Duitschlands krooſt, van zielsverdriet doorknaagd,
Argliſtigheid geboeid, ſtoutmoedigheid vertzaagd,
't Geweld verheerd, de woede in ketenen geſlagen,
En hovaardy gedoemd om 't ſlaaffche juk te draagen.
Het volk kent Libys aan het priesterlyk gewaad;
't Schynt of zyn ziel den dood, dien hy verwacht, verſmaad;
Zyn oog ſtaat zo bedaard als of zyn veinzerye
Nog loerde op 't krenken der Romeinſche heerſchappye.
Thans volgt Sezithacus van Deudorix verzeld:
Hunne oogen toonen hoe de harten zyn geſteld;
Hun ſtaatsiekleeders zyn aan flenteren gereten;
Dees knarſfetand, of byt al morrende op zyn keten;
Die ſchud zyn yzren boei, terwyl hy briescht en brult.
Hun beider grimmigheid en raazend ongeduld

Word

Word door des volks gejuich hoe langer hoe verwoeder.
Op hen volgt Segimond met Adelbert, zyn' broeder;
Hun beider fierheid staat in 't moedig oog ten toon.
Waldrades schedel draagt deez' dag op nieuw de kroon,
Waarvan zy in haar' druk het denkbeeld reeds verbande.
De jeugdige Aregonde, en de eedle Venerande,
En Rhamis, achter haar, beweenen aller druk.
De aanminnige Theusnilde is in haar ongeluk
Zo groot als ooit, en dwingt de harten zich te ontfermen,
Daar zy, bezadigd, met haar' zuigeling in de armen,
Met neêrgeflagen oog, haar felle smart verbyt,
En om haar eigen leed, hoe zwaar, nog minder lyd
Dan om Arminius, het voorwerp haarer trouwe.
. Een stoet van dansfers volgt de vorstelyke vrouwe.
De marmren beelden van de helden, wier geslacht
Den Zegepraaler en zyn Gaê heeft voortgebracht,
Vertoonen hen aan 't volk als telgen van de Goden.
Eneas, Venus zoon, den Trooischen brand ontvlooden,
En op Latinus erf als Ryksmonarch begroet,
Is Stamheer van hun huis, en de eerste van den stoet.
Men ziet in zyn gevolg, tot glori der Trojaanen,
Al 't nakroost van Askaan, de Vorsten der Albaanen.

Thans

Thans volgt hy, op wien Rome als op zyn' stichter boogt,
De fiere zoon van Mars, door een wolvin gezoogd,
De dappre Romulus, beheerscher der Latynen.
Men plaatste aan zyne zy' den Koning der Sabyenen,
Wiens Ryk hy door beleid aan zyn gebied verbond
Toen huwlyksliefde in 't eind den weg tot vrede vond.
Het Claudiaansch geslacht doet zynen adel blyken.
Thans moet Antonius niet voor Augustus wyken,
En Julius gedooft Pompejus aan zyn zy'.

't Opmerkend oog herkent de Helden ry aan ry.
Agrippa word verzeld door 's Overwinnaars vader;
En Cezar fluit de reeks, als thans den Veldheer nader.
Het kostbaar reukwerk, dat uit gouden schaalen rookt,
En door der draagren hand gestaég word aangestookt,
Vervult de lucht met geur waar zy de schreden zetten.

Daar ryst de blydste galm uit woudhoorn en trompetten.
De yvooren zegekoets, belegd met gulden blaên,
Rolt, op dien grootfchen toon, op gouden radren aan;
Terwyl aan elke zy' de blyde lyfstaffieren
En bondeldraagers met omkranste bondels zwieren.
't Gevlerkte beeld der Zege, op 's Veldheers koets beschouwd,
Houd boven 't hoofd des Helds een kroon van louter goud.

Vier witte hengsten, in het breed gareel geflagen,
 Verheffen moedig 't hoofd, en trappelen voor den wagen,
 En mengen hun gebriesch in 't schel triomfgeluid.
 Doch de eedle Veldheer zelf munt boven alles uit.
 Een opslag van zyn oog kan alle harten winnen.
 't Gejuich der volken toont hoe zy den Held beminnen.
 Het hooge luchtruim scheurt vanéén op elken stap
 Door 't sterk triomfgeroep en 't klatrend handgeklap.
 Men ziet rondom den Prins vyf van zyn huwlykspanden,
 Met lauertakjes in de kinderlyke handen.
 Hun gulle blydschap, die door lagchjes zich betuigt,
 Word door 's volks liefde en gunst gestadig toegejuichd.

Een ry trompettren volgt den grootfchen zegewagen;
 En 't kostbaar reukwerk, 't welk daar achter word gedraagen,
 Verspreid zyn geuren om den Vorstelyken Held.
 Al 't edel maagschap, dat de zegepraal verzelt,
 In prachtig feestgewaad, trekt 's volks verwonderde oogen.
 Elk word door Druzus vreugd in 't hart tot vreugd bewogen,
 En juicht de vriendschap toe die 't broederpaar vereent.
 De heldenstoet, wier deugd belooning wierd verleend,
 Toont de eergeschenken, die ze als glorige teekens draagen,
 En volgt met fieren tred des Veldheers zegewagen.

Hoe word het volk verrukt op 't zien van 't groot getal
Romeinsche burgren, die het wisselziek geval
Weleer tot slaaven maakte in de oorden der barbaaren,
En vry gevochten zyn door Romes legerschaaren!
Hun kortbeschoren hoofd is met een' hoed gedekt,
Die 't heilryk teeken der vernieuwde vryheid strekt.
Al 't oorlogsvolk, bekranst met verschgeplukte bladen,
Vertoont zich achter hen, gedoscht in krygsgewaaden.
Hun veldstandaarden zyn met bloemen ryk gesierd.
Hun hart, dat thans de vreugd den ruimen teugel viert,
Juicht Cezar toe, vernoegd door zyne gunstbewyzen,
Maar doet des Veldheers roem door grootscher klanken ryzen;
En na den vreugdekreet: Triomf, Tiberius!
Heft elk deez' lofzang aan: Triomf, Germanicus!
Triomf, Germanicus! Verwinnaar der barbaaren!
Grootmoedig Opperhoofd van Romes legerschaaren!
Beschermer van den Staat, die ons zo dierbaar zyt!
Leef in der Goden gunst, leef lang na onzen tyd,
En doe het nageslacht van uwen lof gewaagen,
Alreeds zo hoog gevoerd in 't bloeien uwer dagen.
Hoe duur hebt gy het Ryk aan uwe deugd verplicht!
Wat heldendaên zyn niet door uwe vuist verricht!

Wat overwinningen niet door uw' moed bevochten!
Wie telt uw reizen op? Wie uwe watertogten?
De gryze Tiberstroom, de bruischende Eridaan,
De wydberoemde Rhyn, de onmeetbaare Oceaan,
En een ontelbaar tal van onbekende stroomen,
Getuigen van uw' lof, behaald aan hunne zoomen.
Zy zagen blyde uw beeld geschilderd in hun nat,
Of baanden, als om stryd, uw vloot een gloripad.
De zege vloog u voor op 't klinken der trompetten.
Hier zagen we u den trots des vyands paalen zetten;
Ginds wierd het Roomfche heir door u ten stryd geschaard;
Daar viel Germanjes magt voor uw verwinnend zwaard.
Hoe veele burgers zyn door u, in grootfche togten,
Van ketenen ontlast, en roemryk vry gevochten!
Hoe veele schimmen door uw zorg tot rust gebragt!
Den minsten keurling hebt ge uw' bystand waard' geacht.
Germanje zwicht voor u, en kroont u met laurieren.
De Goôn doen om uw deugd-alléén ons zegevieren.
Dat Rome triomfeere op aller volken haat!
Uw roem duur' met 's Ryks roem zo lang de waereld staat!
Dus nadert al de stoet allengs het prachtig Romen,
Waar Agrippyne alreede in stilte is aangekomen,

Van haare zuigeling, de moeder van haar' Held,
En jonge Livia, Prins Druzus gaê, verzeld.

De groote zegepoort verheft haar trotsche boogen,
En toont zich prachtiger dan ooit aan 's Veldheers oogen.
De Tiber wedergalmt van 't juichen en 't muzyk.
De gryze Watergod hief uit zyn vloeiend Ryk,
Indien men 't los gerucht, de volkstaal mag gelooven,
Om zo veel prachts te zien, het achtbaar hoofd naar boven.

Terwyl Germanicus de stroombrug overtrekt,
Word door de voortogt reeds het bloemenveld ontdekt,
En de eerpoort, dienende om den verdren weg te wyzen.

Men ziet ter slinkehand Pompejus schouwburg ryzen;
By Janus tempel, die ontsloten zich vertoont,
Dewyl de vredepalm thans Rome niet bekroont.

Dus treed men langs de straat, waarin de Wichelaaren
Van 't oud Hetrurië 't geheim van 't lot verklaaren;
Trekt tusfchen Bachus en Appolloos prachtig choor,
En tusfchen Ceres en Dianes tempel door.

De wegen zyn vervuld met duizenden van menschen.
't Wenscht all' den Held geluk, herhaalt die blyde wenschen,
Of zingt Iö triomf! en 't schaatrend vreugdgeschal,
Dat opgaat uit de stad, klinkt over berg en dal.

De stoet ziet met vermaak Nephtunus tempel pronken,
En 't prachtig bedehuis aan Majaas zoon geschonken.
De groote renbaan, van beschouwers overlaên,
Wier harten met den Prins verheugd ten reie gaan,
Beantwoord al 't geschal met handgeklap en zangen.
Het tempelchoor van Mars schynt deezen galm te vangen;
En 't Salisch Priesterdom, door 't grootsch gezicht bekoord,
Verschynt met helm en schild voor de opgepronkte poort.

Men is den grooten kring thans verder ingetogen.
't Siburiaansche pad toont zich aan 's Veldheers oogen;
Terwyl de voortogt in het wykende verschiet
De tempeltransen van den blyden Vrede ziet.
De breede weg, dien 't volk van overouden tyde
Den naam van heilig schonk, en aan de Goden wydde,
Ontfangt den achtbren sleep, die Vestaas staatig woud
Aan de eene, en Venus choor aan de andre hand beschouwt.
Dus nadert men de markt, waar al de pracht van Rome,
Germanicus ter eer, schynt by elkaêr gekomen.
De Roomfche vrouwenstoet, van hooge en laager staat,
Bevallig opgetoid in kostbaar feestgewaad,
Vervult paleis en hof, en tart aan alle kanten
Den zonneluister door den glans der diamanten.

Augustus vorstlyk hof, waar ouderdom en jeugd
Zich ondereen vermengt, vertoont op 't sterkst zyn vreugd.
Hoe bly ziet Druzus Gaê haar' diergeliefden Broeder!
Wat troost geeft de eer des Zoons de weduwlyke Moeder!
Augusta zelf toont haar genoeg en op deez' dag;
En Cezar, bleek door nyd, begroet hem met een' lagch.
Doch Agrippinaas vreugd bekoort het sterkst elks oogen;
Haar minnend hart schynt in verrukking opgetogen.
Haar jonge zuigeling zit op haar' zachten schoot:
Hoe bly vertoont ze aan 't wicht haar' dierbren Echtgenoot!
Terwyl in 't flonkrend oog haar vreugdetraanen groeien,
En eer zy 't zelf bespeurt haar schoon gelaat besproeien;
Daar vast de gantsche schar der Roomsche jufferschap,
Den Held verwellekomt met vrolyk handgeklap.

Het marktveld heeft den stoet in bogtige ommegangen
Op zynen ruimen grond in 't eind geheel ontfangen,
Door praalgebouwen en door tempelen gantsch omringd,
Waar in het Priesterdom den lof der Goden zingt.
Saturnus oude berg vertoont aan aller oogen
Het prachtig capitol met zyn gewelfde boogen,
Waar in de Roomsche Raad der Volken vonnis wylt.
Een weinig nader op de breede hoogte rylt.

De tempel van Jupyn, en leid der burgren stappen
 Naar zyn verheven choor langs honderd marmren trappen.
 Het gouden Godsbeeld, in ontzagchelyken stand,
 Heeft Juno en Minerve aan de eene en de andre hand.
 Wie kan de bouwkunst van deez' trotschen tempel maalen,
 Die op zyn gouden dak de tintelende stralen
 Van 't blinkend zonlicht vangt, en luisterryk verspreid:
 Het prachtigst meesterstuk van Romes heerlykheid?

De krygstrompet beveelt het zwygen aan de schaaren,
 Terwyl de dankbre Prins de gouden adelaaren,
 Door zyn' verheven moed herwonnen in den stryd,
 De gunstige Fortuin der Roomsche Riddren wyd;
 En last geeft om voor de Aard', die 's vyands magt deed zwichten
 Door haare schuddingen, een tempelchoor te stichten.

De grootsche krygstoorn eischt op nieuw stilzwygenheid,
 Terwyl 't gevangen volk word uit den rang geleid.
 Een diepe stilte heerscht; elk neigt aandachtig de ooren
 Om 't vonnis over hen uit 's Roepers mond te hooren,
 Die zich met luider stemme in deeze woorden uit:
 Gevangen volken! hoort Germanicus besluit.
 De Veldheer, door uw lot tot deernis aangedreven,
 Bewyst u grootsch genade, en schenkt u allen 't leven;

En

En zelfs de vryheid, door uw ketens u ontroofd,
Word op des Helds bevel aan elk van u beloofd;
Mits dat ge u vreedzaam in Ravenna zult onthouên,
Alwaar ge in Flavius uw' Stadvoogd zult beschouwen;
Daar u Germanicus grootmoedig bystand biên,
En elk naar zynen rang van leeftocht zal voorzien.
Op deeze maar' word straks een vreugdkreet opgeheven,
Die 't hooge luchtruim scheurt, en zelfs den grond doet beeven.
Al 't krygsgevangen volk valt als één mensch op de aard;
Heft spraakeloos gezicht en handen hemelwaart,
Daar haast uit aller oog de vreugdetraanen vloeien,
En thans de laatstemaal hun ketenen besproeien;
En naauwlyks krygt hun hart na de eerste ontroering lucht,
Of aller tong barst los in 's Veldheers lofgerucht.

Op hun herhaald gejuich, op 't juichen aller schaaren,
Spoed de Overwinnaar zich naar Jupiters altaaren,
Waar Romes Priesterdom met staatelyke pracht
De witte rundren by de blaakende outers slaght.
Terwyl de dienaars met een' schat van offergaaven
Belaaden, reeds vooruit naar Jovis tempel draaven,
Geleiden de Adeldom en Raad en Ridderfchap
Den Veldheer derwaart, op der volken handgeklap.

O o o

Ger-

Germanicus, bedoord in 't heiligdom getreden,
Uit zyne erkentnis aan de Goden door gebeden.

ô Groote Jupiter en Juno, die uw' troon
Gevest hebt in dit choor! en gy, ô goede Goôn,
Die 't magtig Rome hoed, en waakt voor zyne wallen!
Beschouwt myn dankbaar hart met gunstig welgevallen!

U, groote Goôn! zy lof, dat gy door myne hand
De glori hebt vergroot van 't waardig Vaderland.

Vaart voort, vaart altoos voort in voor zyn' roem te zorgen:
Beschermt het door uw gunst tot 's aardryks jongsten morgen!

Dat Rome nimmer zwicht' dan voor uw heerschappy,
Dat die beroemde Stad Vorstin der waereld zy,
En alle de eeuwen van haar glori doe gewaagen!

's Helds gouden kroon, de krans, dien dag door hem gedraagen,
Word, knielend, door zyn hand aan Jupiter gewyd.
De deugd behaalt de zege in weêrwil van den nyd.

* *

*.

By den Uitgever van dit Werk, zyn insgelyks gedrukt en nog te bekomen:

Het Nut der Tegenspoeden, Brieven en andere Gedichten, door *Lucretia Wilhelmina van Merken*.

David, in twaalf Boeken, door de zelfde Dichteresfe.

Een fraai stel van XIII. Konst-plaaten, op groot en ordinair papier, om geplaatst te worden voor den Tytel en elk Boek van het Dichtstuk David, allen geteekend en in 't koper gebragt, door den beroemden Plaatfnyder S. Fokke.

Tooneelpoëzy van *Nicolaas Simon van Winter* en *Lucretia Wilhelmina van Merken*; bestaande in het Beleg van Leyden; Jacob Simonszoon de Ryk; Monzongo, of de Koningklyke Slaaf; de Camizards; en Maria van Bourgondiën.

Het zelfde Werk in Octavo, op het formaat der gewoone Tooneelspelen, van welken druk ieder stuk ook afzonderlyk te bekomen is.

Een fraai Stel van Konstplaat en Portretten tot de gemelde Tooneelpoëzy, uitvoerig gegraveerd door de konstryke Heeren *Houbraken* en *Vinkeles*.

Een diergelyk Stel Konstplaat tot den druk in Octavo, door gemelden *Vinkeles*.

De Amstelftroom, in zes Zangen, met ophelderende Aantekeningen, door *N. S. van Winter*.

De Jaargetyden, in vier Zangen, door den zelfden Dichter. Allen in het zelfde formaat, op groot en klein papier, als deezen *Germanicus*.

Nog zyn by gemelden Uitgever, onder meer andere Werken van smaak en vernuft, de volgende gedrukt en te bekomen.

CLAUDIUS CIVILIS, in zestien Zangen, door *Frans van Steenvyk*. In 4to. versierd met een fraaije Tytelplaat en Vignet, door *R. Vinkeles*.

Poëzy van *Lucas Patér*. In 4to.

Poëzy van *Pieter Huisinga Bakker*. In gr. 8vo. op schryfpapier.

Sara Maria van der Wilps Gedichten. In 4to.

Gellerts Fabelen en Vertelsels, door een gezelschap van Dichteren, 3 deelen. In gr. 8vo.

— het zelfde Werk in kleiner Formaat in één boekdeeltje.

— Zedekundige Lesfen, vertaald door *J. Lublink den jongen*, twee deelen gr. 8vo.

— Mengelfchriften, bestaande in redevoeringen, verhandelingen, enz.

— Brieven, na zynen dood uitgegeeven.

— Leven, door *J. A. Cramer*, nevens de afbeeldingen, ter zyner eere opgerecht, enz.

Bespiegelingen over verscheiden gewigtige onderwerpen, voorgesteld in dichtmaatige Brieven, door *Christina Leonora de Neufville*. In gr. 8vo. Tweede Druk.

Telemachus, uit het Fransche van den Heere *Fenelon* in Nederduitsche vaerzen overgebragt, en in deezen tegenwoordigen druk doorgaans grootelyks verbeterd, door *S. Feitama*, onder de zinspreuk *Studio Foyetur Ingenium*, en tevens met het kunstig afbeeldsel des Nederduitschen Dichters, door *Houbraken*, versierd. In 4to. Tweede Druk.

Henrik de Groote, uit de Fransche heldenvaerzen van den Heere *de Voltaire*, in Nederduitsche overgebragt door *S. Feitama*, onder de zinspreuk *Studio Foyetur Ingenium*. In 4to.

De

- De nagelaaten Dichtwerken van wylen den Heere *S. Feitama*, onder de zinspreuk *Studio Foyetur Ingenium*, bestaande in Tooneelpoëzy, Vertaalingen en Mengelwerk. In 4to.
- Lykzangen, ter gedachtenis van den beroemden Dichter den Heere *S. Feitama*. In 4to.
- Met Boek der Psalmen; nevens de Lofzangen by de Hervormde Kerk in gebruik, volgens de gewoone lengte en zangwyzen, op nieuw in dichtmaat gebragt door een Konstgenootschap, onder de zinspreuk *Laus Deo, Salus Populo*. In gr. 8vo.
- Het zelfde Boek, geheel op Zangnooten. In gr. 4to, gr. 12mo en kl. 12mo formaat van de gewoone Kerkboeken.
- Nagelaaten Gedichten en Nederduitsche Spraakkunst van wylen den Dichter *Frans de Haes*. In gr. 4to.
- Dichtkonstig Gedenkteeken voor de Nederlandfche Vryheid, op haar eerste Eeuwgetyde, opgerecht door verscheiden Dichters en Dichters, op de uitnoodiging en onder het opzicht van *Phileleutherus*, ter gedachtenis van het vereeuwigen der Munsterfche Vrede in den jaare 1748. In gr. 4to.
- Nederlands Lykpligt, afgelegd door verscheiden Dichters, by het overlyden van zyn Hoogh. Willem den IVden. In gr. 4to.
- Treurzangen, ter gedachtenis van den Dichter *Dirk Smits*. In gr. 4to.
- Bespiegelingen over Gods Kerk- en Waereldbestier, betrekkeelyk tot het beloofde Vrouwezaad; in zeven Zangen; nevens Zielsverlustiging in het beschouwen van Aarde, Lucht en Sterrenhemel, door *Vrouwe C. P.* In gr. 8vo. Derde Druk.
- Opwekkelyke Naspooringen, by het genot van 't eenzaam buitenleven, lettervruchten van stille dagen, nevens andere stichtelyke Gedichten, door de zelfde. In gr. 8vo. Tweede Druk.
- Ernstige Nagedachten over de algemeene Waterfchuddingen en Aardbeevingen, alomme bespeurd in den jaare MDCCLV., door de zelfde. In gr. 8vo.
- Vervolg van stichtelyke Gedichten, op verscheiden onderwerpen, door de zelfde. In gr. 8vo.
- E. W. Hlits* Lentezang, in Nederduitsche vaerzen overgebragt door *P. H. Bakker*, met het Latyn tegen over dezelve gedrukt. In gr. 8vo.
- A. P. S.* en *A. L. F.* Proeve van Dichtoefeningen, met konstige platen. In gr. 8vo.
- Een nieuwe fraaije druk (op aanzoek van verscheiden Kerkgemeenten, in welke men gewoon is de Leerzucht der Jeugd door het uitdeelen van Pryzen aan te moedigen,) van de Zinnebeelden der Tonge, in 40 konstige Tafreeltjes, door den beroemden *Schynvoet* in 't koper gebragt, en op eene leerzame wyze in dicht en prose verhandeld door *Mr. Brouërius van Nidek*; waar achter by deezen druk gevoegd zyn: Stichtelyke Bedenkingen over verscheiden Godsdienstige en Zedelyke onderwerpen, in zinnebeeldige Verdoogen voorgesteld, voornaamlyk ten gebruike der aankomende Jeugd. In gr. 8vo.
- Nachtgedachten over het Leven, den Dood en de Onsterfelykheid der Ziele; uit het Engelsch van den beroemden *Dr. Edward Young* overgezèt, en met ophelderende Aanmerkingen voorzien door *Joannes Lublink* den jongen. Waarby ten sieraade gevoegd is het konstig Portret van den Schryver, door *J. Houbraken*. In gr. 8vo. 2 deelen.
- De Centaurus geen verdichtfel, of Brieven over de tegenwoordig in zwang gaande Levenswyze der Menschen; door den zelfden Schryver. In gr. 8vo.
- Alle de Werken van den beroemden *Horvey*, in XI. deelen, gr. 8vo. met en zonder Printverbeeldingen.
- Godvruchtige Bespiegelingen van *Pearfal*, 2 deelen, met fraaije Printverbeeldingen.
- Verzameling van geestige Hekelschriften, door den schranderen *Rabener*, met deszelfs leven, karakter en schriften. V deelen in gr. 8vo.
- Zedelyke Brieven tot verbetering van het hart, met uitbeelding van verschillende karakters, in een dichterlyken styl geschreeven door *J. J. Dusch*. Twee Deelen. In gr. 8vo.
- Geestige Brieven van *Lady Montague*. Twee Deelen. In gr. 8vo.
- Geschiedenis der Israëlieten voor de tyden van Jezus, door *J. J. Hessf.* IV deelen. In gr. 8vo. de volgende op de pers. enz. enz. enz.

